ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปีย : โครงสร้างทางความหมายและลักษณะการแปล

โดย

นางสาวบุณฑริกา น้อยศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Ref. code: 25635906032403THV

ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปีย : โครงสร้างทางความหมายและลักษณะการแปล

โดย

นางสาวบุณฑริกา น้อยศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Ref. code: 25635906032403THV

Linguistic Expressions of Sadness in Dystopian Science Fictions : Semantic Structure and the Translation

BY

MISS BUNTHARIKA NOISRI

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ARTS IN THAI LANGUAGE
FACULTY OF LIBERAL ARTS
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2020

COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

Ref. code: 25635906032403THV

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะศิลปศาสตร์

วิทยานิพนธ์

ของ

นางสาวบุณฑริกา น้อยศรี

เรื่อง

ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปีย : โครงสร้างทางความหมายและลักษณะการแปล

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

เมื่อ วันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2564

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ _____

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริรัตน์ ณ ระนอง)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ _____

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุธาสินี ปิยพสุนทรา)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ _____

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จันทิมา อังคพณิชกิจ)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ _____

(อาจารย์ ดร.โกสินทร์ ปัญญาอธิสิน)

คณบดี _____

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาสพงศ์ ศรีพิจารณ์)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปีย : โครงสร้างทางความหมายและลักษณะการแปล
ชื่อผู้เขียน	นางสาวบุณฑริกา น้อยศรี
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชาภาษาไทย ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร. สุธาสินี ปิยพสุนทรา
ปีการศึกษา	2563

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างทางความหมายและลักษณะการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย วรรณกรรมแบบดีสโทเปีย 2 เรื่องที่งานวิจัยนี้ศึกษา ได้แก่“The Hunger Game (เกมล่าชีวิต)” และ “The Maze Runner (วงกตมฤตยู)” โดยมีกรอบแนวคิดโครงสร้างทางความหมาย (Semantic Structure) และทฤษฎีความสัมพันธ์และการแปล (Relevance-theory and translation)

ผลการศึกษาพบว่ามีลักษณะการแปลที่ปรากฏ 3 ลักษณะ โดยลักษณะการแปลที่พบมากที่สุด คือ ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยรองลงมา ได้แก่ ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย และ ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยร่วมกับถ้อยคำอื่น

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่าลักษณะการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าไม่ได้มีเพียงส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำเป็นส่วนประกอบหลัก แต่ผู้แปลใช้บริบท (context) จากตัวบทวรรณกรรมเป็นอีกส่วนประกอบร่วมเพื่อให้บทแปลถ่ายทอดเนื้อหาของต้นฉบับได้อย่างครบถ้วน

คำสำคัญ: การแปล, บริบท, ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า, วรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปีย

Ref. code: 25635906032403THV

Thesis Title	LINGUIST EXPRESSIONS OF SADNESS IN DYSTOPIAN SCIENCE FICTIONS : SEMANTIC STRUCTURE AND THE TRANSLATION
Author	Miss Buntharika Noisri
Degree	Master of Arts
Major Field/Faculty/University	Thai Major Faculty of Liberal Arts Thammasat University
Thesis Advisor	Associate Professor Suthasinee Piyapasuntra, Ph.D
Academic Year	2020

ABSTRACT

The purpose of this thesis is to study the Sematic Structure and explore English to Thai Language translation methods of expressions of “sadness”. Two dystopian novels, “The Hunger Game” and “The Maze Runner” were used to study the conceptual framework of Sematic Structure and Relevance-theory and translation.

Results indicated 3 translation methods including; (1) translating expressions of “sadness” by not using the expressions in Thai Language which is most frequently found, followed by (2) translating expressions of “sadness” using expressions in Thai Language and (3) translating expressions of “sadness” in Thai language with other expressions accordingly.

The researcher however learned that, translation in expressions of “sadness” does not only contain the component of meaning as the main element in translation, but translators also include the context of the situation and culture according to the story of the novel to transmit a complete narrative from original content.

Keywords: translation, context, expressions of sadness, dystopian science fictions

Ref. code: 25635906032403THV

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี เนื่องด้วยได้รับความกรุณาชี้แนะและช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุธาสินี ปิยพสุนทรา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ ณ ระนอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทิมา อังคพณิชกิจ และอาจารย์ ดร.โกสินทร์ ปัญญาอธิสิน ผู้ทรงคุณวุฒิสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ รวมทั้งตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์เล่มนี้มาโดยตลอดตั้งแต่เริ่มต้น กระทั่งเสร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณบิดามารดา กัลยาณมิตรทุกท่านของผู้วิจัย และบุคลากรในส่วนของงานบัณฑิตทุกท่าน ผู้ที่คอยเกื้อหนุนรวมถึงเป็นกำลังใจและแรงผลักดันที่สำคัญที่ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสิ้นในที่สุด

ท้ายที่สุด ขอขอบคุณ คิม จงฮยอน ที่เป็นแรงบันดาลใจสำคัญต่อการคิดหัวข้อวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ขอบคุณ ลูคัส หว่อง และศิลปินทุกท่านที่คอยมอบเสียงเพลง รอยยิ้ม และความสุขในช่วงระยะเวลาที่ทดท้อตลอดการทำวิทยานิพนธ์ให้แก่ผู้วิจัย จนสามารถทำให้การศึกษาวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีทั้งหมดที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา-มารดา บูรพจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่าน และตัวผู้วิจัยเอง

นางสาวบุณฑริกา น้อยศรี

Ref. code: 25635906032403THV

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญตาราง	(8)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์	7
1.3 สมมติฐาน	7
1.4 แนวทางทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐานในงานวิจัย	8
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในงานวิจัย	9
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปล	11
2.1.1 แนวคิดการแปล	12
2.1.2 การแปลคำศัพท์ในแวดวงความหมายเดียวกัน	13
2.1.3 ทฤษฎีความสัมพันธ์และการแปล	17
2.1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปล	26
2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางความหมาย	30
2.2.1 แนวคิดและทฤษฎีโครงสร้างทางความหมาย	30

Ref. code: 25635906032403THV

2.2.2 การวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมาย 34
2.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับทฤษฎีโครงสร้างทางความหมาย 37
2.3 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์เศร้า 38
2.3.1 อารมณ์พื้นฐานและการแสดงออก 38
2.3.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอารมณ์เศร้า 39
2.3.2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอารมณ์เศร้า 39
(1) ลักษณะทั่วไปของอารมณ์เศร้า 39
(2) สาเหตุและพฤติกรรมของอารมณ์เศร้า 40
2.3.2.2 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า 41
(1) ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในภาษาไทย 41
(2) ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในภาษาอังกฤษ 42
2.3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์เศร้า 43

บทที่ 3 วิธีการวิจัย 46

3.1 แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ 46
3.2 การคัดเลือกข้อมูล 47
3.2.1 เกณฑ์การคัดเลือกวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย 47
3.2.2 เกณฑ์การคัดเลือกถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า 48
3.3 การคัดเลือกข้อมูลจากตัวบท 49
3.4 การจัดหมวดหมู่ทางความหมายเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล 50
3.4.1 ตรวจสอบความหมายของคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ 50
3.4.2 จัดกลุ่มความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า 51
(1) สาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า 51
(2) พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดอารมณ์เศร้า 52
(3) ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ 52
3.5 วิเคราะห์ลักษณะการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า 53
3.5.1 วิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า 53

Ref. code: 25635906032403THV

3.5.2 วิเคราะห์ลักษณะการแปลตามทฤษฎีความสัมพันธ์และการแปล 55

บทที่ 4 ลักษณะการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า 57

4.1 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปีย 57
4.2 ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย 58
4.2.1 ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยโดยมีบริบทภายในเป็นส่วนประกอบร่วม 59
4.2.2 ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยโดยมีบริบทภายในและภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม 68
4.2.3 ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยโดยมีบริบทภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม 98
4.3 ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยร่วมกับถ้อยคำอื่น 124
4.4 ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย 136
4.4.1 ลักษณะการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม 136
4.4.2 ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าและมีบริบทเป็นส่วนประกอบหลัก 161

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ 187

5.1 ลักษณะการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า 188
5.2 ถ้อยคำภาษาไทยที่ใช้ในการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า 188
5.3 อภิปรายผล 191
5.4 ข้อเสนอแนะ 194

รายการอ้างอิง 196

Ref. code: 25635906032403THV

ภาคผนวก 203

ประวัติผู้เขียน 211

Ref. code: 25635906032403THV

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

1.1 ตารางการวิเคราะห์ตามทฤษฎีความสัมพันธ์และการแปล 25

Ref. code: 25635906032403THV

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

เมื่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในชีวิตประจำวันจำเป็นต้องพบเจอเหตุการณ์และสภาวะต่างๆ ที่มีปัญหาหรือเรื่องราวที่ไม่คาดคิด สิ่งเหล่านั้นอาจกระทบต่อจิตใจจนทำให้รู้สึกผิดหวัง สูญเสียหรือเครียด จนทำให้เกิดอารมณ์เศร้า และหากเกิดอารมณ์เศร้าเกิน 2 สัปดาห์โดยไม่มีการปรับสภาวะอารมณ์ให้ดีขึ้น อาจนำไปสู่ภาวะซึมเศร้าหรือโรคซึมเศร้าได้ (สุจริต สุวรรณชีพ, 2532) อารมณ์เศร้าที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดภาวะซึมเศร้า (สุทธานันท์ ชุนแจ่ม และคณะ, 2554) จะทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ผิดปกติ เช่น นอนไม่หลับ เบื่ออาหาร น้ำหนักลดลง ไม่มีความกระตือรือร้นหรือสนใจสิ่งแวดล้อม อาจทำให้บุคลิกเปลี่ยนไปกลายเป็นคนเก็บตัว และสูญเสียความมั่นใจ (ทัชชา สุริโย, 2559, น. 1)

ผลกระทบต่อสังคมที่เกิดขึ้นในวงกว้าง ทำให้นักวิจัยในหลากหลายสาขามีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับอารมณ์เศร้าทั้งในด้านวิทยาการทางการแพทย์ จิตเวชศาสตร์ และจิตวิทยา ทำให้มีบทความตีพิมพ์และเผยแพร่ทางออนไลน์มากมาย ในประเทศไทยเองก็มีบทความทางวิชาการจากนักวิชาการไทย รวมถึงมีอีกหลายบทความที่ต้องแปลมาจากภาษาอังกฤษเพื่อนำมาเผยแพร่ความรู้ใหม่ๆ ให้กับคนในประเทศ จากกระแสสังคมที่ตระหนักและให้ความสนใจอารมณ์เศร้ามากขึ้น จึงเริ่มมีการนำเสนอจากสื่อประเภทต่างๆ เช่น การให้ความรู้เรื่องอารมณ์เศร้าผ่านทางบทความออนไลน์หรือมีวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการช่วยขจัดอารมณ์เศร้า เป็นต้น การนำเสนอสื่อที่เกี่ยวกับอารมณ์เศร้าเหล่านี้มีทั้งที่มาจากภายในประเทศและการแปลมาจากต่างประเทศ การแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยเกิดข้อสังเกตในการใช้ถ้อยคำที่จะสื่อถึงอารมณ์เศร้าได้อย่างน่าสนใจ ด้วยเหตุนี้ การแปลจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำผู้อ่านในภาษาไทยสามารถรับสารได้อย่างครบถ้วน

นอกจากนี้สำนักข่าวในแขนงต่างๆ เองก็มีการนำเสนอข่าวและหัวข้อข่าวเกี่ยวกับอารมณ์เศร้าและภาวะซึมเศร้ามากขึ้น กระทั่งในวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ที่ผ่านมา “จงฮยอน SHINee” ศิลปินและนักร้องชื่อดังชาวเกาหลีใต้เสียชีวิตด้วยการฆ่าตัวตายจากภาวะซึมเศร้าหรือโรคซึมเศร้า สร้างความเศร้าโศกเสียใจให้แก่แฟนเพลงเป็นอย่างยิ่ง รวมถึงเป็นเหตุการณ์ที่สร้างความสะเทือนใจไปทั่วโลก มีการนำเสนอข่าวทั้งจากในสื่อของสาธารณรัฐเกาหลีใต้เป็นภาษาเกาหลี และเสนอข่าวเป็นภาษาอังกฤษ โดยมีสำนักข่าวนานาชาติของสาธารณรัฐเกาหลีใต้ เช่น สำนักข่าว

Ref. code: 25635906032403THV

All Kpop, Soompi และ Koreanboo เป็นผู้แปลเป็นภาษาอังกฤษที่จะสามารถสื่อสารได้ทั่วโลก ผู้วิจัยมีโอกาสได้อ่านและเป็นผู้แปลบทความจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยในอินเทอร์เน็ต และสังคมออนไลน์ ซึ่งจะมีกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้แปลหัวข้อข่าวและเนื้อข่าวจากสำนักข่าวข้างต้นมาเป็นภาษาไทย นอกจากนี้ก็ยังมีสำนักข่าวออนไลน์ในประเทศไทยที่ทำหน้าที่แปลหัวข้อข่าวเหล่านี้เช่นเดียวกัน ผู้วิจัยยกตัวอย่างสำนักข่าวที่แปลหัวข้อข่าวเป็นภาษาไทยคือสำนักข่าว Popcornfor2 ซึ่งแปลมาจากหัวข้อข่าวภาษาอังกฤษของสำนักข่าว Allkpop ดังต่อไปนี้

หัวข้อข่าวภาษาอังกฤษ : SHINee's Key Seen *Overwhelmed With Emotion* At Jonghyun's Memorial

หัวข้อข่าวภาษาไทย : คีย์ (Key) เพื่อนร่วมวง SHINee อยู่ใน*อาการเศร้าโศกเป็นอย่างมาก*ในพิธีไว้อาลัยของจงฮยอน (Jonghyun)

หัวข้อข่าวภาษาอังกฤษ : Netizens Bash Yeri For Looking *Sad* At First Performance Since Jonghyun's Funeral

หัวข้อข่าวภาษาไทย : ชาวเน็ตวิพากษ์วิจารณ์เยริ (Yeri) ที่*ดูเศร้า*บนเวทีการแสดงแรกหลังจากงานศพของ 'จงฮยอน

จากการสังเกตบทแปลที่เกิดขึ้นจำนวนมากในสื่อสังคมออนไลน์ หัวข้อข่าวที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยมีการใช้คำว่า "เศร้า" และ "เศร้าโศก" ในขณะที่ภาษาอังกฤษที่เป็นภาษาต้นฉบับมีการเลือกใช้คำที่แตกต่างกันออกไป ได้แก่ "overwhelmed with emotion" และ "sad" จึงเป็นข้อสังเกตที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า

ข้อสังเกตประการสำคัญของผู้วิจัย คือ การอ่านวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย โดยวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียเป็นวรรณกรรมที่กล่าวถึงสังคมแบบดีสโทเปีย (Dystopia) กล่าวคือ สังคมที่มีลักษณะของโลกที่ไม่พึงประสงค์ ตรงข้ามกับสังคมแบบยูโทเปีย (Utopia) ที่กล่าวถึงโลกอนาคตในอุดมคติที่มีแต่ความสุขและความอุดมสมบูรณ์

วรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียเป็นหนึ่งในประเภทของบันเทิงคดีวิทยาศาสตร์ (Science Fiction) ซึ่งมีภาพของสังคมในโลกอนาคตที่น่ากลัวและไม่เป็นที่ปรารถนาในโลกปัจจุบัน (สุทธิชัย บุณยะกาญจน์, 2533, น. 1-5, อ้างถึงใน ภาณุมาศ อิสริยศไกร, 2556, น. 36) ด้วยสังคมอันโหดร้ายที่ตรงข้ามกับสังคมยูโทเปียโดยสิ้นเชิง ทำให้อาจมีเนื้อหาเกี่ยวกับการต่อต้านระบบต่างๆ เช่น ระบบเผด็จการระบบสังคมนิยม เป็นต้น หรือเป็นสังคมที่เกิดโรคระบาดอย่างรุนแรงกระทั่งทำให้ผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก และคนที่ยังมีชีวิตอยู่ก็จำเป็นต้องทำทุกทางเพื่อเอาชีวิตรอดจากโรคร้ายต่างๆ ที่เกิดขึ้น จนทำให้เกิดความกดดันในการรักษาชีวิตให้รอด และมีความกดดันด้านจิตใจเรื่อง

Ref. code: 25635906032403THV

ความสูญเสียบุคคลรอบตัวที่ไม่สามารถรอดจากสังคมอันโหดร้ายของดีสโทเปียได้ นอกจากนี้ ในสังคมแบบดีสโทเปียมีการใช้วิทยาการทางวิทยาศาสตร์เพื่อคิดค้นยารักษาโรคระบาดเหล่านั้นโดยไม่สนใจว่าจะต้องใช้ทรัพยากรทั้งในด้านของเงินทุน หรือทรัพยากรที่แลกมาด้วยชีวิตก็ตาม

วรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียจึงมีแต่ความโหดร้าย ความกดดัน และการสูญเสีย ดังนั้น ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าจึงนำมาใช้เพื่อบรรยายและอธิบายความรู้สึกของตัวละครเมื่อเกิดการสูญเสียหรือเหตุการณ์เลวร้ายเกิดขึ้น นำไปสู่การแปลของผู้แปลที่ต้องเลือกสรรถ้อยคำในภาษาฉบับแปลเพื่อให้เกิดอรรถรสและมีความหมายเทียบเท่ากับต้นฉบับให้ได้มากที่สุด และเนื่องจากวรรณกรรมมีเพียงตัวหนังสือเท่านั้น (เบญจมา บุญเติม, 2551, น. 3) ไม่มีภาพประกอบหรืออวัจนภาษาอื่นๆ ที่จะสามารถสื่ออารมณ์และความหมายได้อย่างลึกซึ้ง นักแปลจึงมีบทบาทที่สำคัญในการเป็นสื่อกลางเพื่อถ่ายทอดสารให้ผู้อ่านเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกได้

ในหนึ่งตัวบทของวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปีย ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าคำเดียวกันค่อนข้างมาก หรือเป็นเพียงการสลับคำ เช่น เศร้าโศก และ โศกเศร้า หรือ เศร้าสร้อย และ สร้อยเศร้า เป็นต้น และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับตัวบทต้นฉบับในภาษาอังกฤษแล้วพบว่าในภาษาอังกฤษมีการใช้คำที่อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้ามากกว่าในภาษาไทย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

ต้นฉบับ: “I'd grown up seeing those home kids at school. <u>*The sadness.*</u> The marks of angry hands on their faces.” (The Hunger Game, 2008, p. 31)

ฉบับแปล: ฉันเห็นเด็กๆ เหล่านี้ที่โรงเรียน <u>*ความเศร้าสร้อย*</u> ริ้วรอยของมือที่โกรธเกรี้ยวประทับอยู่บนใบหน้า (เกมล่าชีวิต, 2551, น. 37)

ตัวอย่างที่ 2

ต้นฉบับ: Yeah. I guess. <u>*Melancholy*</u> seeped into his brain with her words, stuck to them like syrup. (The Maze Runner: The Scorch Trials, 2010, p. 9)

ฉบับแปล: เออ คงงั้นมั้ง <u>*ความเศร้าสร้อย*</u>ซึมเข้ามาในสมองเขาพร้อมคำพูดเธอติดแน่นอยู่เหมือนน้ำเชื่อม (สมรภูมิมอดไหม้, 2553, น. 9)

ตัวอย่างข้อความที่ยกตัวอย่างมาข้างต้นเป็นข้อความจากวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย เมื่อเปรียบเทียบกับต้นฉบับภาษาอังกฤษ จะเห็นได้ชัดว่าทั้ง 2 ตัวอย่างในบทแปล มีการใช้คำว่า *เศร้าสร้อย* เหมือนกันทั้งหมด แต่เมื่อเปรียบเทียบกับต้นฉบับแล้วปรากฏคำศัพท์ในแวดวงความหมายของคำว่าเศร้า 2 ถ้อยคำ ได้แก่ *sadness และ melancholy*

Ref. code: 25635906032403THV

ข้อสังเกตที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย รวมถึงการเลือกศึกษาเฉพาะถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าเพราะเป็นอารมณ์ที่มีความซับซ้อนและอ่อนไหวมากเป็นพิเศษ นักแปลจึงต้องคำนึงถึงการแปลถ้อยคำที่เกี่ยวกับอารมณ์เศร้าเป็นอย่างมาก เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจอารมณ์เศร้าของตัวละครที่เกิดขึ้นในบริบทนั้นๆ และเกิดอรรถรสจากการอ่านฉบับแปลได้เหมือนกับการอ่านต้นฉบับ

นิวมาร์ก (Newmark, 1996, อ้างถึงใน สุพรรณี ปิ่นมณี, 2555, น. 24) กล่าวถึงการแปลตัวบทวรรณกรรมไว้ว่า นักแปลต้องตระหนักถึงความหมายแฝง หรือความหมายที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อถึงผู้อ่าน นักแปลจึงไม่สามารถแปลวรรณกรรมได้เพียงผิวเผิน แต่ต้องมีความเข้าใจตัวบทวรรณกรรมนั้นอีกด้วย ในประเด็นดังข้างต้นนี้ เบญจมา บุญเติม (2551, น. 1) ได้กล่าวถึงการแปลไว้ว่า

> “การแปลเป็นการถ่ายทอดความคิด รวมถึงวัฒนธรรมจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง ทำให้คนในวัฒนธรรมหนึ่งได้เรียนรู้และเข้าใจความคิด ความเป็นอยู่ วิทยาการ รวมถึงจินตนาการของคนอีกวัฒนธรรมหนึ่ง ผู้แปลจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะเชื่อมโยงวัฒนธรรมทั้งสองวัฒนธรรมให้เข้าหากัน”

สอดคล้องกับ ไนดา (Nida, 1964, p. 2) ที่ได้ให้คำจำกัดความของการแปลไว้ว่า การแปลควรถ่ายทอดออกมาด้วยลีลาทางภาษาฉบับแปลที่ทัดเทียมกับภาษาต้นฉบับ และมีความเป็นธรรมชาติมากที่สุด ด้านลาร์สัน (Larson, 1984, pp. 3-23) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแปลไว้อย่างน่าสนใจว่า ผู้แปลต้องศึกษาและรู้คำศัพท์ โครงสร้างของไวยากรณ์ บริบทในการสื่อสาร และวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับ เพื่อนำมาวิเคราะห์ให้เข้าใจความหมายอย่างแท้จริง จากนั้นจึงใช้คำศัพท์และโครงสร้างทางไวยากรณ์ของภาษาฉบับแปลที่เหมาะสมมาใช้ในการแปล และยังต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมในภาษาฉบับแปลที่แปลลงไปในฉบับแปลเช่นเดียวกัน

สัญฉวี สายบัว (2542, น. 1) กล่าวถึงการแปลไว้ว่า ความหมายเป็นเรื่องสำคัญสำหรับผู้แปลที่จะต้องเก็บรายละเอียดให้ครบถ้วนจากต้นฉบับ และถ่ายทอดความหมายจากต้นฉบับสู่งานแปล สิ่งเหล่านี้คือคุณภาพในการแปลที่สำคัญสิ่งหนึ่ง การคงอรรถรสเดิมของต้นฉบับไว้ในฉบับแปลถือเป็นงานแปลที่มีคุณภาพ หากทำให้ผู้อ่านฉบับแปลเกิดปฏิกิริยาตอบสนองเช่นเดียวกับผู้อ่านต้นฉบับได้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการเลือกใช้คำในแวดวงความหมายอารมณ์เศร้าในภาษาไทยเพื่อแปลจาก

Ref. code: 25635906032403THV

ภาษาอังกฤษให้มีความหมายที่ถูกต้องและครอบคลุมความหมายมากที่สุดจึงเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ผู้แปลจำเป็นต้องมีความเข้าใจในความหมายของทั้งสองภาษาเป็นอย่างยิ่ง

ด้วยเหตุนี้ ถ้อยคำแสดงอารมณ์เศร้าจึงเป็นส่วนสำคัญในการทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึงอารมณ์และทัศนคติของตัวละครที่แปรไปตามสถานการณ์ กระทั่งเข้าใจการดำเนินเรื่องได้เป็นอย่างดี การแปลจึงเป็นเรื่องที่ผู้แปลต้องใส่ใจถ้อยคำที่จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจบริบท และเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครในเรื่องโดยไม่จำเป็นต้องใช้การอธิบายมากเกินไป (over translated) รวมถึงการคำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างภาษาต้นฉบับและภาษาในฉบับแปล และความซับซ้อนทางอารมณ์ที่ต้องคำนึงถึงอีกด้วย

ความเศร้า หรืออารมณ์เศร้าถือเป็นอารมณ์พื้นฐานอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งสามารถปรากฏออกมาได้อยู่เสมอจากการแสดงพฤติกรรมและอารมณ์ (Izard, 1977, อ้างถึงในสุชา จันทน์เอม, 2544, น. 276) อารมณ์พื้นฐานของมนุษย์จึงเป็นหนึ่งในการแสดงออกของตัวละครในวรรณกรรมเพื่อให้บริบทหรือสถานการณ์ดำเนินต่อไปได้ตามเนื้อเรื่องที่ผู้เขียนต้องการให้เกิดขึ้น แต่เนื่องจากวรรณกรรมเป็นเพียงการใช้ภาษาเพื่อบรรยายอารมณ์ความรู้สึกหรือพฤติกรรมให้ผู้อ่านได้เข้าใจ ผู้เขียนจะเลือกใช้คำที่ตรงกับอารมณ์ความรู้สึกมากที่สุดเพื่อให้การถ่ายทอดอารมณ์ออกมาผ่านตัวอักษร โดยเฉพาะการเลือกใช้คำในแวดวงอารมณ์เศร้าเพื่อสื่อถึงอารมณ์เศร้าที่เกิดขึ้นในบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในตัวบทวรรณกรรม จึงเป็นข้อสังเกตประการสำคัญที่ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์อารมณ์เศร้าในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย

นักจิตวิทยามีความเห็นว่าในแต่ละวัฒนธรรมจะมีการแสดงอารมณ์พื้นฐานที่คล้ายคลึงกัน เช่น เมื่อมีความสุขก็แสดงออกด้วยการยิ้ม เมื่อเสียใจก็แสดงออกด้วยการร้องไห้ เป็นต้น พฤติกรรมการแสดงออกเหล่านี้ทำให้การแสดงอารมณ์มีความเป็นสากล แต่อย่างไรก็ตามทุกวัฒนธรรมก็ยังมีความแตกต่าง และก่อให้เกิดความแตกต่างในการแสดงออกทางอารมณ์ รวมถึงการแสดงออกทางภาษาด้วยเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ ในด้านของกฎการแสดงอารมณ์ (display rule) (คัคนางค์ มณีศรี, 2555, น. 50) กล่าวถึงการแสดงอารมณ์ที่แตกต่างของแต่ละวัฒนธรรมไว้ว่า ในแต่ละวัฒนธรรมมีการกำหนดความเหมาะสมในการแสดงอารมณ์ด้วยท่าทางที่แตกต่างกันออกไป โดยมีผลมาจากการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในวัยเด็กเกี่ยวกับการแสดงออกในแต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างและจะแสดงออกอย่างไรจึงจะเหมาะสม เช่น การถูกอบรมสั่งสอนไม่ให้แสดงอารมณ์ต่อหน้าผู้อื่นเมื่อรู้สึกโกรธ หรือไม่แสดงความรักในที่สาธารณะ เป็นต้น

Ref. code: 25635906032403THV

เมื่อเปรียบเทียบถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย โดยการค้นหาถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษจากเว็บไซต์ www.merriam-webster.com และ www.oxforddictionaries.com ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่ทำหน้าที่เหมือนพจนานุกรมศัพท์ภาษาอังกฤษอีกประเภทหนึ่ง โดยจะรวบรวมคลังศัพท์ที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายกัน หรือคำพ้องความหมาย (synonym)[1] เข้าไว้ด้วยกัน และในภาษาไทย ผู้วิจัยเลือกค้นคว้าจากหนังสือ “คลังคำ” ของ “นววรรณ พันธุเมธา” (2563) เป็นหนังสือที่จัดเรียงคำตามความหมาย และรวบรวมคำที่มีความหมายเหมือนหรือใกล้เคียงกันไว้เป็นหมวดเดียวกัน แล้วจึงนำคำหมวดต่างๆ มาเรียงกัน โดยหมวดคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันหรือเกี่ยวข้องกันจะอยู่ใกล้กัน ซึ่งผู้วิจัยพบว่า คำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษมีทั้งหมด 63 ถ้อยคำ และในภาษาไทย 43 ถ้อยคำ

เนื่องจากความซับซ้อนทางความหมายของอารมณ์เศร้าที่แตกต่าง รวมถึงความแตกต่างกันทางวัฒนธรรม การเลือกใช้ถ้อยคำในการแปลให้เกิดความเท่าเทียมกันทางความหมาย รวมถึงการคำนึงถึงความสอดคล้องของบริบทและสถานการณ์ในการดำเนินเรื่อง เป็นเรื่องที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยเลือกศึกษาถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ The Hunger Games จำนวน 3 เล่ม และ The Maze Runner จำนวน 3 เล่ม รวมทั้งหมด 6 เล่ม วรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียทั้ง 2 เรื่องมีเนื้อหาที่สะเทือนอารมณ์ และเกี่ยวข้องกับความสูญเสีย จึงทำให้มีคำในแวดวงอารมณ์เศร้าที่ถูกใช้เพื่อดำเนินเรื่องและอธิบายอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครในเรื่องค่อนข้างมาก

ข้อสังเกตของวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียทั้ง 2 เรื่อง คือการนำเสนอรูปแบบและเนื้อหาจะเน้นการดำเนินเรื่องด้วยพฤติกรรมที่ขัดแย้งกันของตัวละครที่เป็นเยาวชนซึ่งอยู่ในช่วงอายุของวัยรุ่น จึงมีการแสดงอารมณ์ของวัยรุ่นที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกายและบุคลิกภาพอย่างรวดเร็ว ทำให้อาจเกิดความสับสนและความหลากหลายทางอารมณ์ แต่ในขณะเดียวกันก็ยังไม่สามารถควบคุมอารมณ์หรือแสดงออกมาได้ไม่ดีนัก (ธรรมศักดิ์ วรวงศ์, 2549, น. 34) ดังนั้น เมื่อตัวละครแสดงออกถึงอารมณ์เศร้าหรือมีพฤติกรรมที่แสดงออกมาถึงความเศร้าก็อาจมีการปะปนของอารมณ์พื้นฐานอื่นๆ หรือแม้แต่ระดับความเศร้ามากหรือน้อยก็ยังแต่แตกต่างกันออกไปด้วยเช่นกัน

---

[1] “synonym คำพ้องความ, ไวพจน์ คือ คำที่มีความหมายคล้ายคลึงหรือเหมือนกัน โดยที่ความคล้ายคลึงหรือเหมือนกันจะมีลักษณะเด่นหรือสำคัญกว่าความต่างที่มีอยู่” (พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ทั่วไป) ฉบับราชบัณฑิตยสภา, สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2560, น. 427)

Ref. code: 25635906032403THV

วรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียทั้ง 2 เรื่องยังได้รับการแปลเป็นภาษาไทย และได้รับการสร้างเป็นภาพยนตร์ที่ทำรายได้เกิน 100 ล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐฯ จากสถิติของ Box Office Mojo โดยมีการรับรองจาก IMDb ที่เป็นฐานข้อมูลออนไลน์ที่รวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับภาพยนตร์ทั่วโลกไว้มากที่สุด

ในการแปลวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียเป็นภาษาไทย ทั้ง 2 เรื่องนี้ ผู้แปลจำเป็นต้องเลือกถ้อยคำให้มีความหมายครอบคลุมจากภาษาต้นฉบับ และสามารถถ่ายทอดอารมณ์ออกมาจากคำในภาษาที่ต้องการแปลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร และสถานการณ์รอบข้างอย่างเหมาะสม ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการแปลคำในแวดวงความหมายอารมณ์เศร้าว่าลักษณะการแปลอย่างไรจึงทำให้ผู้อ่านเกิดอรรถรสได้เช่นเดียวกับการอ่านต้นฉบับภาษาอังกฤษ

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในภาษาอังกฤษและภาษาไทย

1.2.2 เพื่อศึกษาลักษณะของการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปีย

1.3 สมมติฐาน

1.3.1 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียที่ได้รับการแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย มีลักษณะการแปลโดยการเทียบเคียงโครงสร้างทางความหมายเพื่อหาถ้อยคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันมากที่สุด

1.3.2 ลักษณะการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียที่ได้รับการแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย มีการสร้างถ้อยคำใหม่จากส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในภาษาต้นฉบับ เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันทางความหมายในภาษาฉบับแปล

1.3.3 เนื่องจากถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าเป็นถ้อยคำที่แสดงถึงอารมณ์ที่เป็นนามธรรม อาจไม่ได้กล่าวถึงความหมายหรือขอบเขตทางความหมายที่ชัดเจน ดังนั้น การพิจารณาโครงสร้างทางความหมายจากถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับและฉบับแปลอาจไม่เพียงพอต่อ

Ref. code: 25635906032403THV

การเลือกใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า ผู้แปลจึงต้องพิจารณาบริบทภายในและบริบทภายนอกของตัวบทวรรณกรรมมาเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่จะทำให้สามารถเลือกใช้ถ้อยคำในฉบับแปลได้อย่างเหมาะสม

1.4 แนวทางทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐานในงานวิจัย

ศึกษาการคำในแวดวงอารมณ์เศร้าตามทฤษฎีโครงสร้างทางความหมาย (Semantic Structure) และศึกษาลักษณะการแปลโดยการใช้ทฤษฎีความสัมพันธ์และการแปล (Relevance-theory and translation) ของ เอกเนียซกา โซลสกา (Solska, 2012, as cited in Supakarn Pathong, 2019, p. 820)

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ผู้วิจัยคัดเลือกถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในภาษาอังกฤษด้วยการใช้ถ้อยคำ “sad” ค้นหาคำที่มีความหมายเหมือนกันโดยเลือกค้นหาจากเว็บไซต์ www.merriam-webster.com และ www.oxforddictionaries.com ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่ทำหน้าที่เหมือนพจนานุกรมศัพท์ภาษาอังกฤษอีกประเภทหนึ่ง โดยจะรวบรวมคลังศัพท์ที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายกัน (synonym) เข้าไว้ด้วยกัน ผู้วิจัยหาถ้อยคำที่มีความหมายเหมือนกับคำว่า “sad” จากทั้งสองเว็บไซต์และเลือกเฉพาะถ้อยคำที่มีเหมือนกันของทั้งสองเว็บไซต์ จะได้ถ้อยคำที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายกับ “sad” จำนวนทั้งสิ้น 63 ถ้อยคำ

1.5.2 ผู้วิจัยรวบรวมถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยจากหนังสือ “คลังคำ” (นววรรณ พันธุเมธา, 2563, น. 68-69) ในหมวดหมู่ “ข 142 ความเศร้า” ทั้งหมด 42 ถ้อยคำ

1.5.3 ศึกษาเฉพาะถ้อยคำในแวดวงความหมายอารมณ์เศร้าที่ปรากฏในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย ได้แก่ The Hunger Games จำนวน 3 ภาค และ The Maze Runner จำนวน 3 ภาค รวมทั้งหมด 6 เล่ม ดังนี้

The Hunger Games: The Hunger Games (2008)
เกมล่าชีวิต (2551)
The Hunger Games: Catching Fire (2009)
เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ (2552)
The Hunger Games: Mockingjay (2010)

Ref. code: 25635906032403THV

เกมล่าชีวิต: ม็อคกิ้งเจย์ (2553)

The Maze Runner: The Maze Runner (2009)

วงกตมฤตยู (2552)

The Maze Runner: The Scorch Trials (2010)

สมรภูมิมอดไหม้ (2553)

The Maze Runner: The Death Cure (2011)

ไข้มรณะ (2554)

1.5.4 ศึกษาบริบทที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ในเนื้อเรื่อง และนำมาพิจารณาร่วมกับความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในภาษาอังกฤษและภาษาไทย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 เป็นประโยชน์และแนวทางในการแปล และเป็นประโยชน์ต่อผู้แปลในการเลือกใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าฉบับแปลให้สามารถเทียบเคียงกับความหมายในภาษาต้นฉบับให้ได้มากที่สุด

1.6.2 เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและต่อยอดการทำคลังศัพท์ หรือพัฒนาการให้ความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าให้มีความหมายที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

1.6.3 เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบปัญญาประดิษฐ์ในการแปล ทั้งในส่วนของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า หรือถ้อยคำในแวดวงความหมายอื่นๆ ได้ต่อไป

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในงานวิจัย

1.7.1 ถ้อยคำในแวดวงความหมายอารมณ์เศร้าในงานวิจัยนี้ หมายถึง ถ้อยคำในหมวดหมู่ “ข 142 ความเศร้า” จากหนังสือ “คลังคำ” (นววรรณ พันธุเมธา, 2563, น. 68-69) ซึ่งมีถ้อยคำในหมวดหมู่ “ความเศร้า” ทั้งหมด 42 ถ้อยคำ ได้แก่ เศร้า กำสรด เศร้าใจ เศร้าสร้อย เศร้าสลด สร้อยเศร้า หดหู่ ห่อเหี่ยว เหี่ยวแห้ง ความกำสรด ความอาดูร ระทด รันทด รันทดใจ ร้าวรานใจ เศร้าหมอง หมองเศร้า หม่นหมอง หมองหม่น ตรอมใจ กรม กรมกรอม กรมเกรียม เกรียมกรม ตรม ตรมตรอม ตรมเตรียม ตรอมตรม เตรียมตรม ระทม ระทมตรมตรอม เศร้าโศก โศก โศกเศร้า โศกสลด โศกศัลย์ โศกศัลย์รันทด วิปโยค อกหัก อกหักรักคุด หัวใจเดาะ อกเดาะ

Ref. code: 25635906032403THV

1.7.2 ผู้วิจัยจะกล่าวถึงถ้อยคำในหมวดหมู่ “ข 142 ความเศร้า” ทั้งหมด 42 คำ จากหนังสือ “คลังคำ” (นววรรณ พันธุเมธา, 2563, น. 68-69) ว่า “ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า” โดยไม่กล่าวถึงถ้อยคำในหมวดหมู่อื่นๆ เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงความสับสนระหว่างถ้อยคำที่แสดงออกถึงอารมณ์เศร้า และถ้อยคำที่อธิบายความรู้สึกเมื่อเกิดอารมณ์เศร้า

1.7.3 วรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปีย หรือ Dystopian Science Fictions ในงานวิจัยนี้หมายถึง วรรณกรรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมที่โหดร้าย เช่น มีโรคระบาด หรือ เกิดการต่อต้านระบบการปกครองเกิดขึ้นในสังคม เป็นต้น ซึ่งทำให้ตัวละครต้องเผชิญกับความเลวร้ายและการสูญเสีย โดยสังคมแบบดีสโทเปีย (Dystopia) จะตรงข้ามกับสังคมในอุดมคติอย่างสังคมยูโทเปีย (Utopia) อย่างสิ้นเชิง (ภาณุมาศ อิสริยศไกร, 2556) แต่สิ่งที่มีเหมือนกันคือวิทยาการด้านวิทยาศาสตร์ที่ก้าวล้ำไม่มีขีดจำกัดเสมือนอยู่ในโลกอนาคต

Ref. code: 25635906032403THV

บทที่ 2
วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปีย ผู้วิจัยจำเป็นต้องเข้าใจนิยามของอารมณ์เศร้า รวมถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการแปล โดยผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมไว้ดังต่อไปนี้

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปล
- 2.1.1 แนวคิดการแปล
- 2.1.2 การแปลคำศัพท์ในแวดวงความหมายเดียวกัน
- 2.1.3 ทฤษฎีความสัมพันธ์และการแปล
- 2.1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปล

2.2 แนวคิดและทฤษฎีโครงสร้างทางความหมาย
- 2.2.1 การศึกษาความหมายของถ้อยคำในภาษา
- 2.2.2 การวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมาย
- 2.2.3 งานวิจัยเกี่ยวกับทฤษฎีโครงสร้างทางความหมาย

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์เศร้า
- 2.3.1 อารมณ์พื้นฐานและการแสดงออก
- 2.3.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอารมณ์เศร้า
- 2.3.3 คำในแวดวงความหมายของคำว่าเศร้า
- 2.3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์เศร้า

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปล

การแปลเป็นเครื่องมือของมนุษย์ที่ต้องการสื่อสารข้ามภาษาและวัฒนธรรม ผู้ที่ทำหน้าที่ในการแปลต้องมีความเข้าใจทั้งในภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปล รวมถึงต้องรู้และคำนึงถึงวัฒนธรรมของทั้งสองภาษา จึงจะทำให้การแปลประสบความสำเร็จ สามารถถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นฉบับสู่ภาษาฉบับแปลได้อย่างครบถ้วนและถูกต้อง ในปัจจุบันการแปลเปิดกว้างมากขึ้น เพราะสังคมมีความต้องการที่จะสื่อสารกันข้ามผ่านภาษาและวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น

Ref. code: 25635906032403THV

2.1.1 แนวคิดการแปล

การแปลมีความสำคัญในการถ่ายทอดสาร การแปลเป็นเครื่องมือในการสื่อสารข้ามภาษาและวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่ช่วยในการถ่ายทอดและติดต่อสื่อสารกันระหว่างกลุ่มคนที่มีภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง สุพรรณี ปิ่นมณี (2562) กล่าวถึงการแปลไว้ว่า การแปลไม่ใช่การเปลี่ยนภาษาให้เป็นภาษาใหม่ แต่เป็นการนำความหมายจากภาษาต้นฉบับไปสู่ภาษาฉบับแปลเพื่อให้ผู้อ่านในภาษาฉบับแปลสามารถเข้าใจข้อความได้เช่นเดียวกันกับภาษาต้นทาง

ในยุคเริ่มแรกของการแปล นิวมาร์ก (Newmark, 1991, p. 16) กล่าวถึงการแปลข้อความที่เป็นคำสอนทางศาสนา วรรณคดี และหลักปรัชญา ซึ่งในยุคนั้นการแปลเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งในการตั้งกฎหรือข้อบังคับ หรือแม้แต่เครื่องมือทางการเมืองด้วยเช่นกัน ดังนั้น การแปลจึงเน้นไปที่ความถูกต้องในการรักษาข้อความจากภาษาต้นฉบับเป็นหลัก (Semantic translation) ไม่มีการแปลเพิ่มหรือลดทอนความหมายลงไป แต่เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป มีการแปลในรูปแบบต่างๆ มากขึ้น การแปลจึงเปลี่ยนเป้าหมายไปเป็นการแปลเพื่อให้ผู้รับสาร (learner) เข้าใจได้มากกว่าการรักษาความหมายจากภาษาต้นฉบับเอาไว้ นิวมาร์ก (Newmark, 1991, pp. 17-18) เรียกว่าเป็นการแปลเพื่อการสื่อสาร (Communicative translation)

การแปลทั้ง 2 ประเภทของนิวมาร์ก (Newmark, 1991) ได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดการแปลของ ยูจีน เอ. ไนดา (Nida, 1964, pp. 165-169, อ้างถึงใน สมภพ ใหญ่โสมานัง, 2545, น. 10) โดยมีการกล่าวไว้ว่า การแปลคือการถ่ายทอดความหมาย (meaning) และรูปแบบ (form) จากถ้อยคำหรือข้อความที่เขียนด้วยภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง ไนดาได้แบ่งประเภทของการแปลออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การแปลที่เน้นการรักษารูปแบบการนำเสนอความหมายของต้นฉบับ (Form-equivalent translation) เป็นการแปลที่รักษาต้นฉบับ ทั้งลักษณะทางไวยากรณ์และการใช้คำ ด้วยเหตุนี้จะทำให้ภาษาฉบับแปลไม่มีความเป็นธรรมชาติ และการแปลที่เน้นการตอบสนองของผู้อ่านในฉบับแปล (Dynamic-equivalent translation) ซึ่งเป็นการแปลที่เน้นภาษาฉบับแปลเป็นสำคัญ ภาษาในฉบับแปลจะเป็นธรรมชาติและมีความสละสลวย ทำให้ผู้รับสารในภาษาฉบับแปลเข้าใจได้ง่าย เนื่องจากผู้แปลมีการปรับโครงสร้างของบทแปลเพื่อให้เป็นไปตามโครงสร้างของภาษาในฉบับแปล

จากการแบ่งประเภทการแปลของไนดา (Nida, 1964) และ นิวมาร์ก (Newmark, 1991) จะเห็นได้ว่าเป็นการแบ่งประเภทโดยใช้จุดประสงค์ของการแปลเป็นหลัก คือ การแปลเพื่อรักษาต้นฉบับไว้อย่างครบถ้วนทั้งรูปแบบ (form) และความหมาย (meaning) และการแปลเพื่อเน้นความเข้าใจของผู้รับสารเป็นสำคัญ

Ref. code: 25635906032403THV

การเลือกประเภทการแปลให้เหมาะสมกับจุดประสงค์นั้นสอดคล้องกับแนวคิดของแคทธารินา ไรส์ และฮานส์ แฟร์เมียร์ (Reiss & Vermeer, 1978 อ้างถึงใน รัตนา วิริยะเกียรติ, 2551, น. 15-16) ที่นำเสนอทฤษฎีสโคโพส (Skopos) โดยมีรากศัพท์มาจากภาษากรีก หมายถึง จุดมุ่งหมาย (aim) หรือ วัตถุประสงค์ (goal) อธิบายว่าการแปลแต่ละชนิดจะมีจุดประสงค์หรือวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป เช่น การแปลพินัยกรรมจำเป็นต้องใช้การแปลแบบคำต่อคำ เนื่องจากพินัยกรรมเป็นเอกสารสำคัญทางกฎหมายชนิดหนึ่ง ส่วนการแปลนวนิยายหรือวรรณกรรม ผู้แปลควรมีจุดมุ่งหมายที่ผู้อ่านฉบับแปลเป็นหลัก เพื่อให้เกิดอรรถรสและความบันเทิงได้เทียบเท่ากับต้นฉบับ ดังนั้น จึงควรใช้การแปลแบบตีความหรือการแปลแบบเอาความ เป็นต้น ในทฤษฎีนี้จะให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายในฉบับแปลมากกว่า ด้วยเหตุนี้ ความสอดคล้องในฉบับแปลจึงสำคัญมากกว่าความสอดคล้องระหว่างต้นฉบับและฉบับแปล

ในขณะเดียวกัน กัตต์ (Gutt, 1990, as cited in Kliffer & Stroinska, 2004, p. 166) กล่าวถึงการแปลไว้ว่า การแปลเป็นการถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นฉบับไปสู่ภาษาปลายทาง (ฉบับแปล) ด้วยความหมายที่ “คล้ายคลึง” กับความหมายจากต้นฉบับ กัตต์กล่าวว่าในการแปลนั้นไม่สามารถแปลได้ตรงตามต้นฉบับได้ครบทุกความหมาย ดังนั้น ผู้แปลจึงจำเป็นต้องเลือกใช้คำที่ทำให้ผู้รับสารเข้าใจได้ หรือใช้คำที่มีความสัมพันธ์กับความหมายจากภาษาในต้นฉบับ และผู้แปลต้องมีความรู้ทั้งสองภาษาเพื่อให้สามารถที่จะเลือกใช้คำได้คล้ายคลึงและครอบคลุมความหมายจากต้นฉบับได้มากที่สุด

ดังนั้น เมื่อการแปลคือการถ่ายทอดความหมายจากอีกภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง เพื่อให้ผู้รับสารในภาษาปลายทางเข้าใจความหมายของภาษาต้นทางที่ต้องการจะสื่อออกมาให้ได้มากที่สุด ผู้แปลก็ต้องคำนึงว่าในแต่ละภาษาก็มีคำศัพท์ที่มีความหมายเหมือนกันหรืออยู่ในแวดวงเดียวกันอยู่เป็นจำนวนมาก เป็นพันธกิจสำคัญที่ผู้แปลต้องเลือกใช้คำศัพท์ในภาษาฉบับแปลให้มีความหมายคล้ายคลึงกับต้นฉบับเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้โดยที่ไม่ต้องมีการอธิบายเพิ่มเติมและอาจทำให้เกิดการแปลเกิน (over translate) อีกด้วย

2.1.2 การแปลคำศัพท์ในแวดวงความหมายเดียวกัน

วรรณา แสงอร่ามเรือง (2542, น. 102) กล่าวถึงการเลือกใช้คำศัพท์ในการแปลไว้ว่าจะขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านเนื้อหาและหัวข้อเรื่องของตัวบทเป็นสำคัญ กล่าวคือ หากจะเลือกคำศัพท์หรือควรใช้วงศัพท์ใดในการถ่ายทอดความหมายได้อย่างเหมาะสม ผู้แปลจะต้องวิเคราะห์ทั้งด้านความหมายของคำศัพท์ วัจนลีลา หรือรูปแบบของคำ รวมถึงอาจมีการวิเคราะห์ความเกี่ยวเนื่องใกล้เคียงกันในแวดวงความหมายของคำศัพท์และโครงสร้างของประโยค ทั้งนี้อาจมีการวิเคราะห์

Ref. code: 25635906032403THV

รายละเอียดเฉพาะบางส่วนเท่านั้น เช่น การสร้างคำศัพท์ ชนิดของคำ และการใช้คำศัพท์เฉพาะวงศัพท์ใดวงศัพท์หนึ่ง เป็นต้น

การคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ เช่น คำศัพท์จากวงการวิชาการ คำศัพท์ที่นิยมใช้เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง คำศัพท์เฉพาะอาชีพ รวมถึงการวิเคราะห์วัจนลีลาในภาพรวมของผู้แต่ง การวิเคราะห์ปัจจัยเหล่านี้เรียกว่า การวิเคราะห์ศัพท์ (วรรณา แสงอร่ามเรือง, 2542, น. 103) ซึ่งจะทำให้เราเข้าใจเจตนาของผู้ส่งสาร และอาจจะรู้ข้อมูลของผู้รับสารได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตัวบทที่เป็นวรรณกรรม

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกข้อมูลที่เป็นตัวบทวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แนวดีสโทเปียด้วยตัวบทที่มีเนื้อหาในด้านความโหดร้าย ความกดดัน และการสูญเสีย ดังนั้น ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าจึงนำมาใช้เพื่อบรรยายและอธิบายความรู้สึกของตัวละครเมื่อเกิดการสูญเสียหรือเหตุการณ์เลวร้ายเกิดขึ้น ผู้วิจัยเห็นว่าผู้แปลจำเป็นต้องเลือกใช้คำที่สามารถสื่อทั้งความหมายวัจนลีลาของผู้เขียน รวมถึงบริบทเนื้อหาสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่องให้ครบถ้วนเพื่อให้เกิดอรรถรสในการอ่านได้ใกล้เคียงกับต้นฉบับ การวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ของตัวบท และการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของศัพท์จึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้ผู้แปลสามารถเลือกใช้คำศัพท์ในการถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นทางไปสู่ภาษาปลายทางในฉบับแปลให้เทียบเคียงกับความหมายได้ค่อนข้างสมบูรณ์

นอกจากนี้ สุพรรณี ปิ่นมณี (2555, น. 144) ยังได้กล่าวถึงวิธีการถ่ายทอดความหมายของคำศัพท์จากภาษาหนึ่งไปอีกภาษาหนึ่ง โดยที่คำศัพท์นั้นอยู่ในแวดวงความหมายเดียวกัน ซึ่งแต่ในคำศัพท์แต่ละคำก็จะมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างกันออกไปเพื่อให้เหมาะสมกับบริบท หรือในกรณีของการแปลวรรณกรรมก็จำเป็นต้องเป็นคำที่สามารถสื่อถึงอรรถรสของวรรณกรรมเรื่องนั้นได้ตรงตามภาษาในต้นฉบับ สุพรรณี ปิ่นมณี (2555, น. 139-142) ได้ยกตัวอย่างคำว่า “โง่” ที่มีคำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือในแวดวงความหมายเดียวกันไว้ดังต่อไปนี้

หัวทึบ	มีความหมายว่า	โง่ – ไม่สามารถเรียนรู้ได้
หัวกลวง	มีความหมายว่า	โง่ – ไม่มีอะไรในหัว
งั่ง	มีความหมายว่า	โง่ – มักใช้กับชาย
(ซื่อ) บื้อ	มีความหมายว่า	โง่ – เซ่อ
ทึ่ม	มีความหมายว่า	โง่ – มักใช้กับชาย
ดักดาน	มีความหมายว่า	โง่ – ย่ำอยู่กับที่ ไม่พัฒนา
โคตรโง่	มีความหมายว่า	โง่มาก
งี่เง่า	มีความหมายว่า	โง่มาก

Ref. code: 25635906032403THV

กะโหลกหนา	มีความหมายว่า	โง่ – ฟังอะไรไม่เข้าหัว
ขาดไหวพริบ	มีความหมายว่า	โง่ – เซ่อ แก้สถานการณ์ไม่ได้
หัวลูกโป่ง	มีความหมายว่า	โง่ – หัวกลวง ไม่มีมันสมอง
ไม่ฉลาด	มีความหมายว่า	โง่ – หลีกเลี่ยงคำไม่สุภาพ (euphemism)
ไม่ทันคน	มีความหมายว่า	
คิดช้า	มีความหมายว่า	
เรียนรู้ช้า	มีความหมายว่า	
หัวไม่ไว	มีความหมายว่า	
ง่าว	มีความหมายว่า	โง่ – ภาษาถิ่น

แผนภูมิแสดงตัวอย่างคำที่มีความหมายเหมือนกันของคำว่า “โง่”

(สุพรรณี ปิ่นมณี, 2555, น. 139-142)

คำเหล่านี้มีความหมายเดียวกันหรืออยู่ในแวดวงเดียวกันทั้งหมด หมายถึง “โง่” แต่ไม่สามารถใช้แทนกันได้ทั้งหมดในทุกๆ กรณี คำบางคำสามารถใช้ได้ในบริบทหรือสถานการณ์เฉพาะเท่านั้น เช่นคำว่า “ไอ้ควาย” และ “ทึ่ม” ที่มีความหมายว่า โง่ + มักใช้กับชาย การใช้คำว่าทึ่มจึงไม่ถูกจัดให้อยู่ในประโยคของการพูดถึงหญิงสาว เช่นประโยค “สมศรีเป็นไอ้ควายทึ่ม”

การจะเลือกใช้คำศัพท์ในการแปล ผู้แปลจำต้องมีคลังคำที่อยู่ในแวดวงความหมายเดียวกันกับคำศัพท์ที่ต้องการแปล จึงจะทำให้สามารถเลือกใช้คำได้เหมาะสมกับบริบทและไม่ทำให้อรรถรสของการอ่านวรรณกรรมลดน้อยลงไป ซึ่งสอดคล้องกับ สัญฉวี สายบัว (2560) ที่กล่าวถึงการเลือกคำศัพท์ที่มีความหมายเทียบเคียงได้กับต้นฉบับ ด้วยการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของคำจากคำศัพท์ในภาษาต้นฉบับ (component of meaning) รวมถึงหาคำที่มีส่วนประกอบทางความหมายที่ใกล้เคียงที่สุดของคำศัพท์ในภาษาฉบับแปล โดยมีตัวอย่างและขั้นตอนการเลือกสรรคำ (สัญฉวี สายบัว, 2560, น. 69-70) ดังต่อไปนี้

คำว่า “ชาวนา” ในประโยค “ชาวนาเป็นกระดูกสันหลังของชาติ”

ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมคำที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “ชาวนา”

ก. farmers	ค. Agriculturist
ข. peasants	ง. rice growers

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของคำ

วิเคราะห์ส่วนประกอบความหมายของ “ชาวนา”

Ref. code: 25635906032403THV

ส่วนประกอบทางความหมาย
- (1) ปลูกข้าว
- (2) อาจเป็นหรือไม่เป็นเจ้าของที่ดิ
- (3) ความหมายแฝง – สร้างความรู้สึกด้านสงสาร
- (4) มีชีวิตง่ายๆ การศึกษาน้อย
- (5) เป็นคำที่ใช้มากในภาษาไทย

วิเคราะห์ส่วนประกอบความหมายของคำศัพท์ในภาษาอังกฤษ

“farmers”
(1) ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์
(2) เป็นเจ้าของที่ดิน
(3) ความหมายแฝง-กลางๆ
(4) มีชีวิตง่ายๆ หรือทันสมัย การศึกษาอาจน้อยหรือมาก
(5) เป็นคำที่ยังใช้มากในภาษาอังกฤษ

“rice growers”
* (1) ปลูกข้าว
* (2) เป็นหรือไม่เป็นเจ้าของที่ดิน
* (3) ความหมายแฝง-สร้างความรู้สึกด้านสงสาร มีชีวิตง่ายๆ หรือทันสมัย การศึกษาอาจน้อยหรือมาก
* (4) เป็นคำที่ยังใช้มากในภาษาอังกฤษ

“peasants”
(1) ปลูกพืช
* (2) เป็นหรือไม่เป็นเจ้าของที่ดิน
* (3) ความหมายแฝง-สร้างความรู้สึกด้านสงสาร
* (4) มีชีวิตง่ายๆ การศึกษามักจะน้อย
* (5) เป็นคำที่ใช้มากในภาษาอังกฤษ

Ref. code: 25635906032403THV

“agriculturist”	ผู้รู้เกี่ยวกับการปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์ อาจปลูกเองหรือไม่ปลูก * เป็นหรือไม่เป็นเจ้าของที่ดิน
ความหมายแฝง-สร้างความรู้สึกยกย่องนับถือ	มีชีวิตที่ทันสมัย การศึกษามาก * เป็นคำที่ใช้กันมากในภาษาอังกฤษ

จากแนวคิดการวิเคราะห์ปัจจัยการเลือกคำศัพท์ และการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายเพื่อเลือกคำศัพท์ที่มีความหมายเทียบเคียงกับต้นฉบับ ผู้วิเคราะห์ใส่เครื่องหมายดอกจัน (*)[2] ไว้เพื่อแสดงให้เห็นส่วนประกอบทางความหมายเหมือนกับส่วนประกอบความหมายของภาษาต้นฉบับเพื่อคัดเลือกคำศัพท์ที่มีความหมายเทียบเคียงกับต้นฉบับให้ได้มากที่สุด นอกจากนี้ผู้แปลจะต้องทราบความหมายทั้งในภาษาต้นฉบับและในภาษาฉบับแปลเป็นอย่างมาก รวมถึงต้องทราบบริบท สังคม หรือวัฒนธรรมในกรณีที่จะทำให้คำศัพท์ที่เลือกใช้มาสามารถถ่ายทอดความหมายได้ใกล้เคียงที่สุด

ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า นอกจากการใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำศัพท์มาใช้ในการเลือกคำแล้ว ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ อีกด้วย ทั้งในด้านวัจนลีลาทางภาษา บริบท และประเภทของตัวบทที่ต้องการจะแปล ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ล้วนสำคัญในการเลือกใช้คำศัพท์ในแวดวงความหมายเดียวกันทั้งสิ้น

2.1.3 ทฤษฎีความสัมพันธ์[3]และการแปล (Relevance Theory and Translation)

ทฤษฎีความสัมพันธ์และการแปล (Relevance Theory and Translation) เป็นทฤษฎีที่นำเอาหลักความสัมพันธ์ (The Maxim of Relevance) ในทฤษฎีหลักความร่วมมือในการสนทนา[4] (The Cooperative Principle) ของ ไกรซ์ (Grice, 1975 อ้างถึงใน สรรพร ศิริขันธ์, 2562) มาประยุกต์ใช้ร่วมกับการแปล

---

[2] การใส่เครื่องหมาย (*) ในการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายตามทฤษฎีของสัญฉวี สายบัว (2560) เป็นการใส่เพื่อแสดงให้เห็นส่วนประกอบทางความหมายที่มีเหมือนกันของคำในภาษาต้นฉบับและฉบับแปล ไม่ใช่สัญลักษณ์ ungrammatical แบบภาษาศาสตร์

[3] ใช้คำภาษาไทยตาม สรรพร ศิริขันธ์ (2562)

[4] ใช้คำภาษาไทยตาม ณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2555)

Ref. code: 25635906032403THV

ทฤษฎีความสัมพันธ์ (The Maxim of Relevance) เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงการสื่อสารที่เป็นไปในทางเดียวกัน ทั้งผู้สื่อสารและผู้รับสารจะกล่าวถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารที่เกิดขึ้น มีตัวอย่างบทสนทนาดังนี้

A: เห็นปากกาของฉันไหม?

B: อยู่บนโต๊ะในห้องทำงาน

จากตัวอย่างบทสนทนานี้จะเห็นว่า B ตอบคำถาม A ได้อย่างครบถ้วนและตรงไปตรงมา ทั้งคำถามและคำตอบมีความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ไกรซ์ได้กล่าวถึงการที่ผู้ร่วมสนทนาไม่ทำตามหลักความร่วมมือในการสนทนา (Grice, 1975, อ้างถึงใน ศิริพร ปัญญาเมธีกุล, 2546) ซึ่งมีทั้งหมด 4 วิธี มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) การท้ากฎ (flouting a maxim) เกิดจากการไม่เคารพกฎเพื่อสื่อความหมายบางอย่าง โดยที่ผู้รับสารสามารถอนุมานและเข้าใจได้เอง

2) การละเมิดกฎ (violating a maxim) เกิดจากการที่ผู้สื่อสารตั้งใจที่จะไม่ปฏิบัติตามกฎเพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจผิด หรือเรียกว่าการโกหก

3) การฝ่าฝืนกฎ (infringing a maxim) เกิดจากผู้สื่อสารไม่ได้ตั้งใจที่จะทำให้ผู้รับสารเข้าใจผิดหรือเกิดการอนุมาน เช่น การสื่อสารที่มาจากผู้ที่มีความบกพร่องในการใช้ภาษาเป็นต้น

4) การไม่ปฏิบัติตามกฎ (opting out of a maxim) เกิดจากผู้พูดหลีกเลี่ยงที่จะให้ความร่วมมือในการสนทนา เช่น นักการเมืองปฏิเสธที่จะตอบคำถามนักข่าว เป็นต้น

การกระทำเหล่านี้ ไกรซ์ไม่ถือเป็นการสื่อสารผิดพลาด แต่เป็นการสื่อสารเพื่อก่อให้เกิดความหมายอีกอย่าง เรียกว่า ความหมายเป็นนัยสนทนา[5] (Conversational Implicature) ซึ่งในด้านของความหมายเป็นนัยสนทนาที่เกิดจากการไม่เคารพหลักความสัมพันธ์ (The Max of Relevance) (ศิริพร ปัญญาเมธีกุล, 2546, น. 85) จะหมายถึงการกล่าวถึงสิ่งที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังสนทนาอยู่ แต่สามารถทำให้ผู้รับสารอนุมานและเข้าใจสิ่งที่ต้องการจะสื่อสารได้ เช่น

A: บ้านของเธออยู่แถวไหน?

B: ฉันจะไปรับเธอเอง

จากตัวอย่างข้างต้น B ไม่ได้ตอบ A ไปตามตรงว่าบ้านอยู่ที่ไหนตามคำถามของ A แต่ A ก็สามารถเข้าใจได้ และไม่จำเป็นต้องให้ B บอกสถานที่ตามที่ถามไป และ B ตอบคำถามแล้ว

[5] ใช้คำภาษาไทยตาม ณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2555)

Ref. code: 25635906032403THV

และ A อนุมานได้ว่าไม่ต้องไปหา B เพราะ B จะไปรับ A ที่บ้านเอง ด้วยเหตุนี้ การอนุมานจึงเป็นความสามารถอย่างหนึ่งของมนุษย์ (Gutt, 1989, pp. 40-41) ผู้รับสารจะสามารถเข้าใจในสิ่งที่ผู้สื่อสารต้องการจะสื่อได้จากการอนุมาน นอกจากนี้การอนุมานเป็นส่วนหนึ่งที่เพิ่มความสามารถในการเชื่อมความสัมพันธ์ของการสื่อสารของมนุษย์ในชีวิตประจำวันได้มากยิ่งขึ้น

การอนุมานที่นำมาวิเคราะห์ในทฤษฎีความสัมพันธ์ (relevance theory) เพื่อใช้ศึกษาความต้องการหรือความตั้งใจของผู้สื่อสารที่ต้องการจะสื่อออกมาทั้งในการของพฤติกรรมการแสดงออก และในด้านของการสื่อสารผ่านภาษา ทั้งนี้ การสื่อสารจะประสบความสำเร็จหรือไม่จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับความสามารถในการอนุมานของทั้งผู้รับสารและผู้สื่อสารเช่นเดียวกัน

แนวคิดการอนุมานข้างต้นกัตต์ (Gutt, 1989) กล่าวข้างต้นสอดคล้องกับ สแปเบอร์ และ วิลสัน (Sperber & Wilson, 1986, p. 54, as cited in Gutt, 1989, pp. 41-42) ว่าการสื่อสารจะต้องมีทั้งภาษาและการแสดงออกจึงจะสามารถเข้าใจความหมายได้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น แต่ขณะเดียวกันก็จะขึ้นอยู่กับความเข้าใจและการรับรู้ระหว่างผู้สื่อสารและผู้รับสารในด้านของประสบการณ์ที่มีร่วมกันและบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้น การอนุมานจึงจะประสบความสำเร็จ

สแปเบอร์ และ วิลสัน (Sperber & Wilson, 2002, as cited in Supakarn Pathong, 2019, p. 819) กล่าวถึงการอนุมานในทฤษฎีความสัมพันธ์ไว้ดังนี้

> “Relevance theory claims that ‘the expectations of relevance raised by an utterance are precise enough, and predictable enough, to guide the hearer towards the speaker’s meaning’”

ข้อความที่ยกมาข้างต้นกล่าวถึงทฤษฎีความสัมพันธ์ว่าเป็นหลักการที่จะทำให้ผู้ฟังสามารถอนุมานได้อย่างแม่นยำ และสามารถเข้าใจถ้อยคำที่ผู้พูดกล่าวออกมาได้ตรงตามที่ผู้พูดต้องการจะสื่อ

สแปเบอร์ และ วิลสัน (Sperber & Wilson, 1986, p. 54, as cited in Gutt, 1989, p. 44) ยังอธิบายเพิ่มเติมไว้ว่า การอนุมานจะขึ้นอยู่กับบริบท (context) ของผู้รับสาร และความสามารถในการอนุมานซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมของผู้รับสารอีกด้วย เช่น ความเชื่อ ประสบการณ์ ช่วงเวลา ความเลื่อมใสในตัวบุคคล หรือการศึกษา เป็นต้น

หลักการอนุมานจะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ที่จะส่งผลให้การอนุมานถูกต้องและสามารถเข้าใจความหมายในสิ่งที่ผู้ส่งสารสื่อออกมาได้ สอดคล้องกับ สรรพร ศิริขันธ์ (2562, น. 87-88)

Ref. code: 25635906032403THV

ที่เสนอว่าผู้รับสารจะเกิดการพิจารณาสารที่ผู้ส่งสารสื่อมาว่าตนเองมีส่วนเกี่ยวข้องกับสารนั้นหรือไม่ รวมถึงมีการประมวลผลด้วยปริชานแวดล้อม (Cognitive Environment) ที่มีผลมาจากบริบทของการสนทนานั้นๆ (Contextual Effects) โดยมีปัจจัยหลักที่จะทำให้ผู้รับสารสามารถประมวลผลการรับรู้ว่าบริบทนั้นๆ มีความสัมพันธ์กับตนเองมากน้อยเพียงใด

ปัจจัยหลักที่ทำให้ผู้รับสารสามารถประมวลผลได้มี 3 ปัจจัย ได้แก่

(1) รูปแบบถ้อยคำที่แจ้งชัด (Explicit Utterance)

(2) ความรอบรู้ (Encyclopedic Knowledge)

(3) สถานการณ์ (Situation)

ปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยนี้จะเป็นองค์ประกอบหลักที่จะทำให้ผู้ฟังสามารถประเมินความสำคัญหรือความเกี่ยวของตนเองกับสารที่ได้รับมา รวมถึงจะสามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้สื่อสารต้องการจะสื่อได้มากน้อยเพียงใด

ทฤษฎีความสัมพันธ์จึงเป็นทฤษฎีที่นำความหมายเป็นนัยสนทนา (Conversational Implicature) มาวิเคราะห์อย่างละเอียดเพื่อให้เห็นถึงปัจจัยต่างๆ ที่ผู้รับสารจำเป็นต้องพึ่งพาเพื่อนำมาประมวลผลและอนุมานว่าตนเองมีความสัมพันธ์กับบทสนทนาหรือสารที่สื่อมาอย่างไร กระบวนการทำความเข้าใจบทสนทนาเหล่านี้ยิ่งเกิดขึ้นบ่อยก็จะทำให้มนุษย์สามารถเข้าใจได้รวดเร็วและแม่นยำมากขึ้น (Wilson, 2016, p. 4) และสิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับทฤษฎีความสัมพันธ์คือบริบท (context) ที่เกิดขึ้นพร้อมกับตัวภาษาในบทสนทนา กล่าวคือจะทำให้ผู้รับสารสามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้สื่อสารต้องการจะสื่อออกมาได้แม่นยำยิ่งขึ้น บริบทดังกล่าวรวมถึงสภาวะจิตใจ ความคิด และการแสดงออกด้วย นอกจากนี้ก็บริบทเฉพาะตัวบุคคล ความเชื่อ ความสงสัย ความคาดหวัง จุดหมาย ความตั้งใจ หรือข้อสงสัยก็นับเป็นบริบทเช่นกัน (Sperber & Wilson, 1986, 1995 as cited in Wilson, 2016, p. 4) ผู้ส่งสารจำเป็นต้องคำนึงถึงบริบทเหล่านี้เพื่อให้ผู้รับสารสามารถอนุมานได้ตรงตามเจตนาที่ต้องการจะสื่อสารออกไป

ดังนั้น การอนุมานจึงไม่สามารถเกิดขึ้นได้เพียงแค่ตัวอักษรหรือตัวภาษาเท่านั้น แม้คำศัพท์จะมีความหมายเฉพาะของตนเอง แต่ก็สามารถปรับเปลี่ยนได้เมื่อเกิดการศึกษาจากบริบทแวดล้อม (Wilson, 2016, p. 13) ตัวอย่างเช่นคำว่า “drink” ที่เมื่อใช้ในบริบทเฉพาะ ความหมายจะเปลี่ยนจากการดื่มเครื่องดื่มทั่วไปเป็นการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เท่านั้น

เมื่อพิจารณาจากทฤษฎีความสัมพันธ์และหลักการอนุมานข้างต้นเพื่อให้ผู้สื่อสารและผู้รับสารสามารถเข้าใจความหมายที่ตรงกันมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ คลิฟฟอร์ดและสโตรอินสกา (Kliffer & Stroinska, 2004, pp. 165-166) ที่อธิบายเกี่ยวกับการแปลไว้ว่า นักแปลหรือผู้แปลสามารถที่จะเลือกใช้ปัจจัยต่างๆ ทั้งในด้านบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้น หรือแม้แต่บริบททางด้าน

Ref. code: 25635906032403THV

วัฒนธรรม เพื่อนำมาใช้ในการประมวลผลและเลือกคำศัพท์ที่ใช้ในการแปลให้เกิดความเหมาะสม รวมถึงครอบคลุมความหมายได้มากที่สุด

นอกจากนี้ การแปลถือเป็นการให้ความหมายของคำที่มีความหมายเหมือนกันจากคนละภาษา แต่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กับบริบทของคำศัพท์นั้นทั้งในภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปล ด้วยเหตุนี้ การแปลจึงไม่ใช่การแทนที่ด้วยความหมายระหว่างคำศัพท์ทั้งสองภาษา แต่เป็นการอธิบายความหมายที่เหมือนกันในของภาษาต้นฉบับในรูปแบบของภาษาฉบับแปล

ทฤษฎีความสัมพันธ์และการแปล (Relevance theory and translation) จึงเป็นอีกทฤษฎีหนึ่งที่นำมาศึกษาการแปลที่ต้องใช้บริบทและการอนุมานจากทฤษฎีความสัมพันธ์ เช่น การแปล “I’m sorry” เป็นภาษาต่างๆ ผู้แปลจำเป็นต้องดูบริบทเพื่อหาความหมายว่าผู้ใช้ภาษาต้นฉบับต้องการจะสื่อเจตนาเพื่อแสดงความเสียใจจากการกระทำผิด หรือแสดงความเสียใจจากสถานการณ์ไม่ดีที่เกิดขึ้น หรืออาจสื่อเจตนาในการขออนุญาตได้ด้วยเช่นกัน (Kliffer & Stroinska, 2004, p. 167) ผู้แปลจึงจำเป็นต้องดูบริบทเพื่อเลือกถ้อยคำให้ตรงกับความหมายที่ต้นฉบับต้องการจะสื่อสาร ดังนั้น บริบทจึงเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้แปลสามารถเลือกใช้ถ้อยคำในฉบับแปลได้เทียบเคียงกับความหมายจากในต้นฉบับได้มากที่สุด

บริบท (context) สามารถแบ่งประเภทใหญ่ๆ ออกได้เป็น 2 ประเภท (จันทิมา อังคพณิชกิจ, 2561) ได้แก่ บริบทภายใน (internal context) และบริบทภายนอก (external context)

บริบทภายใน (internal context) คือ หน่วยทางภาษาที่ปรากฏร่วมอยู่ในตัวบท รวมถึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้หน่วยทางภาษาสามารถปรับเปลี่ยนเพื่อให้เป็นไปในทางเดียวกันกับตัวบทได้

แฮร์ริส (Harris, 1925, อ้างถึงใน จันทิมา อังคพณิชกิจ, 2561, น. 43-45) ได้แสดงตัวอย่างการวิเคราะห์บริบทภายในเพื่อหาองค์ประกอบของภาษาที่มีโครงสร้างเหมือนกัน โดยวิเคราะห์จากการใช้คำสรรพนามใน 1 ตัวบท ได้แก่ “**I** eat an apple.” และ “**You** eat an apple.” แฮร์ริสชี้ให้เห็นว่าตามไวยากรณ์โครงสร้างแล้วสามารถใช้คำสรรพนามใดก็ได้แทนลงไปในตำแหน่งของประธาน **I** และ **You** แต่เมื่อพิจารณาจากความหมายและมีบริบทเข้ามาร่วมด้วย ทั้งสองประโยคนี้ไม่สามารถใช้คำสรรพนามใดก็ได้มาแทนที่ลงในตำแหน่งของประธานของประโยค เพราะจะทำให้ความหมายเปลี่ยนไป

นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์บริบทเพื่อหาการเชื่อมโยงความ (cohesion) ที่สัมพันธ์กันในตัวบท (จันทิมา อังคพณิชกิจ, 2561, น. 45-47) ซึ่งจะพิจารณาในระดับถ้อยคำ (utterance) และตัวบท (text) ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเหล่านี้เรียกว่า ตัวบทร่วม (co-text) โดยตัวบท

Ref. code: 25635906032403THV

ร่วมอาจจะปรากฏในรูปแบบของอนุพากย์ ประโยค หรือถ้อยคำที่ช่วยในการตีความหมายของถ้อยคำ และเป็นอีกปัจจัยในการเลือกใช้คำหรือถ้อยคำเช่นเดียวกัน

ผู้วิจัยนำตัวบทของวรรณกรรมแนวดีสโทเปียเรื่อง “วงกตมฤตยู” (2552) มาเป็นตัวอย่างการวิเคราะห์บริบทภายใน ดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง

โทมัสหันไปเห็นตัวที่ตามมาแต่แรกยังคงตรงมา แม้จะช้าลงบ้าง อ้าๆ หุบๆ กรงเล็บเหมือนโลหะ เหมือนจะหัวเราะเย้ยเขา

มันรู้ว่าฉันจบแล้ว เขาคิด หลังจากพยายามมาขนาดนั้นเขาก็มาอยู่ตรงนี้ ถูกล้อมรอบด้วยโศกา มันจบแล้ว มีความทรงจำที่เก็บคืนมาได้ไม่ถึงอาทิตย์ แล้วชีวิตเขาก็จบลง

(วงกตมฤตยู, 2552, น. 137)

จะเห็นได้ว่าข้อความ "โทมัสหันไปเห็นตัวที่ตามมาแต่แรกยังคงตรงมา" , "เหมือนจะหัวเราะเย้ยเขา" , "มันรู้ว่าฉันจบแล้ว เขาคิด" , "หลังจากพยายามมาขนาดนั้นเขาก็มาอยู่ตรงนี้" และ "แล้วชีวิตเขาก็จบลง" ถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ในทุกตัวบทกล่าวถึงคนเดียวกันคือ "โทมัส" ซึ่งเป็นตัวละครเอกของเรื่อง แต่จะเปลี่ยนไปตามลักษณะการกล่าวถึงในรูปแบบที่แตกต่างกัน รวมถึง "ตัวที่ตามมาแต่แรกยังคงตรงมา" , "มันรู้ว่าฉันจบแล้ว" และ "ถูกล้อมรอบด้วยโศกา" ถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ในทุกตัวบทก็กล่าวถึง "โศกา" เช่นเดียวกัน

ในขณะเดียวกัน ข้อความ "มันรู้ว่าฉันจบแล้ว" และ "มันจบแล้ว" แม้ทั้งสองข้อความจะใช้สรรพนาม "มัน" เหมือนกัน แต่ไม่สามารถใช้แทนกันได้ เพราะเมื่อพิจารณาตามความหมายจากบริบทแล้ว "มัน" ใน "มันรู้ว่าฉันจบแล้ว" หมายถึง "โศกา" และ "มัน" ใน "มันจบแล้ว" หมายถึง "สถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวเอก"

เมื่อวิเคราะห์ตัวบท “โทมัสหันไปเห็นตัวที่ตามมาแต่แรกยังคงตรงมา” และตัวบทที่ตามมา เทียบกับถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ ทั้งหมดล้วนกล่าวถึง “โทมัส” และ “โศกา” จึงเป็นตัวบทร่วม (co-text) ที่เกิดขึ้นในตัวบทนี้ และเป็นบริบทภายในของตัวบทเช่นเดียวกัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าบริบทภายในมีความสำคัญในแง่ของการตีความ และอนุมานความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้แปลสามารถเลือกใช้ถ้อยคำในภาษาฉบับแปลให้เข้ากับตัวบทได้อย่างเหมาะสม

บริบทภายนอก (external context) คือ การอ้างอิงข้อมูลที่ได้จากตัวบทที่มีมาก่อนหน้า (pre-text or prior text) และไม่ใช่ข้อมูลที่กำลังวิเคราะห์อยู่ในปัจจุบัน (จันทิมา อังคพณิชกิจ, 2561, น. 47-48) บริบทภายนอกอาจหมายถึงข้อความหรือรูปภาษาที่อยู่ภายในตัวบทที่ปรากฏมาก่อนหน้านี้ หรือหมายถึงองค์ประกอบต่างๆ ที่มีหน้าที่สื่อสารผ่านตัวบท

Ref. code: 25635906032403THV

ออกมาให้ผู้รับสารสามารถเข้าใจ บริบทภายนอกจะทำหน้าที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์มาจนถึงตัวบทปัจจุบันที่กำลังวิเคราะห์อยู่ ซึ่งจะทำให้ผู้แปลสามารถตีความได้ว่าจะต้องใช้ถ้อยคำหรือภาษารูปแบบใดจึงจะสัมพันธ์กับตัวบทต้นฉบับ

บริบทภายนอกแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ บริบทสถานการณ์ และบริบททางสังคมวัฒนธรรม

บริบทสถานการณ์ (context of situation) หมายถึงบริบทหรือสถานการณ์ที่เกิดรอบล้อมตัวบท (Halliday, 1989, อ้างถึงใน จันทิมา อังคพณิชกิจ, 2561, น. 48) ซึ่งมีทั้งที่เป็นรูปภาษา และไม่ใช่รูปภาษา แต่สามารถสื่อสารออกมาให้ผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ เช่น บรรยากาศแวดล้อม สถานที่ บุคคล หรือช่องทางในการสื่อสาร เป็นต้น

บริบททางสังคมวัฒนธรรม (social context or context of culture) หมายถึงสภาพการณ์ทางสังคมวัฒนธรรมที่แวดล้อมตัวบท (จันทิมา อังคพณิชกิจ, 2561, น. 54) เช่น ความรู้ ความคิด ความเชื่อ ภูมิหลัง หรือวิถีปฏิบัติทางสังคม เป็นต้น

ในส่วนของบริบทภายนอกข้างต้นที่ผู้วิจัยกล่าวถึง คือสิ่งที่แวดล้อมตัวบทในการผลิตวรรณกรรม ซึ่งเป็นส่วนที่ต้องศึกษาจากผู้ผลิตตัวบทหรือผู้แต่งวรรณกรรมทั้งสองเรื่อง รวมถึงผู้แปลที่เลือกใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยมาเทียบเคียงความหมายจากถ้อยคำต้นฉบับ แต่ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะนำมาประยุกต์ใช้เพื่อวิเคราะห์บริบทที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่อง เพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะการแปลที่มีการใช้บริบทเป็นส่วนประกอบร่วมด้วย ซึ่งจะทำให้สามารถเห็นความสัมพันธ์ระหว่างบริบทในตัวบท และถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าที่ผู้แปลเลือกใช้

ทฤษฎีความสัมพันธ์และการแปล (Relevance theory and translation) จึงเป็นทฤษฎีที่นำความเชื่อมโยงระหว่างผู้สื่อสารและผู้รับสารมาช่วยในการแปล เพื่อให้ผู้อ่านในภาษาแปลเกิดความเข้าใจความหมายจากภาษาต้นฉบับในภาษาแปล (Supakarn Pathong, 2019) กล่าวคือหากผู้แปลเลือกคำที่มีความหมายสัมพันธ์กันกับความหมายในภาษาต้นฉบับมากเท่าไร ผู้อ่านก็จะสามารถอนุมานถึงความหมายและเข้าใจในสิ่งที่ต้นฉบับต้องการจะสื่อในภาษาฉบับแปลได้ดีมากยิ่งขึ้น

ศุภกาญจน์ ผาทอง (Supakarn Pathong, 2019) ได้นำแนวคิดในการศึกษาลักษณะการแปลการเล่นคำที่ทำให้เกิดความตลกขบขันที่เกิดจากการออกเสียงที่คล้ายกัน[6] (pun) โดยใช้ทฤษฎีความสัมพันธ์และการแปลจากแนวคิดต้นแบบของ เอกเนียซกา โซลสกา (Solska, 2012, as cited in Supakarn Pathong, 2019, p. 820) การวิเคราะห์ลักษณะการแปลแบ่งเป็น 3 ปัจจัยหลักดังต่อไปนี้

[6] ใช้คำภาษาไทยตาม ชลาธิป ชาญชัยฤกษ์ (2559)

Ref. code: 25635906032403THV

(1) ศัพท์ตั้ง[7] (Lexical Entry) คือ การออกเสียง ชนิดของคำ และหน้าที่ของคำในรูปประโยคตามลักษณะทางไวยากรณ์

(2) ศัพท์เชิงตรรกะ (Logical Entry)[8] คือ ความหมายประจำคำของคำศัพท์

(3) ความรอบรู้ของผู้ใช้ภาษา (Encyclopedic Entry)[9] คือ ความรอบรู้ของผู้ใช้ภาษาทั้งในส่วนของความหมายของคำ และความหมายที่เกิดขึ้นจากผู้ใช้ภาษา เช่น ศัพท์เฉพาะทาง ศัพท์เฉพาะถิ่น ความเชื่อทางวัฒนธรรม หรือประสบการณ์ส่วนตัวของผู้ใช้ภาษา[10]

ตัวอย่างการวิเคราะห์ลักษณะการแปล ศุภกาญจน์ ผาทอง (Supakarn Pathong, 2019, p. 821) ยกตัวอย่างการแปลการเล่นคำที่ทำให้เกิดความตลกขบขันที่เกิดจากการออกเสียงที่คล้ายกันอย่างคำว่า “Turkey” และ “turkey” จากวรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย เรื่อง The BFG (ย.จ.ด. ยักษ์ใจดี)

ต้นฉบับ : He says Turks from *Turkey* is tasting of ***turkey.***

ฉบับแปล : ชาวเติร์กจาก*ตุรกี*อาโหร่ยเหมือน*ไก่งวง*

หลักการวิเคราะห์ตามทฤษฎีทฤษฎีความสัมพันธ์และการแปล ดังนี้

---

[7] ใช้คำภาษาไทยตาม วิชาติ บูรณะประเสริฐสุข (2550, น. 7)

[8] ใช้คำภาษาไทยตามที่ผู้วิจัยค้นหาคำว่า Logical หมายถึง เชิงตรรกะ

[9] ใช้คำภาษาไทยตามที่ผู้วิจัยเข้าใจการอธิบายความหมายของ Encyclopedic Entry

[10] Agnieszka Solska (Solska, 2012, as cited in Supakarn Pathong, 2019, p. 820)

Ref. code: 25635906032403THV

ตารางที่ 1

ตารางการวิเคราะห์ตามทฤษฎีความสัมพันธ์และการแปล (Supakarn Pathong, 2019, p. 821)

OSTENSIVE SIGNAL <Turkey>		**OSTENSIVE SIGNAL** <turkey>
CONCEPT TURKEY	⇔	**CONCEPT** TURKEY
LEXICAL ENTRY / ˈt**ɜ**ːki/ a noun	=	**LEXICAL ENTRY** / ˈt**ɜ**ːki/ a noun
LOGICAL ENTRY a country	≠	**LOGICAL ENTRY** a kind of large bird
ENCYCLOPEDIC ENTRY - situated in southeastern Europe and Western Asia - a Muslim country	≠	**ENCYCLOPEDIC ENTRY** - grown on farms - eaten on Thanksgiving

จากการวิเคราะห์จะเห็นได้ว่าทั้ง “Turkey” และ “turkey” มีการออกเสียงเหมือนกัน และมีชนิดของคำเดียวกันคือคำนาม (Lexical Entry) ในด้านความหมายประจำคำ “Turkey” หมายถึง ประเทศแห่งหนึ่ง และ “turkey” หมายถึง นกชนิดหนึ่งที่มีขนาดใหญ่ (Logical Entry) และความหมายตามความรอบรู้ของผู้ใช้ภาษา (Encyclopedic Entry) ของ “Turkey” ประกอบด้วย ประเทศที่อยู่ในแถบตะวันออกเฉียงใต้ของยุโรปและฝั่งตะวันตกในทวีปเอเชีย , เป็นประเทศมุสลิม ในด้าน “turkey” คือ การเจริญเติบโตในฟาร์ม และ เป็นอาหารในวันขอบคุณพระเจ้า

ในภาษาไทย ‘ตุรกี’ ไม่ได้เป็นคำพ้อง[11] (homonym) จึงไม่สามารถหาคำไหนที่ออกเสียงเหมือน ‘ตุรกี’ แล้วหมายถึง ‘ไก่งวง’ ได้ ดังนั้นลักษณะการแปลจึงเป็นการแปลตรงตัว แต่ในขณะเดียวกัน ศุภกาญจน์ ผาทอง (Supakarn Pathong, 2019, p. 824) ได้แสดงความเห็นว่า หากไม่มีคำพ้องในภาษาไทย ก็อาจจะใช้คำที่เสียงคล้ายกันมาเติมเพื่อทำให้การเล่นคำที่ทำให้เกิดความ

[11] คำพ้อง (homonym) หมายถึง คำที่เขียนเหมือนกัน ออกเสียงเหมือนกัน แต่มีความหมายต่างกัน อาจเรียกว่า คำพ้องรูปพ้องเสียง (พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ทั่วไป) ฉบับราชบัณฑิตยสภา, 2560, น. 209)

Ref. code: 25635906032403THV

ตลกขบขันที่เกิดจากการออกเสียงที่คล้ายกันมีความหมายและเกิดผลต่อตัวผู้อ่านเช่นเดียวกับในภาษาต้นฉบับ โดยเสนอคำว่า ‘กะเต็กกะต๊าก’ ซึ่งมีคำว่า ‘เต็ก’ /t**3**ːk/ ออกเสียงเหมือน ‘เติร์ก’ /t**3**ːk/ ที่หมายถึงชาวตุรกี

ในงานวิจัยเล่มนี้ศึกษาลักษณะการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า ซึ่งเป็นถ้อยคำที่อยู่ในแวดวงความหมายเดียวกัน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าทฤษฎีความสัมพันธ์และการแปล (Relevance theory and translation) เป็นทฤษฎีที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อศึกษาวิเคราะห์ลักษณะการแปลที่เกิดขึ้นในงานวิจัยชิ้นนี้

2.1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปล

ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมในหัวข้องานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปลที่เกี่ยวกับการแปลในระดับถ้อยคำ และวลี รวมถึงเป็นงานวิจัยที่เลือกข้อมูลจากวรรณกรรมที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย โดยมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

นิศรัย หนูหล่อ (2543) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์เปรียบเทียบกลวิธีการแปลนวนิยายเรื่อง The Old Man and the Sea ของ เออร์เนสต์ เฮมิงเวย์” การศึกษาครั้งนี้เน้นศึกษาเฉพาะในระดับคำและระดับประโยค ผลการวิเคราะห์ทำให้เห็นกลวีการแปลแบบต่างๆ ของนักแปลทั้ง 3 คน ทั้งในส่วนที่เหมือนและแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยวิเคราะห์ได้เป็น 2 ประเด็นใหญ่ๆ ได้แก่ ผลการวิเคราะห์ระดับคำ และระดับประโยค

ในกลวิธีการแปลระดับคำทั้งหมดที่นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบได้แก่ การเติมคำ การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ การใช้คำอ้างอิงในความหมายที่กว้างขึ้นแทนคำอ้างอิงในต้นฉบับ การเติมตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิดต่างๆ และการเปลี่ยนถ้อยคำเป็นสำนวนโวหารหรือสุภาษิต ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่า ในการแปลนวนิยายเรื่อง The Old Man and the Sea ของ ออร์เนสต์ เฮมิงเวย์ จากต้นฉบับซึ่งจัดระบบการพิมพ์เป็น 627 ย่อหน้านั้น วิทย์ ศิวะศริยานนท์ใช้วิธีการแปลทั้งหมด 2,216 ครั้ง อาษา ขอจิตต์เมตต์ใช้ 1,505 ครั้ง และสายธารใช้ 1,137 ครั้ง ซึ่งนักแปลที่มีลำดับกลวีการแปลเหมือนกันมีอยู่ 2 คน คือ วิทย์ ศิวะศริยานนท์ และอาษา ขอจิตต์เมตต์ ในขณะที่สายธารมีลำดับกลวิธีที่ 1 และ 2 เมือนกับวิทย์ ศิวะศริยานนท์ และอาษา ขอจิตต์เมตต์ อย่างไรก็ตาม แม้ลำดับที่ในการใช้กลวิธีการแปลระดับคำของอาษา ขอจิตต์เมตต์ จะเหมือนกันกับวิทย์ ศิวะศรียานนท์ แต่เมื่อพิจารณาปริมาณค่าร้อยละและจำนวนครั้งของการใช้ในแต่ละกลวิธีการแปลแล้วพบว่า อาษา ขอจิตต์เมตต์ กลับมีปริมาณค่าร้อยละและจำนวนครั้งการใช้ที่ใกล้เคียงกับสายธารมากกว่าวิทย์ ศิวะศริยานนท์ ซึ่งใช้กลวิธีการแปลในระดับคำมากกว่าอาษา ขอจิตต์เมตต์ และสายธาร 2 เท่าโดยประมาณ ทั้งนี้เป็นเพราะ วิทย์ ศิวะศริยานนท์ นิยมใช้วิธีการแปลแบบตาม

Ref. code: 25635906032403THV

ตัวอักษร ที่มีความโน้มเอียงไปทางการแปลแบบเอาความ ส่วนอาษา ขอจิตต์เมตต์ นิยมใช้วิธีแปลแบบตามตัวอักษร ที่ยอมปรับเปลี่ยนต้นฉบับบ้างเพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติและโครงสร้างของภาษาฉบับแปล ในขณะที่สายธารนิยมใช้วิธีแปลตามตัวอักษร ที่มีความโน้มเอียงไปทางการแปลแบบคำต่อคำ โอกาสที่วิทย์ ศิวะศริยานนท์ จะนำกลวิธีการแปลมาใช้ในสำนวนแปลของตนเองจึงมีมากกว่าอาษา ขอจิตต์เมตต์ และสายธาร

ด้านผลการวิเคราะห์ระดับประโยค กลวิธีการแปลระดับคำทั้งหมดที่นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ ได้แก่ การปรับวิธีเรียงคำในประโยครวมทั้งการเสนอความคิดว่าความใดควรมาก่อนหลัง การเปลี่ยนโครงสร้างของคำ การเปลี่ยนวลีเป็นประโยค เปลี่ยนประโยคเป็นวลี การปรับการใช้ปฏิเสธ การปรับการใช้กรรตุวาจกและกรรมวาจก และการเพิ่มหรือละคำในประโยคเนื่องจากความแตกต่างทางด้านโครงสร้างภาษา ส่วนกลวิธีการแปลแบบอื่นๆ ไม่มี เนื่องจากกลวิธีการแปลในระดับประโยคที่พบเห็นโดยทั่วไปมักเป็นตามรายการที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบซึ่งจะยกมาเฉพาะเพียง 3 ลำดับแรกเท่านั้น พบว่านักแปลทั้งสามมีกลวิธีการแปล 3 ลำดับแรกเหมือนกัน แต่เรียงลำดับที่ไม่เหมือนกัน ในขณะที่วิทย์ ศิวะศริยานนท์ ใช้กลวิธีการเพิ่มหรือละคำในประโยคมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 อาษา ขอจิตต์เมตต์ ใช้กลวิธีเดียวกันนี้เป็นลำดับที่ 2 และสายธารใช้กลวิธีนี้เป็นลำดับที่ 3 ส่วนกลวิธีการเปลี่ยนโครงสร้างของคำในประโยค วิทย์ ศิวะศริยานนท์มีจำนวนที่ใช้เป็นลำดับที่ 2 อาษา ขอจิตต์เมตต์ และสายธารมีจำนวนการใช้เป็นลำดับที่ 1 และกลวิธีการปรับวิธีเรียงคำในประโยค วิทย์ ศิวะศริยานนท์ และอาษา ขอจิตต์เมตต์ ใช้เป็นลำดับที่ 3 เหมือนกันของทั้งสองคน ในขณะที่สายธารใช้กลวิธีนี้เป็นลำดับที่ 3

โดยสรุป จะเห็นได้ว่าความมากน้อยของจำนวนการใช้กลวิธีการแปลในระดับประโยคยังขึ้นอยู่ประเภทของการแปลที่นักแปลแต่ละคนนำมาใช้เช่นเดียวกันในระดับคำ และสามารถกล่าวได้ว่า นอกจากนี้ กลวิธีการแปลแบบต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วทั้งในระดับคำและระดับประโยค การวิจัยไม่พบกลวิธีการแปลแบบใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นจากการแปลนวนิยายเรื่องนี้ของนักแปลทั้งสามคน

สมภพ ใหญ่โสมานัง (2545) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาการแปลคำอุทานในหนังสือการ์ตูนของวอลท์ ดิสนีย์ เป็นภาษาไทย” การศึกษาครั้งนี้นำคำอุทานทุกคำมาศึกษา ด้วยเหตุนี้จึงอาจพบชื่อเรียกคำอุทานหลากหลายชนิด ทั้งที่เรียกตามการทำหน้าที่หรือลักษณะโครงสร้างของคำ เช่น คำอุทานแท้ คำอุทานเสริม อุทานวลี คำอุทานที่ทำหน้าที่แสดงสภาวะทางจิตใจของผู้พูด เป็นต้น กลวิธีการแปลที่เหมาะสมกับคำอุทานเหล่านี้อาจเป็นกลวิธีการแปลเป็นคำอุทานแท้ในภาษาฉบับแปล โดยวิเคราะห์การทำหน้าที่ของคำอุทาน แล้วจึงเลือกคำอุทานในภาษาฉบับแปลที่ทำหน้าที่อันเดียวกันมาเทียบเคียง ผู้วิจัยคิดว่ากลวิธีนี้อาจเป็นวิธีแรกที่ผู้แปลจะต้องนึกถึง เพราะคำอุทานปรากฏในทุก

Ref. code: 25635906032403THV

ภาษา แต่ละภาษาจะมีคำอุทานที่ทำหน้าที่อันเดียวกันแต่ปรากฏในรูปที่ต่างกัน เช่น คำอุทาน ‘โอ๊ย!’ ใช้สื่ออารมณ์เจ็บปวดเช่นเดียวกับคำอุทาน ‘Ouch!’ เป็นต้น อาจด้วยเหตุนี้งานวิจัยครั้งนี้จึงพบว่าผู้แปลใช้กลวิธีนี้มากที่สุดในการทำวิจัยครั้งนี้ อย่างไรก็ดี ผู้แปลอาจมีทางเลือกอื่นๆ ในการเลือกกลวิธีการแปลคำอุทานซึ่งจะเหมาะสมกับคำอุทานแต่ละประเภทแตกต่างกันไป อันเกิดจากความแตกต่างของคุณลักษณะของคำอุทานแต่ละประเภท ดังที่ปรากฏในการวิจัยครั้งนี้ เช่น การแปลเป็นคำอุทานแท้ที่มีเสียงเหมือนต้นฉบับเป็นกลวิธีการแปลที่เหมาะสมกับการแปลคำอุทานแท้ แต่ไม่เหมาะสมกับคำอุทานเสริม เป็นต้น ในงานวิจัยครั้งนี้จึงปรากฏกลวิธีการแปลที่มีความหลากหลายที่อาจเป็นทางเลือกใหม่ให้กับผู้แปล อันนำไปสู่การพัฒนางานแปลให้มีคุณภาพต่อไป

เบญจมา บุญเติม (2551) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาการแปลคำอุทานในวรรณกรรมเรื่อง HARRY POTTER AND THE ORDER OF THE PHOENIX และ HARRY POTTER AND THE HALF-BLOOD PRINCE” ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้ คำอุทานภาษาอังกฤษที่พบ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มคำอุทานแท้ หรือ กลุ่มคำอุทานเสริม ต่างมีหน้าที่ในการสื่อความหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของอเมก้า (Ameka, 1992, อ้างถึงใน เบญจมา บุญเติม, 2551) ที่ได้แบ่งคำอุทานตามหน้าที่ในการสื่อความหมายออกเป็น 3 ชนิด ได้แก่ คำอุทานที่ทำหน้าที่ในการแสดงสภาวะจิตใจ คำอุทานที่ทำหน้าที่ในการแสดงความตั้งใจและความต้องการของผู้พูด และคำอุทานที่ทำหน้าที่ในการสร้างความต่อเนื่องในบทสนทนา

คำอุทานบางถ้อยคำใช้สื่อสภาวะอารมณ์เพียงสภาวะอย่างเดียว เช่น ‘Alas’ ‘Argh’ ‘Ouch’ ‘Shame’ ล้วนใช้สื่อสภาวะอารมณ์เชิงลบ ในขณะที่ ‘Cheers’ ‘Oho’ ‘Wow’ ‘Thank God’ ในยามปกติถูกใช้เพื่อสื่อสภาวะอารมณ์ในเชิงบวกของผู้พูด แต่อย่างไรก็ตาม ยกเว้นกรณีที่ผู้พูดนำอุทานที่สื่อสภาวะในเชิงบวกเหล่านี้มาใช้แสดงการประชดประชัน

คำอุทานที่ทำหน้าที่แสดงการรับรู้และเข้าใจ ยกตัวอย่างเช่น ‘Ah’ ‘Aha’ ‘Oh’ เป็นต้น โดยคำอุทานทำหน้าที่แสดงการรับรู้และเข้าใจนี้สามารถทำหน้าที่สื่อสภาวะอารมณ์หรือสร้างความต่อเนื่องในบทสนทนาร่วมด้วยได้ ได้แก่ คำอุทานที่ทำหน้าที่แสดงความตั้งใจหรือความต้องการของผู้พูด คำอุทานที่ทำหน้าที่สร้างความต่อเนื่องในบทสนทนา ตัวอย่างคำอุทาน เช่น ‘Ah’ ‘Er’ ‘Erm’ ‘Oh’ ‘Well’ เป็นต้น

บริบทมีผลต่อการเลือกคำแปล บริบทในที่นี้คือปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจการเลือกใช้คำแปล บริบทอาจเป็นข้อความซึ่งเป็นตัวอักษร เป็นลักษณะทางสังคมของตัวละคร เป็นอิทธิพลทางวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับ หรือภาษาฉบับแปลก็ได้ ซึ่งบริบทที่มีผลต่อการเลือกใช้คำแปลมี 4 ประเภทด้วยกัน คือ บริบททางความหมาย บริบททางสังคม บริบททางวัฒนธรรม และบริบทซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของตัวละคร

Ref. code: 25635906032403THV

กลวิธีการแปลคำอุทานภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย มีลักษณะการแปลที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ได้แก่ กลวิธีการแปลคำอุทานแท้ กลวิธีการแปลคำอุทานเสริม และกลวิธีการแปลอุทานวลี กล่าวโดยสรุปคือ คำอุทานเพียงถ้อยคำเดียวสามารถสื่อความหมายได้เทียบเท่าคำพูดทั้งประโยค ดังนั้นผู้แปลจึงต้องคำนึงถึงหน้าที่ในการสื่อสารของคำอุทานในแต่ละสถานการณ์ รวมถึงเจตนาหรือฉบับแปลของผู้พูดในการสื่อสารนั้นด้วย เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกใช้คำแปลได้ถูกต้องและเหมาะสมเมื่ออยู่ในขั้นตอนการแปล

ปิยะดา โล (2551) ศึกษาเรื่อง “กลวิธีการแปลสำนวนและกริยาวลีภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยในบทบรรยายภาพยนตร์การ์ตูน” การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการแปลสำนวนภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย และกลวิธีการแปลกริยาวลีภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย จากภาพยนตร์การ์ตูนสำหรับครอบครัวที่ทำรายได้ยอดเยี่ยมติดอันดับในแต่ละสัปดาห์ในประเทศไทย ช่วงปี 2000-2005 จำนวน 6 เรื่อง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า กลวิธีที่ใช้มากที่สุดคือการแปลตรงตัว โดยมีค่าร้อยละ 60.62 ในการแปลสำนวน และร้อยละ 57.04 ในการแปลกริยาวลี ส่วนกลวิธีการแปลรองลงมาคือ การแปลเอาความ โดยคิดเป็นร้อยละ 21.68 ในการแปลสำนวน และร้อยละ 25.45 ในการแปลกริยาวลี ในด้านกลวิธีการแปลที่ใช้น้อยที่สุดทั้งในการแปลสำนวนและกริยาวลีภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยในบทบรรยายภาพยนตร์การ์ตูนคือ การแปลตีความ และสุดท้าย กลวิธีการแปลแบบอื่นที่ผู้แปลใช้ในการแปลสำนวนและกริยาวลีภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยที่ปรากฏคือการละไม่แปล

รัตนา วิริยะเกียรติ (2551) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาการแปลตัวบ่งบอกสถานที่ในนวนิยายเรื่อง THE JOY LUCK CLUB, THE KITCHEN GOD’S และ THE BONESETTER’S DAUGHTER เป็นภาษาไทย: กรณีศึกษาคำกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ COME และ GO” ผลการศึกษาพบว่า คำกริยา ‘come’ และ ‘go’ ที่แสดงการเคลื่อนที่ หมายถึง คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่จากตำแหน่งหนึ่งไปสู่อีกตำแหน่งหนึ่ง เมื่อนำแนวคิดเรื่องศูนย์กลางการบ่งบอกมาประกอบการศึกษาพบว่า คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ come มีความหมายซับซ้อนมากกว่าคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ go การเลือกใช้คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ come ในสถานการณ์ต่างๆ ของผู้พูดสามารถสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อตนเอง ผู้ฟัง บุคคลที่ถูกกล่าวถึงและสถานที่ได้ ประเภทที่สองคือ คำกริยา come และ go ที่สื่อความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพ คำกริยา come แสดงการเปลี่ยนแปลงจากสภาพไม่ปกติไปสู่สภาพปกติ เป็นสภาพที่ผู้พูดคาดหวังว่าจะเกิดขึ้น ส่วนคำกริยา go แสดงการเปลี่ยนแปลงจากสภาพปกติไปสู่สภาพปกติและเป็นสภาพที่ผู้พูดไม่คาดหวัง

ในส่วนของการแปลคำกริยา come และ go พบว่าผู้แปลมีกลวิธีการแปลคำกริยาทั้งสอง 5 กลวิธี ได้แก่ การแปลด้วยความหมายประจำคำ การแปลด้วยการละความหมายประจำคำ

Ref. code: 25635906032403THV

การแปลด้วยคำตรงข้ามกับความหมายประจำคำ การแปลด้วยคำและสำนวนอื่นๆ และการละไม่แปล ทั้งนี้ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้คำแปลของผู้แปลคือ บริบทและความเป็นธรรมชาติในภาษาแปล

คำกริยา come และ go เป็นคำกริยาที่ใช้ในชีวิตประจำวันอยู่บ่อยครั้ง ผู้แปลควรให้ความสำคัญกับการแปลกริยาทั้งสองนี้ และไม่ควรเลือกแปลคำกริยา come และ go ด้วยความหมายประจำคำของคำกริยาทั้งสองเท่านั้น ปัจจัยหนึ่งที่ผู้แปลต้องคำนึงในการแปลคำกริยาทั้งสองคือ ความเป็นธรรมชาติในภาษาฉบับแปล เพื่อที่ผู้อ่านงานฉบับแปลจะสามารถเข้าใจได้ และได้อรรถรสมากที่สุด ซึ่งนับได้ว่าเป็นเป้าหมายสูงสุดของการแปลนวนิยาย

จากวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับการแปลถ้อยคำ วลี และสำนวนในวรรณกรรมที่ได้รับการแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยข้างต้น ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้ทฤษฎีการแปลที่เน้นการแปลเพื่อการสื่อสาร หรือการแปลเพื่อเน้นภาษาฉบับแปลและตัวผู้รับสารเป็นสำคัญ และยังคงใจความของความหมายในภาษาต้นฉบับเอาไว้อย่างครบถ้วน ทั้งนี้ก็เพื่ออรรถรสในการอ่านของผู้อ่านวรรณกรรมหรือนวนิยาย ไม่ว่าจะเป็นการแปลภาพรวม หรือแปลเพียงแค่รูปคำบางรูปเท่านั้น ทั้งนี้เองก็จะขึ้นอยู่กับพื้นฐานของผู้แปลด้วย

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางความหมาย

จากทฤษฎีความสัมพันธ์และการแปลที่ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมไว้ใน **2.1.3.2 ทฤษฎีความสัมพันธ์และการแปล (Relevance theory and translation)** ซึ่งมีในส่วนของการวิเคราะห์ความหมายของคำศัพท์เพื่อให้ทราบความหมายประจำคำและสามารถอธิบายลักษณะการแปลได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาถ้อยคำในระดับโครงสร้างสามารถทำให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างทางความหมายได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงศึกษาโครงสร้างทางความหมายตามแนวคิดและทฤษฎีดังต่อไปนี้

2.2.1 แนวคิดและทฤษฎีโครงสร้างทางความหมาย (Semantics Structure)

การศึกษาภาษาแนวโครงสร้างเกิดขึ้นจากการมองภาษาที่แตกต่างออกไปจากรูปแบบเดิม จากที่เน้นการศึกษาประวัติความเป็นมาของคำและวิวัฒนาการของภาษา โดยมีจุดเริ่มต้นข้อสังเกตมาจากนักภาษาศาสตร์ เฟอร์ดินาน เดอ เซอซูร์ (Saussure, 1857-1913 อ้างถึงใน วิโรจน์ อรุณมานะกุล, 2547, น. 56-57) มีมุมมองด้านความสัมพันธ์ของภาษาทั้งหมด 2 ด้าน ได้แก่ ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (syntagmatic) และความสัมพันธ์เชิงกลุ่ม (association หรือ paradigmatic)

Ref. code: 25635906032403THV

ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (syntagmatic) คือความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากการนำมาเรียงร้อยต่อกันและเกี่ยวเนื่องกันจนเกิดเป็นความหมาย

ความสัมพันธ์เชิงกลุ่ม (association หรือ paradigmatic) คือความสัมพันธ์ของคำที่เมื่อนึกถึงคำนี้แล้วจะมีคำอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมาร่วมด้วยโดยไม่ต้องอาศัยบริบทข้างเคียง (out of discourse) เช่น คำในภาษาอังกฤษที่อยู่ในเชิงความหมายในเชิง "ชอบ ชื่นชอบ" (like) เช่น like, prefer และ favor เป็นต้น

จากการศึกษาภาษาศาสตร์โครงสร้าง ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่านักภาษาศาสตร์หลายท่านพยายามจะมองภาษาในมุมมองของสัญลักษณ์ที่มนุษย์ต้องการจะใช้แทนความคิดหรือสิ่งต่างๆ เพื่อสื่อสารออกมา และศึกษาเฉพาะตัวภาษาที่เกิดขึ้น แต่เฟิร์ธ (Firth, 1975, อ้างถึงในวิโรจน์ อรุณมานะกุล, 2553, น. 100) กลับมองว่าภาษาเป็นเรื่องของความหมายที่ต้องอาศัยบริบทสถานการณ์ และการสังเกตเพื่อทำความเข้าใจ ซึ่งเป็นแนวคิดด้านการวิเคราะห์ภาษาที่สัมพันธ์กับบริบทและความหมาย แต่การศึกษาครั้งนี้ยังเป็นการศึกษา "ความหมาย (meaning)" ยังไม่ใช่การศึกษา "อรรถศาสตร์ (Semantic)"

2.2.1.1 การศึกษาความหมายของถ้อยคำในภาษา (Linguistic expressions)

สุริยา รัตนกุล (2544, น. 9) กล่าวถึงการศึกษาความหมายของถ้อยคำในภาษาว่า เป็นการศึกษาความหมายของภาษาในรูปแบบของ คำ วลี และประโยค โดยความหมายของถ้อยคำในภาษาขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ใช้ภาษา รวมถึงบริบทสถานการณ์ และวัฒนธรรมของถ้อยคำในภาษาที่เกิดขึ้น ดังนั้น การศึกษาความหมายของถ้อยคำจึงอาจจะต้องใช้แนวคิดและทฤษฎีจากหลักปรัชญา หลักจิตวิทยา หรือหลักมานุษยวิทยา เพื่อให้เข้าใจความหมายของถ้อยคำได้อย่างสมบูรณ์ ด้วยเหตุนี้ การศึกษาความหมายของถ้อยคำในภาษาจึงมีความเชื่อมโยงระหว่างภาษา กับความคิด ค่านิยม หรือสิ่งของความเป็นจริงต่างๆ และ ส่วนประกอบของภาษา (พัชรี พลาวงศ์, 2540, น. 23) ซึ่งในการอธิบายส่วนประกอบของภาษาจำเป็นต้องพิจารณาส่วนประกอบทั้งหมดของภาษา ได้แก่ หน่วยเสียง หน่วยคำ และระบบโครงสร้างทางไวยากรณ์ เพื่อให้ทราบความหมายที่ทำให้เกิดความหมายของถ้อยคำในภาษา

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาษาและความหมาย มีทั้งนักปรัชญาและนักภาษาศาสตร์อธิบายไว้ค่อนข้างมาก โดยมีทฤษฎีใหญ่ 3 ทฤษฎี (อรรถพร ศรีพุ่ม, 2548, น. 12) ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีอ้างอิง (Referential Theory of Meaning) คือการอธิบายว่าภาษาเป็นสัญลักษณ์ที่มนุษย์กำหนดขึ้นมาเพื่ออ้างอิงถึงสิ่งที่มีจริงในโลก เช่น "นก" อ้างอิงถึงสัตว์ชนิดหนึ่ง หรือ "แฮร์รี่" อ้างอิงถึงบุคคล หรือ "เศร้า" อ้างอิงถึงอารมณ์ประเภทหนึ่ง เป็นต้น แต่เมื่อ

Ref. code: 25635906032403THV

พิจารณาแล้วกลับมีข้อโต้แย้งว่า คำหนึ่งคำสามารถอ้างอิงถึงสรรพสิ่งบนโลกจริงได้มากกว่า 1 หรือบางสิ่งที่สามารถมีภาษาที่ใช้อ้างอิงได้มากกว่า 1 เช่นกัน เช่น "แฮร์รี่ พอตเตอร์" และ "เด็กชายผู้รอดชีวิต" ทั้ง 2 คำเป็นการอ้างอิงถึงบุคคลคนเดียวกัน เป็นต้น

ทฤษฎีความคิด (Ideational Theory of Meaning) คือการอธิบายว่าภาษาหรือคำเป็นสิ่งที่เป็นตัวแทนความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ กล่าวคือ หากมนุษย์สามารถใช้ความคิดสื่อสารกันได้ก็ไม่จำเป็นต้องมีภาษามาเป็นสื่อกลางความคิด แต่ข้อโต้แย้งคือมีบางคำที่ไม่สามารถอธิบายได้ว่าเป็นคำที่ใช้แทนความคิดอะไร เช่นคำไวยากรณ์ "ก็" "to" เป็นต้น ข้อโต้แย้งของทฤษฎีนี้ยังรวมถึงเราไม่สามารถคิดโดยไม่มีภาษาเป็นสื่อกลางได้

ทฤษฎีพฤติกรรม (Behavioral Theory of Meaning) เกิดจากสิ่งเร้าภายนอกมากระตุ้นและทำให้มนุษย์เกิดปฏิกิริยาตอบโต้ (Stimulus-response) เช่น เพื่อนยื่นกระดาษให้ แล้วบอกว่า "กระดาษ" เพื่อนอีกคนก็จะเกิดการเชื่อมโยงระหว่างคำว่า "กระดาษ" และสิ่งที่เพื่อนยื่นมาให้ ซึ่งทฤษฎีนี้มีข้อโต้แย้งคล้ายกับทฤษฎีอ้างอิง คือสามารถอธิบายความหมายของคำที่เป็นรูปธรรมได้ แต่อธิบายความหมายของสิ่งที่เป็นนามธรรมไม่ได้

ในด้านการศึกษาภาษาและความหมายจากส่วนประกอบทางภาษา ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญเบื้องต้นของการให้ความหมายที่นึกถึงได้โดยทั่วไปคือ "พจนานุกรม" (ความรู้เบื้องต้นทางอรรถศาสตร์, 2542, น. 49) ความหมายตามพจนานุกรมเป็นความหมายที่อ้างถึงสิ่งที่เป็นความหมายของคำซึ่งสามารถทำให้ผู้รับสารเข้าใจหรือนึกถึงในสิ่งที่ผู้สื่อสารต้องการ แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้รับสารที่จะสามารถเข้าใจได้ (เรืองเดช, 2541, น.239 อ้างถึงในอรรถพร ศรีพุ่ม, 2548, น.14) นอกจากนี้ยังมีคำที่ไม่จำเป็นต้องมีความหมายเป็นสิ่งที่อ้างถึง (พัชรี พลาวงศ์, 2540, น.49) แต่เป็นคำที่ทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงส่วนประกอบต่างๆ ของประโยคให้มีความหมายตามไวยากรณ์ของในแต่ละภาษา เช่น คำบุพบท คำสันธาน เป็นต้น

“คำ” เป็นหน่วยทางภาษาอันดับแรกที่ซาเพียร์มีความเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีอยู่จริงในความคิด คำเป็นหน่วยภาษาที่เล็กที่สุดที่มีความหมายในตัวเอง และสามารถประกอบรวมกันเป็นประโยคได้ (วิโรจน์ อรุณมานะกุล, 2556) การจะประกอบคำออกมาให้เป็นประโยคหรือมีความหมายในรูปแบบอื่นทางไวยากรณ์ สามารถเติมส่วนประกอบต่างๆ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ได้ทางความหมาย โดยส่วนที่เล็กที่สุดของคำ คือ ส่วนมูลฐาน (element of speech) ซึ่งเป็นส่วนที่เล็กที่สุดและมีความหมาย (significant parts of words) ในภาษาอังกฤษจะสามารถสังเกตส่วนมูลฐานของคำได้อย่างชัดเจน เช่น sad, sadness และ saddened หากพิจารณาแล้วจะเห็นว่าส่วนที่มีเหมือนกันคือ sad เมื่อมองในมุมมองของสูตรทางพีชคณิต (algebraic formula) จะเห็น A+B คือ sad เป็น A ในส่วนที่เป็นรากศัพท์ (root) และ -ness , -dened เป็น B คือส่วนมูลฐานทางไวยากรณ์

Ref. code: 25635906032403THV

(grammatical element) การสร้างคำจึงเป็นการนำรากศัพท์ (radical) หรือหน่วยมูลฐานไวยากรณ์มาประกอบเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดความหมายที่ต้องการจะอ้างถึง

ดังนั้น ในการศึกษาความหมายของคำจำเป็นต้องดูส่วนที่เล็กกว่าคำด้วย (พัชรี พลาวงศ์, 2540, น. 50) เช่นเดียวกับการศึกษาภาษาศาสตร์โครงสร้างของซาเพียร์ (Sapir, 1884-1939, อ้างถึงใน วิโรจน์ อรุณมานะกุล, 2547, น. 68) ที่แยกโครงสร้างออกเป็นรากคำ (radical) และส่วนหน่วยมูลฐานไวยากรณ์ (grammatical element) เช่น arrived สามารถแยกโครงสร้างทางภาษาได้เป็น [arrive] + [-ed] และสามารถแยกส่วนประกอบทางความหมายได้เป็น "arrive" + "past" กล่าวคือ การเติม [-ed] เป็นการทำให้ส่วนประกอบทางไวยากรณ์สมบูรณ์ ในขณะเดียวกันก็เติมเต็มส่วนประกอบทางความหมายคือการกล่าวถึงอดีต

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าแม้ในภาษาไทยจะไม่มีการเปลี่ยนหรือเพิ่มส่วนประกอบของคำเพื่อให้เหมาะสมกับไวยากรณ์ในภาษา แต่ในระดับคำก็มีการเติมส่วนประกอบของคำเพื่อให้ความหมายของคำนั้นๆ เป็นไปตามที่ต้องการจะสื่อออกมา เช่น เศร้า ความเศร้า น่าเศร้า

หากวิเคราะห์โครงสร้างตามแนวคิดของซาเพียร์ (Sapir, 1939) จะเห็นส่วนที่เป็นรากศัพท์ (root) คือ เศร้า และสามารถแยกส่วนประกอบโครงสร้างของคำได้ดังต่อไปนี้

[เศร้า]

[ความ-] + [เศร้า]

[น่า-] + [เศร้า]

เมื่อวิเคราะห์โครงสร้างและส่วนประกอบของคำ การเติม [ความ-] หน้าคำกริยา ทำให้คำกริยากลายเป็นคำนาม และการเติม [น่า-] หน้าคำกริยาเป็นการเพิ่มความหมายไปในแนวทางของการชักจูงใจให้คล้อยตาม

ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยศึกษาความหมายของคำที่แสดงออกถึงอารมณ์เศร้า และผู้วิจัยเห็นว่าไม่ควรจะศึกษาเพียงแค่ความหมายตามรูปภาษาและโครงสร้างที่เกิดขึ้น แต่จำเป็นต้องใช้บริบทและสถานการณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ความหมายที่ผู้สื่อสารต้องการจะสื่อสอดคล้องกับแนวคิดของ จันทิมา อังคพณิชกิจ (2563, น. 28-29) ว่าความหมายของคำศัพท์ด้านการแสดงอารมณ์จะขึ้นอยู่กับผู้ใช้ภาษา ทั้งในด้านประสบการณ์ ภูมิหลัง รวมถึงสถานการณ์แวดล้อมที่เกิดขึ้น และกล่าวถึงคำที่แสดงถึงอารมณ์ความรู้สึกเหล่านั้นด้วยคำว่า “ถ้อยคำ” ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเลือกใช้คำว่าถ้อยคำเพื่อแสดงให้เห็นความหมายที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากความหมายตามรูปภาษาและโครงสร้างของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษา

Ref. code: 25635906032403THV

จากแนวคิดการวิเคราะห์ส่วนประกอบโครงสร้างตามแนวคิดภาษาศาสตร์โครงสร้างของซาเพียร์ (Sapir, 1939) ผู้วิจัยจะนำมาศึกษาโครงสร้างของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าและนำไปวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายต่อไป

2.2.2 การวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมาย

ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Componential analysis) ตามทฤษฎีอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ (Ethnosemantics) แต่ทฤษฎีอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์เป็นการศึกษาภาษาของสังคมกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพื่อให้รู้ถึงระบบความรู้ ความคิด ค่านิยม และทัศนคติของสังคมกลุ่มนั้น (จตุพร โดมไพรวัลย์, 2555, น. 23) และทำให้เข้าใจถึงมโนทัศน์ของสังคมวัฒนธรรมนั้น ดังนั้น การวิเคราะห์จึงมีข้อจำกัดในสำหรับการศึกษาเฉพาะภาษาในสังคมวัฒนธรรมเดียวกัน ไม่สามารถศึกษาข้ามวัฒนธรรมได้ จากข้อจำกัดนี้ ผู้วิจัยจึงนำเพียงการศึกษาวิเคราะห์ความหมายของคำที่เป็นส่วนหนึ่งของหลักการสำคัญที่ใช้ในการวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2548) มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ส่วนประกอบความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า

2.2.2.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Componential analysis)

หลักการเบื้องต้นของการวิเคราะห์องค์ประกอบของไนดา (Nida, 1975, pp. 32-34) คือ จะต้องมีความหมายของคำนั้นอย่างเพียงพอ เพื่อให้จำแนกคำในแวดวงความหมายเดียวกันออกจากกัน และเห็นถึงความแตกต่างหรือเหมือนกันของความหมายอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ไนดาได้เสนอข้อกำหนดในการวิเคราะห์ความหมายของคำในแวดวงความหมายเดียวกันไว้ว่า ไม่มีคำหรือหน่วยคำใดที่มีความหมายเดียวกันโดยสมบูรณ์ รวมถึงไม่สามารถแปลความหมายจากภาษาหนึ่งไปอีกภาษาหนึ่งได้อย่างสมบูรณ์เช่นเดียวกัน

ไลออนส์ (Lyons, 1996, pp. 107-108, อ้างถึงใน กัณฑิมา รักวงษ์วาน, 2550, น. 9) อธิบายไว้ว่าความหมายของคำจะสามารถวิเคราะห์ได้จากองค์ประกอบย่อยทางความหมายหรืออรรถลักษณ์ของคำนั้นๆ ซึ่งอรรถลักษณ์หนึ่งจะสามารถเป็นองค์ประกอบทางความหมายของคำได้มากกว่าหนึ่งคำ ไลออนส์ยกตัวอย่างคำว่า "เด็กผู้ชาย" ประกอบด้วย "ผู้ชาย" , "เด็ก" , "มนุษย์" ส่วนคำว่า “เด็กผู้หญิง” ประกอบด้วย “-ผู้ชาย” , “เด็ก” , “มนุษย์”

เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ (2525, น. 298-299) กล่าวถึงการศึกษาความหมายของคำไว้ว่า ในหนึ่งคำจะมีความหมายที่แยกย่อยออกมาเพื่อเป็นส่วนประกอบทางความหมายของคำ เช่น โคม ประกอบด้วยความหมายแยกย่อย ได้แก่ เครื่องใช้ ให้ประโยชน์ ให้แสงสว่าง ให้ความรู้สึก

Ref. code: 25635906032403THV

ปลอดภัยในที่มืด และ ใช้ในการส่องทางในที่มืด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ไลออนส์ (Lyons, 1996, pp. 107-108, อ้างถึงใน กัณฑิมา รักวงษ์วาน, 2550, น. 9) ที่อธิบายไว้ว่าความหมายของคำจะสามารถวิเคราะห์ได้จากองค์ประกอบย่อยทางความหมาย และส่วนประกอบความหมายของคำหนึ่งคำ ก็สามารถเป็นส่วนประกอบทางความหมายของคำอื่นได้เช่นกัน ไลออนส์ยกตัวอย่างคำว่า "เด็กผู้ชาย" ประกอบด้วย "ผู้ชาย" , "เด็ก" , "มนุษย์" ส่วนคำว่า “เด็กผู้หญิง” ประกอบด้วย “-ผู้ชาย” , “เด็ก” , “มนุษย์” ซึ่งจะเห็นได้ว่า ระหว่าง “ผู้ชาย” และ “เด็กผู้หญิง” มีส่วนประกอบทางความหมายที่เหมือนกันคือ “มนุษย์” ส่วนประกอบทางความหมายเหล่านี้เรียกว่า “อรรถลักษณ์” (เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์, 2525) และการวิเคราะห์ความหมายจากส่วนประกอบทางความหมายเหล่านี้เรียกว่า “การวิเคราะห์องค์ประกอบ” หรือ “การวิเคราะห์อรรถลักษณ์” (Componential Analysis)

หลักการวิเคราะห์องค์ประกอบ (เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์, 2525, น. 319-323) มีหลักการเบื้องต้น 2 ประการ ได้แก่

1. ความหมายของคำสามารถนำมาจำแนกเป็นความหมายย่อยได้ ความหมายย่อยเหล่านี้เรียกว่า อรรถลักษณ์ (semantic feature หรือ semantic component)

2. อรรถลักษณ์ที่พบในแต่ละคำ สามารถเป็นอรรถลักษณ์ของคำอื่นได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นอรรถลักษณ์เฉพาะของคำเพียงคำเดียว อรรถลักษณ์เหล่านี้จะทำให้เห็นความสัมพันธ์ทางความหมายของคำต่างๆ

ตัวอย่างการจำแนกความหมายย่อยของคำว่า พ่อ โดยมีอรรถลักษณ์ดังต่อไปนี้

พ่อ
<มีชีวิต>
<เพศชาย>
<โตแล้ว>
<มีลูก>
<มนุษย์>
<สัตว์>

อรรถลักษณ์ของ พ่อ สามารถเป็นอรรถลักษณ์ของคำอื่นๆ ได้ โดยมีตัวอย่างแผนภูมิอรรถลักษณ์ (เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์, 2525, น. 319) ดังต่อไปนี้

พ่อ	แม่
<มีชีวิต>	<มีชีวิต>

Ref. code: 25635906032403THV

<เพศชาย>	<เพศหญิง>
<โตแล้ว>	<โตแล้ว>
<มีลูก>	<มีลูก>
<มนุษย์>	<มนุษย์>
<สัตว์>	<สัตว์>

เด็กชาย	เด็กหญิง
<มีชีวิต>	<มีชีวิต>
<เพศชาย>	<เพศหญิง>
<ยังไม่โต>	<ยังไม่โต>
<ไม่มีลูก>	<ไม่มีลูก>
<มนุษย์>	<มนุษย์>

จากการแสดงอรรถลักษณ์ จะเห็นได้ว่าทุกคำจะมีอรรถลักษณ์ร่วมกัน ได้แก่

อรรถลักษณ์ <มีชีวิต>

อรรถลักษณ์ <มนุษย์>

อรรถลักษณ์ <เพศชาย> <เพศหญิง>

อรรถลักษณ์ <โตแล้ว> <ยังไม่โต>

อรรถลักษณ์ <มีลูก> <ไม่มีลูก>

อรรถลักษณ์เหล่านี้จะเป็นคุณสมบัติที่จะทำให้เราสามารถแบ่งกลุ่มของความหมายของคำที่มีความสัมพันธ์กันได้ (เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์, 2525, น. 320) คือ กลุ่ม <เพศชาย> <เพศหญิง> กลุ่ม <โตแล้ว> <ยังไม่โต> และกลุ่ม <มีลูก> <ไม่มีลูก> อรรถลักษณ์เหล่านี้เกิดจากการพรรณนาความหมายของคำหนึ่งคำ นักอรรถศาสตร์จึงใช้การแบ่งกลุ่มที่กระชับและทำให้อรรถลักษณ์มีจำนวนน้อยลง ด้วยการทำให้อรรถลักษณ์เป็นคุณสมบัติ 2 ค่า (binary value) เช่น กลุ่ม <เพศชาย> <เพศหญิง> ใช้อรรถลักษณ์ [±เพศชาย] โดย [+เพศชาย] คือ อรรถลักษณ์ <เพศชาย> และ [-เพศชาย] คือ อรรถลักษณ์ <เพศหญิง>

การแบ่งกลุ่มความหมายของคำตามอรรถลักษณ์หรือคุณสมบัติของคำเหล่านี้ทำให้เห็นถึงความแตกต่างและความคล้ายกันทางความหมายของคำที่ต้องการจะศึกษาได้ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งเพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ (2525, น. 322) ได้วิเคราะห์อรรถลักษณ์ในส่วนของพ้องความหมาย (synonym) ไว้เช่นกัน โดยคำพ้องความหมายจะมีอรรถลักษณ์ชุดเดียวกัน แตกต่างกันเพียงส่วนปลีกย่อย เช่น คำว่า ศีรษะ และ หัว สามารถวิเคราะห์ส่วนประกอบความหมายได้ดังต่อไปนี้

Ref. code: 25635906032403THV

หัว	ศีรษะ
[+อวัยวะ]	[+อวัยวะ]
[+สูงสุด]	[+สูงสุด]
[-ทางการ]	[+ทางการ]

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบความหมายของคำว่า หัว และ ศีรษะ จะเห็นได้ว่าอรรถลักษณ์ชุดเดียวกันคือ [+อวัยวะ] และ [+สูงสุด] และในส่วนที่แตกต่างกันคือ [±ทางการ] ศีรษะ เป็นภาษาทางการ และหัวเป็นภาษาไม่เป็นทางการ ดังนั้น ความแตกต่างคือระดับของภาษา

ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าที่อยู่ในหมวดของคำพ้องความหมาย ซึ่งเป็นหมวดหมู่ของคำที่สามารถนำมาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมาย ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าแนวคิดนี้จะสามารถหาความเหมือนและความแตกต่างกันของความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าได้อย่างชัดเจน

2.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับทฤษฎีโครงสร้างทางความหมาย

พัชรีรัตน์ สินสำราญจิต (2550) ศึกษาเรื่อง "การวิเคราะห์โครงสร้างนามวลีและความหมายในศัพท์บัญญัติทางเศรษฐศาสตร์" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะโครงสร้างนามวลีและศึกษาความหมายของศัพท์บัญญัติทางเศรษฐศาสตร์จากหนังสือศัพท์เศรษฐศาสตร์อังกฤษ-ไทย ไทย-อังกฤษ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546 โดยคัดเลือกเฉพาะคำศัพท์ที่เป็นนามวลี จำนวน 759 วลี ในงานวิจัยชิ้นนี้ใช้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546 ในการหาความหมาย มีการวิเคราะห์โครงสร้างนามวลีตามหลักเกณฑ์ของวิจินตน์ ภาณุพงศ์ (2524 อ้างถึงใน พัชรีรัตน์ สินสำราญจิต, 2550) ทั้ง 12 แบบ ในด้านการศึกษาความหมาย ยึดหลักเกณฑ์ของวิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2526, อ้างถึงใน พัชรีรัตน์ สินสำราญจิต, 2550)

ผลการศึกษาพบว่าศัพท์บัญญัติทางเศรษฐศาสตร์มีลักษณะโครงสร้างวลีตามเกณฑ์การวิเคราะห์ 3 โครงสร้าง ได้แก่ 1. หน่วยหลัก 2. หน่วยหลัก+หน่วยคุณศัพท์ 3. หน่วยหลัก+หน่วยจำนวน และโครงสร้างนามวลีที่ไม่เป็นตามเกณฑ์ 4 โครงสร้าง ได้แก่ 1. หน่วยหลัก+หน่วยกริยา 2. คำนำหน้า+หน่วยกริยา 3. หน่วยหลัก+หน่วยกริยา+หน่วยคุณศัพท์ , หน่วยหลัก+หน่วยกริยา+หน่วยคุณศัพท์ 4. หน่วยหลัก+หน่วยคำทับศัพท์ ในด้านการศึกษาความหมายพบว่ามีการเปลี่ยนแปลงความหมายตามหลักเกณฑ์ของวิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2526, อ้างถึงใน พัชรีรัตน์ สินสำราญจิต, 2550) 3 ประเภทได้แก่ 1. ความหมายแคบเข้า 2. ความหมายกว้างออก 3. ความหมายย้ายที่

Ref. code: 25635906032403THV

ไพกิจ คงเสรีภาพ (2553) ศึกษาเรื่อง "พระนามพระบรมวงศานุวงศ์ในราชวงศ์จักรี : การวิเคราะห์โครงสร้างและความหมาย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์พระบรมวงศานุวงศ์ในราชวงศ์จักรีด้านโครงสร้างและความหมาย โดยพิจารณาจากรูปศัพท์ ผลการศึกษาโครงสร้างพบว่ามีพระนามที่ประกอบขึ้นจากหน่วยคำหลายชนิด โดยมีทั้งหน่วยหลักและหน่วยขยาย ได้แก่ 1. พระนามที่ประกอบขึ้นจากคำนามล้วนโดยมีหน่วยหลักหน่วยขยาย 2. พระนามที่ประกอบด้วยคำนามและคำชนิดอื่นโดยมีหน่วยหลักหน่วยขยาย 3. พระนามที่มีเพียงคำกริยาหรือกลุ่มคำกริยาและคำวิเศษณ์หรือกลุ่มคำวิเศษณ์เป็นส่วนประกอบ ในด้านผลการศึกษาด้านความหมายพบว่าพระนามพระบรมวงศานุวงศ์ในราชสกุลเดียวกันมีความสัมพันธ์โดยการใช้คำเดียวกันแต่มีวิธีการสร้างคำที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีการใช้ความสัมพันธ์ของเจ้าของพระนามกับปัจจัยแวดล้อม เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างพระประยูรญาติ หรือความสัมพันธ์กับอาชีพหรือพระกรณียกิจ เป็นต้น

นันทวรรณ พงศ์สุพัฒน์ (2553) ศึกษาเรื่อง "การวิเคราะห์อรรถลักษณ์ของคำที่มีความหมายเกี่ยวกับมนุษย์จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์อรรถลักษณ์และความสัมพันธ์ทางความหมายของคำที่มีความหมายเกี่ยวกับมนุษย์ ผลวิจัยพบว่ามีการแบ่งหมวดหมู่คำที่มีความหมายเกี่ยวกับมนุษย์ทั้งหมด 5 หมวด ได้แก่ 1) หมวดมนุษย์ 2) หมวดมนุษย์กับมนุษย์ 3) หมวดเวลากับมนุษย์และสรรพสิ่ง 4) หมวดมนุษย์กับสรรพสิ่ง และ 5) หมวดมนุษย์กับมนุษย์และสรรพสิ่ง ในด้านความสัมพันธ์ทางความหมาย พบว่ามีเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างคำในหมวดเดียวกันเท่านั้น

2.3 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์เศร้า

งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า ดังนั้น การเข้าใจถึงอารมณ์เศร้าทั้งในทางด้านจิตวิทยา ความเชื่อ และภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เห็นถึงส่วนประกอบทางความหมายที่ทำให้สามารถวิเคราะห์ลักษณะการแปลได้

2.3.1 อารมณ์พื้นฐานและการแสดงออก

มนุษย์มีประสบการณ์ทางด้านอารมณ์ได้หลายแบบ แต่เนื่องจากภาษาของมนุษย์มีมากมายหลายรูปแบบเพื่อบรรยายความรู้สึกต่างๆ ออกมาให้ผู้อื่นได้รับรู้ ดังนั้น ภาษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดอารมณ์ของมนุษย์ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับในแต่ละภาษาที่จะตัดสินให้การแสดงอารมณ์เหล่านั้นมีชื่อเรียกว่าอย่างไร มีการศึกษาจาก โรเบิร์ต ไอ. เลวี (Levy, 1984, อ้างถึง

Ref. code: 25635906032403THV

ใน สุชา จันทน์เอม, 2544 น. 276) ซึ่งพบว่า คนในตาฮิติจะไม่มีความคิดแบบตะวันตกในเรื่องความเศร้า จึงใช้คำว่า เจ็บป่วย แทนอารมณ์เศร้า เป็นต้น

ด้านไอซาร์ด (Izard, 1977, อ้างถึงใน สุชา จันทน์เอม, 2544 น. 276) ได้เสนอว่า มนุษย์เรามีอารมณ์ที่เป็นพื้นฐาน 10 ชนิด ขณะเดียวกันประสบการณ์ทางอารมณ์ก็เกิดจากการผสมกับของ 2 อารมณ์ที่เป็นพื้นฐานเป็นอย่างน้อย การผสมกันของอารมณ์เหล่านี้ออกจะมามากมายหลายรูปแบบโดยเฉพาะในเวลาที่คนเรารู้สึกตัว ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับ โรเบิร์ต พลูท์ชิค (Plutchik, 1980, 1984, อ้างถึงใน สุชา จันทน์เอม, 2544, น. 277) ที่แยกอารมณ์พื้นฐานออกเป็น 8 ชนิด และจับเป็นคู่ตรงข้ามได้ 4 คู่ คือ joy – sadness, fear – anger, surprise - anticipation, acceptance – disgust ส่วนอารมณ์อื่นๆ ก็จะเป็นการรวมกันของอารมณ์ที่เป็นพื้นฐาน 8 ชนิดนี้ เช่น love มาจาก joy และ acceptance, remorse มาจาก sadness และ disgust นอกจากนี้ พลูท์ชิคยังเสนอเพิ่มเติมว่า อารมณ์จะแยกความแตกต่างได้ชัดในขณะที่เกิดอารมณ์ที่รุนแรง หรือความเข้มข้นทางอารมณ์ เช่น loathing และ grief มีความเข้มข้นน้อย จะทำให้เห็นความแตกต่างไม่มากนัก

จากที่กล่าวมาข้างต้น อารมณ์เศร้าถือเป็นอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าหากมนุษย์จะมีคลังคำ หรือแวดวงความหมายที่เกี่ยวกับอารมณ์เศร้าในทุกๆ ภาษาเป็นเรื่องที่ธรรมดา หากแต่มีความแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมและการแสดงออกของเจ้าของภาษา ผู้วิจัยจึงต้องศึกษาลักษณะของอารมณ์เศร้าด้วยเช่นกัน จึงจะทำความเข้าใจการแสดงออกถึงอารมณ์เศร้าทางภาษาได้อย่างถูกต้อง

2.3.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอารมณ์เศร้า

ผู้วิจัยจะแบ่งหัวข้อเกี่ยวกับอารมณ์ความเศร้าไว้ทั้งหมด 3 หัวข้อ ได้แก่ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอารมณ์เศร้า ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์เศร้า

2.3.2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอารมณ์เศร้า

(1) ลักษณะทั่วไปของอารมณ์เศร้า

อารมณ์เศร้า (Sadness) เป็นอารมณ์ในรูปแบบหนึ่งที่พบได้ในบางครั้งบางคราว โดยเฉพาะเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ตึงเครียดและการสูญเสีย ไม่ว่าจะเป็นญาติมิตรอันเป็นที่รัก ทรัพย์สมบัติ การงาน ความสามารถ และอภัยวะของร่างกาย (วีรวุฒิ เอกกมลกุล, 2537, อ้างถึงใน รุ่งอรุณ แซ่อึ้ง, 2538, น. 13) อารมณ์เศร้าจะมีความรุนแรงยาวนานยิ่งขึ้นเมื่อสิ่งที่สูญเสียนั้นมีความผูกพันกับชีวิตตนอย่างลึกซึ้ง และไม่อาจหาสิ่งอื่นมาทดแทนได้ (สุจริต สุวรรณชีพ, 2532, น. 85) หากว่าไม่สามารถขจัดอารมณ์เศร้าออกไปได้ก็จะทำให้เกิดอารมณ์ซึมเศร้า (Depression)

Ref. code: 25635906032403THV

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่าอารมณ์เศร้ายังถูกกล่าวอยู่ในทางด้านพุทธศาสนา ซึ่งไม่มีนิยามอารมณ์เศร้าไว้โดยตรง หากแต่มีการนิยามถึง ความทุกข์ ที่เป็นส่วนหนึ่งของคำสอนใน อริยสัจ 4 ไว้ว่า ความทุกข์ คือความทุกข์ของจิตใจ เช่น ความเศร้าโศก ความเสียใจ ความคับแค้นใจ ความทรมานใจ หรือ ความหนัก-เหนื่อยใจ เป็นต้น (เตชปญฺโญ ภิกขุ, 2554)

จากนิยามข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า อารมณ์เศร้าเป็นอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์ที่เกิดขึ้นจากสาเหตุต่างๆ เช่น การสูญเสีย หรือเผชิญกับสถานการณ์ตึงเครียดและไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ และเมื่อเกิดขึ้นแล้วไม่สามารถขจัดออกไปได้ อารมณ์เศร้าจะแปรเปลี่ยนเป็นอารมณ์ซึมเศร้าที่ทำให้พฤติกรรมและความคิดของบุคคลคนนั้นเปลี่ยนไป จำเป็นต้องได้รับการรักษาก่อนที่อาการจะรุนแรงจนกระทั่งปรับตัวไม่ได้ และเป็นโรคจิตซึมเศร้าในที่สุด

(2) สาเหตุและพฤติกรรมของอารมณ์เศร้า

สาเหตุและพฤติกรรมทางอารมณ์เศร้ามีหลายประการ นักวิชาการ นักจิตวิทยา และจิตแพทย์หลายท่านกล่าวถึงสาเหตุและพฤติกรรมทางอารมณ์เศร้าไว้ดังต่อไปนี้

ยุพา วิสุทธิโกศล (2517) กล่าวถึงสาเหตุของความเศร้าว่า เป็นปฏิกิริยาอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่เกิดจากการทำงานของกลไกและสารเคมีในสมอง ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อเกิดความสูญเสียของบุคคลนั้นๆ โดยการสูญเสียที่เกิดขึ้นอาจไม่ได้หมายถึงการเสียชีวิตเพียงอย่างเดียว แต่หมายถึง การสูญเสียด้านการเงิน การสูญเสียอวัยวะในร่างกาย หรือการถูกทำลายบางสิ่งบางอย่างในชีวิตไป เป็นต้น ในทางการแพทย์และจิตวิทยาได้กล่าวถึงความเศร้าไว้หลายรูปแบบ เช่น ความเศร้าจากสาเหตุภายในและภายนอก (endogenous and exogenous depression) ความเศร้าที่ถูกปิดบังไว้ (masked depression) ความเศร้าเพื่อเป็นการป้องกันตัว (depression as a defense) เป็นต้น ชื่อและความหมายของความเศร้าเหล่านี้เกิดจากพฤติกรรมและสาเหตุที่ปรากฏ และความหมายของคำว่า “ความเศร้า” ก็มีความหมายที่แตกต่างกันไป ได้แก่ ความหม่นหมอง (blueness) ความเสียใจ (sadness) การไม่มีความสุข (unhappiness) ความเปล่าเปลี่ยว (loneliness) ความว่างเปล่า (emptiness) ความท้อถอย (discouragement) และ ความสิ้นหวัง (hopelessness)

ทั้งนี้ ความเศร้ามักจะรวมถึงพลังงานในการทำงานที่ถดถอยหรือลดน้อยลง และพฤติกรรมที่แสดงออกด้วยการร้องไห้ บุคคลที่เกิดอารมณ์เศร้าเหล่านี้ก็มักจะมีการใช้ถ้อยคำ หรือเลือกสรรคำอื่นๆ นอกเหนือจากนี้มาใช้ในการอธิบายความเศร้าของตนเองได้เช่นกัน หรือหากไม่อธิบายเป็นภาษาพูดก็จะมีวิธีการแสดงออกหรือพฤติกรรมที่ไม่ใช่การร้องไห้เพื่อแสดงออกถึงความเศร้าออกมา เช่น นอนไม่หลับ มีการเบื่ออาหาร ไม่มีสมาธิ ไม่สนใจคนรอบข้าง หรือบางครั้งจะ

Ref. code: 25635906032403THV

แสดงพฤติกรรมที่รุนแรงอย่างการทำลายสิ่งของ หรือพยายามฆ่าตัวตาย เป็นต้น (พยอม อิงคตานุวัฒน์, 2524, น. 199, อ้างถึงใน รุ่งอรุณ แซ่อึ้ง, 2538, น. 16)

ลักษณะและพฤติกรรมของอารมณ์เศร้าที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการศึกษาทางด้านจิตวิทยา และการแพทย์ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า อารมณ์เศร้าเป็นอารมณ์หนึ่งของมนุษย์ที่เกิดขึ้นจากการสูญเสียทั้งในด้านบุคคลหรือสิ่งของ และสูญเสียความรู้สึกที่เคยมีไป ทำให้เกิดการแสดงออกที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล พฤติกรรมการแสดงออกที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือการร้องไห้ และอธิบายออกมาเป็นภาษาเพื่อทำให้รับรู้ถึงความเศร้าที่เกิดขึ้น รวมถึงพฤติกรรมอื่นๆ ที่แสดงออกมานอกจากการร้องไห้อีกเช่นเดียวกัน

จากที่กล่าวถึงอารมณ์เศร้าทั้งหมดที่กล่าวมา ผู้วิจัยสรุปได้ว่า อารมณ์เศร้าเป็นอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้ามากระทบจิตใจ เช่น การสูญเสียสิ่งของหรือบุคคลอันเป็นที่รัก การไม่สมหวังในสิ่งที่คาดหวัง สาเหตุเหล่านี้ทำให้เกิดการแสดงออกทางพฤติกรรม เช่น การร้องไห้ การไม่ใส่ใจคนรอบข้าง และการกระทำที่รุนแรง เป็นต้น แต่ในด้านภาษาการแสดงออกถึงอารมณ์เศร้าในตัวบุคคลจำเป็นต้องใช้คำศัพท์ หรือถ้อยคำในการสื่อสารออกมาเพื่อให้ผู้อื่นรับรู้ถึงความเศร้าที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของตนเอง

2.3.2.2 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า

เมื่อมนุษย์เกิดอารมณ์เศร้าซึ่งมีสิ่งเร้ามากระทบจิตใจ เช่น การสูญเสียหรือไม่สมหวังในสิ่งที่คาดหวัง การแสดงออกของมนุษย์แต่ละคนก็แตกต่างกันออกไป บางคนเลือกที่จะเงียบขรึม บางคนเลือกที่จะร้องไห้เพื่อระบายออกมา หรือบางคนเลือกที่จะแสดงออกด้วยการบอกกล่าวให้กับคนรอบข้างฟัง การสื่อสารเพื่อให้คนที่รับฟังเข้าใจในอารมณ์เศร้าของตน ดังนั้น ในแต่ละภาษาจึงจำเป็นต้องมีคลังคำที่เกี่ยวกับอารมณ์เศร้า และเนื่องจากความเศร้าเกิดจากสาเหตุที่แตกต่างระดับความเศร้าก็มีมากน้อยแตกต่างกันออกไปด้วย คลังคำในแวดวงความหมายอารมณ์เศร้าจึงแตกต่างกันออกไปในแต่ละภาษา

(1) ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในภาษาไทย

ผู้วิจัยศึกษาคำศัพท์ที่อยู่ในหนังสือคลังคำ ของ นววรรณ พันธุเมธา (2563) ซึ่งเป็นหนังสือที่รวบรวมคลังคำตามหมวดหมู่ไว้มากที่สุด หนังสือคลังคำเป็นหนังสือที่จัดเรียงคำเป็นหมวดหมู่ตามความหมาย กล่าวคือ จะรวบรวมคำที่มีความหมายเหมือนหรือใกล้เคียงกันไว้เป็นหมวดเดียวกัน แล้วนำคำหมวดต่างๆ มาเรียงกัน หมวดคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันหรือเกี่ยวข้องกันจะอยู่ใกล้กัน

Ref. code: 25635906032403THV

ในการศึกษาถ้อยคำในแวดวงความหมายของคำว่าเศร้าในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปีย ผู้วิจัยเลือกใช้หมวด ข 142 ความเศร้า ซึ่งประกอบไปด้วยคลังคำที่เกี่ยวกับความเศร้าจำนวน 43 คำ (นววรรณ พันธุเมธา, 2563, น. 68-69) ดังต่อไปนี้

เศร้า	กำสรด	เศร้าใจ	เศร้าสร้อย	เศร้าสลด
สร้อยเศร้า	หดหู่	ห่อเหี่ยว	เหี่ยวแห้ง	ความกำสรด
ความอาดูร	ระทด	รันทด	รันทดใจ	ร้าวรานใจ
เศร้าหมอง	หมองเศร้า	หม่นหมอง	หมองหม่น	ตรอมใจ
กรม	กรมกรอม	กรมเกรียม	เกรียมกรม	ตรม
ตรมตรอม	ตรมเตรียม	ตรอมตรม	เตรียมตรม	ระทม
ระทมตรมตรอม	เศร้าโศก	โศก	โศกเศร้า	โศกสลด
โศกศัลย์	โศกศัลย์รันทด	วิปโยค	อกหัก	อกหักรักคุด
หัวใจเดาะ	อกเดาะ			

(2) ถ้อยคำในแวดวงความหมายอารมณ์เศร้าในภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยเลือกจากเว็บไซต์ www.merriam-webster.com และเว็บไซต์ www.oxforddictionaries.com ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่ทำหน้าที่เหมือนพจนานุกรมศัพท์ภาษาอังกฤษอีกประเภทหนึ่ง โดยจะรวบรวมคลังศัพท์ที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายกัน (synonym) เข้าไว้ด้วยกัน ผู้วิจัยหาถ้อยคำที่มีความหมายเหมือนกับคำว่า sad มาจากทั้งสองเว็บไซต์ และเลือกเฉพาะถ้อยคำที่มีเหมือนกันของทั้งสองเว็บไซต์มาเพียง 1 คำ จะได้ถ้อยคำที่มีความหมายในแวดวงความหมายของคำว่า sad ทั้งหมด 63 คำ ดังต่อไปนี้

agonizing	awful	bad	blue	bowed down
brokenhearted	cast down	cheerless	crestfallen	dreary
dejected	despairing	depress	despondent	desolate
disconsolate	dismal	dispiriting	distressing	doleful
down	downcast	downhearted	down in the mouth	
droopy	forlorn	gloomy	glum	grief
grieve	hangdog	harrowing	heartbreak	heart-rending
heartsick	heart sore	heartrending	heavyhearted	Inconsolable
joyless	low	low-spirited	melancholic	melancholy

Ref. code: 25635906032403THV

miserable	mourn	out of sorts	pathetic	pitiable
pitiful	regret	sad	sorrow	sorry
tearful	teary	traumatic	unfortunate	unhappy
upset	woebegone	woeful	wretched	

2.3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์เศร้า

ด้านงานวิจัยที่เกี่ยวกับอารมณ์เศร้าในภาษาไทยมักเกี่ยวข้องกับด้านจิตวิทยา เป็นการอธิบายอารมณ์เศร้าจากพฤติกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเรื่องการทำงานของร่างกายที่ปกติและผิดปกติ ตัวอย่างการศึกษาอารมณ์เศร้ามีดังต่อไปนี้

รุ่งอรุณ แซ่อึ้ง (2538) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์สาเหตุและพฤติกรรมทางอารมณ์เศร้าของตัวละครในวรรณคดีไทยเรื่อง ขุนช้างขุนแผน พระอภัยมณี อิเหนา และรามเกียรติ์” เป็นการศึกษาโดยยึดทฤษฎีทางด้านจิตวิทยามาประกอบในการวิเคราะห์ ศึกษาและประเมินคุณค่าความสมจริงของสาเหตุและพฤติกรรมทางอารมณ์เศร้าจากวรรณคดีไทยจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ ขุนช้างขุนแผน พระอภัยมณี อิเหนา และรามเกียรติ์ ผลของการศึกษาค้นพบว่า สาเหตุทางอารมณ์เศร้าของตัวละครในวรรณคดีแต่ละเรื่องเกิดจาก การสูญเสีย การพลัดพราก การถูกทอดทิ้ง ความผิดหวัง การรอคอย และความโกรธ ด้านพฤติกรรมทางอารมณ์เศร้า สามารถแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือพฤติกรรมที่แสดงออกทางร่างกาย เช่น การร้องไห้ อาการเบื่ออาหาร และนอนไม่หลับ เป็นต้น พฤติกรรมที่แสดงออกทางวาจา ได้แก่ การพูดรำพึงรำพัน และการกล่าวคำด่า และพฤติกรรมที่แสดงออกทางจิตใจ เช่น อาการเบื่อหน่าย ท้อแท้สิ้นหวัง กระวนกระวาย และคิดฆ่าตัวตาย เป็นต้น เมื่อสรุปแล้วสาเหตุทางอารมณ์เศร้าที่พบมากที่สุดคือการพลัดพราก ในงานวิจัยสรุปเหตุผลไว้เพราะว่าแก่นเรื่องของวรรณคดีทั้ง 4 เรื่องที่นำมาศึกษาเกี่ยวกับการพลัดพรากทั้งสิ้น ด้านพฤติกรรมที่แสดงออกทางกาย วาจา และใจ พบบ่อยที่สุดคือการร้องไห้ พูดรำพึงรำพัน และคิดฆ่าตัวตาย นอกจากนี้ ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงสภาพสังคมและขนบธรรมเนียมบางประการของคนในสมัยก่อน ซึ่งสะท้อนออกมาให้เห็นในรูปของการแสดงพฤติกรรมบางอย่างอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากอารมณ์เศร้าของตัวละคร

กัลยา แซ่เอี้ยว (2539) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยทางชีวจิตสังคมที่พบร่วมกับอารมณ์เศร้าของสตรีที่มารับบริการที่คลินิกวัยหมดประจำเดือนโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์” กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นหญิงอายุ 40-59 ปี สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเฉพาะกลุ่มหญิงที่มารับบริการรายใหม่ โดยมีแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยสุ่มมาทั้งหมด 113 คน ระยะเวลาเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 8 มิถุนายน – 30 กันยายน 2539 ผลการศึกษาพบว่าอัตราการเกิดอารมณ์เศร้าใน

Ref. code: 25635906032403THV

หญิงวัยหมดประจำเดือนในแต่ละแห่งแตกต่างกันเนื่องมาจากปัจจัยส่วนบุคคล สังคมวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ทั้งขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินอาการอารมณ์เศร้าที่ต่างกัน ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้พบว่า อัตราการเกิดอารมณ์เศร้าสูงกว่าการศึกษาที่ผ่านๆ มา ซึ่งมีสาเหตุมาจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้ทำการศึกษามีระดับฐานะทางเศรษฐกิจทางสังคมระดับสูง มีการศึกษาหรือระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าถึงร้อยละ 36.2 มีอาชีพรับราชการสูงที่สุดถึงร้อยละ 34.5 และมีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท ร้อยละ 29.2 ทำให้มีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสาร ทำให้สนใจในสุขภาพและการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายและจิตใจของตนเอง มีโอกาสมารับบริการทางการแพทย์มากกว่า ซึ่งต่างจากกลุ่มที่อยู่ในชุมชนที่มีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารน้อยกว่า มีความเอาใจใส่ดูแลสุขภาพน้อยกว่า จึงทำให้กลุ่มที่ทำการศึกษามีอัตราเกิดอารมณ์เศร้าสูงกว่า

บุญสม กองนิล (2545) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ภาวะสุขภาพ ความคิดอัตโนมัติในด้านลบ การปรับตัวทางสังคม กับความซึมเศร้าในหญิงวัยหมดระดู โรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร” กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นหญิงวัยหมดระดู สุ่มตัวอย่างแบบอุบัติการณ์ในกลุ่มหญิงที่ไม่ได้รับฮอร์โมนจากโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานครจำนวน 130 คนจากโรงพยาบาลตำรวจ และโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือมีแบบสอบถามจำนวน 5 ชุด ผลการวิจัยพบว่าความคิดทางด้านลบส่งผลต่อภาวะซึมเศร้า การรับรู้ภาวะสุขภาพและการปรับตัวทางสังคมก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้มีความสัมพันธ์ทางลบกับความซึมเศร้าเช่นกัน ซึ่งควรมีการปรับเปลี่ยนความคิดและการมองตนเอง มองโลกและอนาคตให้เป็นไปในทางบวก ให้ความรู้และการดูแลผู้ป่วยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้ป่วยสนใจสุขภาพมากยิ่งขึ้น เพิ่มความสามารถในการป้องกันโรค และปฏิบัติตัวอย่างถูกต้องเมื่อเกิดโรคต่างๆ ขึ้นได้

จริยา ชำรัมย์ (2547) ศึกษาเรื่อง “ประสบการณ์ความเศร้าโศกของผู้ดูแลที่เป็นคู่สมรสภายหลังการเสียชีวิตของผู้สูงอายุที่ป่วยด้วยภาวะสมองเสื่อม” โดยศึกษาตามแนวคิดของ Hussel (1985, อ้างถึงใน จริยา ชำรัมย์, 2547) ที่เป็นการสืบค้นข้อมูลเพื่ออธิบายและให้ความหมายกับชีวิตมนุษย์ งานวิจัยครั้งนี้ศึกษาข้อมูลจากผู้ที่มีคุณสมบัติตรง มีประสบการณ์ในเรื่องที่สนใจและสามารถให้ข้อมูลได้ครบถ้วนตรงตามปรากฏการณ์ที่อยู่ในความสนใจ ดังนั้นจึงเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการบันทึกภาคสนาม ผลการศึกษาพบว่ามีประเด็นหลักทั้งหมด 2 ประเด็น และประเด็นย่อย 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้ ประเด็นหลักที่ 1 ความหมาย ประกอบด้วยประเด็นย่อยคือ ความเศร้าโศกที่มีผลต่อจิตใจ และความเศร้าโศกที่มีผลต่อร่างกาย ประเด็นหลักที่ 2 ประกอบด้วยประเด็นย่อยได้แก่ การปรับตัวระยะก่อนสูญเสีย การปรับตัวระยะแรกหลังการสูญเสีย การปรับตัวระยะหลังผ่านความเศร้าโศก และการสูญเสียรายได้

Ref. code: 25635906032403THV

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยมีความเห็นว่าในด้านของการใช้โครงสร้างทางความหมายจะเน้นการหาคำตอบของความสัมพันธ์ด้านความหมายของคำ ส่วนในด้านของการแปลจะเน้นที่การศึกษากลวิธีตามแนวคิดและทฤษฎีที่เหมาะสมกับข้อมูลที่นำมาศึกษา และในด้านของอารมณ์เศร้าเป็นการศึกษาปัจจัย สาเหตุ และพฤติกรรมที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้าในแต่ละกรณีศึกษา

ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่าการศึกษาโครงสร้างทางความหมายของคำในแวดวงอารมณ์เศร้าจำเป็นต้องศึกษาลักษณะของอารมณ์เศร้าจึงจะทำให้เห็นถึงความหมายที่แท้จริงของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้านั้นๆ ซึ่งยังไม่มีผู้ให้คำตอบและศึกษาในเรื่องนี้ ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดด้านโครงสร้างทางความหมาย และอารมณ์เศร้าด้านจิตวิทยามาเป็นแนวคิดตั้งต้นในการวิเคราะห์ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปีย และใช้ทฤษฎีความสัมพันธ์และการแปล (Relevance Theory and Translation) มาศึกษาลักษณะการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยที่ทำให้ผู้แปลสามารถเลือกใช้ถ้อยคำในภาษาฉบับแปลที่เทียบเคียงความหมายได้ใกล้เคียงกับภาษาต้นฉบับมากที่สุด

Ref. code: 25635906032403THV

บทที่ 3
วิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปีย: โครงสร้างทางความหมายและลักษณะการแปล” ผู้วิจัยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 แนวคิดทฤษฎีที่ใช้

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีความสัมพันธ์และการแปล (Relevance-theory and translation) ของ เอกเนียซกา โซลสกา (Solska, 2012, as cited in Supakarn Pathong, 2019, p. 820) ที่สามารถวิเคราะห์การแปลตั้งแต่ในระดับโครงสร้างทางความหมาย และลักษณะการแปลคำศัพท์ในรูปแบบของคำพ้อง (homonym) รวมถึงใช้บริบทมาเป็นอีกหนึ่งส่วนประกอบทางความหมายเพื่อทำให้สามารถเทียบเคียงความเหมือนและความแตกต่างทางความหมายของถ้อยคำที่ผู้แปลเลือกใช้ได้ชัดเจน

ในการวิเคราะห์ลักษณะการแปลจากทฤษฎีความสัมพันธ์และการแปลข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีโครงสร้างทางความหมายของซาเพียร์ (Sapir, 1939) เพื่อใช้วิเคราะห์ถ้อยคำในกรณีเป็นคำซ้อน (semantic double)[12] หรือ คำประสม (compound/ compound word)[13] เช่น “grieve” ได้รับการแปลเป็น “ทุกข์ระทม” ที่ประกอบไปด้วยถ้อยคำ “ทุกข์” ที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า และ “ระทม” ที่เป็นส่วนหนึ่งของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า รวมถึงมีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Componential Analysis) ตามแนวคิดของ ไนดา

---

[12] คำซ้อน (semantic double) หมายถึง “คำที่ประกอบด้วยหน่วยคำอิสระที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน เช่น เปลี่ยนแปลง, ปรับปรุง, เสียหาย, ดูแล หรือมีความหมายใกล้เคียงและเกี่ยวข้องกัน เช่น ฆ่าฟัน. หน้าตา. ถูกต้อง หรือมีความหมายตรงกันข้าม เช่น สั้นยาว, เท็จจริง, ชั่วดี” (พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ทั่วไป) ฉบับราชบัณฑิตยสภา, สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2560, น. 388)

[13] “คำประสม (compound หรือ compound word) หมายถึงคำที่ประกอบด้วยคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป แต่ละคำสามารถปรากฏโดยลำพังได้ เช่น ใจดี (ประกอบด้วย ใจ+ดี) เสียใจ” (พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ทั่วไป), ราชบัณฑิตยสภา, 2560, น. 99)

Ref. code: 25635906032403THV

(Nida, 1975, อ้างถึงใน เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์, 2525) เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า

ในส่วนของแนวคิดและทฤษฎีของอารมณ์เศร้า ผู้วิจัยศึกษาในด้านของจิตวิทยา เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของอารมณ์เศร้า พฤติกรรม และสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า จากนั้นผู้วิจัยจะรวบรวมถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกข้อมูลที่จะอธิบายในหัวข้อถัดไป

3.2 การคัดเลือกข้อมูล

การคัดเลือกข้อมูลมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย ด้วยผู้วิจัยเห็นว่า วรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียมีเนื้อหาสะเทือนอารมณ์ และเกี่ยวข้องกับการสูญเสีย ซึ่งเป็นหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้เกิดมนุษย์เกิดอารมณ์เศร้า จึงทำให้มีการใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าค่อนข้างมากเพื่อบรรยายอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่อง

3.2.1 เกณฑ์การคัดเลือกวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย

ผู้วิจัยคัดเลือกข้อมูลที่เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปีย โดยเลือกจากรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียที่มีการนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ในช่วงปี ค.ศ. 2008 - 2018 และสามารถทำรายได้เกิน 100 ล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐฯ ผู้วิจัยค้นคว้าและคัดเลือกจากสถิติของ Box Office Mojo ซึ่งเป็นเว็บไซต์จัดอันดับรายได้ของภาพยนตร์ระดับโลกที่น่าเชื่อถือมากที่สุด มีการรับรองจาก IMDb (The Internet Movie Database) ที่เป็นฐานข้อมูลออนไลน์ที่รวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับภาพยนตร์ทั่วโลกไว้มากที่สุด เพื่อแสดงถึงความนิยมของบุคคลทั่วไป และเมื่อภาพยนตร์ได้รับความนิยม คนส่วนใหญ่ก็จะหาตัวบทหรือวรรณกรรมต้นฉบับของภาพยนตร์เรื่องนั้นมาอ่านอีกครั้งเพื่อให้เข้าใจเรื่องราวได้อย่างครบถ้วน

จากเกณฑ์ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย ทั้งหมด 2 เรื่อง โดยใช้หนังสือที่มีการตีพิมพ์ครั้งที่ 1 ในประเทศไทยทั้งหมด ดังต่อไปนี้

Ref. code: 25635906032403THV

1) The Hunger Games

ผู้เขียน ซูซานน์ คอลลินส์ (Suzanne Collins) จำนวน 3 เล่ม

The Hunger Games: The Hunger Games (เกมล่าชีวิต)

ตีพิมพ์ครั้งแรก ค.ศ. 2008

The Hunger Games: Catching Fire (เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ)

ตีพิมพ์ครั้งแรก ค.ศ. 2009

The Hunger Games: Mockingjay (เกมล่าชีวิต: ม็อคกิ้งเจย์)

ตีพิมพ์ครั้งแรก ค.ศ. 2010

2) The Maze Runner

ผู้เขียน เจมส์ แดชเนอร์ (James Dashner) จำนวน 3 เล่ม

The Maze Runner: The Maze Runner (วงกตมฤตยู)

ตีพิมพ์ครั้งแรก ค.ศ. 2009

The Maze Runner: The Scorch Trials (สมรภูมิมอดไหม้)

ตีพิมพ์ครั้งแรก ค.ศ. 2010

The Maze Runner: The Death Cure (ไข้มรณะ)

ตีพิมพ์ครั้งแรก ค.ศ. 2011

วรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียทั้ง 2 เรื่องได้รับการสร้างเป็นภาพยนตร์และสามารถทำรายได้ทั่วโลกได้มากกว่า 100 ล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐฯ ตามสถิติของ Box Office Mojo ดังต่อไปนี้ โดยภาพยนตร์เรื่อง The Hunger Games ทำรายได้ทั้งหมด 1,197,987,014 ดอลลาร์สหรัฐฯ และภาพยนตร์เรื่อง The Maze Runner ทำรายได้ทั้งหมด 242,157,497 ดองลาร์สหรัฐฯ จึงเป็นข้อมูลที่ตรงตามเกณฑ์ที่คัดเลือกมากที่สุด

3.2.2 เกณฑ์การคัดเลือกถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า

งานวิจัยนี้จะวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับเฉพาะในส่วนที่กล่าวถึงอารมณ์เศร้า โดยอาศัยการค้นหาถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า ซึ่งผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในภาษาอังกฤษด้วยการใช้ถ้อยคำ sad ค้นหาคำที่มีความหมายเหมือนกันโดยเลือกค้นหาจากเว็บไซต์ www.merriam-webster.com และ www.oxforddictionaries.com ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่เป็นพจนานุกรมศัพท์ภาษาอังกฤษออนไลน์ที่ได้รับความนิยมสูง และรวบรวมคำที่มีความหมายเหมือนกันไว้ค่อนข้างครอบคลุม

Ref. code: 25635906032403THV

ผู้วิจัยค้นหาคำที่มีความหมายเหมือนกับคำว่า sad มาจากทั้งสองเว็บไซต์ และเลือกเฉพาะคำที่มีเหมือนกันของทั้งสองเว็บไซต์เท่านั้น จะได้คำที่มีความหมายในแวดวงความหมายของคำว่า sad ทั้งหมด 63 คำ ดังต่อไปนี้

agonizing	awful	bad	blue	bowed down
brokenhearted	cast down	cheerless	crestfallen	dreary
dejected	despairing	depress	despondent	desolate
disconsolate	dismal	dispiriting	distressing	doleful
down	downcast	downhearted	down in the mouth	
droopy	forlorn	gloomy	glum	grief
grieve	hangdog	harrowing	heartbreak	heart-rending
heartsick	heart sore	heartrending	heavyhearted	inconsolable
joyless	low	low-spirited	melancholic	melancholy
miserable	mourn	out of sorts	pathetic	pitiable
pitiful	regret	Sad	sorrow	sorry
tearful	teary	traumatic	unfortunate	unhappy
upset	woebegone	Woeful	wretched	

หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงหาความหมายคำศัพท์ข้างต้นทั้งหมด 63 คำจากพจนานุกรม Compact Oxford Dictionary Thesaurus & Wordpower Guide (2002) ซึ่งเป็นพจนานุกรมที่ให้ความหมายเป็นสำคัญ และนำความหมายมาวิเคราะห์เป็นส่วนประกอบทางความหมาย โดยใช้เกณฑ์ทางจิตวิทยาที่เป็นเกณฑ์วิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมาย และลักษณะของความเศร้า ตามหัวข้อที่ **2.3.2.2 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า**

3.3 การคัดเลือกข้อมูลจากตัวบท

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษจากการอ่านต้นฉบับภาษาอังกฤษเพื่อค้นหาถ้อยคำที่ตรงตามเกณฑ์ในหัวข้อที่ **3.2.2 เกณฑ์การคัดเลือกถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า** และนำมาเทียบกับฉบับแปลในภาษาไทยโดยนำข้อความที่แวดล้อมมาร่วมวิเคราะห์ด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

Ref. code: 25635906032403THV

ต้นฉบับ: I can hear the crowd murmuring *unhappily*, as they always do when a twelve-years old gets chosen.

(The Hunger Games: The Hunger Games, 2008, p. 25)

ฉบับแปล: ฉันได้ยินเสียงฝูงชนพึมพำด้วย*ความเศร้าใจ*เหมือนเช่นทุกครั้งที่เด็กอายุ 12 ถูกเลือก

(เกมล่าชีวิต, 2553, น. 32)

ต้นฉบับ: He's only twelve years old, sitting in a chair facing another man, who looks *unhappy* to be there.

(The Maze Runner: The Death Cure, 2011, p.101)

ฉบับแปล: เขาเพิ่งอายุสิบสอง นั่งอยู่บนเก้าอี้ หันหน้าหาชายอีกคนหนึ่งซึ่งดู*ไม่มีความสุข*ที่มาอยู่ที่นั่น

(ไข้มรณะ, 2554, น. 105-106)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าต้นฉบับการใช้ถ้อยคำ “unhappily” และ “unhappy” ซึ่งมีรากศัพท์จาก “unhappy” เหมือนกัน ซึ่งแตกต่างจากฉบับแปลภาษาไทยที่ใช้ทั้ง “เศร้าใจ” และ “ไม่มีความสุข” ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงลักษณะการแปลที่แตกต่างกันและสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์ต่อไป

3.4 การจัดหมวดหมู่ทางความหมายเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยมีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.4.1 ตรวจสอบความหมายของคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ

ค้นหาความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษจากจากพจนานุกรม Compact Oxford Dictionary Thesaurus & Wordpower Guide (2002) และจัดกลุ่มความหมายตามแนวคิดด้านอารมณ์เศร้าทางจิตวิทยาที่ได้รวบรวมไว้ใน **2.3.2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอารมณ์เศร้า**

ผู้วิจัยนำถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษทั้งหมด 63 ถ้อยคำไปค้นหาความหมายจากพจนานุกรม Compact Oxford Dictionary Thesaurus & Wordpower Guide (2002) ซึ่งเป็นพจนานุกรมที่ให้ความหมายเป็นสำคัญ มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

Ref. code: 25635906032403THV

glum : sad, quiet, unhappy

(Compact Oxford Dictionary Thesaurus & Wordpower Guide, 2002, p. 648)

inconsolable : very sad and unable to accept help or comfort

(Compact Oxford Dictionary Thesaurus & Wordpower Guide, 2002, p. 773)

จากการหาความหมายจากพจนานุกรมข้างต้น ประกอบการอธิบายลักษณะของอารมณ์เศร้าในหัวข้อ **(2) สาเหตุและพฤติกรรมของอารมณ์เศร้า** ที่กล่าวถึงสาเหตุหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า และส่งผลให้เกิดพฤติกรรมอย่างไร เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์การให้ความหมายถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าของพจนานุกรม พบว่าถ้อยคำ “inconsolable” มีการให้ความหมายที่บ่งบอกถึงสาเหตุหรือเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า คือ “unable to accept help or comfort” หมายถึง “ไม่ได้รับการช่วยเหลือ หรือไม่สบายใจ” และถ้อยคำ “glum” ให้ความหมายด้วยถ้อยคำ “queit” หมายถึง “การเงียบ” ซึ่งเป็นหนึ่งในพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดอารมณ์เศร้า

นอกจากนี้ยังมีการให้ความหมายด้วยถ้อยคำ “very (มาก)” ที่เป็นการเพิ่มความหมายของถ้อยคำ ซึ่งสอดคล้องกับโรเบิร์ต พลูท์ชิค (Plutchik, 1980, 1984, อ้างถึงใน สุชา จันทน์เอม, 2544, น. 277) ที่เสนอไว้ว่าจะแยกความแตกต่างด้านอารมณ์ได้ชัดเจนในขณะที่เกิดอารมณ์รุนแรง ด้วยเหตุนี้การให้ความหมายด้านระดับความเข้มข้นทางอารมณ์จึงเป็นอีกส่วนประกอบทางความหมายที่สามารถจัดกลุ่มข้อมูลได้ ซึ่งผู้วิจัยจึงจะจัดกลุ่มความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าตามการให้ความหมายของพจนานุกรมดังที่กล่าวไปข้างต้น และจะอธิบายในหัวข้อถัดไป

3.4.2 จัดกลุ่มความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า

ผู้วิจัยจัดกลุ่มความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าได้ทั้งหมด 3 กลุ่ม[14] ตามความหมายที่ได้จากพจนานุกรมร่วมกับแนวคิดและทฤษฎีของอารมณ์เศร้า ได้แก่ สาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า ระดับอารมณ์เศร้า และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดอารมณ์เศร้า ดังต่อไปนี้

(1) สาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า

หมายถึง ต้นเหตุ เหตุการณ์ สถานการณ์ หรือปัจจัยที่ทำให้มนุษย์เกิดอารมณ์เศร้า ยกตัวอย่างในความหมายของคำว่า “glum” ไม่ได้บอกถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้าขึ้น แต่ถ้อยคำ “inconsolable” บอกสาเหตุไว้ว่า “unable to accept help or comfort” หมายถึง ไม่ได้รับความช่วยเหลือหรือความสบายใจ จากความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษทั้ง 63 คำ ผู้วิจัยสามารถจัดกลุ่มสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้าได้ 7 กลุ่ม ได้แก่

---

[14] ภาคผนวก

Ref. code: 25635906032403THV

“ปัญหา” คือ การให้ความหมายที่อธิบายถึงสถานการณ์ต่างๆ ที่ติดขัดและอาจต้องการความช่วยเหลือ เช่น “to spent a long time to thinking or worrying about a difficult situation or problem” หรือ “in poor condition” เป็นต้น

“ความผิดหวัง” คือ การให้ความหมายที่กล่าวถึงการกระทำที่ไม่ประสบผลสำเร็จอย่างที่ต้องการ เช่น “disappointed because you have failed” หรือ “without hope” เป็นต้น

“การสูญเสีย” คือการให้ความหมายที่กล่าวถึงการสูญเสียบางสิ่งบางอย่างที่ส่งผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจ เช่น “somebody you love has died or left you” หรือ “especially the death of sb”

“การไม่ได้รับการยอมรับ” คือสถานการณ์ที่ไม่สามารถคล้อยตามหรือรู้สึกว่าเห็นด้วยได้ เช่น “unacceptionable” เป็นต้น

“ความเครียด” คือ ความกังวลหรือความคิดที่ไม่สามารถปล่อยวางไว้ เช่น “serious” หรือ “feeling of great of worry of unhappiness” เป็นต้น

“ความเจ็บปวด” คือ การให้ความหมายด้วยความรู้สึกเจ็บปวดภายในจิตใจ เช่น “causing great pain or suffering” หรือ “the sadness is like an illness” เป็นต้น

“ความเหนื่อยล้า” คือ การให้ความหมายที่อธิบายอาการหมดแรงหรืออ่อนล้าของทั้งร่างกายและจิตใจ เช่น “weak and tried” หรือ “very little energy” เป็นต้น

(2) พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดอารมณ์เศร้า

หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของมนุษย์เมื่อเกิดอารมณ์เศร้า ในความหมายของคำว่า “glum” มีคำว่า “quiet” หมายถึง “การเงียบ” ซึ่งเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งเมื่อเกิดอารมณ์เศร้า แต่ในความหมายของคำว่า “inconsolable” ไม่ได้บอกไว้ว่ามีพฤติกรรมอย่างไร จากการวิเคราะห์ความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า ผู้วิจัยพบว่ามีพฤติกรรม 3 กลุ่ม ได้แก่

การร้องไห้ หมายถึง อาการน้ำตาไหลเนื่องจาอารมณ์เศร้า

การเงียบ หมายถึง การไม่พูดหรือไม่ส่งเสียงเนื่องจากอารมณ์เศร้า

การก้มต่ำ หมายถึง การก้มศีรษะ การก้มหน้า การล้มลง หรือการนอนลงเนื่องจากอารมณ์เศร้า

(3) ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์

หมายถึง ความเข้มข้นของอารมณ์เศร้าที่เกิดขึ้น (Plutchik, 1980, 1984, อ้างถึงใน สุชา จันทน์เอม, 2544, น. 277) เมื่อเปรียบเทียบระดับอารมณ์เศร้า จะเห็นได้ว่า

Ref. code: 25635906032403THV

ความหมายของ “glum” คือ “sad” แต่คำว่า “inconsolable” มี “very” ซึ่งบ่งบอกระดับความเศร้าได้ว่า “inconsolable” มีความเข้มข้นทางอารมณ์เศร้าที่มากกว่า “glum” ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้คำเพื่อบ่งชี้ถึงความเข้มข้นทางอารมณ์ที่สามารถจัดกลุ่มระดับอารมณ์เศร้าได้ทั้งหมด 3 ระดับ ได้แก่

extremely (มากที่สุด)

great (มากกว่าปกติ)

very (มาก)

นอกจากการให้ความหมายทั้ง 3 กลุ่มข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อสังเกตในการให้ความหมายด้วยการใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน (synonym) กล่าวคือ พจนานุกรมอธิบายความหมายของคำในแวดวงอารมณ์เศร้าคำหนึ่งด้วยการใช้คำในแวดวงอารมณ์เศร้าคำอื่น เช่น

dejected : unhappy and disappointed , despondent

heartbroken : extremely sad because sth that has happened

(Compact Oxford Dictionary Thesaurus & Wordpower Guide, 2002, p.394, 707)

จากความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าข้างต้นจะเห็นได้ว่า “dejected” ให้ความหมายด้วย “unhappy” และ “despondent” ซึ่งเป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า ประกอบการอธิบายสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้าคือ “disappointed” (ผิดหวัง) เช่นเดียวกับความหมายของ “heartbroken” ที่ให้ความหมายด้วย “sad” และมีการเพิ่มระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ด้วยคำว่า “extremely (มากที่สุด)” ผู้วิจัยจึงจะนำส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าที่นำมาให้ความหมายมาร่วมวิเคราะห์ด้วย

3.5 วิเคราะห์ลักษณะการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า

ผู้วิจัยวิเคราะห์ลักษณะการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าตามทฤษฎีความสัมพันธ์และการแปล (Relevance theory and translation) ของ เอกเนียซกา โซลสกา (Solska, 2012, as cited in Supakarn Pathong, 2019, p. 820) โดยใช้ส่วนประกอบทางความหมายและบริบทเป็นส่วนสำคัญในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจะนำส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษมาเปรียบเทียบกับส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยจากบทแปล

3.5.1 วิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า

ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Componential Analysis) ตามแนวคิดของ ไนดา (Nida, 1975, อ้างถึงใน เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์, 2525) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

Ref. code: 25635906032403THV

ต้นฉบับ: I can hear the crowd murmuring unhappily, as they always do when a twelve-years old gets chosen because no one thinks this is fair.

(The Hunger Games: The Hunger Games, 2008, p. 25)

ฉบับแปล: ฉันได้ยินเสียงฝูงชนพึมพำด้วยความเศร้าใจเหมือนเช่นทุกครั้งที่เด็กอายุ 12 ถูกเลือก ไม่มีใครคิดว่ามันยุติธรรม

(เกมล่าชีวิต, 2551, น. 32)

จากตัวอย่างข้างต้น ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษคือ unhappily หมายถึง “not happy, sad, not please or satisfied with something, unfortunate or not suitable” (Compact Oxford Dictionary Thesaurus&Wordpower Guide, 2002, p. 1,648) ซึ่งประกอบด้วยการให้ความหมายด้วยถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า “sad” หมายถึง “unhappy or showing unhappiness, that make you feel unhappy, unexceptionable, boring, in poor condition” (Compact Oxford Dictionary Thesaurus&Wordpower Guide, 2002,p. 1,322)

ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยในฉบับแปลคือ “เศร้าใจ” ผู้วิจัยค้นหาความหมายจากเว็บไซต์พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (https://dictionary.orst.go.th/) ที่ให้ความหมายเช่นเดียวกันกับในพจนานุกรมเล่มจริง “เศร้าใจ” หมายถึง “ว. มีความรู้สึกสลดหดหู่ใจ เช่น เห็นป่าถูกบุกรุกทำลายแล้วเศร้าใจ” ผู้วิจัยจึงนำความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้ามาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมาย และจัดเรียงตามการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Componential analysis) (Nida, 1975, อ้างถึงใน เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์, 2525) ดังต่อไปนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
unhappy		เศร้าใจ
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[+ปัญหา]
[+การไม่ได้รับการยอมรับ]		[-การไม่ได้รับการยอมรับ]
[+ความเครียด]		[+ความเครียด]
[+ความเหนื่อยล้า]		[-ความเหนื่อยล้า]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
[-การเงียบ]		[+การเงียบ]

Ref. code: 25635906032403THV

ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์	ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์
ไม่ระบุ	ไม่ระบุ

เมื่อวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายข้างต้น “unhappy” มีส่วนประกอบทางความหมายที่ตรงกับกลุ่มสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า ได้แก่ “ปัญหา” “การไม่ได้รับการยอมรับ” “ความเครียด” และ “ความเหนื่อยล้า” ไม่ได้ระบุพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดอารมณ์เศร้าและระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ ส่วนถ้อยคำ “เศร้าใจ” ในภาษาไทยมีส่วนประกอบทางความหมายในกลุ่มสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า ได้แก่ “ปัญหา” และ “ความเครียด” กลุ่มพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดอารมณ์เศร้า คือ “การเงียบ” และไม่มีการระบุระดับความเข้มข้นทางอารมณ์

3.5.2 วิเคราะห์ลักษณะการแปลตามทฤษฎีความสัมพันธ์และการแปล (Relevance theory and translation)

ผู้วิจัยจะนำความหมายที่ได้จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายมาเปรียบเทียบเพื่อหาส่วนประกอบทางความหมายที่เหมือนหรือแตกต่างกัน และนำมาวิเคราะห์ร่วมกับบริบท เพื่อหาลักษณะการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของ “unhappy” และ “เศร้าใจ” จะเห็นได้ว่าทั้ง 2 ถ้อยคำมีส่วนประกอบทางความหมายที่มีเหมือนกันเพียง 2 ส่วนประกอบ ได้แก่ “ปัญหา” และ “ความเครียด” ซึ่งอยู่ในกลุ่มสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า

ผู้วิจัยนำส่วนประกอบทางความหมายมาวิเคราะห์ร่วมกับบริบท พบว่ามีถ้อยคำที่เกิดขึ้นในตัวบท หรือบริบทภายใน (internal context) คือ “เสียงพึมพำด้วยความเศร้าใจ” การพึมพำ หมายถึง “ก. พูดค่อย ๆ จับความไม่ได้” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) ผู้วิจัยเห็นว่าการพึมพำใกล้เคียงกับ “การเงียบ” ซึ่งเป็นส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำ “เศร้าใจ” ในกลุ่มพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดอารมณ์เศร้า

ในขณะเดียวกันแม้ว่าถ้อยคำ “เศร้าใจ” จะมีส่วนประกอบทางความหมายไม่เท่าเทียมกับส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำ “unhappy” ได้แก่ “การไม่ได้รับการยอมรับ” และ “ความเหนื่อยล้า” แต่ก็สามารถได้จากบริบทภายนอก (external context) ซึ่งเป็นบริบทของเนื้อเรื่องที่เป็นสถานการณ์การคัดเลือกประชากรให้เข้าร่วมการแข่งขันเกมล่าชีวิตที่ต้องฆ่าผู้อื่นเพื่อเอาตัวรอด หากไม่ฆ่าก็จะถูกฆ่าเอง แม้จะไม่มีใครยอมรับได้แต่ก็ไม่สามารถโต้แย้งได้ และทำให้เกิดความเหนื่อยล้าจากการแข่งขันที่เกิดขึ้นทุกๆปี

Ref. code: 25635906032403THV

ในบทต่อไป ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า และการวิเคราะห์ลักษณะการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปีย

Ref. code: 25635906032403THV

บทที่ 4
ลักษณะการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า

ในงานวิจัยเรื่อง ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปีย : โครงสร้างทางความหมายและลักษณะการแปล มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการแปลโดยใช้ทฤษฎีหลักความสัมพันธ์และการแปล (Relevance theory and translation) ของ เอกเนียซกา โซลสกา (Solska, 2012, as cited in Supakarn Pathong, 2019, p. 820) โดยวิเคราะห์จากส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า ร่วมกับบริบทภายใน และบริบทภายนอกที่มาจากตัวบทวรรณกรรม

ผู้วิจัยพบลักษณะการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า 3 ลักษณะ ได้แก่

1) ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย
2) ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยร่วมกับถ้อยคำอื่น
3) ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย

มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปีย

ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยที่ผู้วิจัยรวบรวมมาจากหนังสือคลังคำ (นววรรณ พันธุเมธา, 2563) ในหมวดหมู่ ข 142 ความเศร้า ซึ่งประกอบไปด้วยคลังคำที่เกี่ยวกับความเศร้า จำนวน 42 คำ ดังที่กล่าวไปในหัวข้อที่ **2.3.2.2 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า** จากการรวบรวมข้อมูลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าจากวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปีย ผู้วิจัยพบการใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในต้นฉบับทั้งหมด 256 ครั้ง โดยมีลักษณะการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย 3 ลักษณะ ดังนี้

การแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย พบจำนวนทั้งสิ้น 10 ถ้อยคำ ได้แก่ เศร้า หดหู่ เศร้าโศก โศกเศร้า เศร้าสร้อย หมองเศร้า เศร้าสลด เศร้าใจ โศกสลด และหม่นหมอง โดยพบการใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยทั้งหมด 104 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.62 ของการใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าทั้งหมด ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยที่มีการใช้มากที่สุดคือ “เศร้า” จำนวน 46 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 17.96 และถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าที่พบน้อยที่สุดคือ “หม่นหมอง” จำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.3

Ref. code: 25635906032403THV

ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยร่วมกับถ้อยคำอื่น จำนวน 5 ถ้อยคำ ได้แก่ ทุกข์ระทม รันทดน่าสงสาร เศร้าซึม สลดหดหู่ และอาการซึมเศร้า คิดเป็นร้อยละ 1.96 ของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าที่พบทั้งหมด

ลักษณะการแปลใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย จำนวน 57 ถ้อยคำ เช่น เลวร้าย แย่ เสียใจ สิ้นหวัง ทรมาน เป็นต้น โดยพบการใช้ทั้งหมด 147 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 57.42 ถ้อยคำที่ไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยที่พบมากที่สุด คือ “เลวร้าย” จำนวน 35 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.67 และถ้อยคำที่พบน้อยที่สุดจำนวน 1 ถ้อยคำ เช่น “สติแตก” คิดเป็นร้อยละ 0.3

ผู้วิจัยจะอธิบายลักษณะการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าทั้ง 3 ลักษณะที่พบในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียในหัวข้อถัดไป

4.2 ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย

ผู้วิจัยพบว่าลักษณะการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียไม่ได้มีเพียงส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำเป็นส่วนประกอบหลักเพื่อให้ผู้แปลตัดสินใจเลือกใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยเพื่อเทียบเคียงความหมายจากต้นฉบับแต่ใช้บริบท (context) จากตัวบทวรรณกรรมเป็นอีกส่วนประกอบร่วม เพื่อทำให้ผู้แปลสามารถเข้าใจถึงความหมายที่ต้นฉบับต้องการจะสื่อออกมา และสามารถเลือกใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยได้เทียบเคียงกับความหมายต้นฉบับมากที่สุด

การวิเคราะห์ลักษณะการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในงานวิจัยนี้ จะเริ่มจากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในต้นฉบับและฉบับแปล และนำส่วนประกอบทางความหมายมาวิเคราะห์ร่วมกับบริบทเนื้อเรื่องของตัววรรณกรรมนั้น นอกจากนี้ผู้วิจัยจะนำบริบทจากผู้เขียนและผู้แปลที่อาจมีความแตกต่างกันทางด้านวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลต่อการเลือกใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยในฉบับแปลมาวิเคราะห์ร่วมอีกด้วย

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้แบ่งประเภทลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าตามการใช้บริบทเป็นส่วนประกอบร่วม ดังนี้

Ref. code: 25635906032403THV

4.2.1 ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยโดยมีบริบทภายในเป็นส่วนประกอบร่วม

ลักษณะการแปลประเภทนี้จะเป็นการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษด้วยถ้อยคำในแวดวงเศร้าภาษาไทย โดยมีบริบทภายใน (internal context) ซึ่งเป็นหน่วยทางภาษาที่ปรากฏร่วมอยู่ในตัวบท และช่วยให้ผู้แปลสามารถตีความหรืออนุมานความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับและฉบับแปลได้ดียิ่งขึ้น บริบทภายในตัวบทเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เข้าใจความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้ามากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 1

depress – เศร้า

ต้นฉบับ

His thoughts kept drifting to the last part, about them being together again. Was that some string of false hope? Or did it mean she thought he'd make it through the bad thing and end up okay? Reunited with her? Possibilities raced through his mind, but they all seemed to hit a ***depressing*** dead end.

(The Maze Runner: The Scorch Trials, 2010, p. 147)

ฉบับแปล

ความคิดของเขาก็ยังวนเวียนกลับไปที่ส่วนสุดท้าย ที่ว่าพวกเขาจะกลับมาอยู่ด้วยกันอีกครั้ง นั่นมันแค่ความหวังลมๆ แล้งๆ อีกหรือเปล่า หรือมันหมายความว่าเธอคิดว่าเขาจะผ่านเรื่องร้ายๆ ไปได้และได้อยู่กับเธออีกครั้ง หนทางเป็นไปได้ต่างๆ วิ่งวนอยู่ในสมอง แต่ทุกทางดูจะจบลงที่ทางตัน*อย่างน่าเศร้า*

(สมรภูมิมอดไหม้, 2553, น. 253)

จากตัวอย่างที่ 1 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ “depressing” มีส่วนมูลฐาน (element of speech)[15] [-ing] ทำให้คำกริยา “depress” ซึ่งเป็นรากศัพท์ (root)[16]

---

[15] “ส่วนมูลฐาน (element of speech) เป็นส่วนที่เล็กที่สุดและมีความหมาย (significant parts of words) เมื่อนำส่วนมูลฐานมาประกอบเข้ากับส่วนของรากศัพท์ (root) จะทำให้เกิดความหมายตามลักษณะทางไวยากรณ์ของภาษา” (วิโรจน์ อรุณมานะกุล, 2556)

[16] รากศัพท์ (root) คือ “หน่วยคำที่สื่อความหมายแกนประจำคำ” (พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ทั่วไป) ฉบับราชบัณฑิตยสภา, สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2560, น. 380)

Ref. code: 25635906032403THV

เป็นคำคุณศัพท์ เรียกว่า การแปลงเป็นคุณศัพท์ (adjectivization)[17] ในฉบับแปลภาษาไทยได้รับการแปลเป็นถ้อยคำ “น่าเศร้า” เมื่อวิเคราะห์ตามโครงสร้างและโครงสร้างของถ้อยคำ “อย่างน่าเศร้า” สามารถแยกส่วนประกอบได้เป็น [อย่าง-]+[น่า-]+[เศร้า] โดยมีถ้อยคำ “เศร้า” เป็นรากศัพท์ การเติม [อย่าง-] เป็นการแปลงเป็นวิเศษณ์ (adverbialization)[18] และ [น่า-] เป็นส่วนมูลฐาน โดยการเติม [น่า-] หมายถึง “ว .การเพิ่มความหมายไปในแนวทางของการชักจูงใจให้คล้อยตาม” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/)

ถ้อยคำในต้นฉบับและฉบับแปลไม่ได้มีชนิดของคำชนิดเดียวกัน แต่มีหน้าที่เป็นส่วนขยายเช่นเดียวกัน ผู้วิจัยจึงจะวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายในส่วนของรากศัพท์ “depress” และ “เศร้า” ดังนี้

ต้นฉบับ		**ฉบับแปล**
depress	→	เศร้า
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[-ปัญหา]
[+ผิดหวัง]		[-ผิดหวัง]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]		[-ไม่ได้รับการยอมรับ]
[+ความเครียด]		[-ความเครียด]
[-เจ็บปวด]		[+เจ็บปวด]
[+เหนื่อยล้า]		[+เหนื่อยล้า]

[17] การแปลงเป็นคุณศัพท์ (adjectivization) คือ “กระบวนการสร้างคำคุณศัพท์จากคำที่เป็นคำหมวดอื่นๆ เช่น คำนาม คำกริยา หรือคำวิเศษณ์ ตัวอย่าง ในภาษาอังกฤษ seasonal และ sunny เป็นคำคุณศัพท์ที่สร้างมาจากคำนาม season และ sunny ตามลำดับ itchy เป็นคำคุณศัพท์ที่สร้างมาจากคำกริยา itch เป็นต้น” (พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ทั่วไป) ฉบับราชบัณฑิตยสภา, สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2560, น. 13)

[18] การแปลงเป็นวิเศษณ์ (adverbialization) คือ “กระบวนการสร้างคำวิเศษณ์จากคำที่เป็นคำหมวดอื่นๆ เช่น คำนาม คำสรรพนาม คำคุณศัพท์ ตัวอย่าง ในภาษาไทย อย่างระมัดระวัง เป็นคำวิเศษณ์ที่สร้างมาจากคำกริยาคุณศัพท์ ระมัดระวัง ในภาษาอังกฤษ beautifully เป็นคำวิเศษณ์ที่สร้างมาจากคำคุณศัพท์ beautiful เป็นต้น” (พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ทั่วไป) ฉบับราชบัณฑิตยสภา, สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2560, น. 14)

Ref. code: 25635906032403THV

พฤติกรรม	**พฤติกรรม**
[-การเงียบ]	[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์	**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[+มาก]	[-มาก]

ในการวิเคราะห์ส่วนประกอบความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าทั้งในภาษาอังกฤษและฉบับแปลภาษาไทย พบว่ามีส่วนประกอบความหมายที่เหมือนกันเพียงส่วนประกอบเดียว ได้แก่ “ความเหนื่อยล้า” ซึ่งเป็นหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า

เมื่อวิเคราะห์ตามโครงสร้างและโครงสร้างของถ้อยคำ “น่าเศร้า” การเติม [น่า-] ที่ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ หมายถึง “การเพิ่มความหมายไปในแนวทางของการชักจูงใจให้คล้อยตาม” ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าการเติม [น่า-] เป็นการเพิ่มระดับความหมายของถ้อยคำ “เศร้า” ทำให้ “น่าเศร้า” สามารถเทียบเคียงความหมายที่มีระดับความเข้มข้นทางอารมณ์มากขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าในตัวบทมีถ้อยคำที่สามารถสื่อถึงส่วนประกอบทางความหมายที่ไม่มีในถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “หรือมันหมายความว่าเธอคิดว่าเขาจะผ่านเรื่องร้ายๆ ไปได้และได้อยู่กับเธออีกครั้ง” สามารถเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบความหมายด้าน “ปัญหา” บริบทภายใน “นั่นมันแค่ความหวังลมๆ แล้งๆ อีกหรือเปล่า” เทียบเคียงกับ “ความผิดหวัง” และ “ความคิดของเขาก็ยังวนเวียนกลับไปที่ส่วนสุดท้าย” เทียบเคียงกับ “ความเครียด”

ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยมีส่วนประกอบทางความหมายที่ต้นฉบับไม่มี ได้แก่สาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “การไม่ได้รับการยอมรับ” และ “ความเจ็บปวด” และพฤติกรรม “การเงียบ” เมื่อวิเคราะห์ตามบริบทภายในแล้วพบว่าตัวละครกำลังใช้ “ความคิด” ซึ่งการใช้ความคิดไม่ได้มีเสียงพูดออกมา จึงสามารถเทียบเคียงความหมายได้กับ “การเงียบ” แต่ในด้าน “การไม่ได้รับการยอมรับ” และ “ความเจ็บปวด” ในตัวบทนี้ไม่ได้กล่าวถึง แต่เพราะมีส่วนประกอบทางความหมายที่สัมพันธ์กับบริบทเพียงพอจึงสามารถใช้ถ้อยคำ “เศร้า” มาเป็นถ้อยคำในการแปลได้ ดังนั้น จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยโดยมีบริบทภายในเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 2

grief – เศร้า

ต้นฉบับ

She looks older, wearing the drab 13 clothes that flatter no one, with her long yellow hair in a practical braid instead of curls. Delly's a bit thinner than I

Ref. code: 25635906032403THV

remember, but she was one of the few kids in District 12 with a couple of pounds to spare. The diet here, the stress, the ***grief*** of losing her parents have all, no doubt, contributed. "How are you doing?" I ask.

"Oh, it's been a lot of changes all at once." Her eyes fill with tears. "But everyone's really nice here in Thirteen, don't you think?"

(The Hunger Games: Mockingjay, 2010, p. 209)

ฉบับแปล

เดลลี่ดูแก่ลง สวมเสื้อผ้าสีเทาตุ่นๆ ของเขต 13 ซึ่งไม่ได้ทำให้ใครดูดี ผมยาวสีเหลืองถักเปียแทนที่จะปล่อยเป็นลอน เธอผอมลงเล็กน้อยจากที่ฉันจำได้ เดลลี่เป็นหนึ่งในเด็กไม่กี่คนของเขต 12 ที่เคยมีเนื้อมีหนังบ้าง ไม่ต้องสงสัยเลยว่า ทั้งอาหารการกินที่นี่ ความเครียด ***ความเศร้า*** จากการสูญเสียพ่อแม่ ล้วนส่งผลกับน้ำหนักที่ลดลง "เป็นไงบ้าง" ฉันถาม

"แคตนิส อยู่ๆ ทุกอย่างเปลี่ยนไปหมด" ดวงตาของเธอมีน้ำตารื้น "แต่คนที่เขตสิบสามดีมากๆ เลยนะว่าไหม"

(เกมล่าชีวิต: ม็อคกิ้งเจย์, 2553, น. 2011)

ในตัวอย่างที่ 2 “grief” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำภาษาไทย “ความเศร้า” ซึ่งมี “เศร้า” เป็นส่วนของรากศัพท์ และ [ความ-] เป็นส่วนมูลฐาน เมื่อวิเคราะห์ตามโครงสร้างและโครงสร้างของถ้อยคำ การเติม [ความ-] เป็นการทำให้คำกริยาเปลี่ยนเป็นคำนาม (คำอาการนาม[19]) ซึ่งตรงกับชนิดของคำในต้นฉบับ “grief”

ผู้วิจัยวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายในส่วนของรากศัพท์ “grief” และ “เศร้า” ดังนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
grief		เศร้า

[19] “คำอาการนาม คือ คำนามที่เกิดจากกระบวนการแปลงคำกริยาเป็นคำนาม โดยการเติมหน่วยคำเติมหน้า การ- หรือ ความ- หน้าคำกริยา คำอาการนามจะมีความหมายเป็นนามธรรมเสมอ, คำอาการนามที่ขึ้นต้นด้วยการเติมหน้า การ- มักแสดง “กระบวนการในการทำกริยา” ส่วนคำอาการนามที่ขึ้นต้นด้วยหน่วยคำเติมหน้า ความ- มักแสดง “สภาพของกริยา” หรือแสดง “ลักษณะรวมๆ ของกริยา” (บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3: ชนิดของคำ วลี ประโยคและสัมพันธสาร, วิจินตน์ ภาณุพงศ์ และคณะ, 2555, น. 22)

Ref. code: 25635906032403THV

สาเหตุ	**สาเหตุ**
[+ปัญหา]	[-ปัญหา]
[+การสูญเสีย]	[-การสูญเสีย]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]	[-ไม่ได้รับการยอมรับ]
[+ความเครียด]	[-ความเครียด]
[-เจ็บปวด]	[+เจ็บปวด]
[+เหนื่อยล้า]	[+เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม	**พฤติกรรม**
[-การเงียบ]	[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์	**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[+มากที่สุด]	[-มากที่สุด]

จากตัวอย่างที่ 2 พบว่ามีส่วนประกอบทางความหมายที่เหมือนกัน ได้แก่ “เหนื่อยล้า” ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ตามบริบทภายในพบว่ามีถ้อยคำที่สามารถเทียบเคียงความหมายได้กับส่วนประกอบทางความหมายที่ไม่มีในถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย คือ “แคตนิส อยู่ๆ ทุกอย่างเปลี่ยนไปหมด” เทียบเคียงได้กับ “ปัญหา” เนื่องจากเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม “ความเครียด ความเศร้าจากการสูญเสียพ่อแม่” เทียบเคียงกับ “การสูญเสีย” และ “ความเครียด” ที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “สวมเสื้อผ้าสีเทาตุ่นๆ ของเขต 13 ซึ่งไม่ได้ทำให้ใครดูดี” เทียบเคียงได้กับ “ไม่ได้รับการยอมรับ” ซึ่งเป็นความคิดเห็นจากตัวเอกที่รู้สึกว่าตนเองยอมรับไม่ได้ที่เห็นเพื่อนของเธอต้องมาสวมเสื้อผ้าแบบนี้

ในการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายด้านระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ถ้อยคำจากต้นฉบับมีระดับ “มากที่สุด” ซึ่งในภาษาไทยไม่มีระดับความเข้มข้นดังกล่าว แต่เมื่อวิเคราะห์จากบริบทภายในตัวบทข้างต้นจะพบกับคำว่า “ทั้ง” จากตัวบท “ทั้งอาหารการกินที่นี่ความเครียด ความเศร้าจากการสูญเสียพ่อแม่ ล้วนส่งผลกับน้ำหนักที่ลดลง” ซึ่งคำว่า [ทั้ง] ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ หมายถึง “มิหนำซ้ำ” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) จะสามารถเพิ่มระดับของความหมายเพื่อเพิ่มความรู้สึกของผู้อ่าน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าสามารถเทียบเคียงส่วนประกอบทางความหมายด้านระดับความเข้มข้นทางอารมณ์กับถ้อยคำต้นฉบับได้

Ref. code: 25635906032403THV

ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยมีส่วนประกอบทางความหมายที่ต้นฉบับไม่มี ได้แก่ “เจ็บปวด” และ “การเงียบ” ในตัวบทนี้ไม่ได้กล่าวถึง แต่เพราะมีส่วนประกอบทางความหมายที่สัมพันธ์กับบริบทเพียงพอจึงสามารถใช้ถ้อยคำ “เศร้า” มาเป็นถ้อยคำในการแปลได้ ดังนั้นจึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยโดยมีบริบทภายในเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 3

miserable – เศร้า

ต้นฉบับ

Choked sobs burst from him. He groaned, heard the *miserable* sound of his voice crack. His heart felt a pain that almost made him stop, collapse to the ground and give up. Sorrow consumed him, and more than once he was tempted to go back. But somehow he held true to what she’d ordered him to do, and he held on to the promise he’d made to find her again.

At least she was alive. At least she was alive.

That was what he kept telling himself. That was what kept him running. She was alive.

(The Maze Runner: The Scorch Trials, 2010, p. 75)

ฉบับแปล

เสียงสะอึกสะอื้นหลุดออกมา เขาครางในคอ ได้ยินเสียบแหบแห้ง*อย่างน่าเศร้า* ของตัวเอง หัวใจเจ็บแปลบจนทำให้เขาต้องหยุด ทรุดลงกับพื้นและยอมแพ้ ความโศกเศร้าท่วมท้นขึ้นมา หลายต่อหลายครั้งที่เขาอยากกลับไป แต่ก็ยังยึดมั่นกับสิ่งที่เธอสั่งให้เขาทำ และยึดมั่นสัญญาที่เขาบอกว่าจะหาเธอให้พบอีกครั้ง

อย่างน้อยเธอก็ยังมีชีวิตอยู่ อย่างน้อยเธอก็ยังไม่ตาย

นั่นคือสิ่งที่เขาพร่ำบอกตัวเอง คือสิ่งที่ทำให้เขาวิ่งต่อไปได้ เธอยังมีชีวิตอยู่

(สมรภูมิมอดไหม้, 2553, น. 122-123)

ในตัวอย่างที่ 3 ถ้อยคำ “miserable” เมื่ออยู่ในฉบับแปลภาษาไทย ได้รับการแปลด้วยถ้อยคำ “อย่างน่าเศร้า” ซึ่งมี “เศร้า” ซึ่งเป็นรากศัพท์ที่เป็นถ้อยคำในแดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย เมื่อวิเคราะห์ตามโครงสร้างและโครงสร้างของถ้อยคำ “อย่างน่าเศร้า” สามารถแยกส่วนประกอบได้ [อย่าง-]+[น่า-]+[เศร้า] โดยมีถ้อยคำ “เศร้า” เป็นรากศัพท์ การเติม [อย่าง-] เป็นการแปลงเป็นวิเศษณ์ และ [น่า-] เป็นส่วนมูลฐาน โดยการเติม [น่า-] หมายถึง “ว. การเพิ่ม

Ref. code: 25635906032403THV

ความหมายไปในแนวทางของการชักจูงใจให้คล้อยตาม” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/)

ถ้อยคำในต้นฉบับและฉบับแปลไม่ได้มีชนิดของคำชนิดเดียวกัน แต่มีหน้าที่เป็นส่วนขยายเช่นเดียวกัน ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายในส่วนของรากศัพท์ “miserable” และ “เศร้า” ดังนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
miserable		เศร้า
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ความเครียด]		[-ความเครียด]
[-เจ็บปวด]		[+เจ็บปวด]
[-เหนื่อยล้า]		[+เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
[-การเงียบ]		[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์		**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[+มาก]		[-มาก]

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมาย “miserable” และ “เศร้า” ไม่มีส่วนประกอบทางความหมายร่วมกัน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามโครงสร้างและโครงสร้างของถ้อยคำ “อย่างน่าเศร้า” โดยการเติม [น่า-] ที่ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ หมายถึง “การเพิ่มความหมายไปในแนวทางของการชักจูงใจให้คล้อยตาม” ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าเป็นการเพิ่มระดับความหมายของถ้อยคำ ทำให้ “น่าเศร้า” สามารถเทียบเคียงความหมายที่มีระดับความเข้มข้นทางอารมณ์มากขึ้น

เมื่อวิเคราะห์จากบริบทภายในตัวบทพบว่ามีตัวบทที่เป็นบริบทภายในสามารถเทียบเคียงความหมาย ได้แก่ “หัวใจเจ็บแปลบจนทำให้เขาต้องหยุด ทรุดลงกับพื้นและยอมแพ้” “อย่างน้อยเธอก็ยังมีชีวิตอยู่ อย่างน้อยเธอก็ยังไม่ตาย นั่นคือสิ่งที่เขาพร่ำบอกตัวเอง คือสิ่งที่ทำให้เขาวิ่งต่อไปได้” จากถ้อยความเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงอาการคิดซ้ำๆ ย้ำคิดย้ำทำของตัวละคร ซึ่งแสดงถึง “ความเครียด” ที่ตัวละครกำลังคิดและเผชิญหน้าอยู่

ส่วนประกอบทางความหมายที่ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยมีแต่ต้นฉบับไม่มี ได้แก่ สาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “เจ็บปวด” และ “เหนื่อยล้า” และพฤติกรรม

Ref. code: 25635906032403THV

“การเงียบ” เมื่อวิเคราะห์จากบริบทภายในตัวบทพบว่า “หัวใจเจ็บแปลบจนทำให้เขาต้องหยุด” สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของ “เจ็บปวด” และ “ทรุดลงกับพื้นและยอมแพ้” เทียบเคียงความหมายได้เช่นเดียวกับ “เหนื่อยล้า”

ส่วนประกอบทางความหมาย “การเงียบ” ที่ไม่มีในถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับเพราะมีบริบทภายในตัวบท “เสียงสะอึกสะอื้นหลุดออกมา เขาคร่างในคอ” ที่บ่งบอกถึง “การร้องไห้” ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดอารมณ์เศร้า รวมถึงมีส่วนประกอบทางความหมายและบริบทภายในตัวบทอื่นๆ ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ทางความหมายได้อย่างเพียงพอแล้ว ดังนั้นจึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยโดยมีบริบทภายในเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 4

sorrow – เศร้าโศก

ต้นฉบับ

The song changed, something dark and haunting. The beat had slowed a bit, the drum somehow deeper. Thomas couldn’t make out any words—it was as if the singer were lamenting some horrible tragedy, the voice wailing, high-pitched and *sorrowful*.

(The Maze Runner: The Scorch Trials, 2010, p. 129)

ฉบับแปล

เพลงเปลี่ยนไปกลายเป็นเพลงมืดมนหลอกหลอน จังหวะช้าลงเล็กน้อย เสียงกลองทุ้มลงไปอีก โทมัสฟังเนื้อร้องไม่ออกสักคำ เหมือนกับนักร้องกำลังคร่ำครวญถึงโศกนาฏกรรมเลวร้ายบางอย่างด้วยเสียงโหยหวน แหลมสูง และ*เศร้าโศก*

(สมรภูมิมอดไหม้, 2553, น. 211)

ในตัวอย่างที่ 4 ถ้อยคำต้นฉบับ “sorrowful” แปลเป็น “เศร้าโศก” เมื่อวิเคราะห์ตามโครงสร้างของถ้อยคำ “sorrowful” ประกอบด้วยรากศัพท์ [sorrow] และส่วนมูลฐาน [-ful] ให้คำนามเป็นคำวิเศษณ์ทำหน้าที่ขยาย “voice” ในถ้อยคำฉบับแปล “เศร้าโศก” เป็นรากศัพท์ และมีชนิดของคำเป็นคำกริยา แต่เมื่ออยู่ในประโยค “เสียงโหยหวน แหลมสูง และเศร้าโศก” ถ้อยคำ “เศร้าโศก” จะทำหน้าที่ขยายคำว่า “เสียง” ซึ่งเป็นหน้าที่เดียวกับ “sorrowful”

ผู้วิจัยนำ “sorrow” ที่เป็นรากศัพท์ และ “เศร้าโศก” มาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายดังนี้

Ref. code: 25635906032403THV

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
sorrow		เศร้าโศก
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[-ปัญหา]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]		[-ไม่ได้รับการยอมรับ]
[+ความเครียด]		[-ความเครียด]
[-ความเจ็บปวด]		[+ความเจ็บปวด]
[+เหนื่อยล้า]		[+เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
[-การร้องไห้]		[+การร้องไห้]
[-การเงียบ]		[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์		**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[-มากที่สุด]		[+มากที่สุด]
[+มาก]		[-มาก]

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบของความหมายในถ้อยคำต้นฉบับและฉบับแปล พบว่ามีส่วนประกอบทางความหมายที่เหมือนกันเพียงส่วนเดียว คือ “เหนื่อยล้า” ซึ่งเมื่อวิเคราะห์จากบริบทในเนื้อเรื่อง โทมัสกำลังฟังเพลงที่ตนเองฟังไม่เข้าใจ แต่รู้สึกได้ถึงอารมณ์เศร้าจากจังหวะดนตรีและเสียงร้องของนักร้อง ส่วนประกอบทางความหมาย “เหนื่อยล้า” จึงไม่สามารถเทียบเคียงกับบริบทได้

ส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำต้นฉบับแต่ไม่มีในถ้อยคำฉบับแปลด้านสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า ได้แก่ “ปัญหา” “ไม่ได้รับการยอมรับ” และ “ความเครียด” เมื่อวิเคราะห์จากบริบทในเนื้อเรื่องไม่พบว่าสามารถเทียบเคียงกับส่วนประกอบทางความหมายใดได้

ในส่วนของส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำฉบับแปลที่ไม่มีในถ้อยคำต้นฉบับด้านสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า ได้แก่ “ความเจ็บปวด” เมื่อวิเคราะห์จากบริบทเนื้อเรื่องพบว่าไม่สามารถเทียบเคียงกับส่วนประกอบทางความหมายใดได้ เช่นเดียวกับส่วนประกอบทางความหมายด้านพฤติกรรม คือ “การเงียบ”

Ref. code: 25635906032403THV

ส่วนประกอบทางความหมายในถ้อยคำฉบับแปลด้านพฤติกรรม “การร้องไห้” สามารถเทียบเคียงได้กับบริบทภายใน “เหมือนกับนักร้องกำลังคร่ำครวญถึงโศกนาฏกรรมเลวร้ายบางอย่างด้วยเสียงโหยหวน แหลมสูง และเศร้าโศก” สามารถเทียงเคียงได้กับ “การร้องไห้” นอกจากนี้ในด้านของระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ของถ้อยคำต้นฉบับ “มาก” และถ้อยคำฉบับแปล “มากที่สุด” ยังสามารถเทียบเคียงได้จากบริบทภายใน “ทุ้มลงไปอีก” และ “แหลมสูง” เพราะกล่าวถึงระดับเสียงที่ไม่ได้อยู่ในระดับปกติ

แม้ว่าจะมีส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าทั้งต้นฉบับและฉบับแปลที่ไม่สามารถเทียบเคียงความหมายได้ แต่ก็ไม่ได้ทำให้เนื้อหาหรือความหมายเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น การแปล “sorrowful” เป็น “เศร้าโศก” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยโดยมีบริบทภายในเป็นส่วนประกอบร่วม

4.2.2 ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยโดยมีบริบทภายในและภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ลักษณะการแปลประเภทนี้จะเป็นการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษด้วยถ้อยคำในแวดวงเศร้าภาษาไทย โดยมีบริบทภายใน (internal context) และภายนอกตัวบท (external context) เป็นองค์ประกอบร่วมด้วย

บริบทภายใน (internal context) ซึ่งเป็นหน่วยทางภาษาที่ปรากฏร่วมอยู่ในตัวบท และช่วยให้ผู้แปลสามารถตีความหรืออนุมานความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับและฉบับแปลได้ดียิ่งขึ้น

บริบทภายนอก (external context) ที่เป็นการอ้างอิงข้อมูลจากตัวบทที่มีมาก่อนในวรรณกรรม ประกอบไปด้วย**บริบทสถานการณ์ (context of situation)** หมายถึง บริบทที่เกิดขึ้นล้อมรอบตัวบทที่มีทั้งในรูปภาษาและไม่ใช่รูปภาษา เช่น บรรยากาศ สถานที่ หรือตัวบุคคล เป็นต้น และ**บริบททางสังคมวัฒนธรรม (social context or context of culture)** หมายถึง สภาพการณ์ทางสังคมวัฒนธรรมที่แวดล้อมตัวบท เช่น ความคิด วิถีปฏิบัติทางสังคม หรือภูมิหลังของบุคคล เป็นต้น โดยบริบทภายนอก (external context) จะเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่จะทำให้ผู้แปลสามารถอนุมานถึงความสัมพันธ์ และเลือกใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในตัวบท เพื่อเทียบเคียงความหมายกับต้นฉบับได้มากที่สุด

Ref. code: 25635906032403THV

ตัวอย่างที่ 1

gloomy – เศร้า

ต้นฉบับ

“President Snow personally threatened to have you killed,” I say.

Gale raises his eyebrows slightly, but there's no real show of fear or astonishment. “Anyone else?”

“Well, he didn't actually give me a copy of the list. But it's a good guess it includes both our families,” I say. It's enough to bring him to the fire. He crouches before the hearth and warms himself. “Unless what?”

“Unless nothing, now,” I say. Obviously this requires more of an explanation, but I have no idea where to start, so I just sit there staring *gloomily* into the fire.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 54)

ฉบับแปล

"ประธานาธิบดีขู่ว่าจะฆ่านาย" ฉันพูด

เกลเลิกคิ้วล็กน้อยแต่ไม่ใช่เพราะความกลัวหรือประหลาดใจ "มีคนอื่นด้วยไหม?"

"เขาก็ไม่ได้ให้รายชื่อฉันมาหรอกนะ แต่เดาไม่ยากว่ารวมคนในครอบครัวเราด้วย" ฉันพูด แค่นั้นก็พอแล้วที่จะทำให้เขาเดินเข้ามาที่เตาผิง

เขาย่อตัวลงเพื่ออาศัยไออุ่นของกองไฟ "เว้นเสียแต่ว่า?"

"ไม่ได้เว้นเสียแต่ว่าอะไรแล้วตอนนี้" ฉันพูด เห็นได้ชัดว่าสิ่งที่พูดต้องมีคำอธิบายเพิ่มเติม แต่ฉันไม่รู้จะเริ่มอย่างไร จึงทำได้แค่นั่งจ้องมองกองไฟ*อย่างเศร้าๆ*

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 104)

จากตัวอย่างที่ 1 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ “gloomily” มีรากศัพท์คือ “gloomy” เป็นคำคุณศัพท์ที่มีการแปลงเป็นวิเศษณ์โดยการเติมส่วนมูลฐาน [-ly] เพื่อทำหน้าที่เป็นส่วนขยายคำกริยา “staring” ในภาษาฉบับแปลได้รับการแปลเป็นถ้อยคำ “อย่างเศร้าๆ” โดยมีถ้อยคำ “เศร้า” เป็นรากศัพท์ที่เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย ที่เติมส่วนมูลฐาน [อย่าง-] เป็นการแปลงเป็นวิเศษณ์ขยายกริยา “จ้องมอง” เช่นเดียวกับ “gloomily”

ผู้วิจัยวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายที่เป็นรากศัพท์ คือ “gloomy” และ “เศร้า” ได้ดังนี้

Ref. code: 25635906032403THV

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
gloomy		เศร้า
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ผิดหวัง]		[-ผิดหวัง]
[-เจ็บปวด]		[+เจ็บปวด]
[-เหนื่อยล้า]		[+เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
[-การเงียบ]		[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์		**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[+ไม่ระบุ]		[+ไม่ระบุ]

ในการวิเคราะห์ส่วนประกอบความหมายของถ้อยคำ “gloomy” และ “เศร้า” ข้างต้นพบว่าไม่มีส่วนประกอบทางความหมายที่เหมือนกันทั้ง 2 ถ้อยคำ ผู้วิจัยจึงนำบริบทภายในมาวิเคราะห์ร่วมด้วย พบว่าในส่วนประกอบความหมาย “ผิดหวัง” สามารถเทียบเคียงความหมายได้จากตัวบท “เขาย่อตัวลงเพื่ออาศัยไออุ่นของกองไฟ “เว้นเสียแต่ว่า?” “ไม่ได้เว้นเสียแต่ว่าอะไรแล้วตอนนี้” ฉันพูด” ตัวบทในส่วนนี้กล่าวถึงทางเลือกที่จะทำให้ตัวละครและครอบครัวไม่ถูกฆ่าจากการขู่ฆ่าของประธานาธิบดี แต่สุดท้ายก็ผิดหวังเพราะไม่มีทางเลือกใดเลยที่จะหนีพ้นได้

นอกจากนี้ในถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยยังมีส่วนประกอบทางความหมายเพิ่มขึ้นมาจากถ้อยคำในต้นฉบับ ได้แก่ “เจ็บปวด” “เหนื่อยล้า” และ “การเงียบ” เมื่อวิเคราะห์จากบริบทภายในตัวบทแล้วพบว่า “การเงียบ” สามารถเทียบเคียงความหมายได้จากตัวบท “เห็นได้ชัดว่าสิ่งที่พูดต้องมีคำอธิบายเพิ่มเติม แต่ฉันไม่รู้จะเริ่มอย่างไร” คือ แคตนิสหรือตัวละครหลักของเรื่องคาดหวังให้ตัวเองอธิบายให้ละเอียดมากกว่านี้เพื่อให้อีกฝ่ายเข้าใจในสิ่งที่ตัวเองต้องการจะสื่อสารออกมา แต่สุดท้ายก็เงียบไป

ด้าน “เจ็บปวด” และ “เหนื่อยล้า” ผู้วิจัยวิเคราะห์จากบริบทภายนอกในส่วนของบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวละคร พบว่าตัวแคตนิสที่เป็นตัวเอกของเรื่องเจ็บปวดการจากถูกขู่ฆ่าคนในครอบครัวรวมถึงครอบครัวของเพื่อนสนิทด้วย เนื่องด้วยการสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า แคตนิสจึงเจ็บปวดกับการสูญเสียที่อาจจะเกิดขึ้น รวมถึงเกิดความ

Ref. code: 25635906032403THV

เหนื่อยล้าจากสถานการณ์ที่ต้องพยายามดิ้นรนเพื่อให้ตนเองและครอบครัวรอดพ้นจากการจับตามองและไม่ถูกฆ่าในภายหลัง

ดังนั้น การแปลถ้อยคำ “gloomily” เป็น “อย่างเศร้าๆ” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยโดยมีบริบทภายในและภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 2

sad – เศร้า

ต้นฉบับ

Thomas folded his arms, closed his eyes, took a deep breath. Emptiness ate away at his insides, quickly replaced by a ***sadness*** that hurt his heart. It was all too much—where was he? What was this place? Was it some kind of prison? If so, why had he been sent here, and for how long? The language was odd,

and none of the boys seemed to care whether he lived or died. Tears threatened again to fill his eyes, but he refused to let them come.

(The Maze Runner: The Maze Runner, 2009, p. 11)

ฉบับแปล

โทมัสกอดอก หลับตา สูดหายใจลึกๆ ความว่างเปล่าแผ่ขยายอยู่ภายใน ไม่ช้าก็แทนที่ด้วย***ความเศร้า***จนเจ็บปวดหัวใจ นี่มันมากเกินไปแล้ว เขาอยู่ที่ไหน ที่นี่คืออะไร มันเป็นคุกอะไรสักอย่างหรือเปล่า ถ้าเป็นอย่างนั้นทำไมเขาถูกส่งมาที่นี่ และต้องอยู่นานเท่าไร ภาษาที่คนพวกนี้พูดก็ประหลาดมาก และดูจะไม่มีใครสนใจว่าเขาจะอยู่หรือตาย น้ำตาทำท่าจะเอ่อขึ้นมาอก แต่เขาไม่ยอมให้มันไหล

(วงกตมฤตยู, 2552, น. 17)

จากตัวอย่างที่ 2 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ “sadness” มีรากศัพท์ “sad” และเพิ่มส่วนมูลฐาน [-ness] เพื่อทำให้เป็นคำนาม ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “ความเศร้า” มีรากศัพท์คือ “เศร้า” และ [ความ-] เป็นส่วนมูลฐานเพื่อทำให้เป็นคำอาการนามเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ “sadness” และ “ความเศร้า” จึงเป็นคำชนิดเดียวกัน

ผู้วิจัยนำถ้อยคำ “sad” และ “เศร้า” มาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายทั้ง 2 ถ้อยคำได้ดังนี้

Ref. code: 25635906032403THV

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
sad		เศร้า
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[-ปัญหา]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]		[-ไม่ได้รับการยอมรับ]
[+ความเครียด]		[-ความเครียด]
[-ความเจ็บปวด]		[+ความเจ็บปวด]
[+เหนื่อยล้า]		[+เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
[-การเงียบ]		[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์		**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[+ไม่ระบุ]		[+ไม่ระบุ]

ในการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของ “sad” และ “เศร้า” ข้างต้น พบว่ามีส่วนประกอบทางความหมายที่เหมือนกันเพียงส่วนประกอบเดียว ได้แก่ “ความเหนื่อยล้า” ที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้าของตัวละคร เมื่อวิเคราะห์ตามบริบทสถานการณ์พบว่าโทมัสกำลังทำความรู้จักกับคนในเขาวงกต สำรวจสถานที่และและรับทราบหน้าที่ของคนที่อาศัยอยู่ในวงกต โทมัสสูญเสียความทรงจำและต้องเรียนรู้ทุกอย่างใหม่ทั้งหมด ทำให้เกิดความรู้สึก “เหนื่อยล้า” และจากบริบทสถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้นยังสามารถเทียบเคียงกับส่วนประกอบทางความหมายในถ้อยคำต้นฉบับที่ไม่ปรากฏในถ้อยคำฉบับแปล ได้แก่ “ปัญหา” ที่โทมัสเผชิญหน้าอยู่ รวมถึงยัง “ไม่ได้รับการยอมรับ” จากคนอื่นๆ ที่อยู่เขาวงกตมาก่อน และ “ความเครียด” ที่เกิดขึ้นจากการสูญเสียความทรงจำ

ส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำฉบับแปลแต่ไม่มีในถ้อยคำต้นฉบับได้แก่ “ความเจ็บปวด” และ “การเงียบ” โดย “ความเจ็บปวด” สามารถเทียบเคียงความหมายได้จากตัวบท “ไม่ช้าก็แทนที่ด้วยความเศร้าจนเจ็บปวดหัวใจ” ซึ่งเป็นบริบทที่อธิบายถึงความเจ็บปวดภายในจิตใจที่มีสาเหตุจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและทำให้เกิดอารมณ์เศร้า นอกจากนี้ตามบริบทสถานการณ์โทมัสไม่ได้พูดอะไรเพียงแต่กำลังพิจารณาสถานที่รอบตัวซึ่งตรงกับ “การเงียบ”

Ref. code: 25635906032403THV

ดังนั้น การแปลถ้อยคำเป็น “sad” เป็น “ความเศร้า” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทภายในและภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 3

grief – เศร้าโศก

ต้นฉบับ

On my family: my mother buries her ***grief*** in her work.

(The Hunger Games: Mockingjay, 2010, p. 395)

ฉบับแปล

ด้านครอบครัวของฉัน แม่ทุ่มเททำงานเพื่อจะได้ลืม*ความเศร้าโศก*

(เกมล่าชีวิต: ม็อคกิ้งเจย์, 2553, น. 367)

ในตัวอย่างที่ 3 “grief” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำภาษาไทย “ความเศร้าโศก” โดยมีรากศัพท์คือ “เศร้าโศก” และ [ความ-] เป็นส่วนมูลฐานเพื่อทำให้เป็นคำอาการนาม ด้วยเหตุนี้ “grief” และ “ความเศร้า” จึงเป็นคำชนิดเดียวกัน

ผู้วิจัยนำถ้อยคำ “grief” และ “เศร้าโศก” มาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายทั้ง 2 ถ้อยคำได้ดังนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
grief		เศร้าโศก
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[-ปัญหา]
[+การสูญเสีย]		[-การสูญเสีย]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]		[-ไม่ได้รับการยอมรับ]
[+ความเครียด]		[-ความเครียด]
[-ความเจ็บปวด]		[+ความเจ็บปวด]
[+เหนื่อยล้า]		[+เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
[-การร้องไห้]		[+การร้องไห้]
[-การเงียบ]		[+การเงียบ]

Ref. code: 25635906032403THV

ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์	**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[+มากที่สุด]	[+มากที่สุด]

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำ “grief” และ “เศร้าโศก” พบว่ามีส่วนประกอบทางความหมายที่เหมือนกันในส่วนของสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้าคือ “ความเหนื่อยล้า” และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มากที่สุด”

เมื่อวิเคราะห์จากบริบทภายในตัวบท “แม่ทุ่มเททำงาน” เป็นการทุ่มเททำงานเพื่อให้เกิด “ความเหนื่อยล้า” และลืมเรื่องเศร้าภายในจิตใจของแม่ของแคตนิส และเมื่อเทียบเคียงกับบริบทภายนอกในส่วนของบริบทสถานการณ์ในเนื้อเรื่องพบว่า แคตนิสกำลังกล่าวถึงแม่ของตัวเองที่กำลังทำงานอย่างหนักเพื่อให้ลืมความเศร้าโศกที่เกิดขึ้นจากการสูญเสียลูกสาวคนเล็กอย่างพริมโรสไปในภาวะของสงคราม “การสูญเสีย” เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า และอยู่ในส่วนประกอบของความหมายของ “grief” รวมถึงการสูญเสียลูกสาวถือเป็นการสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก จึงเป็นอารมณ์เศร้าที่มีระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ที่ “มากที่สุด” ซึ่งเป็นส่วนประกอบทางความหมายที่ตรงกันระหว่างต้นฉบับและฉบับแปล

นอกจากนี้บริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่องยังช่วยเสริมในส่วนของส่วนประกอบทางความหมายที่มีในต้นฉบับแต่ไม่มีในฉบับแปล อารมณ์เศร้าที่เกิดขึ้นจากการสูญเสียลูกสาว ทำให้เกิดเป็นสถานการณ์ที่เป็น “ปัญหา” ที่เกิดขึ้นกับตัวละคร จนต้องแก้ไขปัญหาด้วยการทำงานอย่างหนักเพื่อให้ลืมถึงแม้จะ “ไม่สามารถยอมรับ” สิ่งที่เกิดขึ้นได้ก็ตาม รวมถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นต่อแม่ของแคตนิสล้วนเป็น “ความเครียด” ที่ตัวละครกำลังเผชิญหน้าและพยายามผ่านไปให้ได้

และจากบริบทสถานการณ์ข้างต้นยังพบว่าสามารถเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำฉบับแปลแต่ไม่มีในถ้อยคำต้นฉบับ ได้แก่ “ความเจ็บปวด” ซึ่งเป็นความเจ็บปวดด้านจิตใจที่เกิดขึ้นต่อการสูญเสียลูกสาว แต่ในเนื้อเรื่องไม่ได้มีการอธิบายถึงพฤติกรรมของตัวละครตัวนี้อย่างชัดเจน ส่วนประกอบทางความหมายด้านพฤติกรรม “การร้องไห้” และ “ความเงียบ” จึงเป็นส่วนประกอบทางความหมายที่ไม่ได้มีผลกระทบต่อการแปลถ้อยคำในส่วนนี้ ดังนั้น การแปลถ้อยคำ “grief” เป็น “เศร้าโศก” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยโดยมีบริบทภายในและภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 4

grieve – เศร้าโศก

ต้นฉบับ

“Why don't you two get some rest?” I say. “I'll watch for a while.”

Ref. code: 25635906032403THV

“No, Katniss, I'd rather,” says Finnick. I look in his eyes, at his face, and realize he's barely holding back tears. Mags. The least I can do is give him the privacy to mourn her.

“All right, Finnick, thanks,” I say. I lie down on the sand with Peeta, who drifts off at once. I stare into the night, thinking of what a difference a day makes. How yesterday morning, Finnick was on my kill list, and now I'm willing to sleep with him as my guard. He saved Peeta and let Mags die and I don't know why. Only that I can never settle the balance owed between us. All I can do at the moment is go to sleep and let him ***grieve*** in peace. And so I do.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 352)

ฉบับแปล

"ทำไมพวกเธอสองคนไม่พักก่อนล่ะ" ฉันพูด "ฉันจะอยู่ยามให้เอง"

"ไม่ต้องหรอก แคตนิส ฉันเองดีกว่า" ฟินนิคพูด ฉันมองตาเขา มองใบหน้า แล้วรู้ว่าเขาแทบกลั้นน้ำตาไว้ไม่อยู่---แม็กซ์ สิ่งที่ดีที่สุดเท่าที่ฉันพอจะทำได้คือปล่อยให้เขาได้ไว้อาลัยแม็กซ์เป็นส่วนตัว

"ก็ได้ ฟินนิค ขอบใจนะ" ฉันพูดแล้วลงนอนบนพื้นทรายกับพีต้าซึ่งผล็อยหลับไปในทันที ฉันจ้องมองความมืดมิดพลางคิดว่าพรุ่งนี้จะเกิดอะไรขึ้น เช้าวานนี้ ฟินนิคยังอยู่ในรายชื่อคนที่ฉันต้องฆ่าอยู่เลย แต่ตอนนี้ฉันกลับยินดีจะนอนโดยมีเขาเป็นยามระวังอันตรายให้ เขาช่วยชีวิตพีต้าและปล่อยให้แม็กซ์ตายโดยที่ฉันไม่เข้าใจเหตุผล เพียงเรื่องนี้เรื่องเดียวฉันก็ไม่มีวันชดใช้หนี้บุญคุณเขาได้หมดแล้ว สิ่งเดียวที่พอจะทำได้ตอนนี้คือหลับ เพื่อปล่อยให้เขา*เศร้าโศก*ได้เต็มที่ และนั่นคือสิ่งที่ฉันทำ

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 315-316)

ในตัวอย่างที่ 4 ถ้อยคำ “grieve” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “เศร้าโศก” โดย “grieve” ซึ่งเป็นรากศัพท์ทั้งสองถ้อยคำ ผู้วิจัยจึงนำ “grieve” และ “เศร้าโศก” มาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายทั้ง 2 ถ้อยคำได้ดังนี้

Ref. code: 25635906032403THV

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
grieve		เศร้าโศก
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ความเจ็บปวด]		[+ความเจ็บปวด]
[-เหนื่อยล้า]		[+เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
[-การร้องไห้]		[+การร้องไห้]
[-การเงียบ]		[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์		**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[+มาก]		[+มากที่สุด]

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำ “grieve” และ “เศร้าโศก” พบว่ามีส่วนประกอบทางความหมายที่มีเหมือนกันได้แก่ “ความเจ็บปวด” ซึ่งเมื่อวิเคราะห์จากบริบทภายนอกในส่วนของบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวละครอย่างฟินนิคที่กำลังอยู่ในอารมณ์เศร้าเพราะแม็กซ์ที่เป็นผู้ร่วมแข่งขันเกมล่าชีวิตจากเขตเดียวกันเสียชีวิต ความเจ็บปวดที่เกิดขึ้นจึงเป็นความเจ็บปวดทางจิตใจที่สูญเสียเพื่อนร่วมชะตากรรมไป และเมื่อวิเคราะห์จากบริบททางสังคมวัฒนธรรมด้านภูมิหลังของตัวละครที่ทำใจไว้แล้วว่าการเข้าร่วมการแข่งขันเกมล่าชีวิตครั้งนี้จะต้องมีการเสียชีวิต ถึงอย่างนั้นก็ยังรู้สึกเศร้าในระดับที่ “มาก” อยู่ดี

ในส่วนของส่วนประกอบทางความหมายที่ไม่มีในต้นฉบับแต่มีในฉบับแปลด้านสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า ได้แก่ “เหนื่อยล้า” เมื่อวิเคราะห์ตามบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นสถานการณ์หลังจากที่หลบหนีมาจากหมอกพิษซึ่งทำให้คนที่โดนหมอกเสียชีวิตทันที และแม็กซ์เองก็เสียชีวิตเพราะหมอกพิษด้วย ทำให้ตัวละครเกิดความเหนื่อยล้าในการเอาชีวิตรอด

ด้านส่วนประกอบทางความหมายด้านพฤติกรรม “การร้องไห้” สามารถวิเคราะห์ได้จากบริบทภายในตัวบท คือ “ฉันมองตาเขา มองใบหน้า แล้วรู้ว่าเขาแทบกลั้นน้ำตาไว้ไม่อยู่” และ “ความเงียบ” คือ “ปล่อยให้เขาได้ไว้อาลัยแม็กซ์เป็นส่วนตัว” นอกจากนี้ในส่วนของระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มากที่สุด” สามารถวิเคราะห์ได้จากตัวบท “เพื่อปล่อยให้เขาเศร้าโศกได้เต็มที่” ดังนั้น การแปลถ้อยคำ “grieve” เป็น “เศร้าโศก” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยโดยมีบริบทภายในและภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

Ref. code: 25635906032403THV

ตัวอย่างที่ 5

regret – เศร้าโศก

By the time Cinna shows up, I am irritable and exhausted from comforting the prep team, especially because their constant tears are reminding me of the ones undoubtedly being shed at home. Standing there in my thin robe with my stinging skin and heart, I know I can't bear even one more look of ***regret***. So the moment he walks in the door I snap, “I swear if you cry, I'll kill you here and now.”

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 113)

ฉบับแปล

ตอนที่ซินน่ามาถึง ฉันก็เหนื่อยหน่ายและหมดแรงกับการต้องคอยปลอบทีมแต่งตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อน้ำตาที่ไหลไม่หยุดของพวกเขาเตือนให้ฉันนึกถึงน้ำตาของคนที่บ้าน ฉันรู้สึกว่าทนเห็นสีหน้า*เศร้าโศก*ต่อไปไม่ไหวอีกแล้วขณะที่ยืนอยู่ตรงนั้นในเสื้อคลุมบางเบา เนื้อตัวและหัวใจปวดแปลบ ดังนั้นทันทีที่ซินน่าเดินผ่านประตูเข้ามา ฉันจึงพูดเสียงแหลมขึ้นมาว่า "สาบานว่าถ้าคุณร้องไห้ ฉันจะฆ่าคุณทันที"

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 210)

ในตัวอย่างที่ 5 ถ้อยคำ “regret” ได้รับการแปลเป็น “เศร้าโศก” ซึ่งเป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย และเป็นรากศัพท์ทั้งสองถ้อยคำ ผู้วิจัยจึงนำมาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายดังต่อไปนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
regret		เศร้าโศก
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[-ปัญหา]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]		[-ไม่ได้รับการยอมรับ]
[+ความเครียด]		[-ความเครียด]
[-ความเจ็บปวด]		[+ความเจ็บปวด]
[+เหนื่อยล้า]		[+เหนื่อยล้า]

Ref. code: 25635906032403THV

พฤติกรรม	**พฤติกรรม**
[-การร้องไห้]	[+การร้องไห้]
[-การเงียบ]	[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์	**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[-มากที่สุด]	[+มากที่สุด]

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำ “regret” และ “เศร้าโศก” พบว่ามีส่วนประกอบทางความหมายที่เหมือนกันเพียงส่วนเดียวได้แก่ “ความเหนื่อยล้า” เมื่อวิเคราะห์จากบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากเนื้อเรื่อง อารมณ์เศร้าเกิดขึ้นจากทีมแต่งตัวที่กำลังแต่งตัวให้แคตนิสเนื่องจากทราบข่าวว่าแคตนิสต้องเข้าไปแข่งขันในเกมล่าชีวิตอีกครั้ง ด้วยความผูกพันที่เกิดขึ้นระหว่างทีมแต่งตัวกับแคตนิสทำให้พวกเขาเหนื่อยล้ากับการต้องทำใจว่าเมื่อแคตนิสเข้าแข่งขันแล้วอาจจะต้องเสียชีวิตในเกมล่าชีวิต

ส่วนประกอบทางความหมายที่มีในต้นฉบับแต่ไม่มีในฉบับแปล ได้แก่ “ปัญหา” “ไม่ได้รับการยอมรับ” และ “ความเครียด” เมื่อวิเคราะห์จากบริบททางสังคมวัฒนธรรมพบว่าอารมณ์เศร้าที่เกิดกับทีมแต่งตัวมาจากความคิดของคนในทีมที่ผูกพันกับแคตนิสมากแต่ยังต้องส่งแคตนิสเข้าเกมล่าชีวิตครั้งที่ 2 อยู่ดี รวมถึงความรู้สึกไม่ยอมรับกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ก็ต้องทำใจยอมรับเพราะว่าเป็นสภาพสังคมที่ถูกหล่อหลอมมาให้คิดว่าเกมล่าชีวิตเป็นสิ่งปกติ บริบทเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่ส่งผลให้เกิดความเครียด ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของอารมณ์เศร้าที่เกิดขึ้น

ในส่วนของส่วนประกอบทางความหมายที่มีในฉบับแปลแต่ไม่มีในต้นฉบับ ได้แก่ “ความเจ็บปวด” “การร้องไห้” “การเงียบ” และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์เศร้า “มากที่สุด” ผู้วิจัยวิเคราะห์จากบริบทภายในตัวบท “โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อน้ำตาที่ไหลไม่หยุดของพวกเขาเตือนให้ฉันนึกถึงน้ำตาของคนที่บ้าน” และ "สาบานว่าถ้าคุณร้องไห้ ฉันจะฆ่าคุณทันที" ตรงกับส่วนประกอบความหมาย “ร้องไห้” นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์ในส่วนของบริบทสถานการณ์พบว่าตรงกับความเจ็บปวดด้านจิตใจของทีมแต่งตัวเพราะหากแคตนิสเสียชีวิตในเกมล่าชีวิตพวกเขาก็จะสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า กอปรกับการร้องไห้ที่แคตนิสต้องคอยปลอบจนเหนื่อยจึงเป็นระดับความเข้มข้นสูงที่สุด

ด้าน “การเงียบ” ผู้วิจัยไม่พบว่ามีบริบทใดที่ตรงกัน แต่ไม่ได้ทำให้ความหมายทั้งต้นฉบับและฉบับแปลเปลี่ยนไปเพราะมีบริบทเป็นส่วนที่ทำให้เข้าใจอารมณ์เศร้าที่เกิดขึ้น ดังนั้น การแปล “regret” เป็น “เศร้าโศก” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยโดยมีบริบทภายในและภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

Ref. code: 25635906032403THV

ตัวอย่างที่ 6

dreary – หดหู่

ต้นฉบับ

The light woke him to a dull, gray dawn that finally revealed the thick layer of clouds covering the sky. It also made the endless expanse of desert around them look even more ***dreary***. The city was so close now, only a few hours away. The buildings really were tall; one of them even stretched up and disappeared in a low-hanging fog. And the glass in all those broken windows was like jagged teeth in mouths open to catch food that might be flying about in the stormy wind.

(The Maze Runner: The Scorch Trials, 2010, p. 131)

ฉบับแปล

แสงสว่างปลุกเขาขึ้นมาพบรุ่งสางสีเทาตุ่นที่เผยให้เห็นชั้นเมฆหนาเต็มฟ้า และยังทำให้ทะเลทรายกว้างไกลสุดสายตารอบตัวยิ่งดู*หดหู่* ตอนนี้เมืองเข้ามาอยู่ใกล้แล้ว ห่างไปเพียงไม่กี่ชั่วโมง ตึกพวกนั้นสูงจริงๆ หลังหนึ่งถึงขนาดเหยียดยาวจนหายไปในหมอกที่ลอยต่ำ และกระจกหน้าต่างแตกๆ เหล่านั้นก็เหมือนฟันแหลมๆ ในปากที่อ้ารอจับอาหารที่อาจจะบินไปมาอยู่ในลมพายุ

(สมรภูมิมอดไหม้, 2553, น. 131)

จากตัวอย่างที่ 6 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับ “dreary” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “หดหู่” ซึ่งเป็นรากศัพท์ทั้งสองคำ จึงนำมาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายดังนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
dreary		หดหู่
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[-ปัญหา]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]		[-ไม่ได้รับการยอมรับ]
[+ความเครียด]		[-ความเครียด]
[+เหนื่อยล้า]		[-เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
[-การเงียบ]		[+การเงียบ]

Ref. code: 25635906032403THV

ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์	ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์
[-มาก]	[+มาก]

ในการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายข้างต้นพบว่าไม่มีส่วนประกอบความหมายใดที่เหมือนกันเลยทั้งต้นฉบับและฉบับแปล เมื่อวิเคราะห์ตามบริบทของเนื้อเรื่อง โทมัสกำลังบอกเล่าความรู้สึกตัวเองหลังจากได้เห็นภาพทะเลทรายที่กว้างใหญ่ และต้องใช้เวลาเดินทางอีกนานมากกว่าจะถึงจุดหมาย จากบริบทสถานการณ์ของตัวละครที่เดินทางในทะเลทรายมาหลายวันเพื่อไปยังเมืองที่คาดว่าจะช่วยเหลือโทมัสและเพื่อนๆ ได้

จากบริบทสถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้นสามารถเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมายของต้นฉบับ คือ “ปัญหา” และ “ความเครียด” ที่โทมัสและเพื่อนกำลังเผชิญหน้า กับการต้องเอาชีวิตรอดเพื่อไปให้ถึงเมืองและขอความช่วยเหลือ รวมถึง “เหนื่อยล้า” ที่ต้องเดินทางมาอย่างยาวนานท่ามกลางทะเลทรายที่ร้อนจัดตอนกลางวันและหนาวจัดในเวลากลางคืน นอกจากนี้ในด้านของ “ไม่ได้รับการยอมรับ” ไม่พบว่ามีบริบทใดที่สามารถเทียบเคียงได้

ด้านส่วนประกอบทางความหมายในถ้อยคำฉบับแปลที่ไม่มีในต้นฉบับ คือ “การเงียบ” และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” ด้วยบริบทสถานการณ์ที่โทมัสบอกเล่าความรู้สึกของตัวเองด้วยการคิด และไม่ได้พูดอะไรออกมาสามารถเทียบเคียงได้กับ “การเงียบ” และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” สามารถเทียบเคียงได้จากบริบทภายใน คือ “และยังทำให้ทะเลทรายกว้างไกลสุดสายตารอบตัว<u>ยิ่ง</u>ดูหดหู่” ถ้อยคำ [ยิ่ง-] หากเป็นส่วนมูลฐานประกอบด้านหน้าของถ้อยคำจะเป็นการเพิ่มความหมายในทางที่มากขึ้นหรือเพิ่มขึ้น (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) จึงสามารถเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมายด้านระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก”

แม้จะมีส่วนประกอบทางความหมายที่ไม่สามารถเทียบเคียงกับบริบทหรือสถานการณ์ในเนื้อเรื่องได้ แต่ก็ไม่ได้ทำให้ความหมายเปลี่ยนแปลงไป ผู้อ่านสามารถอนุมานความหมายได้จากทั้งบริบทภายในและบริบทภายนอก ดังนั้น การแปล “dreary” เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “หดหู่” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยโดยมีบริบทภายในและภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 7

depress – หดหู่

ต้นฉบับ

It's a place I've never really wanted to share with anyone, though, a place that belonged only to my father and me. Since the Games, when I've had little

Ref. code: 25635906032403THV

to occupy my days, I've gone there a couple of times. The swimming was still nice, but mostly the visits *depressed* me. Over the course of the last five years, the lake's remarkably unchanged and I'm almost unrecognizable.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 22)

ฉบับแปล

แต่มันคือสถานที่ซึ่งฉันไม่เคยอยากให้ใครเข้าไปยุ่มย่าม เป็นที่ของพ่อกับฉันเท่านั้น นับตั้งแต่สิ้นสุดเกมล่าชีวิต ฉันเคยไปที่นั่นสองสามครั้งตอนที่ไม่มีอะไรทำ การได้ลงไปแหวกว่ายยังคงเป็นความรื่นรมย์ แต่ส่วนใหญ่แล้วทำให้ฉันรู้สึก*หดหู่*มากกว่า ตลอดเวลาห้าปีที่ผ่านมา สภาพของบึงไม่เปลี่ยนไปเลย และฉันยังจำทุกอย่างได้ติดตา

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 44)

ในตัวอย่างที่ 7 ถ้อยคำต้นฉบับ “depressed” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “หดหู่” โดย “depressed” มีรากศัพท์คือ [depress] และมีส่วนมูลฐาน [-ed] เติมด้านหลังรากศัพท์เพื่อทำให้ตรงตามไวยากรณ์ของประโยค ซึ่งเป็นการกล่าวถึงอดีตที่เคยเกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงนำ “depress” และ “หดหู่” มาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมาย ดังนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
depress		หดหู่
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[-ปัญหา]
[+ผิดหวัง]		[-ผิดหวัง]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]		[-ไม่ได้รับการยอมรับ]
[+ความเครียด]		[-ความเครียด]
[+เหนื่อยล้า]		[-เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
[-การเงียบ]		[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์		**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[+มาก]		[+มาก]

Ref. code: 25635906032403THV

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับและถ้อยคำฉบับแปลข้างต้น ผู้วิจัยพบว่ามีส่วนประกอบทางความหมายที่เหมือนกันเพียงส่วนเดียวคือ ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” ซึ่งสามารถเทียบได้กับบริบทภายใน จากตัวบทต้นฉบับ “but mostly the visits depressed me” และตัวบทฉบับแปล “แต่ส่วนใหญ่แล้วทำให้ฉันรู้สึกหดหู่มากกว่า”

ในด้านส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำต้นฉบับแต่ไม่มีในฉบับแปล เมื่อวิเคราะห์จากบริบทสถานการณ์ แคตนิสกำลังพูดถึงบึงน้ำในป่าของเขต 12 ที่เธอและพ่อของเธอเคยเข้าไปเล่นน้ำด้วยกันระหว่างการล่าสัตว์ แต่เพราะพ่อของแคตนิสเสียชีวิตไปแล้วจึงทำให้เมื่อนึกถึงบึงแห่งนั้นก็นึกถึงการสูญเสียพ่อไปด้วยเช่นกัน บริบทสถานการณ์เหล่านี้สามารถเทียบเคียงได้กับประกอบทางความหมาย “ผิดหวัง” ที่ไม่สามารถไปกับพ่อได้อีกแล้ว และบริบทภายในตัวบท “แต่มันคือสถานที่ซึ่งฉันไม่เคยอยากให้ใครเข้าไปยุ่มย่าม” สามารถเทียบเคียงได้กับ “ไม่ได้รับการยอมรับ” ที่จะให้ใครเข้าไปในสถานที่ที่มีแต่ความทรงจำของตนเองและพ่อ ในขณะเดียวกัน ส่วนประกอบทางความหมาย “ปัญหา” “ความเครียด” และ “ความเหนื่อยล้า” ไม่สามารถเทียบเคียงได้กับบริบทใดๆ ของเนื้อเรื่อง แต่ก็ไม่ทำให้ความหมายของเนื้อเรื่องเปลี่ยนไป

ส่วนประกอบทางความหมายที่มีในฉบับแปลแต่ไม่มีในต้นฉบับ คือ “การเงียบ” ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดอารมณ์เศร้า สามารถเทียบเคียงกับบริบทสถานการณ์ของตัวละครที่แคตนิสกำลังนึกถึงบึงน้ำที่เคยไปกับพ่อ และรู้สึกเศร้าอยู่คนเดียวไม่ได้แสดงออกหรือพูดอะไรออกมา ดังนั้น แม้ว่าจะมีส่วนประกอบทางความหมายที่ไม่สามารถเทียบเคียงได้ ผู้อ่านยังสามารถอนุมานความสัมพันธ์ทางความหมายและเนื้อเรื่องได้โดยไม่ต้องมีการอธิบายเพิ่มเติม การแปล “depressed” เป็น “หดหู่” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยโดยมีบริบทภายในและภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 8

gloom – หดหู่

ต้นฉบับ

“Why don’t they just close the place down?” he asked, the first of his group to speak. “I mean—if it’s gotten so bad.”

“Gotten so bad?” the guard asked. “Kid, bad’s a relative term. This is just how it is. What else are you gonna do with these people? You can’t leave ’em hanging out with the healthy folks in the fortressed cities. You can’t just dump ’em in a place full of Cranks way past the Gone and let ’em get eaten alive. And no

Ref. code: 25635906032403THV

government's gotten desperate enough yet to start killing people as soon as they catch the Flare. This is it. And it's a way for us Immunes to make some good money, since no one else would ever work here."

His statements left Thomas with a heavy dose of ***gloom***. The world was in pitiful shape. Maybe he was being selfish by not helping WICKED complete the tests.

(The Maze Runner: The Death Cure, 2011, p. 99)

ฉบับแปล

"ทำไมพวกนั้นไม่ปิดที่นี่ซะล่ะ" เขาถาม เป็นคนแรกในกลุ่มที่พูดขึ้น "หมายถึงถ้ามันแย่ขนาดนี้"

"แย่ขนาดนี้" ยามถาม "ไอ้หนู จะดีจะแย่มันต้องมีตัวเปรียบเทียบนะ ที่นี่มันก็เป็นอย่างนี้ นายจะทำอะไรกับคนพวกนี้ได้อีกล่ะ จะทิ้งให้อยู่กับคนที่ยังสุขภาพดีในเมืองมีกำแพงก็ไม่ได้ จะไปโยนใส่ที่ที่มีแต่แคร้งที่หลุดไปนานแล้วให้ถูกกินทั้งเป็นก็ไม่ได้ แล้วก็ไม่มีรัฐบาลคนไหนจนแต้มถึงขนาดเริ่มฆ่าคนทันทีที่ติดไข้วาบ แค่นั้นแหละ แล้วมันก็เป็นวิธีที่คนมีภูมิคุ้มกันอย่างเราได้ทำเงินเยอะๆ ด้วย เพราะไม่มีใครอื่นจะยอมทำงานที่นี่แน่"

คำพูดเขาทำให้โทมัสรู้สึก***หดหู่***ขนาดหนัก โลกอยู่ในสภาพน่าอนาถจริงๆ บางทีเขาอาจจะเห็นแก่ตัวก็ได้ที่ไม่ช่วยวิคเค็ดทำการทดสอบให้สำเร็จ

(ไข้มรณะ, 2554, น. 178)

ในตัวอย่างที่ 8 ถ้อยคำต้นฉบับ "gloom" ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย "หดหู่" ซึ่งเป็นรากศัพท์ทั้งสองถ้อยคำ ผู้วิจัยจึงนำมาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมาย ดังนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
gloom		หดหู่
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ผิดหวัง]		[-ผิดหวัง]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
[-การเงียบ]		[+การเงียบ]

Ref. code: 25635906032403THV

ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ **ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**

[-มาก] [+มาก]

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายข้างต้น ไม่มีส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับและฉบับแปลที่สามารถเทียบเคียงความหมายได้ จึงวิเคราะห์ตามส่วนประกอบทางความหมายที่ปรากฏของต้นฉบับและฉบับแปล

ส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำต้นฉบับแต่ไม่มีในฉบับแปลคือ “ผิดหวัง” สามารถเทียบเคียงได้กับบริบทภายในตัวบท “เขาอาจจะเห็นแก่ตัวก็ได้ที่ไม่ช่วยวิคเค็ดทำการทดสอบให้สำเร็จ” ซึ่งเป็นความผิดหวังของโธมัสเองที่หนีออกมาจากวิคเค็ดก่อนและไม่ได้ทำการทดสอบยาที่สามารถรักษาแคร้งให้กลับเป็นมนุษย์ได้ให้สำเร็จ

ด้านส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำฉบับแปลแต่ไม่มีในต้นฉบับ ได้แก่ “การเงียบ” และ ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” ซึ่งเมื่อวิเคราะห์จากบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับโทมัสซึ่งกำลังรับฟังยามที่อธิบายถึงสภาพความเป็นอยู่ของคนที่ติดเชื้อในตำหนักแคร้งแต่ยังไม่ได้กลายเป็นแคร้งเต็มตัวก็รู้สึกหดหู่แต่ไม่ได้พูดอะไรขึ้นมา เทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมาย “การเงียบ”

ในส่วนของระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” วิเคราะห์ได้จากบริบทภายในจากตัวบท “คำพูดเขาทำให้โทมัสรู้สึกหดหู่ขนาดหนัก” ดังนั้น แม้จะไม่มีส่วนประกอบทางความหมายที่ตรงกันและสามารถเทียบกัน แต่ก็สามารถอนุมานความหมายที่ตรงกับถ้อยคำต้นฉบับโดยมีบริบทคอยช่วยเสริมได้ การแปลถ้อยคำ “gloom” เป็น “หดหู่” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยโดยมีบริบทภายในและภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 9

grief – โศกเศร้า

ต้นฉบับ

I hear my name rippling through the hot air, spreading out into the hospital. "Katniss! Katniss Everdeen!" The sounds of pain and ***grief*** begin to recede, to be replaced by words of anticipation.

(The Hunger Games: Mockingjay, 2010, p. 100)

ฉบับแปล

ฉันได้ยินเสียงเรียกชื่อตัวฉันเองดังไปทั่วอากาศที่ร้อนอบอ้าวในโรงพยาบาล "แคตนิส! แคตนิส เอฟเวอร์ดีน" เสียงความเจ็บปวดและ***ความโศกเศร้า***เริ่มซาลง ถูกแทนที่ด้วยถ้อยคำแห่งการรอคอย

Ref. code: 25635906032403THV

(เกมล่าชีวิต: ม็อคกิ้งเจย์, 2553, น. 104)

ในตัวอย่างที่ 9 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับ “grief” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “ความโศกเศร้า” ซึ่ง “grief” มีชนิดของคำคือคำนาม เมื่อแปลเป็นภาษาไทย “โศกเศร้า” ไม่ได้เป็นคำนาม จึงเติม [ความ-] ที่เป็นส่วนมูลฐานเพื่อทำให้เป็นคำอาการนาม ดังนั้น “grief” และ “ความโศกเศร้า” จึงเป็นถ้อยคำชนิดเดียวกันที่สามารถเทียบเคียงความหมายด้านการแปลได้

ผู้วิจัยจึงนำ “grief” และ “โศกเศร้า” ซึ่งเป็นรากศัพท์ของทั้งสองคำมาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมาย ดังนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
grief		โศกเศร้า
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[-ปัญหา]
[+การสูญเสีย]		[-การสูญเสีย]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]		[-ไม่ได้รับการยอมรับ]
[+ความเครียด]		[-ความเครียด]
[-ความเจ็บปวด]		[+ความเจ็บปวด]
[+เหนื่อยล้า]		[+เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
[-การร้องไห้]		[+การร้องไห้]
[-การเงียบ]		[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์		**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[+มากที่สุด]		[+มากที่สุด]

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับและฉบับแปล พบว่ามีส่วนประกอบที่ตรงกันด้านสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า คือ “เหนื่อยล้า” และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มากที่สุด” เมื่อวิเคราะห์จากบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่อง ความโศกเศร้าเกิดขึ้นกับคนที่นอนอยู่ในโรงพยาบาลเนื่องจากได้รับบาดเจ็บจากเหตุระเบิด “ความเหนื่อยล้า” เกิดจากการทำสงครามกับแคปิตอลอย่างต่อเนื่องและบาดเจ็บ ในส่วนของระดับความเข้มข้นทาง

Ref. code: 25635906032403THV

อารมณ์ “มากที่สุด” สามารถวิเคราะห์ได้บริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากเหตุระเบิด ทั้งการสูญเสียและการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นอยู่ในโรงพยาบาล ซึ่งการสูญเสียเป็นสาเหตุหลักสำคัญที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า

ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับที่ไม่มีในฉบับแปล ได้แก่ “ปัญหา” “การสูญเสีย” “ไม่ได้รับการยอมรับ” และ “ความเครียด” เมื่อวิเคราะห์ตามบริบทสถานการณ์พบว่าสงครามเป็น “ปัญหา” ที่ทำให้เกิด “การสูญเสีย” ชีวิตของคนที่ร่วมสู้ในสงครามและชาวบ้านที่โดนลูกหลงด้วยเช่นกัน ประชากรทุกคนในโรงพยาบาลไม่ได้ยอมรับสงครามในครั้งนี้ รวมถึงไม่ยอมรับปัญหาและการสูญเสียที่เกิดขึ้นด้วย จึงทำให้เกิด “ความเครียด” ตามมาเช่นเดียวกัน

ในด้านของส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำฉบับแปลที่ไม่มีในต้นฉบับ ได้แก่ “ความเจ็บปวด” “การร้องไห้” และ “ความเงียบ” โดย “ความเจ็บปวด” สามารถวิเคราะห์ได้จากบริบทภายในตัวบท “เสียง<u>ความเจ็บปวด</u>และความโศกเศร้าเริ่มซาลง” ซึ่งเป็นความเจ็บปวดทางร่างกายจากอาการบาดเจ็บ และความเจ็บปวดทางด้านจิตใจที่วิเคราะห์ได้จากบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับประชากรที่ต้องอยู่ท่ามกลางสงคราม

ส่วนประกอบด้านพฤติกรรม “การร้องไห้” และ “ความเงียบ” ไม่มีบริบทเนื้อเรื่องที่ชัดเจนจึงไม่สามารถเทียบเคียงส่วนประกอบทางความหมายกับบริบทได้ แต่ก็ไม่ได้ทำให้ความหมายและเนื้อเรื่องเปลี่ยนไป ผู้อ่านยังคงอนุมานและเข้าใจถึงอารมณ์เศร้าที่เกิดขึ้นได้จากส่วนประกอบและบริบทอื่นๆ ดังนั้น การแปล “grief” เป็น “โศกเศร้า” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยโดยมีบริบทภายในและภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 10

melancholy – โศกเศร้า

ต้นฉบับ

Thomas nudged Minho out of the way and knelt down right beside the man’s face. The ***<u>melancholy</u>*** there was heartbreaking. He held his hand out and waved it right above the old guy’s eyes. Nothing. No blink, no movement. It was only after Thomas pulled his hand back that the man’s eyelids slowly drooped closed, then open again. Just once.

(The Maze Runner: The Scorch Trials, 2010, p. 80)

ฉบับแปล

โทมัสดันมินโฮออกพ้นทาง และคุกเข่าลงข้างใบหน้าชายคนนั้น ***<u>ความโศกเศร้า</u>***บนใบหน้านั้นช่างบาดใจ เขายื่นมือออกไปโบกเหนือดวงตาชายแก่พอดี ไม่มีอะไรเกิดขึ้น ไม่กะพริบตา ไม่

Ref. code: 25635906032403THV

ขยับ ต้องหลังจากโทมัสถอนมือออกมาแล้วนั่นแหละ เปลือกตาของชายคนนั้นจึงค่อยๆ หลุบปิด แล้วลืมขึ้นอีกเพียงครั้งเดียว

(สมรภูมิมอดไหม้, 2553, น. 133)

ในตัวอย่างที่ 10 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ “melancholy” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “ความโศกเศร้า” ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ตามชนิดของคำพบว่า “melancholy” มีชนิดของคำเป็นคำนาม และ “ความโศกเศร้า” มาจากการเติมส่วนมูลฐาน [ความ-] หน้าถ้อยคำ [โศกเศร้า] ที่เป็นรากศัพท์ ทำให้เป็นคำอาการนาม ดังนั้นถ้อยคำต้นฉบับและฉบับแปลจึงเป็นถ้อยคำชนิดเดียวกัน

ผู้วิจัยจึงนำ “melancholy” และ “โศกเศร้า” ที่เป็นรากศัพท์มาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมาย ดังนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
melancholy		โศกเศร้า
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[-ปัญหา]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]		[-ไม่ได้รับการยอมรับ]
[+ความเครียด]		[-ความเครียด]
[-ความเจ็บปวด]		[+ความเจ็บปวด]
[+เหนื่อยล้า]		[+เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
[-การร้องไห้]		[+การร้องไห้]
[+การเงียบ]		[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์		**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[-มากที่สุด]		[+มากที่สุด]

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับและถ้อยคำฉบับแปลพบว่ามีส่วนประกอบทางความหมายที่มีเหมือนกัน ได้แก่ “ความเหนื่อยล้า” และ “การเงียบ” เมื่อวิเคราะห์ตามบริบทเนื้อเรื่องในขณะนั้นโทมัสกำลังบรรยายถึงใบหน้าของชายคนหนึ่งที่บังเอิญเจอระหว่างการเดินทาง โทมัสกล่าวถึงความโศกเศร้าบนใบหน้าที่แสดงออกมา และจากบริบท

Ref. code: 25635906032403THV

ภายในตัวบท “ไม่มีอะไรเกิดขึ้น ไม่กะพริบตา ไม่ขยับ” แสดงให้เห็นถึงความเหนื่อยเกินกว่าที่จะขยับร่างกายแม้แต่การกะพริบตา รวมถึงชายคนนั้นไม่ได้พูดอะไรออกมาซึ่งสามารถเทียบเคียงได้กับการเงียบเช่นเดียวกัน

ส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำต้นฉบับ แต่ไม่มีในถ้อยคำฉบับแปล ได้แก่ “ปัญหา” “การไม่ได้รับการยอมรับ” และ “ความเครียด” ตามบริบทเนื้อเรื่อง โทมัสเจอผู้ชายผู้มีใบหน้าโศกเศร้าคนนี้ระหว่างทาง เมื่อวิเคราะห์จากบริบทสถานการณ์ที่เกิดโรคระบาดขึ้น และผู้ชายคนนั้นก็อยู่กลางทะเลทรายคนเดียว การเกิดโรคระบาดสามารถเทียบเคียงกับ “ปัญหา” ที่เกิดขึ้นกับชายคนนั้น รวมถึงก่อให้เกิด “ความเครียด” ที่ไม่สามารถหาทางรักษาได้จนต้องนอนอยู่กลางทะเลทรายด้วยความหมดอาลัยตายอยาก และส่วนประกอบทางความหมาย “การไม่ได้รับการยอมรับ” ผู้วิจัยเห็นว่าไม่มีบริบทเนื้อเรื่องที่สามารถเทียบเคียงได้

ส่วนประกอบทางความหมายที่ไม่มีในถ้อยคำต้นฉบับ แต่มีในฉบับแปล ได้แก่ “ความเจ็บปวด” “การร้องไห้” และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มากที่สุด” เมื่อวิเคราะห์จากบริบทสถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าผู้ชายคนนั้นมี “ความเจ็บปวด” ทางด้านจิตใจ และเป็นความเจ็บปวดในระดับที่มากที่สุดจนกระทั่งปล่อยให้ตนเองนอนรอความตายอยู่กลางทะเลทรายไม่มีแรงแม้แต่จะขยับตัว แต่ในด้านของ “การร้องไห้” ในบริบทเนื้อเรื่องไม่ได้กล่าวถึงจึงไม่สามารถเทียบเคียงความหมายได้

แม้ว่าจะมีส่วนประกอบทางความหมายทั้งต้นฉบับและฉบับแปลที่ไม่สามารถเทียบเคียงกับบริบทเนื้อเรื่องได้ แต่ผู้วิจัยเห็นว่าไม่ได้ทำให้สูญเสียความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าไป และยังสามารถทำให้ผู้อ่านอนุมานและเห็นถึงความสัมพันธ์ของความหมาย รวมถึงเข้าใจได้จากบริบทภายในและภายนอกที่กล่าวมาข้างต้น ดังนั้น การแปล “melancholy” เป็น “โศกเศร้า” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยโดยมีบริบทภายในและภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 11

sad – โศกเศร้า

ต้นฉบับ

“No!” Thomas shouted, *sadness* consuming him. “No!”

Teresa was there, put her hand on his shoulder. He shook it away.

“I promised him!” he screamed, realizing even as he did so that his voice was laced with something wrong. Almost insanity. “I promised I’d save him, take him home! I promised him!”

Ref. code: 25635906032403THV

Teresa didn't respond, only nodded, her eyes cast to the ground.

Thomas hugged Chuck to his chest, squeezed him as tightly as possible, as if that couldsomehow bring him back, or show thanks for saving his life, for being his friend when no one else would.

Thomas cried, wept like he'd never wept before. His great, racking sobs echoed through the chamber like the sounds of tortured pain.

(The Maze Runner: The Maze Runner, 2009, p. 357)

ฉบับแปล

"ไม่!" โทมัสตะโกน *ความโศกเศร้า*กลืนกินเขา "ไม่!"

เทเรซาอยู่ตรงนั้น วางมือบนไหล่เขา เขาสะบัดหนี

"ฉันสัญญากับเขา!" เขากรีดร้อง รู้สึกตัวแม้ในขณะนั้นว่าเสียงเขาปนอะไรบางอย่างที่ไม่ปกติอยู่ด้วย แทบเป็นความบ้าคลั่ง "สัญญาว่าจะช่วยเขา พาเขากลับบ้าน! ฉันสัญญากับเขาไว้!"

เทเรซาไม่ตอบอะไร เพียงแต่พยักหน้า ตาตกมองพื้น

โทมัสกอดชัคไว้กับอก กอดแน่นที่สุดเท่าที่จะทำได้ เหมือนกับทำอย่างนั้นแล้วจะพาเด็กชายกลับมาได้ เพื่อที่จะได้ขอบคุณที่ช่วยชีวิตเขาไว้ ขอบคุณที่เป็นเพื่อนเขาในเวลาที่เขาไม่มีใคร

โทมัสร้องไห้ ร้องไห้อย่างที่ไม่เคยร้องมาก่อน เสียงสะอื้นสะท้านดังก้องไปทั้งห้องเหมือนเสียงจากความเจ็บปวดทรมาน

(วงกตมฤตยู, 2552, น. 355-356)

ในตัวอย่างที่ 11 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ “sadness” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “ความโศกเศร้า” เมื่อวิเคราะห์ตามโครงสร้างและโครงสร้างของถ้อยคำ “sadness” ประกอบด้วยรากศัพท์ [sad] และส่วนมูลฐาน [-ness] ที่ทำให้คำวิเศษณ์เป็นคำนาม เช่นเดียวกับ “ความโศกเศร้า” ที่ประกอบด้วยส่วนมูลฐาน [ความ-] และรากศัพท์ [โศกเศร้า] ซึ่งการเติม [ความ-] ทำให้เป็นคำอาการนาม ดังนั้น “sadness” และ “ความโศกเศร้า” จึงเป็นถ้อยคำชนิดเดียวกัน

ผู้วิจัยถ้อยคำ “sad” และ “โศกเศร้า” ที่เป็นรากศัพท์ของต้นฉบับและฉบับแปลมาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมาย ดังนี้

Ref. code: 25635906032403THV

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
sad		โศกเศร้า
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[-ปัญหา]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]		[-ไม่ได้รับการยอมรับ]
[+ความเครียด]		[-ความเครียด]
[-ความเจ็บปวด]		[+ความเจ็บปวด]
[+เหนื่อยล้า]		[+เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
[-การร้องไห้]		[+การร้องไห้]
[-การเงียบ]		[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์		**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[-มากที่สุด]		[+มากที่สุด]

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับและถ้อยคำในฉบับแปลพบว่ามีส่วนประกอบทางความหมายที่เหมือนกันเพียงส่วนประกอบเดียว ได้แก่ “ความเหนื่อยล้า” เมื่อพิจารณาบริบทเนื้อเรื่องของตัวละครในขณะนั้น โทมัสกำลังเสียใจเพราะชัคที่เป็นเพื่อนสนิทเสียชีวิต ไม่มีบริบทที่สามารถเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมาย “ความเหนื่อยล้า”

ส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำต้นฉบับ แต่ไม่มีในถ้อยคำฉบับแปล ได้แก่ “ปัญหา” “การไม่ได้รับการยอมรับ” และ “ความเครียด” เมื่อวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายเหล่านี้ร่วมกับบริบทสถานการณ์แล้วพบว่า สาเหตุด้าน “ปัญหา” สามารถเทียบเคียงได้กับบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับโทมัสที่กำลังหนีจากเขาวงกต แต่สุดท้ายก็ต้องเสียเพื่อนสนิทที่สุดอย่างชัคไป รวมถึง “ความเครียด” ที่ไม่สามารถรักษาชีวิตของเพื่อนและทำตามสัญญาที่เคยให้ไว้ได้ ในส่วนของ “การไม่ได้รับการยอมรับ” ไม่มีบริบทที่สามารถเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมายได้

ส่วนประกอบทางความหมายที่ไม่มีในถ้อยคำต้นฉบับ แต่มีในถ้อยคำฉบับแปล ได้แก่ “ความเจ็บปวด” “การร้องไห้” “การเงียบ” และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มากที่สุด”

Ref. code: 25635906032403THV

เมื่อวิเคราะห์จากบริบทภายในตัวบท “โทมัสร้องไห้ ร้องไห้อย่างที่ไม่เคยร้องมาก่อน เสียงสะอื้นสะท้านดังก้องไปทั้งห้องเหมือนเสียงจากความเจ็บปวดทรมาน” ในด้านของ “ความเจ็บปวด” สามารถเทียบเคียงได้กับตัวบท “ความเจ็บปวดทรมาน” ที่เกิดขึ้นจากสภาพจิตใจที่สูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก และ “โทมัสร้องไห้ ร้องไห้อย่างที่ไม่เคยร้องมาก่อน” สามารถเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมายด้านพฤติกรรม “การร้องไห้” และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มากที่สุด” สามารถเทียบเคียงได้กับ “ร้องไห้อย่างที่ไม่เคยร้องมาก่อน”

ด้าน “ความเงียบ” ไม่มีบริบทที่สามารถเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมายได้ และแม้ว่าจะมีส่วนประกอบทางความหมายที่ไม่สามารถเทียบเคียงได้อยู่บางส่วน แต่ผู้วิจัยเห็นว่าไม่ได้ทำให้สูญเสียความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าไป และยังสามารถทำให้ผู้อ่านอนุมานและเห็นถึงความสัมพันธ์ของความหมาย รวมถึงเข้าใจได้จากบริบทภายในและภายนอกที่กล่าวมาข้างต้น ดังนั้น การแปล “sadness” เป็น “ความโศกเศร้า” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยโดยมีบริบทภายในและภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 12

sorrow – โศกเศร้า

ต้นฉบับ

Minho slumped to the floor, almost like he’d melted. “What happens when he runs out of Launcher grenades?” he asked no one in particular, looking at an empty spot on the wall.

Thomas had no idea how to respond, no way to express the ***sorrow*** that filled his chest. He sank down next to Minho on the ground and sat there without saying a word as the Berg rose higher and flew away from the Crank Palace. Newt was gone.

(The Maze Runner: The Death Cure, 2011, p. 193)

ฉบับแปล

มินโฮทรุดลงไปกองกับพื้น แทบจะเหมือนละลาย "เกิดอะไรขึ้นเมื่อลูกระเบิดของเขาหมด" เขาถามขึ้นลอยๆ จ้องมองจุดว่างเปล่าบนผนัง

โทมัสไม่รู้จะตอบอย่างไร ไม่มีทางระบาย*ความโศกเศร้า*ที่อัดอยู่เต็มอกออกมาได้ เขาทรุดลงบนพื้นข้างมินโฮและนั่งอยู่ที่นั่นโดยไม่พูดอะไรขณะที่เบิร์กลอยสูงขึ้นและบินออกห่างจากตำหนักแคร้ง นิวท์จากไปแล้ว

(ไข้มรณะ, 2554, น. 197)

Ref. code: 25635906032403THV

ในตัวอย่างที่ 12 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับ “sorrow” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “ความโศกเศร้า” เมื่อวิเคราะห์ตามโครงสร้างและโครงสร้างของถ้อยคำ “sorrow” เป็นรากศัพท์ที่เป็นคำนาม และ “ความโศกเศร้า” ที่ประกอบด้วยส่วนมูลฐาน [ความ-] และรากศัพท์ [โศกเศร้า] ซึ่งการเติม [ความ-] ทำให้เป็นคำอาการนาม ดังนั้น “sorrow” และ “ความโศกเศร้า” จึงเป็นถ้อยคำชนิดเดียวกัน

ผู้วิจัยถ้อยคำ “sorrow” และ “โศกเศร้า” ที่เป็นรากศัพท์ของต้นฉบับและฉบับแปลมาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมาย ดังนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
sad		โศกเศร้า
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[-ปัญหา]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]		[-ไม่ได้รับการยอมรับ]
[+ความเครียด]		[-ความเครียด]
[-ความเจ็บปวด]		[+ความเจ็บปวด]
[+เหนื่อยล้า]		[+เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
[-การร้องไห้]		[+การร้องไห้]
[-การเงียบ]		[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์		**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[+มาก]		[-มาก]
[-มากที่สุด]		[+มากที่สุด]

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายข้างต้นพบว่ามีส่วนประกอบที่เหมือนกันเพียงส่วนประกอบเดียว ได้แก่ “ความเหนื่อยล้า” เมื่อวิเคราะห์จากบริบทที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่อง ขณะนั้นมินโฮและโทมัสซึ่งเป็นตัวละครหลักกำลังรู้สึกโศกเศร้าเพราะนิวท์ที่เป็นเพื่อนสนิทกลายเป็นแคร้ง และต้องปล่อยให้นิวท์เสียชีวิตในตำหนักแคร้งเพื่อไม่ให้แพร่เชื้อกับคนอื่นๆ รวมถึงก่อนหน้านี้ที่โทมัสต้องหาทางหนีและต่อสู้กับนิวท์ที่กลายเป็นแคร้งไปแล้วจึงเกิดความเหน็ดเหนื่อย ซึ่งเป็นบริบทสถานการณ์ที่สามารถเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมาย “ความเหนื่อยล้า”

Ref. code: 25635906032403THV

ส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำต้นฉบับแต่ไม่มีในฉบับแปล ได้แก่ “ปัญหา” “การไม่ได้รับการยอมรับ” “ความเครียด” และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” สามารถเทียบเคียงได้จากบริบทสถานการณ์ในเนื้อเรื่องที่โทมัสต้องปล่อยให้นิวท์กลายเป็นแคร้งและเสียชีวิต แม้จะไม่ต้องการให้เกิดเรื่องแต่ก็ไม่มีวิธีแก้ปัญหานอกจากปล่อยให้เกิดขึ้น ในด้านของบริบทภายในตัวบท “no way to express the sorrow that filled his chest” เทียบเคียงได้กับระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก”

ส่วนประกอบทางความหมายที่ไม่มีในถ้อยคำต้นฉบับแต่มีในถ้อยคำฉบับแปล ได้แก่ “ความเจ็บปวด” “การร้องไห้” “การเงียบ” และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มากที่สุด” เมื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นต่อตัวละครในขณะนั้น พบว่าเป็น “ความเจ็บปวด” ด้านจิตใจของโทมัสที่สูญเสียเพื่อนสนิทไปโดยไม่สามารถช่วยได้ นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์ตามบริบทภายใน “เขาทรุดลงบนพื้นข้างมินโฮและนั่งอยู่ที่นั่นโดยไม่พูดอะไร” สามารถเทียบเคียงได้กับ “การเงียบ” รวมถึงบริบทภายใน “ความโศกเศร้าที่อัดอยู่เต็มอก” ร่วมกับบริบทภายนอกด้านสังคมวัฒนธรรมที่รับรู้กันว่าการสูญเสียโดยเฉพาะสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักเป็นสาเหตุสำคัญหลักๆ ที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า จึงสามารถเทียบเคียงกับระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มากที่สุด” ได้

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากบริบทภายในตัวบท “He sank down next to Minho on the ground and sat there without saying a word” หรือ “เขาทรุดลงบนพื้นข้างมินโฮและนั่งอยู่ที่นั่นโดยไม่พูดอะไร” สามารถทำให้ผู้อ่านรับรู้ถึงลักษณะของอารมณ์เศร้าที่เกิดขึ้นกับตัวละครอีกลักษณะหนึ่งคือ “การก้มต่ำ” จึงทำให้ผู้อ่านอนุมานถึงความโศกเศร้าที่เกิดขึ้นกับโทมัสได้และทดแทนในส่วนของระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ในถ้อยคำต้นฉบับ “มาก” ให้เพิ่มมากขึ้นจนอาจเทียบเท่ากับถ้อยคำฉบับแปล ดังนั้น การแปล “sorrow” เป็น “ความโศกเศร้า” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยโดยมีบริบทภายในและภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 13

grief – เศร้าสร้อย

ต้นฉบับ

Gale sits next to me. "Pretty bad down there?"

"Couldn't be much worse," I answer. I look in his eyes and see my own *grief* reflected there. Our hands find each other, holding fast to a part of 12 that

Ref. code: 25635906032403THV

Snow has somehow failed to destroy. We sit in silence for the rest of the trip to 13, which only takes about forty-five minutes.

(The Hunger Games: Mockingjay, 2010, p. 18)

ฉบับแปล

เกลนั่งอยู่ข้างฉัน "ข้างล่างนั่นสภาพแย่มากเลยใช่ไหม"

"ไม่มีอะไรเลวร้ายไปกว่านั้นอีกแล้ว" ฉันตอบ มองตาเขา เห็น*ความเศร้าสร้อย*ของตัวเองสะท้อนอยู่ในนั้น มือของเราเคลื่อนเข้าหากัน กุมส่วนหนึ่งของเขตปกครองที่ 12 ซึ่งสโนว์ทำลายไม่สำเร็จไว้แน่น เรานั่งเงียบตลอดการเดินทางกลับไปยังเขต 13 ซึ่งกินเวลาเพียงสี่สิบห้านาที

(เกมล่าชีวิต: ม็อคกิ้งเจย์, 2553, น. 27-28)

ในตัวอย่างที่ 13 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับ “grief” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “ความเศร้าสร้อย” เมื่อวิเคราะห์ตามโครงสร้างและโครงสร้างของถ้อยคำ “grief” เป็นรากศัพท์ที่เป็นคำนาม และ “ความเศร้าสร้อย” ที่ประกอบด้วยส่วนมูลฐาน [ความ-] และรากศัพท์ [เศร้าสร้อย] ซึ่งการเติม [ความ-] ทำให้เป็นคำอาการนาม ดังนั้น “sorrow” และ “ความเศร้าสร้อย” จึงเป็นถ้อยคำชนิดเดียวกัน

ผู้วิจัยถ้อยคำ “grief” และ “เศร้าสร้อย” ที่เป็นรากศัพท์ของต้นฉบับและฉบับแปลมาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมาย ดังนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
sad		เศร้าสร้อย
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[-ปัญหา]
[-ผิดหวัง]		[+ผิดหวัง]
[+การสูญเสีย]		[+การสูญเสีย]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]		[-ไม่ได้รับการยอมรับ]
[+ความเครียด]		[-ความเครียด]
[+เหนื่อยล้า]		[+เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
ไม่ระบุ		ไม่ระบุ

Ref. code: 25635906032403THV

ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ **ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**

[+มากที่สุด] [-มากที่สุด]

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับและถ้อยคำฉบับแปลพบว่ามีส่วนประกอบทางความหมายที่เหมือนกัน ได้แก่ “การสูญเสีย” และ “ความเหนื่อยล้า” เมื่อวิเคราะห์จากบริบทเนื้อเรื่อง แคตนิสกับเกลเพิ่งกลับจากเขต 12 ที่ตอนนี้กลายเป็นซากปรักหักพังเพราะถูกระเบิดนิวเคลียร์ของแคปิตอลทำลายจนหมด สภาพบ้านเมืองที่เป็นบ้านเกิดของแคตนิสถูกทำลาย รวมถึงประชากรในเมืองที่เสียชีวิตจากระเบิดนิวเคลียร์ บริบทสถานการณ์เหล่านี้สามารถเทียบได้กับส่วนประกอบทางความหมาย “การสูญเสีย” แต่ในด้านของ “ความเหนื่อยล้า” ผู้วิจัยมีความเห็นว่าไม่สามารถเทียบเคียงกับบริบทใดได้

ส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำต้นฉบับแต่ไม่มีในฉบับแปล ได้แก่ “ปัญหา” “ไม่ได้รับการยอมรับ” “ความเครียด” และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มากที่สุด” เมื่อวิเคราะห์ตามบริบทสถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้นพบว่า “ปัญหา” ที่เกิดขึ้นกับแคตนิสคือการเป็นผู้นำการก่อกบฏต่อแคปิตอล และทำให้เขต 12 ต้องถูกทำลาย สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่ทำให้แคตนิสเกิด “ความเครียด” เช่นเดียวกัน และในส่วนของ “ไม่ได้รับการยอมรับ” สามารถเทียบกับบริบทสถานการณ์ที่แคตนิสต้องไปอาศัยอยู่ที่เขต 13 ซึ่งเป็นเขตที่กำลังก่อกบฏต่อแคปิตอล แคตนิสรู้สึกว่าที่เขต 13 ไม่ใช่บ้านตนเอง แต่จำเป็นต้องอยู่เพื่อลี้ภัย ด้านระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มากที่สุด” สามารถเทียบเคียงได้กับบริบทภายในตัวบท “ไม่มีอะไรเลวร้ายไปกว่านั้นอีกแล้ว”

ส่วนประกอบทางความหมายที่ไม่มีในถ้อยคำต้นฉบับแต่มีในถ้อยคำฉบับแปล ได้แก่ “ผิดหวัง” สามารถเทียบเคียงได้จากบริบทสถานการณ์ของแคตนิสในตอนนั้นที่รู้สึกผิดหวังกับการที่เขต 12 ถูกทำลายโดยระเบิดนิวเคลียร์ซึ่งทั้งหมดเป็นเพราะแคตนิสเป็นกบฏ

แม้ว่าส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยจะมีเพียง “ความสูญเสีย” ที่สามารถเทียบเคียงกับบริบทได้ แต่เพราะความสูญเสียเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า รวมถึงมีบริบทสถานการณ์ที่อธิบายถึงสภาพแวดล้อมที่แคตนิสพบเจอ และมีบริบทภายในตัวบทที่แสดงออกถึงระดับทางอารมณ์ที่มากที่สุด จึงทำให้สามารถทดแทนส่วนประกอบทางความหมายและทำให้ผู้อ่านสามารถอนุมานถึงอารมณ์เศร้าที่เกิดขึ้นต่อแคตนิสได้ชัดเจน ดังนั้นการแปล “grief” เป็น “ความเศร้าสร้อย” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยโดยมีบริบทภายในและภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

Ref. code: 25635906032403THV

ตัวอย่างที่ 14

mourn – เศร้าโศก

ต้นฉบับ

Too many, Thomas thought. Too many by far. His joy dribbled away, turned into a deep *mourning* for the twenty people who'd lost their lives. Despite the alternative, despite knowing that if they hadn't tried to escape, all of them might've died, it still hurt, even though he hadn't known them very well. Such a display of death—how could it be considered a victory?

(The Maze Runner: The Maze Runner, 2009, p. 348)

ฉบับแปล

มากเกินไป โทมัสคิด มากเกินไปจริงๆ ความรื่นเริงของเขาละลายหาย กลายเป็น*ความเศร้าโศก*ล้ำลึกถึงคนยี่สิบคนที่เสียชีวิตไป แม้จะรู้ว่าหากไม่เป็นแบบนี้ แม้จะรู้ว่าถ้าพวกเขาไม่พยายามหนี ทุกคนอาจจะตาย มันก็ยังเจ็บปวด ถึงเขาจะไม่ได้รู้จักพวกนั้นดีนักก็ตาม การมีความตายมากขนาดนี้จะเรียกว่าชัยชนะได้อย่างไร

(วงกตมฤตยู, 2552, น. 346)

ในตัวอย่างที่ 14 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “mourning” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “ความเศร้าโศก” โดย “mourning” มีรากศัพท์ [mourn] และมีส่วนมูลฐานเติมท้าย [-ing] เพื่อทำให้คำกริยาเปลี่ยนเป็นคำนาม เช่นเดียวกันกับถ้อยคำ “ความโศกเศร้า” ที่มีรากศัพท์คือ [โศกเศร้า] และเติมส่วนเติมหน้า [ความ-] เพื่อทำให้คำกริยาเป็นคำอาการนาม ดังนั้นทั้งสองคำจึงเป็นคำชนิดเดียวกัน

ผู้วิจัยนำถ้อยคำ “mourn” และ “โศกเศร้า” มาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมาย ดังนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
mourn		เศร้าโศก
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[-ปัญหา]
[+การสูญเสีย]		[-การสูญเสีย]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]		[-การไม่ถูกยอมรับ]

Ref. code: 25635906032403THV

สาเหตุ	**สาเหตุ**
[+ความเครียด]	[-ความเครียด]
[+ความเจ็บปวด]	[+ความเจ็บปวด]
[+เหนื่อยล้า]	[+เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม	**พฤติกรรม**
[-การร้องไห้]	[+การร้องไห้]
[-การเงียบ]	[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์	**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[-มากที่สุด]	[+มากที่สุด]

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับและฉบับแปล พบว่ามีส่วนประกอบทางความหมายที่เหมือนกัน ได้แก่ สาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความเจ็บปวด” และ “ความเหนื่อยล้า” หากวิเคราะห์จากบริบทในเนื้อเรื่องที่โทมัสและเพื่อนๆ ชาวทุ่งกำลังหนีออกจากเขาวงกต แต่ระหว่างทางก็ต้องต่อสู้กับตัวโศกาจนกระทั่งเพื่อนเสียชีวิตไปหลายคน ทำให้โทมัสรู้สึก “เจ็บปวด” ภายในจิตใจจากการสูญเสีย รวมถึง “ความเหนื่อยล้า” ที่ต้องต่อสู้และหลบหนีออกมาให้ได้ในที่สุด

เมื่อพิจารณาจากบริบทภายในตัวบท “กลายเป็นความเศร้าโศกล้ำลึกถึงคนยี่สิบคนที่เสียชีวิตไป” และ “การมีความตายมากขนาดนี้จะเรียกว่าชัยชนะได้อย่างไร” จะสามารถวิเคราะห์เทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมายด้านสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความสูญเสีย” ซึ่งเป็นส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำต้นฉบับ แต่ไม่มีในถ้อยคำฉบับแปล

ในด้านของบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่อง เมื่อโทมัสหนีออกมาจากเขาวงกตได้พร้อมกับเพื่อนจำนวนหนึ่ง แต่ก็มีอีกหลายคนที่เสียชีวิตไปจากการถูกตัวโศกาทำร้าย สถานการณ์เหล่านี้ล้วนเป็น “ปัญหา” และ “ความเครียด” ที่เกิดขึ้นกับตัวละคร นอกจากนี้ด้าน “ไม่ได้รับการยอมรับ” ก็ตรงกับความรู้สึกของตัวละครที่แม้จะรู้สึกดีใจที่ตนเองหนีออกมาได้ แต่ก็ต้องสูญเสียเพื่อนไปมากจนไม่สามารถรู้สึกดีใจได้อีกต่อไป และเปลี่ยนเป็นรู้สึกเศร้าแทน ซึ่งส่วนประกอบทางความหมายที่สามารถเทียบเคียงกับบริบทภายนอกที่กล่าวมาข้างต้นไม่ได้อยู่ในภาษาฉบับแปล

ส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำฉบับแปลแต่ไม่มีในถ้อยคำต้นฉบับ ได้แก่ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดอารมณ์เศร้า “การร้องไห้” และ “การเงียบ” และระดับความเข้มข้น

Ref. code: 25635906032403THV

ทางอารมณ์ “มากที่สุด” ซึ่งเมื่อพิจารณาร่วมกับบริบทสถานการณ์ของตัวละครที่รู้สึกเศร้าและนึกถึงเพื่อนที่เสียชีวิตไปของตัวเองโดยไม่ได้พูดอะไรออกมา สามารถเทียบเคียงได้กับ “การเงียบ” และไม่ได้มี “การร้องไห้” ปรากฏขึ้นมา รวมถึงเมื่อวิเคราะห์จากบริบททางสังคมวัฒนธรรมทั้งในเนื้อเรื่อง และบริบทสังคมวัฒนธรรมของผู้อ่านในภาษาฉบับแปล หากกล่าวถึงการสูญเสียก็ถือเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้าโดยเฉพาะการเสียชีวิตหรือสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก ด้วยเหตุนี้จึงสามารถทำให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลอนุมานตามส่วนประกอบทางความหมายของเศร้าโศกได้ว่าเป็นอารมณ์เศร้าที่มีระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มากที่สุด” ดังนั้น การแปล “mourning” เป็น “ความเศร้าโศก” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยโดยมีบริบทภายในและภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

4.2.3 ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยโดยมีบริบทภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ลักษณะการแปลประเภทนี้จะเป็นการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษด้วยถ้อยคำในแวดวงเศร้าภาษาไทย โดยมีบริบทภายนอกตัวบท (external context) เป็นส่วนประกอบร่วม

บริบทภายนอกที่เป็นการอ้างอิงข้อมูลจากตัวบทที่มีมาก่อนในวรรณกรรมประกอบไปด้วย **บริบทสถานการณ์ (context of situation)** หมายถึง บริบทที่เกิดขึ้นล้อมรอบตัวบทที่มีทั้งในรูปภาษาและไม่ใช่รูปภาษา เช่น บรรยากาศ สถานที่ หรือตัวบุคคล เป็นต้น และ**บริบททางสังคมวัฒนธรรม (social context or context of culture)** หมายถึง สภาพการณ์ทางสังคมวัฒนธรรมที่แวดล้อมตัวบท เช่น ความคิด วิถีปฏิบัติทางสังคม หรือภูมิหลังของบุคคล เป็นต้น โดยบริบทภายนอกจะเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่จะทำให้ผู้แปลสามารถอนุมานถึงความสัมพันธ์ และเลือกใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในตัวบท เพื่อเทียบเคียงความหมายกับต้นฉบับได้มากที่สุด

ตัวอย่างที่ 1

miserable – เศร้า

ต้นฉบับ

The *miserable* city of the Cranks lay a few miles distant, huddling in all its decay and madness to the south. No sign of the infected people anywhere. To the north, the mountains loomed now, only a day or so away.

(The Maze Runner: The Scorch Trials, 2010, p. 114)

Ref. code: 25635906032403THV

ฉบับแปล

นครแห่งแคร้งอัน*น่าเศร้า*อยู่ห่างออกไปไม่กี่ไมล์ เกาะกลุ่มอยู่ในความทรุดโทรมและบ้าคลั่งทางทิศใต้ ไม่มีวี่แววของผู้คนติดเชื้ออยู่ตรงไหนเลยทางทิศเหนือ ทิวเขาสูงทะมึนอยู่ตรงหน้าพวกเขาแล้ว ห่างไปเพียงราวๆ หนึ่งวัน

(สมรภูมิมอดไหม้, 2553, น. 249)

จากตัวอย่างที่ 1 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ “miserable” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำ “น่าเศร้า” มีรากศัพท์คือ “เศร้า” เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามโครงสร้างและโครงสร้างของถ้อยคำ “น่าเศร้า” สามารถแยกส่วนประกอบได้เป็น [น่า-]+[เศร้า] โดยการเติม [น่า-] ที่เป็นส่วนมูลฐานทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ หมายถึง การเพิ่มความหมายไปในแนวทางของการชักจูงใจให้คล้อยตาม (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) จึงทำให้ “miserable” และ “น่าเศร้า” เป็นคำชนิดเดียวกัน

ผู้วิจัยวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของ “miserable” และ “เศร้า” ได้ดังต่อไปนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
miserable		เศร้า
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ความเครียด]		[-ความเครียด]
[-เจ็บปวด]		[+เจ็บปวด]
[-เหนื่อยล้า]		[+เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
[-การเงียบ]		[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์		**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[+มาก]		[-มาก]

ในการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายข้างต้น พบว่าถ้อยคำ “miserable” และ “เศร้า” ไม่มีส่วนประกอบทางความหมายที่สามารถเทียบเคียงกันได้ จึงนำส่วนประกอบทางความหมายของทั้งต้นฉบับและฉบับแปลมาวิเคราะห์ทีละส่วน

Ref. code: 25635906032403THV

ถ้อยคำ “miserable” ในต้นฉบับประกอบด้วยส่วนประกอบทางความหมายด้านสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า ได้แก่ “ความเครียด” เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์บริบทภายนอกพบว่าในบริบททางสังคมวัฒนธรรมเนื้อเรื่องกล่าวถึงสภาพการณ์ตึงเครียดที่เกิดขึ้นกับโลก มีการลุกวาบของดวงอาทิตย์และทำให้เกิดโรคประหลาดที่ทำให้คนตายมีชีวิตขึ้นมาอีกได้ในสภาพของคนที่กินคนด้วยกัน มีชื่อเรียกว่า “แคร้ง” เนื่องจากสภาพการณ์เกิดขึ้นสร้างความเสียหายให้กับโลกอีกทั้งยังไม่สามารถคิดค้นการรักษา หรือยารักษาแคร้งได้ ทำให้เกิดสภาวะตึงเครียดเป็นอย่างมาก จึงสามารถเทียบเคียงส่วนประกอบทางความหมายได้ทั้งในด้านของ “ความเครียด” และมีระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก”

ถ้อยคำ “เศร้า” ในฉบับแปลประกอบด้วยส่วนประกอบทางความหมายในด้านสาเหตุ ได้แก่ “ความเจ็บปวด” และ “ความเหนื่อยล้า” ผู้วิจัยวิเคราะห์จากบริบทภายนอกด้านบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่โลกตกอยู่ในสภาวะที่เลวร้ายตามที่ได้วิเคราะห์ไปในข้างต้นแล้ว จึงสามารถเทียบเคียงส่วนประกอบทางความหมายในด้านของ “ความเจ็บปวด” ได้จากสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น และในด้านของ “ความเหนื่อยล้า” ผู้วิจัยวิเคราะห์จากบริบทสถานการณ์ของตัวละครที่ต้องหลบหนีออกมาจากเมืองที่เต็มไปด้วยแคร้งซึ่งไล่ล่าเพื่อกินเขาเป็นอาหาร หรือทำให้เขากลายเป็นแคร้งไปด้วย ส่วนประกอบทางความหมายด้านพฤติกรรม “การเงียบ” สามารถเทียบเคียงได้จากบริบทสถานการณ์ ณ ขณะนั้นไม่มีตัวละครใดกำลังพูดคุยกัน เพียงแต่ใช้เวลาในการสำรวจสภาพแวดล้อมรอบตัว

นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบส่วนประกอบทางความหมายด้านระดับความเข้มข้นทางอารมณ์แล้วพบว่าในถ้อยคำต้นฉบับ “miserable” มีระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” แต่ในถ้อยคำฉบับแปล “เศร้า” ไม่มีระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ แต่เมื่อวิเคราะห์ตามโครงสร้างและโครงสร้างของถ้อยคำ “น่าเศร้า” เป็น [น่า-]+[เศร้า] โดยการเติม [น่า-] ที่ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ หมายถึง การเพิ่มความหมายไปในแนวทางของการชักจูงใจให้คล้อยตาม (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) จึงสามารถเทียบเคียงความหมายของระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” ในถ้อยคำต้นฉบับได้ ดังนั้น การแปลถ้อยคำ “miserable” เป็น “น่าเศร้า” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยโดยมีบริบทภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 2

sad – เศร้า

ต้นฉบับ

“I couldn't shake you awake,” I say. “Look, if you wanted to be babied, you should have asked Peeta.”

Ref. code: 25635906032403THV

"Asked me what?" Just the sound of his voice twists my stomach into a knot of unpleasant emotions like guilt, ***sadness***, and fear. And longing. I might as well admit there's some of that, too. Only it has too much competition to ever win out.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 16)

ฉบับแปล

"ฉันปลุกแล้วแต่คุณไม่ตื่น" ฉันบอก "ฟังนะ ถ้าอยากมีคนคอยประคบประหงบละก็ไปบอกพีต้าโน่น"

"บอกฉันเรื่องอะไร" แค่ได้ยินเสียงของเขาก็ทำเอาท้องไส้ของฉันปั่นป่วนด้วยความรู้สึกผิด *ความเศร้า*และความกลัว ...และถวิลหาระคนกัน ฉันต้องยอมรับว่ามีความรู้สึกนี้ปนอยู่ด้วย แต่มีหลายสิ่งที่มันต้องต่อสู้เพื่อเอาชนะเท่านั้นเอง

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 24)

จากตัวอย่างที่ 2 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ “sadness” มีรากศัพท์คือ “sad” และมีส่วนมูลฐานที่เพิ่มมา [-ness] เพื่อทำให้เป็นคำนาม ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “ความเศร้า” มีรากศัพท์คือ “เศร้า” และเพิ่มส่วนมูลฐาน [ความ-] เพื่อทำให้เป็นคำอาการนามเช่นเดียวกัน จึงทำให้ “sadness” และ “ความเศร้า” เป็นคำชนิดเดียวกัน

ผู้วิจัยนำถ้อยคำ “sad” และ “เศร้า” มาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายทั้ง 2 ถ้อยคำได้ดังนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
sad		เศร้า
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[-ปัญหา]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]		[-ไม่ได้รับการยอมรับ]
[+ความเครียด]		[-ความเครียด]
[-ความเจ็บปวด]		[+ความเจ็บปวด]
[+เหนื่อยล้า]		[+เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
[-การเงียบ]		[+การเงียบ]

Ref. code: 25635906032403THV

ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์	ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์
[+ไม่ระบุ]	[+ไม่ระบุ]

ในการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำ “sad” และ “เศร้า” พบว่ามีส่วนประกอบทางความหมายที่เหมือนกันเพียงส่วนเดียว คือ “ความเหนื่อยล้า” อยู่ในกลุ่มสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า ซึ่งในตัวบทข้างต้นไม่ได้มีถ้อยคำที่กล่าวถึงความเหนื่อยล้าของตัวละคร มีเพียงภูมิหลังที่เกิดขึ้นกับตัวละครในเรื่อง โดยแคตนิสและพีต้าคอยช่วยเหลือกันเพื่อให้ทั้งคู่ชนะการแข่งขันเกมล่าชีวิต ซึ่งต้องทำทุกอย่างเพื่อให้พวกเขามีชีวิตรอดแม้แต่ต้องฆ่าผู้เข้าร่วมแข่งขันด้วยกันก็ตาม สถานการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้หลังจากได้เห็นพีต้า แคตนิสก็นึกถึง “ความเหนื่อยล้า” ที่เกิดขึ้น และเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ว่าเหตุใดตัวละครถึงเกิดอารมณ์เศร้าจากภูมิหลังของตัวละครและสภาพการณ์จากบริบทภายนอกในส่วนของบริบททางสังคมวัฒนธรรม

ส่วนประกอบทางความหมายในถ้อยคำต้นฉบับที่ไม่ปรากฏในถ้อยคำฉบับแปล ได้แก่ “ปัญหา” “ไม่ได้รับการยอมรับ” และ “ความเครียด” ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ได้จากบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นกับตัวละครอย่างแคตนิสและพีต้า ที่ผ่านเกมล่าชีวิตมาด้วยกัน และไม่สามารถลืมเรื่องราวที่เกิดขึ้นในเกมได้ ทำให้เกิด “ปัญหา” ในการใช้ชีวิตประจำวัน รวมถึง “ความเครียด” ที่คอยนึกถึงเหตุการณ์เลวร้าย รวมถึงไม่อยากยอมรับสภาวะที่เกิดขึ้นกับตนเอง เพราะถึงแม้จะมีความสะดวกสบายและเงินรางวัลจากชัยชนะในการแข่งขัน แต่เพราะเป็นชัยชนะที่ต้องแลกมาด้วยการคร่าชีวิตของผู้อื่น แคตนิสจึงไม่สามารถยอมรับได้ สามารถเทียบเคียงกับส่วนประกอบของความหมาย “ไม่ได้รับการยอมรับ”

ส่วนประกอบทางความหมายที่ถ้อยคำต้นฉบับไม่ได้ระบุมีในฉบับแปลได้แก่ “ความเจ็บปวด” และ “การเงียบ” เมื่อวิเคราะห์จากบริบททางสังคมวัฒนธรรมของเนื้อเรื่องพบว่าเป็น “ความเจ็บปวด” ทางจิตใจที่เกิดขึ้นจากการสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักไปในการแข่งขันเกมล่าชีวิต ในส่วนของสวนประกอบทางความหมายกลุ่มของพฤติกรรม “การเงียบ” สามารถวิเคราะห์ได้จากบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในตอนนั้น เพราะเมื่อเมื่อได้ยินเสียงพีต้า แคตนิสก็เงียบไปและไม่พูดอะไรอีก

ดังนั้น การแปลถ้อยคำ “sadness” เป็น “ความเศร้า” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในภาษาไทยโดยมีบริบทภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

Ref. code: 25635906032403THV

ตัวอย่างที่ 3

sad – เศร้า

ต้นฉบับ

As for the families, they just stare at us in shock. Their lives were changed forever when Thresh and Rue were lost, but this gift will change them again. A month of tribute winnings can easily provide for a family for a year. As long as we live, they will not hunger.

I look at Peeta and he gives me a ***sad*** smile. I hear Haymitch's voice. “You could do a lot worse.” At this moment, it's impossible to imagine how I could do any better. The gift ... it is perfect. So when I rise up on tiptoe to kiss him, it doesn't seem forced at all.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 67)

ฉบับแปล

สำหรับครอบครัวของคนเหล่านั้น พวกเขาได้แต่จ้องเราด้วยความประหลาดใจ ชีวิตของพวกเขาเปลี่ยนไปตลอดกาลนับตั้งแต่เสียเทรซกับริว แต่ของขวัญชิ้นนี้จะเปลี่ยนชีวิตพวกเขาอีกครั้งหนึ่ง รางวัลที่ผู้ชนะได้รับในหนึ่งเดือนเพียงพอสำหรับทั้งครอบครัวที่จะกินจะใช้ทั้งปีทีเดียว ตราบเท่าที่เรายังมีลมหายใจ พวกเขาก็จะไม่หิวโหยอีกเลย

ฉันมองพีต้า เขายิ้ม***เศร้าๆ*** ให้ฉัน แล้วก็ได้ยินเสียงเฮย์มิตช์พูดว่า "เธออาจหาได้แย่กว่านี้อีกก็ได้..." ณ ขณะนี้ ฉันนึกไม่ออกเหมือนกันว่าฉันจะหาใครที่ดีกว่านี้ได้อีก ของขวัญชิ้นนี้...ยอดมากจริงๆ ดังนั้นตอนที่ฉันเขย่งเท้าจูบเขานั้นจึงดูไม่ใช่การฝืนใจแต่อย่างใด

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 70)

ตัวอย่างที่ 3 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษในต้นฉบับ “sad” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “เศร้าๆ” เมื่อวิเคราะห์ตามโครงสร้างทางความหมายและโครงสร้างของถ้อยคำพบว่า “เศร้าๆ” เป็นคำวิเศษณ์ที่ทำหน้าที่ขยายคำกริยา “ยิ้ม” ทำให้ “เศร้า” ซึ่งเป็นรากศัพท์ในตัวบทนี้เป็นคำชนิดเดียวกันกับ “sad” ในต้นฉบับ

วิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายทั้ง 2 ถ้อยคำได้ดังนี้

ต้นฉบับ → **ฉบับแปล**

Ref. code: 25635906032403THV

sad	เศร้า
สาเหตุ	**สาเหตุ**
[+ปัญหา]	[-ปัญหา]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]	[-ไม่ได้รับการยอมรับ]
[+ความเครียด]	[-ความเครียด]
[-ความเจ็บปวด]	[+ความเจ็บปวด]
[+เหนื่อยล้า]	[+เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม	**พฤติกรรม**
[-การเงียบ]	[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์	**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[+ไม่ระบุ]	[+ไม่ระบุ]

ในการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า “sad” และ “เศร้า” พบว่ามีส่วนประกอบทางความหมายที่เหมือนกันเพียงส่วนประกอบเดียว ได้แก่ “เหนื่อยล้า” ซึ่งอยู่ในกลุ่มสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า เมื่อวิเคราะห์จากภูมิหลังของตัวละคร ซึ่งเป็นบริบททางสังคมวัฒนธรรม พีต้า “ยิ้มเศร้าๆ” ที่เกิดจากความเหนื่อยล้าในการใช้ชีวิตโดยมีความทรงจำเกี่ยวกับเกมล่าชีวิตที่ต้องฆ่าผู้เข้าแข่งขันในเกมเพื่อเอาชนะ

ส่วนประกอบทางความหมายในถ้อยคำต้นฉบับที่ไม่ปรากฏในถ้อยคำฉบับแปล ได้แก่ “ปัญหา” “ไม่ได้รับการยอมรับ” และ “ความเครียด” ผู้วิจัยวิเคราะห์ตามบริบทสถานการณ์ พีต้ากำลังมอบรางวัลให้แก่ครอบครัวของผู้เข้าร่วมแข่งขันเกมล่าชีวิตร่วมกับพวกเขาแต่ได้รับความพ่ายแพ้และเสียชีวิต ทำให้ไม่ได้รับเงินรางวัล ทำให้พีต้าเกิดความรู้สึก “ไม่ยอมรับ” กับสิ่งที่เกิดขึ้นจึงมอบรางวัลจำนวน 1 เดือนให้ และแม้จะมอบให้แล้วก็ยังเกิด “ความเครียด” เพราะคิดถึงการสูญเสียสมาชิกในครอบครัวของเทรซและริว สถานการณ์ทั้งหมดนี้จึงเป็น “ปัญหา” ที่เกิดขึ้นกับตัวละคร

ส่วนประกอบทางความหมายที่ปรากฏในถ้อยคำฉบับแปลแต่ไม่ปรากฏในต้นฉบับ ได้แก่ “ความเจ็บปวด” และ “การเงียบ” เมื่อวิเคราะห์จากบริบททางสังคมวัฒนธรรมของเนื้อเรื่อง พบว่าเป็นความเจ็บปวดทางจิตใจที่เกิดขึ้นจากการสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักไปในการแข่งขันเกมล่าชีวิต ในด้านของพฤติกรรมเมื่อเกิดอารมณ์เศร้า “การเงียบ” วิเคราะห์ได้จากบริบทสถานการณ์ที่

Ref. code: 25635906032403THV

เกิดขึ้นในตอนนั้น เพราะพีต้าไม่ได้พูดอะไรออกมาอีก ทำเพียงหันไป “ยิ้มเศร้าๆ” ให้กับแคตนิสเพียงเท่านั้น

ดังนั้น การแปลถ้อยคำ “sad” เป็น “เศร้าๆ” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในภาษาไทยโดยมีบริบทภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 4

sad – เศร้า

ต้นฉบับ

Adjusting for age, I realize some of our opponents may be elderly, which is both ***sad*** and reassuring. Peeta takes copious notes, Haymitch volunteers information about the victors' personalities, and slowly we begin to know our competition.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 67)

ฉบับแปล

เมื่อพิจารณาจากช่วงเวลา ฉันรู้ว่าคู่ต่อสู้บางคนน่าจะเป็นคนแก่ ซึ่งเป็นเรื่องที่***น่าเศร้า***และน่ายินดีใจเวลาเดียวกัน พีต้าจดบันทึกมากมาย เฮย์มิตช์อาสาเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของผู้ชนะ จากนั้นเราจึงเริ่มเรียนรู้คู่ต่อสู้ทุกคนอย่างช้าๆ

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 70)

จากตัวอย่างที่ 4 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ “sad” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำ “น่าเศร้า” เมื่อวิเคราะห์ตามโครงสร้างและโครงสร้างของถ้อยคำ “น่าเศร้า” สามารถแยกส่วนประกอบได้เป็นส่วนมูลฐาน [น่า-] และส่วนของรากศัพท์ [เศร้า] ที่เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า โดยการเติม [น่า-] ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ หมายถึง “การเพิ่มความหมายไปในแนวทางของการชักจูงใจให้คล้อยตาม” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) จึงทำให้ “sad” และ “น่าเศร้า” เป็นคำชนิดเดียวกัน

ผู้วิจัยนำถ้อยคำ “sad” และ “เศร้า” ซึ่งเป็นคำหลักมาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายทั้ง 2 ถ้อยคำได้ดังนี้

Ref. code: 25635906032403THV

ต้นฉบับ		**ฉบับแปล**
sad	→	เศร้า
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[-ปัญหา]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]		[-ไม่ได้รับการยอมรับ]
[+ความเครียด]		[-ความเครียด]
[-ความเจ็บปวด]		[+ความเจ็บปวด]
[+เหนื่อยล้า]		[+เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
[-การเงียบ]		[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์		**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[+ไม่ระบุ]		[+ไม่ระบุ]

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำ “sad” และ “เศร้า” พบว่ามีส่วนประกอบที่เหมือนกันเพียงส่วนประกอบเดียว ได้แก่ “ความเหนื่อยล้า” ซึ่งอยู่ในกลุ่มสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า เมื่อวิเคราะห์จากภูมิหลังของตัวละครซึ่งเป็นบริบททางสังคมวัฒนธรรม แคตนิสเหนื่อยล้าจากการแข่งขันเกมล่าชีวิตที่ต้องต่อสู้เพื่อเอาชนะผู้เข้าแข่งขันคนอื่นๆ ด้วยการฆ่า แต่เพราะไม่มีทางเลือกและต้องแข่งขันต่อไปเพื่อเอาชีวิตรอด จึงทำให้เกิด “ความเหนื่อยล้า” ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า

ส่วนประกอบทางความหมายในถ้อยคำต้นฉบับที่ไม่ปรากฏในถ้อยคำฉบับแปล ได้แก่ “ปัญหา” “ไม่ได้รับการยอมรับ” และ “ความเครียด” เมื่อวิเคราะห์จากบริบทสถานการณ์ที่แคตนิสรับรู้ว่าตนเองจะต้องต่อสู้กับผู้แข่งขันที่เคยเป็นผู้ชนะในเกมล่าชีวิตมาก่อน แต่เพราะเกมล่าชีวิตมีมานานถึง 74 ปีแล้ว จึงทำให้ทราบว่าผู้แข่งขันจะต้องมีอายุมาก ถือเป็น “ปัญหา” ที่ต้องคิดจนทำให้เกิด “ความเครียด” เพราะแม้คนแก่จะไม่ต้องใช้เวลาในการต่อสู้นานและทำให้ชนะได้ง่าย แต่ชัยชนะก็คือการคร่าชีวิตคนอื่น สถานการณ์เหล่านี้ทำให้แคตนิสรู้สึก “ไม่ยอมรับ” และก่อให้เกิดอารมณ์เศร้า

ส่วนประกอบทางความหมายที่ปรากฏในถ้อยคำฉบับแปลแต่ไม่ปรากฏในต้นฉบับ ได้แก่ “ความเจ็บปวด” และ “การเงียบ” เมื่อวิเคราะห์จากบริบททางสังคมวัฒนธรรมของเนื้อเรื่อง

Ref. code: 25635906032403THV

พบว่าเป็นความเจ็บปวดทางจิตใจที่เกิดขึ้นเมื่อต้องเข้าร่วมการแข่งขันเกมล่าชีวิตอีกครั้ง และต้องฆ่าผู้เข้าร่วมแข่งขันที่เป็นคนแก่ ในส่วนของ “การเงียบ” เมื่อวิเคราะห์จากบริบทสถานการณ์พบว่า ณ ขณะนั้นแคตนิสกำลังคิดและไม่ได้พูดอะไรออกมา

ดังนั้น การแปลถ้อยคำ “sad” เป็น “น่าเศร้า” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในภาษาไทยโดยมีบริบทภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 5

sad – เศร้า

ต้นฉบับ

"Well, that's all very nice but not very helpful," says Fulvia peevishly. "Very *sad*. Very Unfortunate."

(The Hunger Games: Mockingjay, 2010, p. 84)

ฉบับแปล

"เราจะปล่อยข่าวว่าเธอแท้งเพราะถูกไปชอร์ตในสนามประลอง" พลูตาร์ชตอบ "*น่าเศร้า* และน่าเสียดายมาก"

(เกมล่าชีวิต: ม็อคกิ้งเจย์, 2553, น. 89)

จากตัวอย่างที่ 5 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ “sad” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำ “น่าเศร้า” เมื่อวิเคราะห์ตามโครงสร้างและโครงสร้างของถ้อยคำ “น่าเศร้า” สามารถแยกส่วนประกอบได้เป็นส่วนมูลฐาน [น่า-] และส่วนของรากศัพท์ [เศร้า] โดยการเติม [น่า-] ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ หมายถึง “การเพิ่มความหมายไปในแนวทางของการชักจูงใจให้คล้อยตาม” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) จึงทำให้ “sad” และ “น่าเศร้า” เป็นคำชนิดเดียวกัน

ผู้วิจัยนำถ้อยคำ “sad” และ “เศร้า” มาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายทั้ง 2 ถ้อยคำได้ดังนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
sad		เศร้า
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[-ปัญหา]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]		[-ไม่ได้รับการยอมรับ]
[+ความเครียด]		[-ความเครียด]

Ref. code: 25635906032403THV

สาเหตุ	**สาเหตุ**
[-ความเจ็บปวด]	[+ความเจ็บปวด]
[+เหนื่อยล้า]	[+เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม	**พฤติกรรม**
[-การเงียบ]	[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์	**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[+ไม่ระบุ]	[+ไม่ระบุ]

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำ “sad” และ “เศร้า” พบว่ามีส่วนประกอบที่เหมือนกันเพียงส่วนประกอบเดียว ได้แก่ “ความเหนื่อยล้า” ซึ่งอยู่ในกลุ่มสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า แต่เมื่อวิเคราะห์ตามบริบทสถานการณ์ ไม่พบว่ามี “ความเหนื่อยล้า” เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้าของตัวละคร เพราะพลูตาร์ชซึ่งเป็นตัวละครในเรื่องไม่ได้แสดงอารมณ์เศร้าออกมาอย่างแท้จริง การแท้งของแคตนิสไม่ได้เกิดขึ้นจริงเนื่องอยากให้การแข่งขันเกมล่าชีวิตถูกยกเลิกจึงโกหกว่าแคตนิสตั้งครรภ์

การแท้งสามารถเทียบเคียงกับส่วนประกอบทางความหมาย “การสูญเสีย” ซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า และไม่มีอยู่ในการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายข้างต้น รวมถึงที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โครงสร้างและโครงสร้างของถ้อยคำ “น่าเศร้า” ไปข้างต้นว่า [น่า-] หน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ หมายถึง การเพิ่มความหมายไปในแนวทางของการชักจูงใจให้คล้อยตามเพื่อทำให้ผู้รับสารเชื่อในสิ่งที่ผู้สื่อสารต้องการจะสื่อออกไป ซึ่งตัวละครในเนื้อเรื่องต้องการที่จะโกหกให้ผู้อื่นเชื่อว่าเป็นเรื่องเศร้าจาก “การสูญเสีย”

ลักษณะการแปลประเภทนี้ผู้แปลจึงต้องอนุมานไปตามบริบทสถานการณ์ที่ผู้สื่อสารต้องการที่โกหก และในขณะเดียวกันก็ต้องเข้าใจถึงบริบททางสังคมวัฒนธรรมเมื่อเกิดการแท้งหรือการสูญเสียจะทำให้เกิดอารมณ์เศร้า ดังนั้นจึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในภาษาไทยโดยมีภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 6

sadness – ความเศร้าโศก

ต้นฉบับ

I'm glad it will be at the mayor's house instead of at the Justice Building, where the memorial for my father was held, where they took me after the

Ref. code: 25635906032403THV

reaping for those wrenching goodbyes to my family. The Justice Building is too full of *sadness*.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 50)

ฉบับแปล

ฉันดีใจที่งานจะจัดขึ้นที่บ้านนายกเทศมนตรี ไม่ใช่อาคารกระทรวงยุติธรรม สถานที่ซึ่งเคยจัดงานระลึกถึงพ่อผู้ล่วงลับของฉันที่ซึ่งพวกเขาพาฉันไปหลังงานเก็บเกี่ยวเพื่อให้ร่ำลาครอบครัว อาคารหลังนั้นมีแต่*ความเศร้าโศก*

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 97)

จากตัวอย่างที่ 6 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ “sadness” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำ “ความเศร้าโศก” เมื่อวิเคราะห์ตามโครงสร้างและโครงสร้างของถ้อยคำ “sadness” ประกอบด้วยรากศัพท์ [sad] และส่วนมูลฐาน [-ness] ที่ทำให้คำวิเศษณ์เป็นคำนาม เช่นเดียวกับ “ความเศร้าโศก” ที่ประกอบด้วยส่วนมูลฐาน [ความ-] และรากศัพท์ [เศร้าโศก] ซึ่งการเติม [ความ-] ทำให้เป็นคำอาการนาม ดังนั้น “sadness” และ “เศร้าโศก” จึงเป็นถ้อยคำชนิดเดียวกัน

ผู้วิจัยนำรากศัพท์ “sad” และ “เศร้าโศก” มาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายดังต่อไปนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
sad		เศร้าโศก
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[-ปัญหา]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]		[-ไม่ได้รับการยอมรับ]
[+ความเครียด]		[-ความเครียด]
[-ความเจ็บปวด]		[+ความเจ็บปวด]
[+เหนื่อยล้า]		[+เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
[-การร้องไห้]		[+การร้องไห้]
[-การเงียบ]		[+การเงียบ]

Ref. code: 25635906032403THV

ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ **ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**

[-มากที่สุด] [+มากที่สุด]

ในการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับและถ้อยคำฉบับแปลที่มีตรงกัน ได้แก่ “เหนื่อยล้า” ผู้วิจัยวิเคราะห์ตามบริบทของเนื้อเรื่อง แคตนิสกำลังนึกถึงอาคารกระทรวงยุติธรรมของเขต 12 ซึ่งเป็นสถานที่ทำกิจกรรมทุกอย่างของประชากรในเขต แต่ประสบการณ์ของแคตนิสต่ออาคารนี้มีเพียงการทำพิธีกรรมเรื่องพ่อที่เสียชีวิต และการบอกลาครอบครัวก่อนที่จะไปแข่งขันเกมล่าชีวิต ผู้วิจัยเห็นว่าไม่มีบริบทที่สามารถเทียบเคียงกับส่วนประกอบทางความหมาย “เหนื่อยล้า” ได้

ส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำต้นฉบับแต่ไม่มีในฉบับแปล ได้แก่ “ปัญหา” “ไม่ได้รับการยอมรับ” และ “ความเครียด” เมื่อวิเคราะห์จากบริบทสถานการณ์ แคตนิสกำลังดีใจที่ไม่ได้จัดงานเลี้ยงที่อาคารกระทรวงยุติธรรม ซึ่งตรงกับส่วนประกอบ “ไม่ได้รับการยอมรับ” เพราะหากจัดงานเลี้ยงหรืองานรื่นเริงที่อาคารนั้นจะทำให้แคตนิสนึกถึงเหตุการณ์ที่เจอมาก่อนหน้านี้และรู้สึกโศกเศร้าแทนที่จะมีความสุข ในส่วนของ “ปัญหา” และ “ความเครียด” ผู้วิจัยมีความเห็นว่าไม่มีบริบทที่สามารถเทียบเคียงความหมายได้

ส่วนประกอบทางความหมายในถ้อยคำฉบับแปลด้านสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้าคือ “ความเจ็บปวด” เมื่อวิเคราะห์จากบริบทแล้วเป็นความเจ็บปวดทางด้านจิตใจที่เกิดขึ้นเมื่อแคตนิสนึกถึงอาคารกระทรวงยุติธรรม ในด้านพฤติกรรม “การเงียบ” สามารถวิเคราะห์ได้จากตัวแคตนิสที่กำลังคิดอยู่เงียบๆ และไม่ได้พูดอะไรออกมา และส่วนประกอบ “การร้องไห้” ผู้วิจัยเห็นว่าไม่มีบริบทที่สามารถเทียบเคียงความหมายได้ ด้านระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มากที่สุด” วิเคราะห์จากบริบทสถานการณ์ที่แคตนิสนึกถึงพิธีกรรมที่จัดขึ้นเมื่อสูญเสียพ่อ และการบอกลาครอบครัวหลังจากทราบว่าต้องไปเข้าแข่งขันเกมล่าชีวิตที่อาจจะเสียชีวิตเช่นกัน การสูญเสียถือเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความเศร้ามากที่สุดดังนั้นจึงสามารถเทียบเคียงส่วนประกอบทางความหมายส่วนนี้กับบริบทสถานการณ์ได้

แม้ว่าจะมีส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำทั้งในต้นฉบับและฉบับแปลที่ไม่ตรงกับบริบทของเนื้อเรื่อง แต่ไม่ได้ทำให้ความหมายเปลี่ยน เพราะผู้อ่านสามารถอนุมานได้จากบริบทสถานการณ์ของเรื่อง ดังนั้น การแปล “sad” เป็น “เศร้าโศก” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในภาษาไทยโดยมีภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

Ref. code: 25635906032403THV

ตัวอย่างที่ 7

sad – เศร้าโศก

ต้นฉบับ

“Thanks,” Thomas muttered. He was trying so hard not to slide back into the dark pit of ***sadness*** in which he’d fallen asleep. He still couldn’t get Chuck and Newt off his mind.

(The Maze Runner: The Scorch Trials, 2010, p. 141)

ฉบับแปล

"ขอบใจ" โทมัสพึมพำ เขาพยายามอย่างเหลือเกินที่จะไม่ร่วงกลับลงไปในหลุมมืดแห่ง***ความเศร้าโศก***ที่หลับคาไป เขายังสลัดชัคกับนิวท์ออกไปจากสมองไม่ได้

(สมรภูมิมอดไหม้, 2553, น. 256)

จากตัวอย่างที่ 7 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ “sadness” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำ “ความเศร้าโศก” เมื่อวิเคราะห์ตามโครงสร้างและโครงสร้างของถ้อยคำ “sadness” ประกอบด้วยรากศัพท์ [sad] และส่วนมูลฐาน [-ness] ที่ทำให้คำวิเศษณ์เป็นคำนาม เช่นเดียวกับ “ความเศร้าโศก” ที่ประกอบด้วยส่วนมูลฐาน [ความ-] และรากศัพท์ [เศร้าโศก] ซึ่งการเติม [ความ-] ทำให้เป็นคำอาการนาม ดังนั้น “sadness” และ “เศร้าโศก” จึงเป็นถ้อยคำชนิดเดียวกัน

ผู้วิจัยนำรากศัพท์ “sad” และ “เศร้าโศก” มาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายดังต่อไปนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
sad		เศร้าโศก
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[-ปัญหา]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]		[-ไม่ได้รับการยอมรับ]
[+ความเครียด]		[-ความเครียด]
[-ความเจ็บปวด]		[+ความเจ็บปวด]
[+เหนื่อยล้า]		[+เหนื่อยล้า]

Ref. code: 25635906032403THV

พฤติกรรม	**พฤติกรรม**
[-การร้องไห้]	[+การร้องไห้]
[-การเงียบ]	[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์	**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[-มากที่สุด]	[+มากที่สุด]

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของ “sad” และ “เศร้าโศก” พบว่ามีส่วนประกอบทางความหมายที่เหมือนกันเพียงส่วนประกอบเดียว คือ “ความเหนื่อยล้า” ซึ่งเมื่อวิเคราะห์จากบริบทเนื้อเรื่อง โทมัสกล่าวถึงความรู้สึกเศร้าโศกจากการนึกถึงเพื่อนสนิทอย่างชัคและนิวท์ที่เสียชีวิตไป และความเศร้านั้นก็เกิดขึ้นทุกครั้งก่อนที่โทมัสจะนอนหลับ จึงเป็นความเหนื่อยล้าที่เกิดขึ้นและทำให้เกิดอารมณ์เศร้ากับโทมัส

ส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำต้นฉบับแต่ไม่มีในฉบับแปล ได้แก่ “ปัญหา” “ไม่ได้รับการยอมรับ” และ “ความเครียด” เมื่อวิเคราะห์จากบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นที่โทมัสจะนึกถึงเพื่อนสนิทที่เสียชีวิตไปแล้ว และทำให้เกิดอารมณ์เศร้าก่อนนอนหลับทุกครั้ง สามารถเทียบเคียงได้กับ “ความเครียด” และเป็น “ปัญหา” ที่ไม่สามารถลืมการสูญเสียเพื่อนได้

ส่วนประกอบทางความหมายในฉบับแปลที่ไม่มีในถ้อยคำต้นฉบับ ได้แก่ “ความเจ็บปวด” จากการวิเคราะห์บริบทสถานการณ์ที่โทมัสเห็นเพื่อนสนิททั้งสองคนเสียชีวิตกับตา เป็นบริบทสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดทางจิตใจ รวมถึงระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มากที่สุด” ที่เกิดขึ้นจากการสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก

ในด้านของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดอารมณ์เศร้า ได้แก่ “การร้องไห้” และ “การเงียบ” ผู้วิจัยเห็นว่าไม่สามารถเทียบเคียงกับบริบทของเรื่องได้เพราะเนื้อเรื่องไม่ได้กล่าวถึง แต่ก็ไม่ได้ทำให้ความหมายหรือเนื้อเรื่องเปลี่ยนแปลงไป ผู้อ่านสามารถอนุมานความเศร้าโศกที่เกิดขึ้นได้จากทั้งส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำร่วมด้วยบริบทภายนอก ดังนั้น การแปล “sad” เป็น “เศร้าโศก” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในภาษาไทยโดยมีภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 8

miserale – หดหู่

ต้นฉบับ

Since I'm hitting everything he throws up, he starts increasing the number of birds he sends airborne. I forget the rest of the gym and the victors and

Ref. code: 25635906032403THV

how ***miserable*** I am and lose myself in the shooting. When I manage to take down five birds in one round, I realize it's so quiet I can hear each one hit the floor. I turn and see the majority of the victors have stopped to watch me. Their faces show everything from envy to hatred to admiration.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 128)

ฉบับแปล

ด้วยเหตุที่ฉันยิงทุกสิ่งซึ่งเขาโยนขึ้นไปได้ เขาจึงเริ่มเพิ่มจำนวน จากนั้นฉันก็ไม่สนใจสิ่งใดๆ ในโรงยิมอีก รวมถึงพวกผู้พิชิตทั้งหลาย และความรู้สึก***หดหู่***ในใจ จดจ่ออยู่กับการยิงเป้าบิน ตอนที่ยิงนกห้าตัวได้ในครั้งเดียวนั้น ฉันเอะใจว่าทำไมรอบตัวจึงเงียบเสียบจนได้ยินเสียงนกแต่ละตัวตกลงพื้น จึงหันไปมอง แล้วก็เห็นว่าผู้พิชิตส่วนใหญ่หยุดยืนดูฉันอยู่ สีหน้าพวกเขามีตั้งแต่อิจฉาเกลียดชัง ไปจนถึงชื่นชม

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 236-237)

ในตัวอย่างที่ 8 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับ “miserable” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “หดหู่” ซึ่งเป็นรากศัพท์ทั้งสองคำ ผู้วิจัยจึงนำมาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมาย ดังนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
miserable		หดหู่
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ความเครียด]		[-ความเครียด]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
[-การเงียบ]		[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์		**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[+มาก]		[+มาก]

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายข้างต้นพบว่าถ้อยคำต้นฉบับและฉบับแปลมีส่วนประกอบที่ตรงกันเพียงส่วนประกอบเดียว คือ ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” ซึ่งเมื่อวิเคราะห์จากบริบทเนื้อเรื่องผู้วิจัยเห็นว่ายังไม่มีบริบทใดสามารถเทียบเคียงความหมายได้

Ref. code: 25635906032403THV

ส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำต้นฉบับแต่ไม่มีในถ้อยคำฉบับแปล คือ “ความเครียด” เมื่อวิเคราะห์จากบริบทเนื้อเรื่องซึ่งเป็นบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับแคตนิส ที่ถูกบังคับให้ต้องเลือกผู้พิชิตที่เป็นผู้เข้าร่วมแข่งขันเกมล่าชีวิตมาเป็นพรรคพวกของตนเอง แต่เพราะแคตนิสไม่รู้สึกอยากเป็นเพื่อนกับใครจึงทำให้คิดมากและเกิดความเครียด

ในส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำฉบับแปลแต่ไม่มีในถ้อยคำต้นฉบับ คือ “การเงียบ” ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ตามบริบทสถานการณ์ของตัวละคร ณ ขณะนั้นที่กำลังฝึกการยิงธนู รวมถึงกำลังคิดและไม่ได้พูดอะไรออกมา สามารถเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมาย “เงียบ”

แม้ว่าจะมีส่วนประกอบทางความหมายที่ไม่สามารถเทียบเคียงกับบริบทเนื้อเรื่องได้ แต่ก็ไม่ได้ทำให้ความหมายเปลี่ยนหรือหายไป ผู้อ่านยังสามารถอนุมานได้ตามบริบทและส่วนประกอบทางความหมายอื่นๆ ดังนั้น การแปล “miserable” เป็น “หดหู่” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในภาษาไทยโดยมีภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 9

melancholy – เศร้าสร้อย

I hate that they separated me from you guys, she said.

Thomas understood why they had, though. She was the only girl and the rest of the Gladers were teenage boys—a bunch of shanks they didn’t trust yet.

Guess they were protecting you.

Yeah. I guess. *Melancholy* seeped into his brain with her words, stuck to them like syrup. But it sucks being alone after everything we went through.

(The Maze Runner: The Scorch Trials, 2010, p. 9)

ฉบับแปล

ฉันเกลียดจังที่พวกนั้นแยกฉันออกจากพวกนาย เธอว่า

แต่โทมัสเข้าใจว่าทำไมพวกเขาถึงทำอย่างนั้น เธอเป็นเด็กสาวเพียงคนเดียว แต่ชาวทุ่งที่เหลือเป็นเด็กรุ่นหนุ่ม เพียกกลุ่มใหญ่ที่พวกเขายังไม่ไว้ใจ

เดาว่าพวกนั้นคงปกป้องเธอน่ะ

เออ คงงั้นมั้ง *ความเศร้าสร้อย*ซึมเข้ามาในสมองเขาพร้อมคำพูดเธอติดแน่นอยู่เหมือนน้ำเชื่อม แต่ห่วยมากเลยที่ต้องอยู่คนเดียว หลังจากพวกเราผ่านอะไรด้วยกันมาตั้งเยอะแยะ

(สมรภูมิมอดไหม้, 2553, น. 9)

Ref. code: 25635906032403THV

ในตัวอย่างที่ 9 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับ “melancholy” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “ความเศร้าสร้อย” เมื่อวิเคราะห์ตามโครงสร้างและโครงสร้างของถ้อยคำ “melancholy” เป็นรากศัพท์ที่เป็นคำนาม และ “ความเศร้าสร้อย” ที่ประกอบด้วยส่วนมูลฐาน [ความ-] และรากศัพท์ [เศร้าสร้อย] ซึ่งการเติม [ความ-] ทำให้เป็นคำอาการนาม ดังนั้น “melancholy” และ “ความเศร้าสร้อย” จึงเป็นถ้อยคำชนิดเดียวกัน

ผู้วิจัยนำ “melancholy” และ “เศร้าสร้อย” ที่เป็นรากศัพท์มาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมาย ดังนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
melancholy		เศร้าสร้อย
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[-ปัญหา]
[-ผิดหวัง]		[+ผิดหวัง]
[-การสูญเสีย]		[+การสูญเสีย]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]		[-ไม่ได้รับการยอมรับ]
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ความเครียด]		[-ความเครียด]
[+เหนื่อยล้า]		[+เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
[+การเงียบ]		[-การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์		**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
ไม่ระบุ		ไม่ระบุ

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายข้างต้นพบว่ามีส่วนประกอบที่ตรงกันเพียงส่วนเดียว ได้แก่ “ความเหนื่อยล้า” เมื่อวิเคราะห์ตามบริบทสถานการณ์ที่ตัวละครกำลังเผชิญหน้ากับการหลบหนีออกจากเขาวงกต และมาพบกับกลุ่มคนที่กล่าวอ้างว่าจะคอยช่วยเหลือพวกเขา โดยแยกโทมัสและเทเรซาที่ออกจากเขาวงกตมาด้วยกัน การหลบหนีออกจากเขาวงกตเต็มไปด้วย

Ref. code: 25635906032403THV

สถานการณ์มากมายที่ทำให้เกิดความเหน็ดเหนื่อย จึงสามารถเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมาย “ความเหนื่อยล้า”

ส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำต้นฉบับแต่ไม่มีในถ้อยคำฉบับแปล ได้แก่ “ปัญหา” “ไม่ได้รับการยอมรับ” “ความเครียด” และพฤติกรรม “การเงียบ” เมื่อวิเคราะห์จากบริบทสถานการณ์ข้างต้นที่โทมัสและเทเรซาถูกแยกออกจากกันและต้องคุยกันผ่านทางโทรจิตเท่านั้น แตกต่างจากที่เคยอยู่ในเขาวงกตและหลบหนีด้วยกันมา สามารถเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมาย “ปัญหา” และความรู้สึกไม่อยากแยกจากกันสามารถเทียบได้กับ “ไม่ได้รับการยอมรับ” และสถานการณ์เหล่านั้นก็ส่งผลให้เกิด “ความเครียด” ต่อตัวเทเรซ่าและโทมัสเช่นกัน ในส่วนของ “การเงียบ” ผู้วิจัยเห็นว่าไม่สามารถเทียบเคียงกับบริบทใดได้

ส่วนประกอบทางความหมายที่ไม่มีในถ้อยคำต้นฉบับแต่มีในถ้อยคำฉบับแปล ได้แก่ “ความผิดหวัง” และ “การสูญเสีย” จากบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โทมัสและเทเรซ่า “ผิดหวัง” ที่ไม่ได้อยู่ด้วยกันเหมือนที่ผ่านมา รวมถึงสามารถเทียบได้กับ “การสูญเสีย” ที่หมายถึงสูญเสียเพื่อนที่เคยอยู่ข้างกันมาเสมอ แม้จะเป็นระยะเวลาเพียงชั่วคราวเท่านั้น

แม้ว่าจะมีส่วนประกอบทางความหมายบางส่วนที่ไม่สามารถเทียบเคียงกับบริบทเนื้อเรื่องได้ แต่ส่วนประกอบทางความหมายและบริบทอื่นๆ ก็สามารถทำให้ผู้อ่านอนุมานและเข้าใจถึงความหมายที่สื่อออกมาได้จากบริบทที่เกิดขึ้น ดังนั้น การแปล “melancholy” เป็น “ความเศร้าสร้อย” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในภาษาไทยโดยมีภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 10

unhappy – เศร้าใจ

ต้นฉบับ

There must have been some mistake. This can't be happening. Prim was one slip of paper in the thousands! Her chances of being chosen so remote I'd not even bothered to worry about her. Hadn't I done everything? Taken the tesserae, refused to let her do the same? One slip. One slip in thousands. The odds had been entirely in her favor. But it hadn't mattered.

Somewhere far away, I can hear the crowd murmuring ***unhappily*** as they always do when a twelve-year-old gets chosen because no one thinks this is fair.

(The Hunger Games: The Hunger Games, 2008, p. 25)

ฉบับแปล

Ref. code: 25635906032403THV

ต้องมีบางอย่างผิดพลาดแน่ เป็นไปไม่ได้ พริมมีชื่ออยู่ใบเดียวท่ามกลางแผ่นกระดาษจำนวนมากมายหลายพัน! โอกาสที่ชื่อของเธอจะถูกจับขึ้นมามีน้อยมากจนฉันแทบไม่กังวล ฉันไม่ได้ทำทุกอย่างแล้วหรือ -- ไม่ยอมให้เธอเอาชื่อไปแลกชิ้นไม้อย่างฉัน แผ่นกระดาษใบเดียวใบเดียวในจำนวนมากมายหลายพัน เธอเป็นต่อเต็มที่ แต่นั่นไม่สำคัญแล้ว

จากที่ไหนสักแห่งไกลออกไป ฉันได้ยินเสียงฝูงชนพึมพำด้วย*ความเศร้าใจ*เหมือนเช่นทุกครั้งที่เด็กอายุสิบสองถูกเลือก ไม่มีใครคิดว่ามันยุติธรรม

(เกมล่าชีวิต, 2551, น. 31-32)

ในตัวอย่างที่ 10 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า “unhappily” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “ความเศร้าใจ” เมื่อวิเคราะห์จากโครงสร้างของถ้อยคำ “unhappily” มาจาก [unhappy] ที่เป็นรากศัพท์ และ [-ly] ที่เป็นส่วนมูลฐานเติมท้ายมาเป็นการแปลงเป็นวิเศษณ์ ซึ่งในตัวบทนี้ “unhappily” ทำหน้าที่ขยาย “murmuring” และเมื่อวิเคราะห์โครงสร้างของถ้อยคำในฉบับแปล “ความเศร้าใจ” มาจาก [เศร้าใจ] ที่เป็นรากศัพท์ และ [ความ-] ที่เป็นส่วนมูลฐานเติมหน้าเพื่อทำให้เป็นคำอาการนาม ถ้อยคำ “ความเศร้าใจ” ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายคำกริยา “พึมพำ” เช่นเดียวกับถ้อยคำต้นฉบับ จึงสามารถเทียบเคียงความหมายได้เช่นเดียวกัน

ผู้วิจัยจึงนำรากศัพท์ของถ้อยคำต้นฉบับ “unhappy” และถ้อยคำฉบับแปล “เศร้าใจ” มาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมาย ดังนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
unhappy		เศร้าใจ
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[+ปัญหา]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]		[-ไม่ได้รับการยอมรับ]
[+ความเครียด]		[+ความเครียด]
[+เหนื่อยล้า]		[-เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
[-การเงียบ]		[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์		**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**

Ref. code: 25635906032403THV

ไม่ระบุ ไม่ระบุ

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับและฉบับแปล พบว่ามีส่วนประกอบทางความหมายที่เหมือนกัน ได้แก่ “ปัญหา” และ “ความเครียด” เมื่อพิจารณาจากบริบทเนื้อเรื่องที่แคตนิสได้ยินเสียงพึมพำจากประชากรในเขต 12 ที่รู้สึกเศร้าเพราะมีเด็กผู้หญิงอายุเพียง 12 ปี ซึ่งเป็นปีแรกที่ถูกบังคับให้มีชื่อเพื่อให้แคปิตอลสุ่มเลือกไปแข่งขันเกมล่าชีวิต บริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นข้างต้นเป็น “ปัญหา” ที่ทุกคนไม่สามารถช่วยเหลือหรือแก้ไขได้ เพราะทุกคนจำเป็นต้องเอาชีวิตรอดเพื่อตัวเองและครอบครัว สถานการณ์เหล่านี้ส่งผลให้เกิด “ความเครียด” เช่นกัน

ส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำต้นฉบับแต่ไม่มีในถ้อยคำฉบับแปล ได้แก่ “การไม่ได้รับการยอมรับ” และ “ความเหนื่อยล้า” เมื่อวิเคราะห์จากบริบทสถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้น “การไม่ได้รับการยอมรับ” สามารถเทียบเคียงได้กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อเด็กอายุเพียง 12 ปีได้รับการสุ่มเลือกให้เป็นเครื่องบรรณาการที่ต้องเข้าร่วมเกมล่าชีวิต ซึ่งเป็นเกมที่ต้องฆ่าคนอื่นๆ เพื่อเอาชีวิตรอด จึงเกิดความรู้สึกไม่ยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น ในด้านของ “ความเหนื่อยล้า” ผู้วิจัยเห็นว่าไม่สามารถเทียบเคียงกับบริบทใดได้

ส่วนประกอบทางความหมายที่ไม่มีในถ้อยคำต้นฉบับแต่มีในถ้อยคำฉบับแปล ได้แก่ “การเงียบ” ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดอารมณ์เศร้า ในบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นคือเกิดการ “พึมพำ” จากประชากรเขต 12 จึงไม่สามารถเทียบเคียงได้กับ “ความเงียบ”

แม้ว่าจะมีส่วนประกอบทางความหมายที่ไม่สามารถเทียบเคียงได้กับบริบทเนื้อเรื่อง แต่เพราะมีส่วนประกอบอื่นที่สามารถเทียบเคียงได้กับบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้น รวมถึงสถานการณ์ต่างๆ ที่ทำให้ผู้อ่านสามารถอนุมานถึงอารมณ์เศร้าที่เกิดขึ้นได้โดยไม่ลดทอนความหมายลงไป ดังนั้น การแปล “unhappily” เป็น “ความเศร้าใจ” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในภาษาไทยโดยมีภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 11

grieve – เศร้าสลด

ต้นฉบับ

We stood in the freezing air as the afternoon turned overcast, a light snow dusted the earth. The elevators moved more slowly now and disgorged fewer beings. I knelt on the ground and pressed my hands into the cinders, wanting so badly to pull my father free. If there's a more helpless feeling than trying to reach someone you love who's trapped underground, I don't know it. The wounded. The bodies. The

Ref. code: 25635906032403THV

waiting through the night. Blankets put around your shoulders by strangers. A mug of something hot that you don't drink. And then finally, at dawn, the ***grieved*** expression on the face of the mine captain that could only mean one thing.

(The Hunger Games: Mockingjay, 2010, p. 233)

ฉบับแปล

พวกเรายืนอยู่ท่ามกลางอากาศเหน็บหนาวขณะที่ท้องฟ้ายามบ่ายเริ่มปกคลุมด้วยก้อนเมฆ หิมะเบาๆ ตกปกคลุมพื้นดิน ลิฟต์เริ่มเคลื่อนช้าลง...คายคนออกมาน้อยลงเรื่อยๆ แล้วในตอนนี้ฉันคุกเข่าลง ฝ่ามือกดลงบนพื้นที่เต็มไปด้วยเถ้าถ่าน อยากดึงพ่อขึ้นมาสู่อิสรภาพใจจะขาด หากมีความรู้สึกสิ้นหวังใดที่มากไปกว่าการพยายามเอื้อมมือถึงใครสักคนที่คุณรักซึ่งติดแหง็กอยู่ใต้ดินแล้วฉันก็ไม่เคยรู้ คนเจ็บ คนตาย การรอคอยตลอดคืน คนแปลกหน้าเอาผ้าห่มมาคลุมไหล่ให้ เหยือกใส่เครื่องดื่มร้อนๆ ที่คุณจะไม่ดื่มวางอยู่ใกล้ๆ ในที่สุด เมื่อฟ้าสาง สีหน้า***เศร้าสลด***ของหัวหน้าคนงานเหมืองซึ่งมีความหมายเพียงอย่างเดียวปรากฏขึ้น

(เกมล่าชีวิต: ม็อคกิ้งเจย์, 2553, น. 221-222)

ในตัวอย่างที่ 11 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ “grieved” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “เศร้าสลด” เมื่อวิเคราะห์ตามโครงสร้างของถ้อยคำ “grieved” มีรากศัพท์คือ [grieve] และมีส่วนมูลฐานเติมท้าย [-ed] เพื่อให้เป็นการแปลงเป็นคุณศัพท์ “expression” ซึ่งทำหน้าที่เดียวกับ “เศร้าสลด” ที่เป็นรากศัพท์ และทำหน้าที่ขยายคำนาม “สีหน้า” จึงเป็นคำชนิดเดียวกัน

ผู้วิจัยนำ “grieve” และ “เศร้าสลด” ที่เป็นรากศัพท์มาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมาย ดังนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
grieve		เศร้าสลด
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ความเจ็บปวด]		[+ความเจ็บปวด]
[-เหนื่อยล้า]		[+เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
[-การเงียบ]		[+การเงียบ]

Ref. code: 25635906032403THV

ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์	ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์
[+มาก]	[-มาก]

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับและถ้อยคำฉบับแปล พบว่ามีส่วนประกอบทางความหมายที่เหมือนกัน ได้แก่ “ความเจ็บปวด” เมื่อพิจารณาบริบทเนื้อเรื่องที่แคตนิสกำลังกล่าวถึงเหตุการณ์ในวันที่เหมืองของเขต 12 ถล่ม และทำให้พ่อของแคตนิสเสียชีวิต ก่อนจะบรรยายถึงใบหน้าที่แสดงอารมณ์เศร้าของหัวหน้าคนงานเพราะไม่สามารถช่วยชีวิตพ่อของแคตนิสได้ บริบทสถานการณ์นี้สามารถเทียบเคียงได้กับ “ความเจ็บปวด” ทางจิตใจของหัวหน้าคนงานที่ไม่สามารถช่วยชีวิตลูกน้องของตนได้ และต้องบอกข่าวการเสียชีวิตให้แก่ครอบครัวของลูกน้อง

ส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำต้นฉบับแต่ไม่มีในถ้อยคำฉบับแปล คือ ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” เมื่อวิเคราะห์จากบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับหัวหน้าคนงานที่สูญเสียลูกน้องของตนเองไปในเหตุเหมืองระเบิด ต้องทำหน้าที่ค้นหาผู้รอดชีวิต เมื่อไม่สามารถช่วยชีวิตลูกน้องได้ทั้งหมดและต้องนำข่าวมาบอกกับครอบครัว บริบทสถานการณ์ต่างๆ ทำให้ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์เพิ่มขึ้นเป็น “มาก” ได้

ส่วนประกอบทางความหมายที่ไม่มีในถ้อยต้นฉบับแต่มีในถ้อยฉบับแปล ได้แก่ “ความเหนื่อยล้า” และพฤติกรรม “การเงียบ” เมื่อวิเคราะห์จากบริบทสถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้นสามารถเทียบเคียงได้กับ “ความเหนื่อยล้า” ของหัวหน้าคนงานที่พยายามช่วยเหลือลูกน้องของตนเองมาทั้งคืน และเมื่อต้องแจ้งข่าวร้ายแก่ครอบครัวของลูกน้องที่ไม่สามารถช่วยชีวิตได้ก็ทำได้เพียงแสดงออกทางสีหน้าและไม่พูดอะไรออกมา ซึ่งเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมาย “การเงียบ”

ดังนั้น การแปล “grieved” เป็น “เศร้าสลด” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในภาษาไทยโดยมีภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 12

unfortunate – เศร้าสลด

ต้นฉบับ

The Head Peacekeeper comes back with more instructions for the population. It seems that this evening there was an *unfortunate* incident where a crowd beat to death a young man who resembled Peeta. Henceforth, all rebel sightings are to be reported immediately to authorities, who will deal with the

Ref. code: 25635906032403THV

identification and arrest of the suspect. They show a photo of the victim. Apart from some obviously bleached curls, he looks about as much like Peeta as I do.

(The Hunger Games: Mockingjay, 2010, p. 337)

ฉบับแปล

ผู้บัญชาการผู้พิทักษ์สันติภาพกลับมาอีกครั้งพร้อมประกาศเพิ่มเติมสำหรับประชากร ดูเหมือนว่าเย็นวันนี้เกิดเหตุการณ์*เศร้าสลด*ขึ้น เมื่อฝูงชนรุมตีชายหนุ่มคนหนึ่งที่หน้าตาละม้ายคล้ายคลึงพีต้าจนตาย ดังนั้นจึงมีประกาศว่า หากผู้ใดพบเห็นกลุ่มกบฏ ต้องรายงานต่อผู้มีอำนาจ เพื่อให้ตรวจสอบรูปพรรณสัณฐานและดำเนินการจับกุมผู้ต้องสงสัยต่อไป พวกเขาฉายภาพถ่ายของเหยื่อ ซึ่งนอกจากผมบลอนด์ที่กัดสีอย่างเห็นได้ชัดแล้ว เขาดูคล้ายพีต้าพอๆ กับฉันนั่นแหละ

(เกมล่าชีวิต: ม็อคกิ้งเจย์, 2553, น. 350)

ในตัวอย่างที่ 12 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ “unfortunate” เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “เศร้าสลด” ซึ่งเป็นรากศัพท์ทั้งสองถ้อยคำ นำมาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมาย ดังนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
unfortunate		เศร้าสลด
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[-ปัญหา]
[+ผิดหวัง]		[-ผิดหวัง]
[-ความเจ็บปวด]		[+ความเจ็บปวด]
[-เหนื่อยล้า]		[+เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
[-การเงียบ]		[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์		**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
ไม่ระบุ		ไม่ระบุ

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับและถ้อยคำฉบับแปลพบว่าไม่มีส่วนประกอบทางความหมายที่ตรงกัน เมื่อพิจารณาจากบริบทสถานการณ์ที่

Ref. code: 25635906032403THV

เกิดขึ้นในเนื้อเรื่อง ที่กำลังกล่าวถึงเหตุการณ์ที่มีคนถูกรุมทำร้ายจนเสียชีวิตและไม่มีใครคาดคิดว่าจะเกิดขึ้น สามารถจัดให้อยู่ในกลุ่มของส่วนประกอบทางความหมาย “ปัญหา” และ “ความผิดหวัง” ซึ่งตรงกับส่วนประกอบทางความหมายด้านสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้าของถ้อยคำต้นฉบับ “unfortunate”

ในด้านส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในฉบับแปล “เศร้าสลด” ได้แก่ สาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความเจ็บปวด” และ “ความเหนื่อยล้า” และพฤติกรรม “การเงียบ” สามารถวิเคราะห์ร่วมกับบริบทภายนอกด้านบริบทสถานการณ์ในเนื้อเรื่องที่เกิดขึ้นกับตัวละครทราบถึงการเสียชีวิตว่าเป็นเพราะกลุ่มของตนเอง จึงเกิด “ความเจ็บปวด” ภายในจิตใจ และในขณะนั้นตัวละครกำลังหยุดพักหลังจากการต่อสู้กับกับดักในแคปิตอล สามารถเทียบเคียงได้กับ “ความเหนื่อยล้า” และพฤติกรรมที่ทุกคนนั่งดูข่าวกันอยู่โดยที่ไม่พูดอะไรสามารถเทียบได้กับ “การเงียบ”

แม้ว่าถ้อยคำในฉบับแปล “เศร้าสลด” จะไม่มีส่วนประกอบทางความหมายที่สามารถสื่อถึง “ปัญหา” และ “ความผิดหวัง” เช่นเดียวกับถ้อยคำต้นฉบับ แต่เนื่องจากมีบริบทภายใน “<u>เหตุการณ์</u>เศร้าสลด” ที่กล่าวถึงเหตุการณ์ที่เป็น “ปัญหา” และการอธิบายว่าบุคคลที่เสียชีวิตหน้าตาไม่คล้ายพีต้า ซึ่งสามารถเทียบเคียงได้กับ “ความผิดหวัง” ด้วยเหตุนี้ แม้ว่าจะมีส่วนประกอบทางความหมายในถ้อยคำฉบับแปลที่ไม่สามารถเทียบเคียงได้กับบริบทเนื้อเรื่อง แต่เพราะมีส่วนประกอบอื่นที่สามารถเทียบเคียงได้กับบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้น รวมถึงสถานการณ์ต่างๆ ที่ทำให้ผู้อ่านสามารถอนุมานถึงอารมณ์เศร้าที่เกิดขึ้นได้โดยไม่ลดทอนความหมายลงไป ดังนั้นการแปล “unfortunate” เป็น “เศร้าสลด” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในภาษาไทยโดยมีภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 13

sorrow – โศกสลด

ต้นฉบับ

But now Chuck was gone. And his limp body, to which Thomas still clung, seemed a cold talisman—that not only would those dreams of a hopeful future never come to pass, but that life had never been that way in the first place. That even in escape, dreary days lay ahead. A life of ***<u>sorrow</u>***.

(The Maze Runner: The Maze Runner, 2009, p. 359)

ฉบับแปล

Ref. code: 25635906032403THV

แต่ตอนนี้ชัคจากไปแล้ว ร่างอ่อนปวกเปียกที่โทมัสยังกอดแน่นอยู่เหมือนเป็นเครื่องรางเย็นเยียบ ว่าไม่ใช่เพียงแค่ความฝันถึงอนาคตเปี่ยมความหวังพวกนั้นจะไม่มีวันเกิดขึ้นเท่านั้น แต่ชีวิตยังไม่เคยเป็นอย่างนั้นตั้งแต่แรกแล้ว ว่าแม้แต่ต่อให้หลบหนีไปได้ วันอันหม่นหมองก็ยังรออยู่ ชีวิต*โศกสลด*

(วงกตมฤตยู, 2552, น. 357)

ในตัวอย่างที่ 13 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ “sorrow” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “โศกสลด” ซึ่งเป็นรากศัพท์ทั้งสองคำ นำมาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายได้ดังนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
sorrow		โศกสลด
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[-ปัญหา]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]		[-ไม่ได้รับการยอมรับ]
[+ความเครียด]		[-ความเครียด]
[-ความเจ็บปวด]		[+ความเจ็บปวด]
[+เหนื่อยล้า]		[+เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
[-การร้องไห้]		[+การร้องไห้]
[-การเงียบ]		[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์		**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[+มาก]		[-มาก]

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับและถ้อยคำฉบับแปลพบว่ามีส่วนประกอบทางความหมายที่ตรงกันเพียงส่วนเดียว ได้แก่ “ความเหนื่อยล้า” เมื่อพิจารณาจากบริบทสถานการณ์ที่โทมัสเพิ่งจะสูญเสียเพื่อนสนิทอย่างชัคไปหลังจากหนีออกมาจากเขาวงกต การหลบหนีที่ต้องเอาชีวิตรอดสามารถเทียบเคียงได้กับ “ความเหนื่อยล้า”

ส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำต้นฉบับแต่ไม่มีในถ้อยคำฉบับแปล ได้แก่ “ปัญหา” “ไม่ได้รับการยอมรับ” “ความเครียด” และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก”

Ref. code: 25635906032403THV

เมื่อพิจารณาจากบริบทสถานการณ์ข้างต้นที่โทมัสต้องสูญเสียเพื่อนไป และรับรู้ถึงสถานการณ์โรคระบาดที่เกิดขึ้น เป็นโรคที่ทำให้มนุษย์กินมนุษย์ด้วยกันเอง และตอนนี้โลกกำลังอยู่ในภาวะวิกฤต เพราะไม่สามารถหาทางรักษาได้ สามารถเทียบเคียงได้กับ “ปัญหา” ที่เกิดขึ้น ก่อให้เกิด “ความเครียด” ที่ไม่สามารถแก้ปัญหาหรือทำอะไรได้นอกจากปล่อยให้เกิดขึ้นอยู่อย่างนั้น ทั้งปัญหาและความเครียดทำให้เกิดระดับความเข้มข้นทางอารมณ์สูงขึ้นและเทียบเคียงได้กับ “มาก” ในส่วนของ “ไม่ได้รับการยอมรับ” ผู้วิจัยเห็นว่าไม่มีบริบทที่สามารถเทียบเคียงส่วนประกอบทางความหมายนี้ได้

ส่วนประกอบทางความหมายที่ไม่มีในถ้อยคำต้นฉบับ แต่มีในถ้อยคำฉบับแปล ได้แก่ “ความเจ็บปวด” พฤติกรรม “การร้องไห้” และ “การเงียบ” เมื่อวิเคราะห์ตามบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นถือเป็น “ความเจ็บปวด” ทางจิตใจของโทมัสที่ต้องสูญเสียเพื่อนไป ในขณะนั้นโทมัสกอดร่างของชัคเอาไว้และร้องไห้ ซึ่งเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมาย “การร้องไห้” ในส่วนของ “การเงียบ” ผู้วิจัยเห็นว่าไม่มีบริบทที่สามารถเทียบเคียงส่วนประกอบทางความหมายนี้ได้

แม้ว่าจะมีส่วนประกอบทางความหมายที่ไม่สามารถเทียบเคียงได้กับบริบทเนื้อเรื่อง แต่เพราะมีส่วนประกอบอื่นที่สามารถเทียบเคียงได้กับบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้น รวมถึงสถานการณ์ต่างๆ ที่ทำให้ผู้อ่านสามารถอนุมานถึงอารมณ์เศร้าที่เกิดขึ้นได้โดยไม่ลดทอนความหมายลงไป ดังนั้น การแปล “sorrow” เป็น “โศกสลด” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในภาษาไทยโดยมีภายนอกตัวบทเป็นส่วนประกอบร่วม

จากการศึกษาสามารถกล่าวโดยสรุปไว้ว่าลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยเป็นการแปลที่พิจารณาจากส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับและถ้อยคำฉบับแปล รวมถึงพิจารณาร่วมกับตัวบทเพื่อให้การแปลสามารถเทียบเคียงความหมายได้อย่างเหมาะสม

4.3 ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยร่วมกับถ้อยคำอื่น

การแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยร่วมกับส่วนประกอบทางความหมาย ผู้แปลจะเลือกใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า 1 ถ้อยคำ และถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าอีก 1-2 ถ้อยคำ เป็นการสร้างถ้อยคำใหม่ด้วยการประสมคำเพื่อให้สามารถสื่อถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครได้อย่างเหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยจะนำแนวคิดและทฤษฎีโครงสร้างทางความหมายของซาเพียร์ (Sapir, 1884-1939) มาช่วยในการวิเคราะห์

Ref. code: 25635906032403THV

ผู้วิจัยพบว่าในฉบับแปลทั้ง 2 เรื่อง มีถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยร่วมกับถ้อยคำอื่นทั้งหมด 5 ถ้อยคำ ได้แก่ ทุกข์ระทม รันทดน่าสงสาร เศร้าซึม สลดหดหู่ และ อาการซึมเศร้า มีการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

grieve – ทุกข์ระทม

ต้นฉบับ

“The district had given us a small amount of money as compensation for his death, enough to cover one month of ***grieving***.”

(The Hunger Games: The Hunger Games, 2008, p. 31)

ฉบับแปล

“เขตมอบเงินก้อนให้เราเป็นค่าชดเชยการเสียชีวิตของพ่อ เพียงพอที่จะใช้จ่ายตลอดหนึ่งเดือนแห่งความ***ทุกข์ระทม***”

(เกมล่าชีวิต, 2551, น. 37)

ในตัวอย่างที่ 1 ถ้อยคำ “grieving” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำ “ความทุกข์ระทม” เมื่อวิเคราะห์ตามโครงสร้างและโครงสร้างของถ้อยคำ “grieving” มีรากศัพท์คือ “grieve” และส่วนมูลฐาน [-ing] ที่เติมหลังคำกริยาทำให้คำกริยาเปลี่ยนเป็นคำนาม และในภาษาไทยสามารถเติมส่วนมูลฐาน [ความ-] หน้ารากศัพท์ [ทุกข์ระทม] เพื่อทำให้กลายเป็นคำอาการนาม จึงทำให้ “grieving” และ “ความทุกข์ระทม” เป็นคำชนิดเดียวกัน

“ทุกข์ระทม” ประกอบไปด้วยถ้อยคำ “ทุกข์” ที่ไม่ได้อยู่ในถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า และ “ระทม” เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า เป็นการสร้างความหมายของถ้อยคำใหม่ด้วยการทำให้กลายเป็นคำประสม เมื่อวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของ “ทุกข์” โดยหาความหมาย จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) หมายถึง “น. ความยากลำบาก, ความไม่สบายกายไม่สบายใจ, ความทนได้ยาก, ความทนอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้” ตามความหมายข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่าสามารถจัดกลุ่มส่วนประกอบทางความหมายในกลุ่มสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ปัญหา” คือ “ความยากลำบาก, ความทนได้ยาก, ความทนอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้” และ กลุ่ม “ความเครียด” คือ “ความไม่สบายกายไม่สบายใจ”

ผู้วิจัยนำถ้อยคำ “grieving” “ทุกข์” และ “ระทม” มาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายดังนี้

Ref. code: 25635906032403THV

ต้นฉบับ		**ฉบับแปล**
grieve	→	ทุกข์ระทม

grieve	ทุกข์	ระทม
สาเหตุ	**สาเหตุ**	**สาเหตุ**
[-ปัญหา]	[+ปัญหา]	[-ปัญหา]
[-ความเครียด]	[+ความเครียด]	[-ความเครียด]
[+ความเจ็บปวด]	[-ความเจ็บปวด]	[+ความเจ็บปวด]
พฤติกรรม	**พฤติกรรม**	**พฤติกรรม**
[-การเงียบ]	[-การเงียบ]	[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์	**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**	**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[+มาก]	[-มาก]	[-มาก]

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายพบว่า ส่วนประกอบทางความหมายของ “grieve” ได้แก่ “ความเจ็บปวด” ตรงกับส่วนประกอบทางความหมายของ “ระทม” ในส่วนของส่วนประกอบทางความหมายของ “ทุกข์” ได้แก่ “ปัญหา” และ “ความเครียด” ซึ่งตรงตามบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่อง เกิดจากการสูญเสียคือพ่อ สามี และหัวหน้าครอบครัวของแคตนิสที่เป็นตัวเอกของเรื่อง จึงเป็น “ปัญหา” การใช้ชีวิตเพราะขาดรายได้หลักที่จะเลี้ยงครอบครัวไป และก่อให้เกิด “ความเครียด” เมื่อแม่ของแคตนิสไม่สามารถทำงานได้เพราะอยู่ในสภาวะช็อกจากการสูญเสีย และเนื่องจาก “ระทม” ไม่มีส่วนประกอบทางความหมายเพียงพอที่จะอธิบายถึงความเศร้าที่เกิดขึ้นได้ จึงนำถ้อยคำ “ทุกข์” ที่มีส่วนประกอบทางความหมายที่สามารถเทียบเคียงกับความหมายจากบริบทเนื้อเรื่อง นำมาสร้างคำใหม่เพื่อให้สามารถสื่อถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครและบริบทของตัวบทได้อย่างเหมาะสม รวมถึงสามารถชดเชยส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับที่ไม่มีในถ้อยคำฉบับแปลได้แก่ส่วนประกอบทางความหมายในกลุ่มของระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” ได้เช่นกัน

ในด้านของส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำฉบับแปลแต่ไม่มีในถ้อยคำต้นฉบับ คือ ส่วนประกอบทางความหมายในกลุ่มของพฤติกรรม “การเงียบ” สามารถวิเคราะห์ได้จาก

Ref. code: 25635906032403THV

บริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ณ ขณะนั้น แคตนิสกำลังนึกถึงเรื่องที่เกิดขึ้นกับตนเองอยู่เงียบๆ และไม่พูดอะไรออกมา จึงตรงกับส่วนประกอบทางความหมาย “การเงียบ”

ผู้แปลนำบริบทสถานการณ์จากเนื้อเรื่องมาเป็นส่วนประกอบร่วมกับการเลือกถ้อยคำที่มีส่วนประกอบทางความหมายสัมพันธ์กับถ้อยคำในต้นฉบับมาสร้างเป็นคำประสม ดังนั้น การแปลถ้อยคำ “grieving” เป็น “ทุกข์ระทม” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยร่วมกับถ้อยคำอื่น

ตัวอย่างที่ 2

wretched – รันทดน่าสงสาร

ต้นฉบับ

“Katniss,” he says softly, “it's no use pretending we don't know what the other one is trying to do.” No, I guess there isn't, but it's no fun discussing it, either. Well, not for us, anyway. The Capitol viewers will be glued to their sets so they don't miss one ***wretched*** word.”

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 192)

ฉบับแปล

"แคตนิส" เขาพูดอย่างอ่อนโยน "ไม่มีประโยชน์หรอกนะที่เราจะทำเป็นไม่รู้ว่าอีกคนกำลังพยายามทำอะไร" ก็คงอย่างนั้นแหละฉันว่า แต่ก็ไม่ใช่เรื่องสนุกเหมือนกันที่จะมาคุยเรื่องนี้กัน อย่างน้อยก็สำหรับเรา บรรดาผู้ชมในแคปิตอลคงแทบจะเอาหูแนบจอเพื่อจะได้ไม่พลาดคำพูดที่*รันทดน่าสงสาร*ของเราแม้แต่คำเดียว”

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 352)

ในตัวอย่างที่ 2 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ “wretched” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำ “รันทดน่าสงสาร” ซึ่งเป็นคำประสมที่ประกอบไปด้วยถ้อยคำ “รันทด” ที่เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า และ “น่าสงสาร” ที่ไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า เมื่อวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของ “น่าสงสาร” โดยหาความหมายจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) หมายถึง “ก. รู้สึกเห็นใจในความเดือดร้อนหรือความทุกข์ของผู้อื่น, รู้สึกห่วงใยด้วยความเมตตากรุณา, เช่น เห็นเด็ก ๆ อดอยากก็รู้สึกสงสาร เห็นเขาประสบอัคคีภัยแล้วสงสาร” ตามความหมายข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่าสามารถจัดกลุ่มส่วนประกอบทางความหมายในกลุ่มสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ปัญหา” เนื่องจากผู้วิจัยมีความเห็นว่า “การเห็นใจความเดือดร้อนหรือความทุกข์ของผู้อื่น” , “มีความเดือดร้อน” และ “ความทุกข์” เทียบเคียงความหมายได้กับ

Ref. code: 25635906032403THV

“ปัญหา” และ “ความเครียด” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า ปัญหาเหล่านั้นทำให้เกิดความสงสาร และความห่วงใยตามมาเช่นกัน

ผู้วิจัยนำถ้อยคำ “wretched” , “รันทด” และ “น่าสงสาร” มาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายดังนี้

ต้นฉบับ		**ฉบับแปล**
wretched	→	รันทดน่าสงสาร

wretched	รันทด	น่าสงสาร
สาเหตุ	**สาเหตุ**	**สาเหตุ**
[+ปัญหา]	[-ปัญหา]	[+ปัญหา]
[+ไม่ได้รับยอมรับ]	[-ไม่ได้รับยอมรับ]	[-ไม่ได้รับยอมรับ]
[+ความเครียด]	[-ความเครียด]	[+ความเครียด]
[+เหนื่อยล้า]	[+เหนื่อยล้า]	[-เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม	**พฤติกรรม**	**พฤติกรรม**
[-การเงียบ]	[+การเงียบ]	[-การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์	**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**	**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[+มากที่สุด]	[-มากที่สุด]	[-มากที่สุด]

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับ “wretched” มีส่วนประกอบทางความหมาย “เหนื่อยล้า” ที่ตรงกับส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “รันทด” และมีส่วนประกอบทางความหมาย “ปัญหา” และ “ความเครียด” ที่ตรงกับถ้อยคำ “น่าสงสาร” การประสมถ้อยคำ “น่าสงสาร” จึงเป็นการเพิ่มส่วนประกอบทางความหมายให้สามารถเทียบเคียงกับส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับให้ได้มากที่สุด

ส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำต้นฉบับแต่ไม่มีในถ้อยคำฉบับแปลคือ “ไม่ได้รับการยอมรับ” และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มากที่สุด” ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า “ไม่ได้

Ref. code: 25635906032403THV

รับการยอมรับ” สามารถวิเคราะห์ได้จากบริบททางสังคมการเห็นคู่แต่งงานและกำลังจะมีลูกด้วยกันต้องมาเข้าแข่งขันเอาชีวิตรอดด้วยการฆ่าอีกฝ่ายเป็นเรื่องที่ยอมรับไม่ได้ และสะเทือนใจมากที่สุดเมื่อเกิดการสูญเสีย แม้จะไม่มีในส่วนประกอบทางความหมายในถ้อยคำฉบับแปล แต่ผู้อ่านก็สามารถอนุมานได้จากถ้อยคำ “น่าสงสาร” ที่หมายถึงการเห็นใจความเดือดร้อนของผู้อื่น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายและเนื้อเรื่อง ในส่วนของส่วนประกอบทางความหมายในกลุ่มพฤติกรรม “การเงียบ” ซึ่งมีในถ้อยคำ “รันทด” แต่ไม่มีพฤติกรรมนี้เกิดขึ้นในตัวบท แต่ไม่ได้ทำให้ความหมายหรือเนื้อเรื่องเปลี่ยนไป

ผู้แปลนำบริบททางสังคมวัฒนธรรมจากเนื้อเรื่องมาเป็นส่วนประกอบร่วมกับการเลือกถ้อยคำที่มีส่วนประกอบทางความหมายสัมพันธ์กับถ้อยคำในต้นฉบับมาสร้างเป็นคำประสม ดังนั้น การแปลถ้อยคำ “wretched” เป็น “รันทดน่าสงสาร” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยร่วมกับถ้อยคำอื่น

ตัวอย่างที่ 3

depression – เศร้าซึม

ต้นฉบับ

“The colors. The beds. The staff. Thomas felt an impossible happiness trying to break through inside him. An enormous pit lurked in the middle of it, though. A dark ***depression*** that might never leave memories of Chuck and his brutal murder. His sacrifice.”

(The Maze Runner: The Maze Runner, 2009, p. 368)

ฉบับแปล

“สีสัน เตียง ทีมงาน โทมัสรู้สึกว่าความสุขที่ไม่น่าเกิดขึ้นได้พยายามแทรกซึมเข้ามาในใจเขา แต่ก็มีหลุมมหึมาแฝงอยู่ตรงกลาง ความเศร้าซึมหม่นหมองที่อาจไม่มีวันหายไป ความทรงจำถึงชัคและการฆาตกรรมอย่างโหดเหี้ยม การเสียสละของเขา”

(วงกตมฤตยู, 2552, น. 367)

ในตัวอย่างที่ 3 เมื่อวิเคราะห์ตามโครงสร้างและโครงสร้างของถ้อยคำ “depression” มีรากศัพท์คือ “depress” เมื่อเติมส่วนมูลฐาน [-sion] หลังคำกริยาให้เปลี่ยนเป็นคำนาม “ความเศร้าซึม” มีรากศัพท์คือ “เศร้าซึม” ในภาษาไทยสามารถเติมส่วนมูลฐาน [ความ-] เพื่อทำให้กลายเป็นคำอาการนาม จึงทำให้ “depression” และ “ความเศร้าซึม” เป็นคำชนิดเดียวกัน ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายต่อไป

Ref. code: 25635906032403THV

“เศร้าซึม” ประกอบด้วยถ้อยคำ “เศร้า” ที่อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้า และ “ซึม” ที่ไม่ได้อยู่ในคลังคำของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า เมื่อวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของ “ซึม” โดยหาความหมายจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) หมายถึง “ว. เหงาหงอยไม่ค่อยพูดจา, ไม่เบิกบาน, เช่น นั่งซึม” ผู้วิจัยมีความเห็นว่า “เหงาหงอย” มีลักษณะอาการเดียวกับ “ความโดดเดี่ยว” ซึ่งอยู่ในกลุ่มส่วนประกอบความหมายด้านสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า รวมถึง “ไม่ค่อยพูดจา” มีลักษณะเดียวกับ “การเงียบ” ซึ่งเป็นส่วนประกอบทางความหมายในกลุ่มของพฤติกรรมเมื่อเกิดอารมณ์เศร้า

ผู้วิจัยนำถ้อยคำ “depress” , “เศร้า” และ “ซึม” มาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายดังนี้

ต้นฉบับ		**ฉบับแปล**
depress	→	เศร้าซึม

depress	เศร้า	ซึม
สาเหตุ	**สาเหตุ**	**สาเหตุ**
[+ปัญหา]	[-ปัญหา]	[-ปัญหา]
[+ผิดหวัง]	[-ผิดหวัง]	[-ผิดหวัง]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]	[-ไม่ได้รับการยอมรับ]	[-ไม่ได้รับการยอมรับ]
[+ความเครียด]	[+ความเครียด]	[-ความเครียด]
[-ความโดดเดี่ยว]	[-ความโดดเดี่ยว]	[+ความโดดเดี่ยว]
[-ความเจ็บปวด]	[+ความเจ็บปวด]	[-ความเจ็บปวด]
[+เหนื่อยล้า]	[+เหนื่อยล้า]	[-เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม	**พฤติกรรม**	**พฤติกรรม**
[-การเงียบ]	[+การเงียบ]	[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์	**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**	**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**

Ref. code: 25635906032403THV

[+มาก] [-มาก] [-มาก]

เมื่อวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับและฉบับแปลแล้ว พบว่าไม่มีส่วนประกอบทางความหมายที่ตรงกันทั้ง 3 ถ้อยคำ ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับ “depress” มีส่วนประกอบ “ความเครียด” และ “เหนื่อยล้า” ตรงกับถ้อยคำฉบับแปล “เศร้า” และในด้านของถ้อยคำฉบับแปล “เศร้า” และ “ซึม” มีส่วนประกอบทางความหมายที่ตรงกันในด้านพฤติกรรมคือ “การเงียบ”

วิเคราะห์ตามส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับ พบว่ามีตัวบทต้นฉบับ “an impossible happiness” และฉบับแปล “ความสุขที่ไม่น่าเกิดขึ้นได้” สามารถเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมาย “ไม่ได้รับการยอมรับ” ซึ่งเป็นบริบทภายในที่เกิดขึ้น เมื่อวิเคราะห์ตามบริบทสถานการณ์โทมัสพยายามจะหนีออกมาจากเขาวงกตให้ได้ และแม้จะหนีออกมาได้ก็ยังรู้สึกเครียดที่ต้องสูญเสียเพื่อนไปหลายคน โดยเฉพาะเพื่อนสนิทของตนเองที่ชื่อชัค บริบทสถานการณ์นี้สามารถเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมายด้าน “ปัญหา” , “ความเครียด” และ “ไม่ได้รับการยอมรับ” นอกจากนี้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับ “ความผิดหวัง” และ “ความเหนื่อยล้า” วิเคราะห์ได้จากบริบททางสังคมวัฒนธรรมของโทมัสที่แม้จะหนีออกมาจากเขาวงกตได้ แต่ก็ผิดหวังที่ไม่สามารถทำให้เพื่อนทุกคนที่ตามเขามาสามารถหนีออกมาได้ครบ และเสียชีวิตไปหลายคน รวมถึงความเหนื่อยล้าระหว่างการหลบหนี

ส่วนประกอบทางความหมายในกลุ่มระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” วิเคราะห์ได้จากบริบทภายในตัวบท “An enormous pit lurked in the middle of it,” หรือในฉบับแปล “มีหลุมมหึมาแฝงอยู่ตรงกลาง”

ถ้อยคำ “เศร้า” มีส่วนประกอบทางความหมายที่ถ้อยคำในต้นฉบับไม่มี คือ “ความเจ็บปวด” และ “การเงียบ” พบว่าเมื่อวิเคราะห์ตามบริบทสถานการณ์ของโทมัส ความเจ็บปวดที่เกิดขึ้นเป็นความเจ็บปวดภายในจิตใจจากเรื่องราวทั้งหมดที่ผ่านมาและกำลังเกิดขึ้นอยู่ รวมถึงในขณะนั้นโทมัสไม่ได้พูดอะไรออกมา ตรงกับส่วนประกอบทางความหมายด้านพฤติกรรมของถ้อยคำ “ซึม” นอกจากนี้ส่วนประกอบทางความหมายของ “ซึม” ที่ไม่มีทั้งในถ้อยคำต้นฉบับและถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยคือ “โดดเดี่ยว” หากวิเคราะห์จากภูมิหลังของตัวละครที่มาจากบริบททางสังคมวัฒนธรรมระหว่างโทมัสและชัคที่เป็นเพื่อนสนิทและเสียชีวิตไป ทั้ง 2 ตัวละครเป็นเพื่อนที่คอยให้ความช่วยเหลือและอยู่เคียงข้างกันเสมอ เมื่อชัคเสียชีวิตทำให้โทมัสรู้สึกเหงาและโดดเดี่ยว

จากการวิเคราะห์ข้างต้น ผู้แปลได้นำบริบทภายในรวมถึงบริบทภายนอก ทั้งด้านบริบทสถานการณ์ และบริบททางสังคมวัฒนธรรมจากตัวบท มาเป็นส่วนประกอบร่วมกับการเลือก

Ref. code: 25635906032403THV

ถ้อยคำที่มีส่วนประกอบทางความหมายสัมพันธ์กับถ้อยคำในต้นฉบับมาสร้างเป็นคำประสม ดังนั้น การแปลถ้อยคำ “depression” เป็น “ความเศร้าซึม” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยร่วมกับถ้อยคำอื่น

ตัวอย่างที่ 4

glum – สลดหดหู่

ต้นฉบับ

“The other Runners returned within the hour, and from what Thomas heard, none of them had found anything and they’d eventually given up as well. *Glum* faces were everywhere throughout the Glade, and most of the workers had abandoned their daily jobs.”

(The Maze Runner: The Maze Runner, 2009, p. 288)

ฉบับแปล

“นักวิ่งคนอื่นๆ กลับมาภายในชั่วโมงนั้น และจากที่โทมัสได้ยิน ไม่มีใครพบอะไร และพวกเขาก็ยอมแพ้ในที่สุดเช่นกัน ใบหน้า*สลดหดหู่*มีอยู่ทุกที่ในทุ่ง คนงานส่วนใหญ่ก็ละทิ้งงานประจำวันไปแล้ว”

(วงกตมฤตยู, 2552, น. 286)

ในตัวอย่างที่ 4 ถ้อยคำในต้นฉบับ “glum” ได้รับการแปลเป็น “สลดหดหู่” เมื่อวิเคราะห์ตามโครงสร้างและโครงสร้างของถ้อยคำพบว่า “glum” เป็นคำวิเศษณ์ และ “สลดหดหู่” จากตัวบท “ใบหน้าสลดหดหู่” ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ขยายคำนาม จึงเป็นคำชนิดเดียวกัน

“สลดหดหู่” ประกอบด้วยถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้า “สลด” และถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า “หดหู่” เมื่อวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของ “สลด” โดยหาความหมายจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) หมายถึง “(1) ก. สังเวชใจ, รู้สึกรันทดใจ, (2) ก. เผือด, ถอดสี, เช่น หน้าสลด, (3) ก. เฉา, เหี่ยว, (ใช้แก่ใบไม้ดอกไม้ซึ่งขาดน้ำเลี้ยงหรือถูกความร้อน) เช่น ต้นไม้ถูกความร้อนมาก ๆ ใบสลด” จากความหมายตามพจนานุกรมข้างต้นผู้วิจัยมีความเห็นว่า “สลด” มีการให้ความหมายโดยใช้ถ้อยคำที่อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าคือถ้อยคำ “รันทดใจ” ดังนั้น ผู้วิจัยจึงจะใช้ส่วนประกอบทางความหมายของ “รันทดใจ” ได้แก่ ส่วนประกอบในกลุ่มสาเหตุ “ความเครียด” พฤติกรรม “การร้องไห้” และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” มาใช้ในการวิเคราะห์

Ref. code: 25635906032403THV

ผู้วิจัยนำถ้อยคำ “glum” , “สลด” และ “หดหู่” มาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายดังนี้

ต้นฉบับ		**ฉบับแปล**	
glum	⟶	สลดหดหู่	
glum		สลด	หดหู่
สาเหตุ		**สาเหตุ**	**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[-ปัญหา]	[+ปัญหา]
[+ไม่ได้รับการยอมรับ]		[-ไม่ได้รับการยอมรับ]	[-ไม่ได้รับการยอมรับ]
[+ความเครียด]		[+ความเครียด]	[-ความเครียด]
[+เหนื่อยล้า]		[-เหนื่อยล้า]	[+เหนื่อยล้า]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**	**พฤติกรรม**
[-การร้องไห้]		[+การร้องไห้]	[-การร้องไห้]
[+การเงียบ]		[-การเงียบ]	[+การเงียบ]
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์		**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**	**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[-มาก]		[-มาก]	[+มาก]

เมื่อวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับและฉบับแปลแล้ว พบว่าไม่มีส่วนประกอบทางความหมายที่ตรงกันทั้ง 3 ถ้อยคำ ส่วนประกอบทางความหมายในถ้อยคำต้นฉบับ “ปัญหา” , “เหนื่อยล้า” และ “การเงียบ” ตรงกับถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า “หดหู่” สอดคล้องกับบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่อง เนื่องจากประตูเขาวงกตไม่ปิด กำแพงวงกตที่เคยขยับเปลี่ยนก็หยุดนิ่งไม่ขยับเหมือนเดิม ความเหนื่อยล้าที่ทุกคนต้องคอยระวังตัวโศกาที่จะออกมาจากเขาวงกตเพื่อทำร้ายพวกเขาได้ทุกเวลา และไม่มีใครพูดอะไรออกมา

ส่วนประกอบทางความหมายของ “สลด” และถ้อยคำต้นฉบับที่ตรงกันคือ “ความเครียด” ที่วิเคราะห์ได้จากตัวละครและสถานการณ์ในขณะนั้นที่เผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลงของเขาวงกต และอันตรายที่มาจากตัวโศกา นอกจากนี้ ส่วนประกอบทางความหมายที่มี

Ref. code: 25635906032403THV

ในถ้อยคำต้นฉบับแต่ไม่มีในถ้อยคำฉบับแปลคือ “ไม่ได้รับการยอมรับ” สามารถวิเคราะห์ได้จากบริบททางสังคมวัฒนธรรม ในส่วนของภูมิหลังตัวละครและวิถีปฏิบัติทางสังคมที่แตกต่างจากปกติไป เพราะเห็นได้ว่าตัวละครไม่สามารถทำหน้าที่ได้เหมือนที่เคยปฏิบัติกันมา และทุกคนเองก็รู้ถึงความน่ากลัวและอันตรายของตัวโศกาจากประสบการณ์ที่มีร่วมกันมา ตัวละครไม่ยอมรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ก็ไม่สามารถทำให้กลับไปเป็นเหมือนเดิมได้เช่นเดียวกัน

ผู้แปลจะนำบริบททางสังคมวัฒนธรรมจากเนื้อเรื่องมาเป็นส่วนประกอบร่วมกับการเลือกถ้อยคำที่มีส่วนประกอบทางความหมายสัมพันธ์กับถ้อยคำในต้นฉบับมาสร้างเป็นคำประสม แต่มีส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าฉบับแปล “หดหู่” คือ “มาก” และถ้อยคำ “สลด” คือ “การร้องไห้” ผู้วิจัยมีความเห็นว่าส่วนประกอบทางความหมายทั้ง 2 ส่วนประกอบไม่มีผลต่อความหมายที่เกิดขึ้นในตัวบทหรือบริบทต่างๆ ในเนื้อเรื่อง ดังนั้น การแปลถ้อยคำ “glum” เป็น “สลดหดหู่” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยร่วมกับถ้อยคำอื่น

ตัวอย่างที่ 5

depression – อาการซึมเศร้า

ต้นฉบับ

“My time in the arena made me realize how I needed to stop punishing her for something she couldn't help, specifically the crushing *depression* she fell into after my father's death.”

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 20)

ฉบับแปล

“ช่วงเวลาในสนามประลองทำให้ฉันตระหนักว่าฉันจะต้องหยุดลงโทษแม่ในสิ่งที่แม่ไม่อาจห้ามได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง*อาการซึมเศร้า*อย่างหนักหลังจากพ่อตาย”

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 42)

ในตัวอย่างที่ 5 เมื่อวิเคราะห์ตามโครงสร้างและโครงสร้างของถ้อยคำ “depression” มีรากศัพท์คือ “depress” เมื่อเติมส่วนมูลฐาน [-sion] หลังคำกริยาทำให้คำกริยาเปลี่ยนเป็นคำนาม และ “อาการเศร้าซึม” แม้จะสามารถแยกส่วนประกอบของถ้อยคำได้เป็น [อาการ-]+[ซึม]+[เศร้า] ซึ่งมี [เศร้า] เป็นรากศัพท์และถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า แต่เมื่อผู้วิจัยค้นหาความหมายของ “ซึมเศร้า” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า มีความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 หมายถึง “(1) ว. อาการที่รู้สึกเศร้าหมอง ว้าเหว่ หรือสิ้นหวัง, เศร้าซึม ก็ว่า (2) (จิตเวช) ว. อาการที่มีอารมณ์เศร้า หดหู่ ว้าเหว่ ซึม มีความรู้สึกท้อถอย สิ้น

Ref. code: 25635906032403THV

หวัง เป็นต้น” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) สอดคล้องกับความหมายของ “อาการ” หมายถึง “(1) น.สภาพที่เป็นอยู่หรือที่เป็นไป เช่น อาการซึมเศร้า (2) น. กิริยาท่าทาง เช่น อาการตื่นเต้น (3) น. ความรู้สึก สิ่งที่ปรากฏ หรือภาวะผิดปรกติในร่างกายที่บ่งบอกความมีโรค เช่น อาการเจ็บคอ อาการเจ็บหน้าอก อาการชักกระตุก” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/)

เมื่อวิเคราะห์จากตัวบท “อาการซึมเศร้าอย่างหนักหลังจากพ่อตาย” ที่เป็นบริบทภายในทำให้เห็นถึงสาเหตุที่ทำให้ตัวละครเกิดอารมณ์เศร้าคือ “การสูญเสีย” และหากวิเคราะห์จากลักษณะทั่วไปของอารมณ์เศร้าที่จะมีความรุนแรงยาวนานยิ่งขึ้นเมื่อเกิดการสูญเสียสิ่งที่มีความผูกพันในชีวิตของตนเองอย่างลึกซึ้ง และไม่อาจหาสิ่งใดมาทดแทนได้ รวมถึงไม่สามารถขจัดอารมณ์เศร้าไปได้ก็จะก่อให้เกิด “อาการซึมเศร้า” หรือ “depression” (สุจริต สุวรรณชีพ, 2532, น. 85) สอดคล้องกับบริบทสถานการณ์ของตัวละครที่เกิด ซึ่งแม่ของแคตนิสสูญเสียสามีไป หากยึดถือตามวิถีปฏิบัติจากบริบทของสังคมวัฒนธรรมพบว่าการสูญเสียเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า (วีรวุฒิ เอกกมลกุล, 2537, อ้างถึงใน รุ่งอรุณ แซ่อึ้ง, 2538, น. 13) ที่จะมีความรุนแรงยาวนานยิ่งขึ้นเมื่อเกิดการสูญเสียสิ่งที่มีความผูกพันในชีวิตของตนเองอย่างลึกซึ้ง และไม่อาจหาสิ่งใดมาทดแทนได้ รวมถึงไม่สามารถขจัดอารมณ์เศร้าไปได้ก็จะก่อให้เกิด “อาการซึมเศร้า” หรือ “depression” (สุจริต สุวรรณชีพ, 2532, น. 85)

ด้วยเหตุนี้ ผู้แปลจึงใช้ถ้อยคำ “อาการ” ที่มีความหมาย “ภาวะผิดปรกติในร่างกายที่บ่งบอกความมีโรค” มาเพิ่มในถ้อยคำฉบับแปลเพื่อให้สัมพันธ์กับบริบทภายในตัวบท และบริบทบริบทของสังคมวัฒนธรรมทั้งจากในเนื้อเรื่องและจากประสบการณ์หรือความรู้รอบตัวของผู้ใช้ภาษา และเกิดเป็นคำศัพท์เฉพาะทางที่ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้น การแปล “depression” เป็น “อาการซึมเศร้า” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยร่วมกับถ้อยคำอื่น

จากการศึกษาสามารถกล่าวโดยสรุปไว้ว่าลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยร่วมกับถ้อยคำอื่น เพื่อเป็นการสร้างคำใหม่ที่สามารถครอบคลุมส่วนประกอบทางความหมายจากถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับ โดยมีการพิจารณาร่วมกับบริบทภายในและบริบทภายนอก เพื่อให้การแปลสามารถเทียบเคียงความหมายได้อย่างเหมาะสม

Ref. code: 25635906032403THV

4.4 ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย

การแปลในลักษณะนี้ผู้แปลไม่ได้ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยเพื่อแปลความหมายจากถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับ แต่ใช้ถ้อยคำอื่นๆ เพื่อให้ความหมายหรืออธิบายอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่อง

ผู้วิจัยแบ่งประเภทลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยทั้งหมด 2 ลักษณะ ดังนี้

4.4.1 ลักษณะการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

การแปลลักษณะนี้เป็นการเลือกใช้ถ้อยคำที่มาจากส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า เช่น กังวล สิ้นหวัง หรือเจ็บปวด เป็นต้น นอกจากนี้ยังนำบริบทภายในและบริบทภายนอกมาพิจารณาร่วมกับการแปลเพื่อทำให้ผู้อ่านสามารถอนุมานถึงความหมายและทำให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำและเนื้อเรื่องได้โดยที่ไม่ต้องอธิบายเพิ่มเติม

ตัวอย่างที่ 1

distressed – กังวล

ต้นฉบับ

The mayor looks ***distressed***. Since all of this is being televised, right now District 12 is the laughingstock of Panem, and he knows it. He quickly tries to pull the attention back to the reaping by introducing Effie Trinket.

(The Hunger Games: The Hunger Games, 2008, p. 22)

ฉบับแปล

สีหน้านายกเทศมนตรีดู*กังวล* เพราะเหตุการณ์ทั้งหมดนี้กำลังถูกถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์ ตอนนี้เขต 12 คงกลายเป็นตัวตลกของพาเน็มไปแล้ว และเขารู้ดี จึงพยายามรีบดึงความสนใจกลับมายังวันเก็บเกี่ยวกับการแนะนำเอฟฟี่ ทรินเกต

(เกมล่าชีวิต, 2551, น. 29-30)

ในตัวอย่างที่ 1 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า “distressed” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “กังวล” โดย “distressed” มีรากศัพท์คือ [distress] และมีส่วนมูลฐาน [-ed] ทำให้คำกริยามีการแปลงเป็นคุณศัพท์ เพื่อทำหน้าที่เป็นกริยา

Ref. code: 25635906032403THV

คุณศัพท์ (adjectival verb)[20] และเป็นภาคแสดงของประธานในประโยค เมื่อเทียบเคียงกับในฉบับแปล [กังวล] เป็นรากศัพท์และมีชนิดของคำคือคำกริยาที่ทำหน้าที่แสดงความรู้สึกของประธานในประโยคเช่นเดียวกัน จึงสามารถเทียบเคียงในด้านของส่วนประกอบของคำได้

ถ้อยคำ “กังวล” หมายถึง “ก. ห่วงใย, มีใจพะวงอยู่” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) เมื่อพิจารณาจากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่ามีความหมายในกลุ่มของความคิด ซึ่งสามารถจัดให้อยู่ในกลุ่มของส่วนประกอบทางความหมายด้านสาเหตุ “ความเครียด” ได้

ผู้วิจัยจึงนำ “distress” และ “กังวล” มาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายดังนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
distress		กังวล
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ความเครียด]		[+ความเครียด]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
ไม่ระบุ		ไม่ระบุ
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์		**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[+มากกว่าปกติ]		[-มากกว่าปกติ]

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของ “distress” และ “กังวล” พบว่ามีส่วนประกอบทางความหมายที่เหมือนกันคือ “ความเครียด” ในส่วนของส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำต้นฉบับแต่ไม่มีในถ้อยคำฉบับแปลคือระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มากกว่าปกติ” เมื่อวิเคราะห์จากตัวบทและส่วนประกอบทางความหมายร่วมกันแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าแม้

[20] กริยาคุณศัพท์ (adjectival verb) คือ “คำกริยาที่มีความหมายบ่งบอกถึงลักษณะและสภาพเหมือนคุณศัพท์ เช่น ดี, สวย, ฉลาด ในภาษาไทย และคำกริยาที่มาจากคุณศัพท์ เช่น to brave, to better ในภาษาอังกฤษ (พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ทั่วไป) ฉบับราชบัณฑิตยสภา, สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2560, น. 11)

Ref. code: 25635906032403THV

ในฉบับแปลจะไม่มีส่วนประกอบทางความหมายด้านระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ แต่ก็ไม่ได้ทำให้ความหมายเปลี่ยนไป

นอกจากนี้การใช้ถ้อยคำ “กังวล” เป็นการสื่อความหมายเพื่อแสดงให้เห็นถึงความเครียดที่เกิดขึ้นกับตัวละครในสถานการณ์ที่เต็มไปด้วยความยุ่งยากและลำบากใจ ดังนั้นการแปล “distressed” และ “กังวล” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 2

distress – ลำบากใจ

ต้นฉบับ

“It's like you're decomposing,” says Finnick. But I guess the itching wins out, because after a minute Finnick begins to treat his own skin, too. Really, the combination of the scabs and the ointment looks hideous. I can't help enjoying his *distress*.

“Poor Finnick. Is this the first time in your life you haven't looked pretty?” I say.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 173)

ฉบับแปล

"เหมือนตัวเธอกำลังเน่าเลย" ฟินนิคพูด แต่ฉันเดาว่าความคันคงรุนแรงกว่า เพราะหลังจากนั้นราวหนึ่งนาที ฟินนิคก็เริ่มทาตัวเหมือนกัน จะว่าไปแผลตกสะเก็ดผสมกับครีมทาแผลนี่ดูน่าเกลียดจริงๆ และฉันอดตลกกับ*ความลำบากใจ*ของเขาไม่ได้

"ฟินนิคผู้น่าสงสาร นี่เป็นครั้งแรกในชีวิตหรือเปล่าที่หน้าตาคุณดูไม่หล่อเอาเสียเลย" ฉันล้อ

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 317)

ในตัวอย่างที่ 2 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า “distress” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “ความลำบากใจ” ซึ่ง “distress” เป็นรากศัพท์ที่เป็นคำนาม และ “ความลำบากใจ” สามารถแบ่งโครงสร้างของถ้อยคำได้เป็น [ความ-] + [ลำบาก] + [ใจ] โดยมีส่วนมูลฐาน [ความ-] ที่ทำหน้าที่เติมหน้าเพื่อให้ชนิดของคำเปลี่ยนเป็นคำอาการนาม ดังนั้นจึงเป็นชนิดของคำเดียวกันกับส่วนของต้นฉบับ

ในส่วนของถ้อยคำ “ลำบากใจ” ซึ่งเป็นคำประสม ที่แยกส่วนประกอบได้เป็น [ลำบาก] + [ใจ] โดย “ลำบาก” หมายถึง “ว. เดือดร้อนเพราะถูกทรมานกายหรือใจ เช่น ตกอยู่ใน

Ref. code: 25635906032403THV

ฐานะลำบาก ตกที่นั่งลำบาก, ยาก เช่น ทำลำบาก ตัดสินใจลำบาก, ไม่สะดวก เช่น ทางลำบาก” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) เมื่อประสมร่วมกับ [ใจ] ทำให้เป็นความลำบากที่อยู่ภายในจิตใจ ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าสามารถวิเคราะห์ให้อยู่ในกลุ่มของส่วนประกอบทางความหมายด้านสาเหตุคือ “ความเครียด”

ผู้วิจัยจึงนำ “distress” และ “ลำบากใจ” มาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมาย ดังนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
distress		ลำบากใจ
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ความเครียด]		[+ความเครียด]
พฤติกรรม		**พฤติกรรม**
ไม่ระบุ		ไม่ระบุ
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์		**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[+มากกว่าปกติ]		[-มากกว่าปกติ]

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของ “distress” และ “ลำบากใจ” พบว่ามีส่วนประกอบที่เหมือนกันในส่วนของสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า คือ “ความเครียด” ในส่วนของส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำต้นฉบับแต่ไม่มีในถ้อยคำฉบับแปลคือระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มากกว่าปกติ” เมื่อวิเคราะห์จากตัวบทและส่วนประกอบทางความหมายร่วมกันแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าแม้ในฉบับแปลจะไม่มีส่วนประกอบทางความหมายแต่ก็ไม่ได้ทำให้ความหมายเปลี่ยนไป

นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์ตามบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวละครอย่างฟินนิค ที่มีเป็นคนดูแลตัวเองให้ดูดีอยู่เสมอ เพราะมีใบหน้าที่หล่อมาก เมื่อเป็นแผลตกสะเก็ดน่าเกลียด และแม้ว่าจะหายไปในเวลาไม่นาน แต่ช่วงเวลาที่ดูไม่ดีก็ทำให้ฟินนิคเกิดความลำบากใจขึ้นมา ดังนั้น การแปล “distress” เป็น “ความลำบากใจ” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

Ref. code: 25635906032403THV

ตัวอย่างที่ 3

agonize – ทรมาน

ต้นฉบับ

They kept going, each step becoming just a little more *agonizing*, and quiet set in. No one talked. Thomas felt like even saying a couple of words would expend too much energy. It was all he could do to put one foot in front of the other, over and over and over, staring lifelessly at their goal—the ever-nearing city.

(The Maze Runner: The Scorch Trials, 2010, p. 127)

ฉบับแปล

พวกเขายังคงไปต่อ แต่ละก้าว*ทรมาน*มากขึ้นทีละน้อย และความเงียบก็เข้าครอบคลุม ไม่มีใครพูดอะไร โทมัสรู้สึกว่าแม้พูดเพียงไม่กี่คำก็ใช้พลังงานมากเกินไปแล้ว เท่าที่ทำได้มีเพียงก้าวเท้าหนึ่งไปข้างหน้าอีกเท้าหนึ่ง ทำอย่างนี้ซ้ำแล้วซ้ำเล่า จ้องมองอย่างเฉยชาไปที่เป้าหมาย ซึ่งก็คือเมืองที่ใกล้เข้ามาทุกที

(สมรภูมิมอดไหม้, 2553, น. 127)

ในตัวอย่างที่ 3 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษจากต้นฉบับ “agonizing” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำ “ทรมาน” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย ผู้วิจัยจึงนำถ้อยคำ “ทรมาน” ค้นหาความหมายจากพจนานุกรม หมายถึง “ก. ทำให้ลำบาก, ทำทารุณ เช่น ทรมานตัว ทรมานสัตว์” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) เมื่อวิเคราะห์ความหมาย “ทำให้ลำบาก” สามารถจัดให้อยู่ในกลุ่มของส่วนประกอบทางความหมายด้านสาเหตุ “ปัญหา” ได้

ถ้อยคำต้นฉบับ “agonizing” มีรากศัพท์คือ [agonize] และเติมส่วนมูลฐาน [-ing] เพื่อทำให้เป็นคำนาม ในด้านของถ้อยคำ [ทรมาน] เป็นรากศัพท์และทำหน้าที่เป็นคำกริยา ตรงกับชนิดของคำที่เป็นรากศัพท์ในถ้อยคำต้นฉบับ ผู้วิจัยจึงนำรากศัพท์ของถ้อยคำต้นฉบับและฉบับแปลมาเทียบส่วนประกอบทางความหมาย ดังนี้

ต้นฉบับ	→	**ฉบับแปล**
agonizing		โศกเศร้า
สาเหตุ		**สาเหตุ**
[+ปัญหา]		[+ปัญหา]

Ref. code: 25635906032403THV

พฤติกรรม	**พฤติกรรม**
ไม่ระบุ	ไม่ระบุ
ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์	**ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์**
[+มาก]	[-มาก]

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับและถ้อยคำฉบับแปลพบว่ามีส่วนประกอบทางความหมายด้านสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ปัญหา” เหมือนกัน

ในส่วนของส่วนประกอบทางความหมายที่มีในถ้อยคำต้นฉบับแต่ไม่มีในถ้อยคำฉบับแปลคือระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” ในภาษาฉบับแปลสามารถเทียบเคียงได้จากบริบทภายใน “แต่ละก้าวทรมานมากขึ้นทีละน้อย” ที่แปลมาจากต้นฉบับแต่ก็ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจถึงระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ที่เพิ่มขึ้นแม้จะไม่มีในส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำฉบับแปล ดังนั้น การแปล “agonizing” เป็น “ทรมาน” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 4

down – ลงไป

ต้นฉบับ

Thomas felt his spirits lift, but immediately squashed them back ***down***. Getting his hopes up was something he’d sworn never to do again. Not until all this was over.

(The Maze Runner: The Scorch Trials, 2010, p. 55)

ฉบับแปล

โทมัสรู้สึกมีกำลังใจขึ้น แต่ก็กดมันกลับ***ลงไป***ทันที การปล่อยให้ตัวเองมีความหวังเป็นสิ่งที่เขาสาบานว่าจะไม่ทำอีก จนกว่าทั้งหมดนี้จะจบลง

(สมรภูมิมอดไหม้, 2553, น. 87)

ในตัวอย่างที่ 4 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า “down” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “ลงไป” จากถ้อยคำต้นฉบับทั้งหมด “squashed them back down” และถ้อยคำฉบับแปล “กดมันกลับลงไป” เมื่อวิเคราะห์จากส่วนประกอบทางความหมายของ “down” มีส่วนประกอบทางความหมายในด้านของพฤติกรรมเมื่อเกิดอารมณ์เศร้าที่เหมือนกันคือ “การก้มต่ำ” และพิจารณาจากความหมายของ “ลงไป” หมายถึง “ก. ไปสู่เบื้องต่ำหรือไปสู่เบื้องที่ถือ

Ref. code: 25635906032403THV

ว่าตรงข้ามกับขึ้น เช่น น้ำลง เครื่องบินลง, ไปสู่พื้นดินและพื้นอื่นๆ เช่น ลงดิน ลงบันได ลงเรือ” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) เมื่อวิเคราะห์ตามความหมายแล้วจะสามารถจัดอยู่ในส่วนประกอบทางความหมายเดียวกันกับถ้อยคำต้นฉบับ

ในด้านของบริบทจากตัวบท พบบริบทภายในที่กล่าวถึง “ความหวัง” คือ “การปล่อยให้ตัวเอง*มีความหวัง*เป็นสิ่งที่เขาสาบานว่าจะไม่ทำอีก” ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ร่วมกับบริบทภายนอกในด้านของบริบทสถานการณ์ของตัวละครที่เผชิญกับเหตุการณ์ที่ทำให้ผิดหวังซ้ำๆ และไม่อยากผิดหวังอีกจนต้องทำให้ความรู้สึกที่กำลังจะมีความหวังหายไป ความรู้สึกผิดหวัง สิ้นหวัง ที่เกิดขึ้นกับตัวละครเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้าด้วยเช่นกัน ดังนั้น การแปล “down” เป็น “ลงไป” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 5

despair – สิ้นหวัง

ต้นฉบับ

“I know.” The same response.

Thomas had never seen Newt like this. The guy looked utterly hopeless, and the sight of it hit Thomas with a wave of *despair*. “We’re all going a little craz—” He stopped; he couldn’t possibly say anything worse. “I mean …”

“Just shut it,” Newt said.

(The Maze Runner: The Death Cure, 2011, p. 44)

ฉบับแปล

"ฉันรู้" คำตอบเหมือนเดิม

โทมัสไม่เคยเห็นนิวท์เป็นอย่างนี้มาก่อน เขาดูสิ้นหวังเอาจริงๆ และเพียงได้เห็นโทมัสก็รู้สึกถึงคลื่นแห่ง*ความสิ้นหวัง* "เราชักจะเริ่มบ้า..." เขาชะงักเมื่อหลุดปากออกไป ไม่มีทางพูดอะไรแย่กว่านี้ได้อีกแล้ว "หมายถึงว่า..."

"เงียบไปเถอะ" นิวท์พูด

(ไข้มรณะ, 2554, น. 76)

ในตัวอย่างที่ 5 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับ “despair” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำในที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้า “ความสิ้นหวัง” ซึ่งมีส่วนมูลฐานเติมหน้า [ความ-] และ

Ref. code: 25635906032403THV

รากศัพท์ [สิ้นหวัง] ซึ่งเป็นการเติมหน้าเพื่อทำให้เป็นคำอาการนาม และตรงกับชนิดของคำในถ้อยคำต้นฉบับ

ด้านส่วนประกอบทางความหมายของ “despair” คือ “ผิดหวัง” รวมถึงมีบริบทภายในตัวบท “โทมัสไม่เคยเห็นนิวท์เป็นอย่างนี้มาก่อน เขาดู<u>สิ้นหวัง</u>เอาจริงๆ” ที่สามารถเทียบเคียงกับส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับ ดังนั้น การแปล “despair” เป็น “ความสิ้นหวัง” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 6

heartsick – หัวใจของฉันเจ็บปวด

ต้นฉบับ

Too ***<u>heartsick</u>*** to cry, all I want is to curl up on the bed and sleep until we arrive in the Capitol tomorrow morning. But I have a mission. No, it's more than a mission. It's my dying wish. Keep Peeta alive. And as unlikely as it seems that I can achieve it in the face of the Capitol's anger, it's important that I be at the top of my game.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 105)

ฉบับแปล

<u>หัวใจของฉันเจ็บปวด</u>เกินกว่าจะร้องไห้ออกมา สิ่งเดียวที่ฉันต้องการคือนอนขดตัวบนเตียงและหลับจนกระทั่งถึงแคปิตอลเช้าวันรุ่งขึ้น แต่ฉันมีภารกิจอย่างหนึ่ง ไม่สิ มันเป็นยิ่งกว่าภารกิจ มันคือความปรารถนาก่อนตายของฉัน รักษาชีวิตพีต้า แม้ดูเหมือนว่ามันไม่อาจสำเร็จได้ภายใต้ความโกรธเกรี้ยวของแคปิตอล แต่ฉันก็ต้องเล่นเกมของตัวเองให้เยี่ยมที่สุด

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 194)

ในตัวอย่างที่ 6 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “heartsick” ได้รับการแปลเป็น “หัวใจของฉันเจ็บปวด” ซึ่งในต้นฉบับไม่มีถ้อยคำที่หมายถึง “ของฉัน” แต่เป็นการปรับรูปแบบการแปลเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ว่าความรู้สึกที่เกิดขึ้นคือความรู้สึกของตัวละครหลักที่กำลังดำเนินเรื่องอยู่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกถ้อยคำที่จะมาวิเคราะห์คือ “หัวใจเจ็บปวด”

“หัวใจเจ็บปวด” เป็นการประสมคำระหว่าง [หัวใจ]+[เจ็บปวด] โดย “หัวใจ” ในที่นี้หมายถึง “น. ใจ, สิ่งที่มีหน้าที่รู้ รู้สึก นึก และคิด” และ “เจ็บปวด” หมายถึง “ก. รู้สึกเจ็บใจเพราะผิดหวัง” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) ดังนั้น “หัวใจเจ็บปวด” จึงมีส่วนประกอบทางความหมายได้แก่ “ความเจ็บปวด” และ “ความ

Ref. code: 25635906032403THV

ผิดหวัง” ซึ่งเมื่อเทียบเคียงกับส่วนประกอบทางความหมายของ “heartsick” มีส่วนประกอบที่สามารถเทียบเคียงกันได้คือ “ความผิดหวัง” และสามารถเทียบเคียงได้กับบริบทภายใน “มันคือความปรารถนาก่อนตายของฉัน รักษาชีวิตพีต้า แม้ดูเหมือนว่ามันไม่อาจสำเร็จได้ภายใต้ความโกรธเกรี้ยวของแคปิตอล” ที่หมายถึงความหวังที่จะทำให้พีต้ารอดแต่อาจจะไม่สำเร็จ ดังนั้น การแปลถ้อยคำ “heartsick” เป็น “หัวใจเจ็บปวด” จึงเป็นการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 7

miserable – ร้ายกาจ

ต้นฉบับ

This is the year of the Seventy-fifth Hunger Games, and that means it's also a Quarter Quell. They occur every twenty-five years, marking the anniversary of the districts' defeat with over-the-top celebrations and, for extra fun, some *miserable* twist for the tributes.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 23)

ฉบับแปล

ปีนี้เป็นปีที่เจ็ดสิบห้าของเกมล่าชีวิต ซึ่งหมายความว่าจะต้องมีงานควอเตอร์เควล ซึ่งคือเกมที่จัดขึ้นทุกๆ ยี่สิบห้าปี เพื่อเฉลิมฉลองครบรอบการปราชัยของเขตต่างๆ งานนี้จะมีการฉลองกันอย่างสุดเหวี่ยง และเพื่อเพิ่มความสนุกสนาน จะมีการหักมุมอันแสน*ร้ายกาจ*สำหรับบรรณาการ

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 46)

ในตัวอย่างที่ 7 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ “miserable” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำ “ร้ายกาจ” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย โดยความหมายของ “ร้ายกาจ” หมายถึง “ว. ร้ายมาก, ร้ายยิ่ง” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงระดับของความหมายที่เพิ่มมากขึ้นของถ้อยคำ “ร้าย” โดย “ร้าย” หมายถึง “ว.ดุ, ชั่ว, ที่เป็นอันตราย, น. ความไม่ดี” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) และมีการเพิ่มระดับทางความหมาย เช่นเดียวกับการระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก”

ส่วนประกอบทางความหมายของ “miserable” ได้แก่ สาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความเครียด” และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” ซึ่งสามารถเทียบเคียงได้กับระดับ

Ref. code: 25635906032403THV

ความเข้มข้นทางความหมายของ “ร้ายกาจ” รวมถึงมีถ้อยคำในบริบทภายใน “แสนร้ายกาจ” ที่เพิ่มขึ้นมาเพื่อให้ผู้อ่านสามารถรับรู้ถึงระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นอีกด้วย

แต่เมื่อวิเคราะห์จากบริบทสถานการณ์ที่ตัวละครกำลังพูดถึงความร้ายกาจของสถานการณ์ที่ถูกสร้างขึ้นโดยผู้สร้างเกมที่จะทำให้บรรณาการหรือผู้เข้าร่วมการแข่งขันต้องพบเจอกับความร้ายกาจ ซึ่งเต็มไปด้วยปัญหา ความเครียด และการสูญเสีย ซึ่งแม้ว่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า แต่ด้วยบริบทสถานการณ์ของเนื้อเรื่อง “ร้ายกาจ” ที่นำมาแปลนี้จึงไม่ได้หมายถึงอารมณ์เศร้าอย่างเดียว แต่ยังหมายถึงความอันตรายที่ผู้เข้าแข่งขันจะต้องเผชิญหน้าอีกด้วย ด้วยเหตุนี้การแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับ จึงไม่จำเป็นต้องแปลเป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าหรือแสดงให้เห็นถึงอารมณ์เศร้าตามความหมายของต้นฉบับ และวิเคราะห์จากบริบทด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้น การแปล “miserable” เป็น “ร้ายกาจ” จึงเป็นการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 8

miserable – หนักอกหนักใจ

ต้นฉบับ

At dinners, we are borderline delirious in our love for each other. We kiss, we dance, we get caught trying to sneak away to be alone. On the train, we are quietly ***miserable*** as we try to assess what effect we might be having.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 42)

ฉบับแปล

ส่วนในงานเลี้ยงตอนเย็น เราจะรักกันดูดดื่มปานจะกลืนกิน เราจูบ เต้นรำ ถูกจับได้ขณะแอบออกไปจู๋จี๋กันตามลำพัง แต่บนรถไฟ เรานั่ง***หนักอกหนักใจ***กันอย่างเงียบๆ ขณะพยายามประเมินผล

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 82)

ในตัวอย่างที่ 8 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษจากต้นฉบับ “miserable” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำ “หนักอกหนักใจ” ซึ่งไม่ได้อยู่ในถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย เมื่อวิเคราะห์จากโครงสร้างของถ้อยคำแล้ว “หนักอกหนักใจ” เป็นการสร้างคำซ้อนจาก [หนักอก]+[หนักใจ] โดย “หนักอก” หมายถึง “ก. วิตก, ว. ลำบากใจ เพราะต้องแบกภาระไว้มาก” และ “หนักใจ” หมายถึง “ก. วิตก, ว. ลำบากใจ” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) ที่มีความหมายใกล้เคียงหรือเหมือนกัน เมื่อพิจารณาความหมายของถ้อยคำ “หนักอกหนักใจ” สามารถวิเคราะห์ได้กับส่วนประกอบทางความหมายด้าน

Ref. code: 25635906032403THV

สาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ปัญหา” และ “ความเครียด” รวมถึงมีระดับความเข้มข้นทางอารมณ์จากการสร้างคำซ้อน ผู้วิจัยเห็นว่าอยู่ในระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก”

ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับ “miserable” ได้แก่ “ความเครียด” และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” ซึ่งสามารถเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบความหมายของ “หนักอกหนักใจ” ทำให้เห็นว่าผู้แปลเลือกที่จะใช้การสร้างคำซ้อนเพื่อเพิ่มความหมายของถ้อยคำในภาษาฉบับแปลให้สามารถเทียบเคียงได้กับถ้อยคำต้นฉบับ รวมถึงเมื่อพิจารณาร่วมกับบริบทสถานการณ์ของตัวละครที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่องที่ต้องแสดงออกให้คนอื่นรับรู้ว่าตนเองมีความสุข แต่เมื่ออยู่ตามลำพังก็แสดงออกถึงความวิตกกังวลออกมา ถ้อยคำ “หนักอกหนักใจ” จึงเป็นถ้อยคำที่สามารถอธิบายถึงความรู้สึกของตัวละครได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น การแปล “miserable” เป็น “หนักอกหนักใจ” จึงเป็นการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 9

miserable – ทารุณ

ต้นฉบับ

All great for someone trying to fall back asleep in the ***miserable*** heat. The sun had trudged halfway to the horizon before he finally did.

(The Maze Runner: The Scorch Trials, 2010, p. 147)

ฉบับแปล

เป็นอะไรที่เจ๋งมากเลยสำหรับคนที่พยายามจะหลับต่อท่ามกลางความร้อน***ทารุณ***แบบนี้ ดวงอาทิตย์เคลื่อนไปหาเส้นขอบฟ้าได้ครึ่งทางแล้วตอนที่เขาหลับลงได้ในที่สุด

(สมรภูมิมอดไหม้, 2553, น. 254)

ในตัวอย่างที่ 9 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า “miserable” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำในภาษาไทย “ทารุณ” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า โดย “ทารุณ” หมายถึง “ว. ดุร้าย, โหดร้าย, ร้ายกาจ” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) ผู้วิจัยพิจารณาจากความหมายของ “ร้ายกาจ” ที่หมายถึง “ร้ายมาก” เป็นการบอกระดับของความหมายที่มากขึ้น

เมื่อพิจารณาจากส่วนประกอบทางความหมายของ “miserable” ได้แก่ สาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความเครียด” และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” ถ้อยคำ “ทารุณ” ก็สามารถเทียบเคียงส่วนประกอบทางความหมายด้านระดับทางความหมายและระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ของ “miserable” ได้ แต่ไม่มีส่วนประกอบทางความหมายด้าน “ความเครียด”

Ref. code: 25635906032403THV

จากบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นต่อตัวละครในเนื้อเรื่องที่อยู่ในสภาพอากาศที่ร้อนมากท่ามกลางทะเลทราย การให้ความหมายของอุณหภูมิที่สูงกว่าปกติที่มนุษย์แทบจะทนไม่ได้ด้วยถ้อยคำ “ทารุณ” จึงเป็นบอกระดับทางความหมายที่มากกว่าปกติซึ่งตรงกับส่วนประกอบทางความหมายด้วยเช่นกัน ดังนั้น การแปล “miserable” เป็น “ทารุณ” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 10

miserable – ห่วยสุด

ต้นฉบับ

“Maybe,” Newt responded. “Hope so. Anyway, I was thinking we need to get organized, get things back together. Act like we did in the bloody Glade. Last few days have been ***miserable***, everybody moaning and groaning, no structure, no plan. It’s driving me psycho."

(The Maze Runner: The Scorch Trials, 2010, p. 45)

ฉบับแปล

"ก็อาจใช่" นิวท์ตอบ "หวังว่าอย่างนั้น แต่ถึงยังไงฉันก็ยังคิดว่าเราต้องจัดระเบียบทุกอย่างให้เข้าที่ ทำอย่างที่เราเคยทำในทุ่งบ้านั่นน่ะ สองสามวันสุดท้ายน่ะ***ห่วยสุด*** ทุกคนเอาแต่คร่ำครวญ ไม่มีโครงสร้าง ไม่มีแผน มันแทบทำให้ฉันเป็นบ้า”

(สมรภูมิมอดไหม้, 2553, น. 71)

ในตัวอย่างที่ 10 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า “miserable” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำ “ห่วยสุด” ซึ่งไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย โดย “ห่วยสุด” เป็นถ้อยคำที่เป็นกริยาวลี (verb phrase)[21] ในคุณศัพท์ภาคแสดง ประกอบด้วยคำกริยาคุณศัพท์ [ห่วย] และส่วนขยาย [สุด] โดย “ห่วย” หมายถึง แย่, เลว, ไม่ดี, ไม่ได้เรื่อง และ ไร้คุณภาพ (พจนานุกรมศัพท์สแลง สืบค้นจาก https://dictionary.sanook.com/search/dict-slang) เมื่อเพิ่มคำว่า “สุด”ที่มีความหมายว่า “ว. อย่างมาก, อย่างยิ่งยวด” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) จึงเป็นการเพิ่มระดับความหมายขึ้นมา

---

[21] กริยาวลี (verb phrase) คือ “หน่วยสร้างที่มีคำกริยาเป็นส่วนหลัก จะมีส่วนรอง/ส่วนขยายหรือไม่ก็ได้ เช่น กิน ใน เขากิน, กำลังกิน ใน เขากำลังกิน, read fast ใน He read fast.” (พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ทั่วไป) ฉบับราชบัณฑิตยสภา, สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2560, น. 465)

Ref. code: 25635906032403THV

ด้านส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับ “miserable” ได้แก่สาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความเครียด” และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” ซึ่งสามารถเทียบเคียงได้กับระดับทางความหมายของ “ห่วยสุด” แต่ไม่มีส่วนประกอบทางความหมาย “ความเครียด”

เมื่อพิจารณาจากบริบทภายใน “ทุกคนเอาแต่ครำ่ครวญ ไม่มีโครงสร้าง ไม่มีแผน มันแทบทำให้ฉันเป็นบ้า” ที่แสดงให้เห็นถึงสถานการณ์ที่ยำ่แย่ ไม่มีระเบียบและไม่สามารถจัดการอะไรได้ ด้วยเหตุนี้ผู้แปลจึงเลือกใช้ถ้อยคำ “ห่วยสุด” เพื่อแสดงออกถึงอารมณ์และความรู้สึกของตัวละครในขณะนั้น และเพื่อให้ผู้อ่านอนุมานและเข้าใจได้จากบริบทภายในและบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่อง

นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์ในด้านของการแปลวรรณกรรมเยาวชน ผู้แปลเลือกใช้ถ้อยคำ “ห่วยสุดๆ” ที่เป็นศัพท์สแลงในภาษาไทยให้เข้ากับตัวละครที่เป็นวัยรุ่น รวมถึงยังสามารถครอบคลุมความหมายได้อย่างเหมาะสมอีกด้วย ดังนั้น การแปล “miserable” เป็น “ห่วยสุดๆ” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 11

mourn – ไว้อาลัย

ต้นฉบับ

It's still night, though dawn can't be too many hours away. Unless the Gamemakers want it to be. “Why don't you two get some rest?” I say. “I'll watch for a while.”

“No, Katniss, I'd rather,” says Finnick. I look in his eyes, at his face, and realize he's barely holding back tears. Mags. The least I can do is give him the privacy to mourn her.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 172)

ฉบับแปล

ฟ้ายังมืดอยู่ แม้ว่าอีกไม่กี่ชั่วโมงจะสว่างแล้วก็ตม เว้นเสียแต่ว่าผู้คุมเกมต้องการให้เป็นอย่างอื่น "ทำไมพวกเธอสองคนไม่พักก่อนล่ะ" ฉันพูด "ฉันจะอยู่ยามให้เอง"

Ref. code: 25635906032403THV

"ไม่ต้องหรอก แคตนิส ฉันเองดีกว่า" ฟินนิคพูด ฉันมองตาเขา มองใบหน้า แล้วรู้ว่าเขาแทบกลั้นน้ำตาไว้ไม่อยู่---แม็กส์ สิ่งที่ดีที่สุดเท่าที่ฉันพอจะทำได้คือปล่อยให้เขาได้ไว้อาลัยแม็กส์เป็นส่วนตัว

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 315)

ในตัวอย่างที่ 11 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “mourn” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำ “ไว้อาลัย” ที่ไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย โดย “ไว้อาลัย” หมายถึง “ว. อาการที่แสดงความระลึกถึงเพราะมีใจผูกพันกับผู้ที่จากไป” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) เมื่อพิจารณาจากความหมายข้างต้น “ผู้ที่จากไป” หมายถึงผู้เสียชีวิต ซึ่งสามารถเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมายด้านสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความสูญเสีย”

เมื่อพิจารณาจากส่วนประกอบทางความหมายของ “mourn” พบว่ามีส่วนประกอบทางความหมายด้านสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความสูญเสีย” เช่นเดียวกับ “ไว้อาลัย” และจากบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่อง แคตนิสเห็นใบหน้าที่แสดงออกถึงความเศร้าของฟินนิคที่เพิ่งจะสูญเสียเพื่อนจากเขตเดียวกันไปในการแข่งขัน ทำให้แคตนิสเลือกที่จะไม่รบกวนและปล่อยให้ฟินนิคแสดงออกถึงความเศร้าเพื่อระลึกถึงแม็กส์ นอกจากนี้ยังมีบริบทภายในตัวบท “แล้วรู้ว่าเขาแทบกลั้นน้ำตาไว้ไม่อยู่” ที่ทำให้เห็นพฤติกรรม “การร้องไห้” ที่เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดอารมณ์เศร้าอีกด้วย ดังนั้น การแปล “mourn” เป็น “ไว้อาลัย” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 12

pitiful – น่าสงสาร

ต้นฉบับ

Bonnie has no home. Her family is dead. Returning to District 8 or assimilating into another district would be impossible. Of course the idea of an independent, thriving District 13 draws her. I can't bring myself to tell her she's chasing a dream as insubstantial as a wisp of smoke. Perhaps she and Twill can carve out a life somehow in the woods. I doubt it, but they're so ***pitiful*** I have to try to help.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 83)

ฉบับแปล

Ref. code: 25635906032403THV

บอนนี่ไม่มีบ้าน ทุกคนในครอบครัวของเธอตายหมด เป็นไปไม่ได้ที่จะกลับเขต 8 หรือเข้าเป็นส่วนหนึ่งของเขตปกครองอื่น แน่นอนว่าเรื่องเขต 13 ซึ่งเป็นเอกเทศและแข็งแกร่งย่อมเป็นความหวังของเธอ ฉันไม่อาจบอกเธอว่าเธอกำลังไล่ตามความฝันซึ่งเปราะบางราวกับปุยเมฆ บางทีเธอและทวิลจะสามารถใช้ชีวิตอยู่ในป่าได้ ฉันไม่แน่ใจนัก แต่ทั้งสองคน*น่าสงสาร*จนฉันต้องพยายามช่วย

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 154)

ในตัวอย่างที่ 12 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “pitiful” ได้รับการแปลเป็น “น่าสงสาร” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย เมื่อพิจารณาความหมายของ “น่าสงสาร” หมายถึง หมายถึง “ก. รู้สึกเห็นใจในความเดือดร้อนหรือความทุกข์ของผู้อื่น, รู้สึกห่วงใยด้วยความเมตตากรุณา” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) ตามความหมายข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า “การเห็นใจความเดือดร้อนหรือความทุกข์ของผู้อื่น” , “มีความเดือดร้อน” และ “ความทุกข์” เทียบเคียงความหมายได้กับ “ปัญหา” และ “ความเครียด” ซึ่งตรงกับส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับ “pitiful”

เมื่อวิเคราะห์จากบริบทภายใน “บอนนี่ไม่มีบ้าน ทุกคนในครอบครัวของเธอตายหมด” สามารถเทียบเคียงได้กับสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้าด้าน “การสูญเสีย” รวมถึง “แน่นอนว่าเรื่องเขต 13 ซึ่งเป็นเอกเทศและแข็งแกร่งย่อมเป็นความหวังของเธอ ฉันไม่อาจบอกเธอว่าเธอกำลังไล่ตามความฝันซึ่งเปราะบางราวกับปุยเมฆ” ที่สามารถเทียบเคียงได้กับ “ความผิดหวัง” นอกจากนี้บริบทภายใน “แต่ทั้งสองคนน่าสงสารจนฉันต้องพยายามช่วย” สามารถวิเคราะห์ได้ว่าแคตนิสรู้สึกว่าทั้งสองคนมี “ปัญหา” ที่แคตนิตอยากจะช่วยเหลือ ซึ่งตรงกับความหมายของ “น่าสงสาร” อีกด้วย ดังนั้น การแปลถ้อยคำ “pitiful” เป็น “น่าสงสาร” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 13

pitiful – น่าอนาถ

ต้นฉบับ

“Gotten so bad?” the guard asked. “Kid, bad’s a relative term. This is just how it is. What else are you gonna do with these people? You can’t leave ’em hanging out with the healthy folks in the fortressed cities. You can’t just dump ’em in a place full of Cranks way past the Gone and let ’em get eaten alive. And no government’s gotten desperate enough yet to start killing people as soon as they

Ref. code: 25635906032403THV

catch the Flare. This is it. And it's a way for us Immunes to make some good money, since no one else would ever work here."

His statements left Thomas with a heavy dose of gloom. The world was in *pitiful* shape. Maybe he was being selfish by not helping WICKED complete the tests.

(The Maze Runner: The Death Cure, 2011, p. 99)

ฉบับแปล

"แย่ขนาดนี้?" ยายถาม "ไอ้หนู จะดีจะแย่มันต้องมีตัวเปรียบเทียบนะ ที่นี่มันก็เป็นอย่างนี้ นายจะทำอะไรกับคนพวกนี้ได้อีกล่ะ จะทิ้งให้อยู่กับคนที่ยังสุขภาพดีในเมืองมีกำแพงก็ไม่ได้ จะไปโยนใส่ที่ที่มีแต่แคร้งที่หลุดไปนานแล้วก็ถูกกินทั้งเป็นก็ไม่ได้ แล้วก็ไม่มีรัฐบาลไหนจนแต้มถึงขนาดเริ่มฆ่าคนทันทีที่ติดไข้วาบ แค่นั้นแหละ แล้วมันก็เป็นวิธีที่คนมีภูมิคุ้มกันอย่างเราได้ทำเงินเยอะๆ ด้วย เพราะไม่มีใครอื่นจะยอมทำงานที่นี่แน่"

คำพูดเขาทำให้โทมัสรู้สึกหดหู่ขนาดหนัก โลกอยู่ในสภาพ*น่าอนาถ*จริงๆ บางทีเขาอาจจะเห็นแก่ตัวก็ได้ที่ไม่ช่วยวิคเค็ดทำการทดสอบให้สำเร็จ

(ไข้มรณะ, 2554, น. 178)

ในตัวอย่างที่ 13 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ "pitiful" ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำ "น่าอนาถ" ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย โดย "น่าอนาถ" ประกอบด้วย [น่า-]+[อนาถ] โดยการเติม [น่า-] หมายถึง "ว.การเพิ่มความหมายไปในแนวทางของการชักจูงใจให้คล้อยตาม" และ [อนาถ] หมายถึง ก. สงสาร, สังเวช, สลดใจ" (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) จึงหมายถึงความรู้สึกที่เห็นแล้วรู้สึกสังเวช สลดใจ หรือสงสารมากกว่าปกติ สามารถจัดกลุ่มให้อยู่ในส่วนประกอบทางความหมายด้านสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้าคือ "ปัญหา" และ "ความเครียด"

เมื่อวิเคราะห์จากบริบทสถานการณ์ในเนื้อเรื่องที่เกิดไข้วาบขึ้น ซึ่งทำให้ผู้ที่ติดเชื้อไข้วาบเปลี่ยนเป็นแคร้งหรือซอมบี้ที่กินมนุษย์ด้วยกันเป็นอาหาร นอกจากนี้ในตัวบทยังเปรียบเทียบให้เห็นคน 3 รูปแบบ คือ คนที่ยังไม่ติดเชื้อ คนที่เพิ่งเริ่มติดเชื้อ และคนที่ติดเชื้อไปแล้ว ซึ่งไม่มีใครที่มีสภาพความเป็นอยู่ที่ปกติ บริบทสถานการณ์เหล่านี้สมารถเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมายของ "น่าอนาถ" ด้าน "ปัญหา" และ "ความเครียด" และตรงกับส่วนประกอบทางความหมายของ "pitiful" เช่นกัน ดังนั้น การแปล "pitiful" เป็น "น่าอนาถ" จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

Ref. code: 25635906032403THV

ตัวอย่างที่ 14

regret – เสียใจ

ต้นฉบับ

In fact, all three are so readily respectful and nice to my mother that I feel bad about how I go around feeling so superior to them. Who knows who I would be or what I would talk about if I'd been raised in the Capitol? Maybe my biggest ***regret*** would be having feathered costumes at my birthday party, too.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 24)

ฉบับแปล

ที่จริงทั้งสามคนก็ให้เกียรติและทำตัวดีกับแม่ของฉันเสียจนฉันรู้สึกแย่ที่รู้สึกไม่ดีกับพวกเขา ใครจะรู้ว่าฉันจะเป็นอย่างไรหรือจะพูดอย่างไรหากโตขึ้นมาในแคปิตอล บางทีเรื่องที่ทำให้ฉัน*เสียใจ*ที่สุดในชีวิตอาจจะเป็นการสวมชุดประดับขนนกในงานวันเกิดตัวเองก็เป็นได้

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 48)

ในตัวอย่างที่ 14 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “regret” ได้รับการแปลเป็น “เสียใจ” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย เมื่อพิจารณาจากความหมายของ “เสียใจ” หมายถึง “ก. ไม่สบายใจเพราะมีเรื่องไม่สมประสงค์หรือผิดประสงค์” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) สามารถจัดให้อยู่ในกลุ่มของสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความผิดหวัง” และ “ความเครียด” ได้ ซึ่งตรงกับส่วนประกอบทางความหมายของ “regret” เช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาจากบริบทสถานการณ์ในเนื้อเรื่องที่แคตนิสกำลังรู้สึกแย่ที่เคยอคติต่อสไตลิสต์ที่เห็นด้วยกับการแข่งขันเกมล่าชีวิต ที่ต้องให้ผู้คนในพาเน็มเข้าร่วมแข่งขันและฆ่ากันเองเพื่อเอาชนะ แคตนิสที่เข้าใจแล้วว่าเพราะได้รับการปลูกฝังและเลี้ยงดูแบบผิดๆ จึงทำให้สไตลิสต์แต่ละคนมีความคิดที่ผิดเพี้ยนไป และคิดว่าหากตนเองได้รับการเลี้ยงดูมาแบบผิดๆ เหมือนกันก็คงจะมีความคิดคล้ายๆ กัน จึงมีความคิดในด้านการประชดว่าเรื่องที่รู้สึกว่าทำให้ผิดหวังมากที่สุดคงเป็นเรื่องไร้สาระอย่างการใส่ชุดประดับขนนกในวันเกิดของตนเอง ไม่ใช่เรื่องที่สำคัญต่อชีวิตมากกว่านั้น จากบริบทเหล่านี้สามารถวิเคราะห์ให้อยู่ในกลุ่มของสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความผิดหวัง” และ “ความเครียด” ซึ่งตรงกับส่วนประกอบทางความหมายของ “regret” และ “เสียใจ” ดังนั้นจึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 15

Ref. code: 25635906032403THV

regret – รู้สึกว่าไม่น่า

ต้นฉบับ

Our full stomachs make us more uncomfortable and breathless than we were on the morning's climb. I begin to *regret* those last dozen oysters.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 202)

ฉบับแปล

ท้องที่แน่นไปด้วยอาหารทำให้อึดอัดแทบหายใจไม่ออกเมื่อเทียบกับตอนสายที่ขึ้นมา ทำให้ฉันเริ่ม*รู้สึกว่าไม่น่า*กินหอยนางรมสิบสองตัวสุดท้ายนั่นเลย

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 369)

ในตัวอย่างที่ 15 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “regret” ได้รับการแปลเป็น “รู้สึกว่าไม่น่า” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย โดยผู้วิจัยเห็นว่าถ้อยคำ “รู้สึกว่าไม่น่า” เป็นกริยาวลีที่แสดงถึงความรู้สึกผิดหวังหรือเสียดายในสิ่งที่ทำลงไปและเกิดสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ขึ้น ซึ่งสามารถวิเคราะห์ให้อยู่ในกลุ่มของสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้าด้าน “ปัญหา” และ “ความผิดหวัง” ซึ่งเมื่อเทียบกับส่วนประกอบทางความหมายของ “regret” จะพบว่ามีส่วนประกอบทางความหมายทั้งสองส่วนนี้เช่นเดียวกัน

เมื่อวิเคราะห์บริบทภายใน “ทำให้อึดอัดแทบหายใจไม่ออก” เป็นความรู้สึกที่ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้น สามารถจัดให้อยู่ในกลุ่มของ “ปัญหา” แต่เมื่อวิเคราะห์ตามบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่อง “ปัญหา” และ “ความผิดหวัง” เหล่านี้เป็นเพียงอารมณ์ความรู้สึกทางด้านลบที่เกิดขึ้นและไม่ได้ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า ดังนั้น การแปลถ้อยคำ “regret” เป็น “รู้สึกว่าไม่น่า” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 16

regret – ขอโทษ

ต้นฉบับ

Minho might not have had *regrets*, but Thomas did. “I’m sorry about what I did, Gally.” He held the other boy’s gaze with his own as he said it. He wanted Gally to believe him, to know that he understood that WICKED was their shared enemy.

(The Maze Runner: The Death Cure, 2011, p. 70)

ฉบับแปล

Ref. code: 25635906032403THV

มินโฮอาจไม่*รู้สึกขอโทษ* แต่โทมัสรู้สึก “ฉันเสียใจกับเรื่องที่ทำลงไปนะ กัลลี่” เขาสบตากับอีกฝ่ายขณะพูด อยากให้กัลลี่เชื่อเขา ให้เขาเข้าใจว่าทุกคนมีวิคเค็ดเป็นศัตรูร่วมกัน

(ไข้มรณะ, 2554, น. 124)

ในตัวอย่างที่ 16 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “regret” ได้รับการแปลเป็น “รู้สึกขอโทษ” เป็นกริยาวลี โดยมีโครงสร้างของถ้อยคำ [รู้สึก]+[ขอโทษ] โดย “รู้สึก” หมายถึง “ก. รู้ตัว, รู้ด้วยการสัมผัส, รู้สำนึก, เกิดอาการที่รู้ว่าเป็นสุขหรือทุกข์” และ “ขอโทษ” หมายถึง “ก. ขอให้ยกเว้นโทษ, ใช้เป็นคำสุภาพเมื่อรู้สึกว่าจะเป็นการล่วงเกินผู้อื่น” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) เมื่อพิจารณาแล้ว “รู้สึกขอโทษ” จึงหมายถึงความรู้สึกอยากให้ผู้ที่ตนเองล่วงเกินยกเว้นโทษให้ โดยการล่วงเกินผู้อื่นถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่พึงประสงค์ เทียบได้กับ “ปัญหา” รวมถึงเป็น “ความผิดหวัง” กับสิ่งที่ตนเองทำลงไป ซึ่งหากพิจารณาส่วนประกอบทางความหมายของ “regret” ร่วมกับ “รู้สึกขอโทษ” พบว่าเป็นส่วนประกอบทางความหมายที่เหมือนกัน

ในส่วนของการวิเคราะห์ร่วมกับบริบทภายใน “มินโฮอาจไม่รู้สึกขอโทษ แต่โทมัสรู้สึก “ฉันเสียใจกับเรื่องที่ทำลงไปนะ กัลลี่” เขาสบตากับอีกฝ่ายขณะพูด” จะเห็นได้ว่ามีถ้อยคำ “เสียใจ” ที่โทมัสพูดออกมาเพื่อแสดงถึงความรู้สึกขอโทษ เมื่อพิจารณาจากส่วนประกอบทางความหมายของ “เสียใจ” พบว่าอยู่ในกลุ่มของ “ความผิดหวัง” และ “ความเครียด” ซึ่งตรงกับส่วนประกอบทางความหมายของ “regret” เช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ การแปลถ้อยคำ “regret” เป็น “รู้สึกขอโทษ” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 17

sad – ร้าย

ต้นฉบับ

“Oh, Thomas.” The Rat Man said it quietly, as if delivering *sad* news to a small child. “We didn’t lie to you. You do have the Flare.”

(The Maze Runner: The Death Cure, 2011, p. 12)

ฉบับแปล

"โธ่เอ๋ย โทมัส" ไอ้หน้าหนูพูดเบาๆ เหมือนเวลาที่กำลังจะบอกข่าว*ร้าย*กับเด็กๆ “เราไม่ได้โกหกเธอ เธอมีเชื้อไข้วาบจริงๆ”

(ไข้มรณะ, 2554, น. 13)

Ref. code: 25635906032403THV

ในตัวอย่างที่ 17 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “sad” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำ “ร้าย” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย เมื่อพิจารณาจากความหมายของ “ร้าย” หมายถึง “ว. ดุ, ชั่ว, ไม่ดี, ที่เป็นอันตราย, น. ความไม่ดี” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) ดังนั้น “ข่าวร้าย” จึงหมายถึง ข่าวที่ไม่ดี หรือจัดให้อยู่ในกลุ่มของ “ปัญหา” ซึ่งตรงกับส่วนประกอบทางความหมายของ “sad” ด้วยเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาจากบริบทสถานการณ์ที่โทมัสรับรู้ว่าตนเองมีเชื้อไข้วาบ ซึ่งจะทำให้กลายเป็นแคร้งหรือซอมบี้ที่กินมนุษย์ด้วยกันเป็นอาหาร สามารถวิเคราะห์ให้อยู่ในกลุ่มของสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้าด้าน “ปัญหา” เช่นเดียวกับส่วนประกอบทางความหมายของ “sad” นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์กับบริบททางด้านสังคมวัฒนธรรมของผู้แปลและผู้อ่านในภาษาไทย เรื่องราวที่เป็นข่าวที่ไม่ดีมักจะใช้คำว่า “ข่าวร้าย” มากกว่าการแปลตรงตัวตามถ้อยคำต้นฉบับ “sad news” ให้เป็นถ้อยคำ “ข่าวเศร้า” ดังนั้น การแปล “sad” เป็น “ร้าย” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 18

sorry – เสียใจ

ต้นฉบับ

He smiles. “Unfortunately, I think that's true.” His eyes flicker off to the side. “Peeta is coming. ***Sorry*** you have to cancel your wedding. I know how devastating that must be for you.” He tosses another sugar cube in his mouth and saunters off.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 117)

ฉบับแปล

เขายิ้ม "น่าเสียดายนะที่ฉันคิดว่านั่นคือความจริง" สายตาของเขาหรี่มองไปด้านข้าง "พีต้ามาแล้ว ***เสียใจ***ด้วยนะที่ต้องยกเลิกงานแต่ง ฉันรู้ว่ามันทำให้เธอผิดหวังแค่ไหน" เขาโยนน้ำตาลก้อนเข้าปากแล้วเดินทอดน่องจากไป

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 216)

ในตัวอย่างที่ 18 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “sorry” ได้รับการแปลเป็น “เสียใจ” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย เมื่อพิจารณาจากความหมายของ “เสียใจ” หมายถึง “ก. ไม่สบายใจเพราะมีเรื่องไม่สมประสงค์หรือผิดประสงค์”

Ref. code: 25635906032403THV

(พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) สามารถจัดให้อยู่ในกลุ่มของสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความผิดหวัง” และ “ความเครียด”

ส่วนประกอบทางความหมายของ “sorry” ได้แก่สาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความผิดหวัง” และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” ซึ่งส่วนประกอบทางความหมาย “ความผิดหวัง” สามารถเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมายของ “เสียใจ” รวมถึงบริบทภายใน “ฉันรู้ว่ามันทำให้เธอผิดหวังแค่ไหน” ด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้น การแปล “sorry” เป็น “เสียใจ” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 19

sorry – เสียดาย

ต้นฉบับ

“Who'd have thought we'd ever be *sorry* to see old Cray go?”

Cray would have been disliked, anyway, because of the uniform he wore, but it was his habit of luring starving young women into his bed for money that made him an object of loathing in the district.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 66)

ฉบับแปล

"ไม่คิดเลยนะว่าเราจะถึงขั้น*เสียดาย*ที่ตาเฒ่าเครย์ต้องถูกเฉดหัวไป"

แม้ผู้คนจะไม่ชอบเครย์อยู่แล้วเพราะเครื่องแบบที่เขาสวม แต่นิสัยของเขาที่ชอบหลอกล่อหญิงสาวหิวโซให้ขึ้นเตียงด้วยเพื่อแลกกับเงินต่างหากที่ทำให้เขาเป็นที่จงเกลียดจงชังของคนทั้งเขต

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 123)

ในตัวอย่างที่ 19 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “sorry” ได้รับการแปลเป็น “เสียดาย” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย เมื่อพิจารณาจากความหมายของ “เสียดาย” หมายถึง “ก. รู้สึกอยากได้สิ่งที่เสียไปพลาดไปให้กลับคืนมา, รู้สึกว่าพลาดโอกาสที่ควรจะมีจะได้, รู้สึกไม่อยากให้เสียไปโดยไม่ได้ประโยชน์, อาลัยถึงสิ่งที่จากไป” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) สามารถจัดให้อยู่ในกลุ่มของ “ความผิดหวัง” และ “การสูญเสีย”

ส่วนประกอบทางความหมายของ “sorry” ได้แก่สาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความผิดหวัง” และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” ซึ่งเมื่อเทียบเคียงกับส่วนประกอบทาง

Ref. code: 25635906032403THV

ความหมายของ “เสียดาย” สามารถเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบด้าน “ความผิดหวัง” นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากบริบทภายใน “ตาเฒ่าเครย์ต้องถูกเฉดหัวไป” สามารถจัดให้อยู่ในกลุ่มของส่วนประกอบทางความหมาย “การสูญเสีย” ซึ่งเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมายของ “เสียดาย” แต่เมื่อพิจารณาจากบริบทสถานการณ์ที่กำลังกล่าวถึงตัวละครที่นิสัยไม่ดีและเป็นที่จงเกลียดจงชัง ความรู้สึก “เสียดาย” ดังกล่าวจึงเป็นการประชดเปรียบเทียบกับตัวอีกตัวที่นิสัยไม่ดีมากกว่า ส่วนประกอบทางความหมายจึงเป็นส่วนประกอบที่อธิบายถึงความรู้สึกที่ไม่ได้เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า ดังนั้น การแปล “sorry” เป็น “เสียดาย” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 20

teary – น้ำตาคลอ

ต้นฉบับ

I'm called. Then Haymitch. And Peeta volunteers. One of the announcers actually gets ***teary*** because it seems the odds will never be in our favor, we star-crossed lovers of District 12.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 106)

ฉบับแปล

แล้วฉันก็ถูกขานชื่อ จากนั้นเป็นเฮย์มิตช์ แล้วพีต้าก็เข้ามาอาสา หนึ่งในผู้ขานชื่อถึงกับ***น้ำตาคลอ*** เพราะดูเหมือนว่าโชคจะไม่เข้าข้างเรา...คู่รักที่ชะตาไม่เป็นใจจากเขต 12...อีกแล้ว

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 197)

ในตัวอย่างที่ 20 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “teary” ได้รับการแปลเป็น “น้ำตาคลอ” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย เมื่อวิเคราะห์โครงสร้างของถ้อยคำ “น้ำตาคลอ” กริยาวลีที่ประกอบไปด้วย [น้ำตา]+[คลอ] ซึ่งหมายถึง “ก. ปริ่ม, ใกล้จะไหล, ในคำว่า น้ำตาคลอ” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) สามารถจัดให้อยู่ในกลุ่มส่วนประกอบทางความหมายด้านพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดอารมณ์เศร้า “การร้องไห้” ซึ่งตรงกับส่วนประกอบทางความหมายของ “teary” เช่นเดียวกัน

นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์จากบริบทภายใน “เพราะดูเหมือนว่าโชคจะไม่เข้าข้างเรา” สามารถจัดให้อยู่ในกลุ่มของสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความผิดหวัง” ด้วยเหตุนี้พฤติกรรมการร้องไห้จึงเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดอารมณ์เศร้า และตรงกับส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับและฉบับแปล ดังนั้น การแปล “teary” เป็น “น้ำตาคลอ” จึงเป็นลักษณะการ

Ref. code: 25635906032403THV

แปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 21

teary – นองน้ำตา

ต้นฉบับ

Thomas looked back at Newt in time to see his friend's expression change. He seemed stricken, almost *teary*.

"I'm sorry," Newt murmured, then turned and walked out of the room.

(The Maze Runner: The Death Cure, 2011, p. 42)

ฉบับแปล

โทมัสมองกลับไปที่นิวท์ทันเห็นสีหน้าของเพื่อนเปลี่ยนไป เขาดูเจ็บช้ำแทบ*นองน้ำตา*

"โทษที" นิวท์พึมพำ แล้วหันหลังเดินออกไปจากห้อง

(ไข้มรณะ, 2554, น. 72)

ในตัวอย่างที่ 21 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ "teary" ได้รับการแปลเป็น "นองน้ำตา" ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย เมื่อวิเคราะห์โครงสร้างของถ้อยคำ "น้ำตานองหน้า" เป็นกริยาวลีที่ประกอบด้วย [น้ำตา]+[นอง]+[หน้า] ซึ่งเมื่อพิจารณาจากความหมายของ "นองหน้า" หมายถึง "ว. อาบหน้า (ใช้แก่น้ำตา)" (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) สามารถจัดให้อยู่ในกลุ่มส่วนประกอบทางความหมายด้านพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดอารมณ์เศร้า "การร้องไห้" ซึ่งตรงกับส่วนประกอบทางความหมายของ "teary" เช่นเดียวกัน

เมื่อวิเคราะห์จากบริบทภายในตัวบท "เขาดูเจ็บช้ำแทบนองน้ำตา" สามารถจัดให้อยู่ในกลุ่มของส่วนประกอบทางความหมายด้านสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า "ความเจ็บปวด" ซึ่งเป็นความเจ็บปวดทางจิตใจหลังจากที่ตัวละครทะเลาะและพูดคุยด้วยถ้อยคำที่ทำร้ายจิตใจ ดังนั้น "น้ำตานองหน้า" จึงเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดอารมณ์เศร้าคือ "การร้องไห้" การแปล "teary" เป็น "น้ำตานองหน้า" จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

Ref. code: 25635906032403THV

ตัวอย่างที่ 22

unfortunate – น่าเสียดาย

ต้นฉบับ

“After that, there was nothing to do but let you play out your little scenario. And you were pretty good, too, with the love-crazed schoolgirl bit. The people in the Capitol were quite convinced. *Unfortunately*, not everyone in the districts fell for your act,” he says.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 14)

ฉบับแปล

"จากนั้นเราก็ทำอะไรไม่ได้อีก นอกจากปล่อยให้เธอเล่นละครฉากเล็กๆ ของตัวเองไป และเธอก็ทำได้ดีเสียด้วยกับบทนักเรียนสาวคลั่งรัก ผู้คนในแคปิตอลหลงเชื่อหัวปักหัวปำ แต่*น่าเสียดาย* ที่ไม่ใช่ทุกคนในเขตปกครองทุกเขตเผลอไผลปล่อยใจไปกับการแสดงของเธอ" เขาพูด

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 31)

ในตัวอย่างที่ 22 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า “unfortunately” ได้รับการแปลเป็น “น่าเสียดาย” ซึ่งไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้า โดย “unfortunately” เป็นการแปลงเป็นวิเศษณ์โดยการเติมส่วนมูลฐาน [-ly] ต่อท้ายรากศัพท์ [unfortunate] และในส่วนของโครงสร้างของถ้อยคำ “น่าเสียดาย” ประกอบด้วย [น่า-]+[เสียดาย] โดย โดยการเติม [น่า-] หมายถึง “ว.การเพิ่มความหมายไปในแนวทางของการชักจูงใจให้คล้อยตาม” [เสียดาย] หมายถึง “ก. รู้สึกอยากได้สิ่งที่เสียไปพลาดไปให้กลับคืนมา, รู้สึกว่าพลาดโอกาสที่ควรจะมีจะได้, รู้สึกไม่อยากให้เสียไปโดยไม่ได้ประโยชน์, อาลัยถึงสิ่งที่จากไป” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) สามารถจัดให้อยู่ในกลุ่มของส่วนประกอบทางความหมาย “ความผิดหวัง” และ “การสูญเสีย”

เมื่อพิจารณาจากบริบทสถานการณ์ที่ประธานาธิบดีสโนว์กำลังพูดถึงสิ่งที่แคตนิสกำลังแสดงออกถึงความกบฏต่อแคปิตอลเพราะความรัก สโนว์ต้องการให้ทุกคนในทุกเขตเชื่อไม่ใช่แค่แคปิตอล แต่ก็ผิดหวังเพราะมีเพียงแคปิตอลและเขตการปกครองบางเขตเท่านั้นที่เชื่อ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็น “ปัญหา” และสร้าง “ความผิดหวัง” ให้กับสโนว์และแคตนิส ซึ่งตรงกับส่วนประกอบทางความหมายด้านสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้าในถ้อยคำต้นฉบับ “unfortunately” และตรงกับส่วนประกอบทางความหมาย “ความผิดหวัง” ของถ้อยคำในฉบับแปล “น่าเสียดาย”

แต่เมื่อวิเคราะห์จากบริบททางสังคมวัฒนธรรม ความรู้สึกเสียดายที่สิ่งที่ต้องการไม่เกิดขึ้นจริงของประธานาธิบดีสโนว์ไม่ได้แสดงออกถึงอารมณ์เศร้า เพียงแต่ใช้ส่วนประกอบทาง

Ref. code: 25635906032403THV

ความหมายมาเพื่ออธิบายถึง “ความผิดหวัง” และ “ปัญหา” ที่กำลังจะเกิดขึ้นจากการกระทำของแคตนิส ด้วยเหตุนี้ การแปลถ้อยคำ “unfortunately” เป็น “น่าเสียดาย” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 23

unfortnate – โชคร้าย

ต้นฉบับ

Dr.Christensen went on to outline the process while Thomas listened in numb silence. “You have to be alive but not awake. We’ll sedate you and numb the area of the incision, but there aren’t any nerves in the brain so it’s a relatively painless process. ***Unfortunately***, you won’t recover from our neural explorations—the procedure is fatal. But the results will be invaluable.”

(The Maze Runner: The Death Cure, 2011, p. 147)

ฉบับแปล

ด็อกเตอร์คริสเตนเซ่นอธิบายกระบวนการคร่าวๆ ต่อ ในขณะที่โทมัสนั่งฟังเงียบๆ อย่างมืนชา "เธอจะยังมีชีวิตอยู่ แต่จะต้องไม่รู้สึกตัวตื่น เราจะวางยาสลบและฉีดยาชาในจุดที่จะผ่า ดีว่าในสมองไม่มีเส้นประสาท นี่จึงเป็นกระบวนการที่ไม่เจ็บปวด แต่***โชคร้าย***ที่เธอจะไม่ฟื้นจากการผ่าสำรวจระบบประสาท กระบวนการนี้อันตรายมาก ทว่าผลที่ได้ประเมินค่าไม่ได้เลย"

(ไข้มรณะ, 2554, น. 267)

ในตัวอย่างที่ 23 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า “unfortunately” ได้รับการแปลเป็น “โชคร้าย” ซึ่งไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้า โดย “unfortunately” เป็นการแปลงเป็นวิเศษณ์โดยการเติมส่วนมูลฐาน [-ly] ต่อท้ายรากศัพท์ [unfortunate] ในด้านโครงสร้างของถ้อยคำ “โชคร้าย” เป็นคำประสมที่ประกอบด้วย [โชค]+[ร้าย] ซึ่ง “โชค” หมายถึง “น. สิ่งที่นำผลมาให้โดยไม่ได้คาดหมาย” และ “ร้าย” หมายถึง “ว. ดุ, ชั่ว, ที่เป็นอันตราย, น. ความไม่ดี” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) “โชคร้าย” จึงหมายถึง สิ่งที่นำผลไม่ดีมาให้โดยไม่ได้คาดหมาย สามารถจัดกลุ่มให้อยู่ในส่วนประกอบทางความหมายด้าน “ปัญหา” และ “ความผิดหวัง” ซึ่งตรงกับส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับ “unfortunately” ทั้งสองส่วน

หากพิจารณาจากบริบทสถานการณ์ที่กำลังอธิบายถึงขั้นตอนการผ่าตัดเพื่อศึกษาและพัฒนายารักษาโรคไข้วาบที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่อง เริ่มจากการบอกข้อดีของการทดลองที่จะไม่ทำให้ผู้ถูกทดลองเจ็บปวด แต่ข้อเสียที่ร้ายแรงกว่าคือจะไม่ฟื้นขึ้นมาอีกเลยหรือตายทั้งที่ยังมีชีวิตอยู่ เมื่อ

Ref. code: 25635906032403THV

วิเคราะห์บริบทสถานการณ์แล้วพบว่าสามารถจัดให้อยู่ในกลุ่มของ “ความผิดหวัง” ที่แม้จะมีข้อดีแต่ก็มีข้อเสียที่ไม่น่าพึงประสงค์คือทำให้เสียชีวิต ซึ่งตรงกับส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในต้นฉบับและฉบับแปล ดังนั้น การแปล “unfortunately” เป็น “โชคร้าย” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

ตัวอย่างที่ 24

upset – ผิดหวัง

ต้นฉบับ

“Of course before the Quell. I'm sure we'd never have done it after we knew,” says Peeta, starting to get *upset*. “But who could've seen it coming?"

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 141)

ฉบับแปล

“แน่นอนครับ ก่อนเดอะเควล ผมแน่ใจว่าเราจะไม่มีวันทำอย่างนั้นแน่ถ้ารู้เรื่องนี้ก่อน" พีต้าพูดพลางเริ่มทำหน้าตา*ผิดหวัง*” แต่ใครจะไปรู้ละครับว่ามันจะเกิดเรื่องแบบนี้”

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 259)

ในตัวอย่างที่ 24 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “upset” ได้รับการแปลเป็น “ผิดหวัง” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย โดย “upset” มีส่วนประกอบทางความหมายคือ “ความผิดหวัง” และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดอารมณ์เศร้า “การเงียบ” เมื่อวิเคราะห์ร่วมกับบริบทสถานการณ์ที่พีต้ากล่าวถึงการกระทำที่ได้ทำไปแล้ว และจะไม่ทำหากรู้ว่าจะเกิดเรื่องขึ้น สามารถจัดให้อยู่ในกลุ่มของ “ความผิดหวัง” เช่นเดียวกันกับส่วนประกอบทางความหมายของ “upset” ดังนั้น การแปล “upset” เป็น “ผิดหวัง” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยมีบริบทเป็นส่วนประกอบร่วม

4.4.2 ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าและมีบริบทเป็นส่วนประกอบหลัก

การแปลลักษณะนี้เป็นการเลือกใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้ามาเป็นถ้อยคำแปลในภาษาฉบับแปล โดยพิจารณาจากบริบทเป็นส่วนสำคัญเพื่อเลือกใช้ถ้อยคำที่สามารถอธิบายอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่อง และไม่จำเป็นต้องเป็นถ้อยคำที่สื่อถึงอารมณ์เศร้า แต่เป็นถ้อยคำที่ทำให้ผู้อ่านอนุมานและเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำและเนื้อเรื่องโดยที่ไม่ต้องอธิบายเพิ่มเติม

Ref. code: 25635906032403THV

ตัวอย่างที่ 1

glum – ไม่สบอารมณ์

ต้นฉบับ

“How do you know?” asks Johanna, clearly not convinced.

“Because I invented it,” says Beetee, as if slightly surprised. “It's not actually wire in the usual sense. Nor is the lightning natural lightning nor the tree a real tree. You know trees better than any of us, Johanna. It would be destroyed by now, wouldn't it?”

“Yes,” she says glumly.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, pp. 197-198)

ฉบับแปล

"นายรู้ได้ไง" โจแฮนนาถาม แสดงออกชัดเจนว่าไม่เชื่อ

"ก็เพราะว่าฉันประดิษฐ์มันขึ้นมายังไงละ" บีทีพูด ราวกับว่าประหลาดใจเล็กน้อย "มันไม่ใช่ลวดแบบทั่วๆ ไปนะ และสายฟ้านั่นก็ไม่ใช่สิ่งที่เกิดตามธรรมชาติ หนำซ้ำต้นไม้นั่นก็ไม่ใช่ต้นไม้จริงด้วย โจแฮนนา เธอรู้จักต้นไม้ดีกว่าเราทุกคน ถ้าเป็นของจริงป่านนี้มันน่าจะถูกทำลายไปหมดแล้ว จริงไหมล่ะ"

"ก็จริง" เธอรับคำ*อย่างไม่สบอารมณ์*นัก

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 361-362)

ในตัวอย่างที่ 1 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “glumly” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “อย่างไม่สบอารมณ์” เมื่อวิเคราะห์ตามโครงสร้างของถ้อยคำ “glumly” มีรากศัพท์คือ [glum] และมีส่วนมูลฐานเติมท้าย [-ly] เป็นการแปลงเป็นวิเศษณ์และทำหน้าที่ขยายกริยาในประโยค โดยเมื่อเทียบเคียงกับฉบับแปลที่เติมส่วนมูลฐานลงด้านหน้า [อย่าง-] เพื่อทำให้คำกริยาเป็นคำวิเศษณ์ขยายคำกริยาในประโยค จึงเป็นถ้อยคำชนิดเดียวกันทั้งในต้นฉบับและฉบับแปล

ด้านการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำ ผู้วิจัยนำรากศัพท์ “glum” มาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายพบว่ามีส่วนประกอบทางความหมายด้านสาเหตุ ได้แก่ “ปัญหา” “การไม่ได้รับการยอมรับ” “ความเครียด” และ “ความเหนื่อยล้า” และเมื่อพิจารณาความหมายของถ้อยคำในฉบับแปล “ไม่สบอารมณ์” ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นไปในทางของความรู้สึก “ไม่พอใจ” มากกว่าเป็นความรู้สึกในด้านของอารมณ์เศร้าที่เป็นความหมายจากถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับ

Ref. code: 25635906032403THV

ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์จากบริบทต้นฉบับ พบว่ามีในส่วนของบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างโจแฮนนาและบีที ที่กำลังถกเถียงกันในเรื่องของต้นไม้ที่เกิดกระแสไฟฟ้า และขดลวดที่เป็นตัวนำไฟฟ้า ในขณะที่โจแฮนนาไม่มีความเชื่อถือในคำพูดของบีที แต่บีทีกลับอธิบายได้ถูกต้องตรงประเด็น และเลือกใช้คำถามย้อนกลับไปทางโจแฮนนาที่มีภูมิหลังเป็นความรู้ความเชี่ยวชาญด้านต้นไม้ว่าไม่มีต้นไม้ใดที่ทนทานกระแสไฟฟ้าได้โดยที่ไม่ถูกทำลายหรือไม้ไปเสียก่อน ด้วยเหตุนี้โจแฮนนาจึงเกิดความรู้สึกไม่พอใจ แทนที่จะเป็นความรู้สึกด้านอารมณ์เศร้าจากส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำ “glum”

ดังนั้น การแปล “glumly” เป็น “อย่างไม่สบอารมณ์” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าและมีบริบทเป็นส่วนประกอบหลัก

ตัวอย่างที่ 2

pang of grief – ปวดแปลบในหัวใจ

ต้นฉบับ

I roll my eyes, long out of patience with my mentor, his weakness for drink, and what he can or can't confront. But about five minutes after my return to 12, I'm wishing I had a bottle myself. I thought I'd come to terms with 12's demise--heard of it, seen it from the air, and wandered through its ashes. So why does everything bring on a fresh *pang of grief*? Was I simply too out of it before to fully register the loss of my world? Or is it the look on Gale's face as he takes in the destruction on foot that makes the atrocity feel brand-new?

(The Hunger Games: Mockingjay, 2010, p. 135)

ฉบับแปล

ฉันกลอกตา หมดความอดทนกับพี่เลี้ยงของฉันไปนานแล้ว ทั้งเรื่องจุดอ่อนของเขากับเหล้า และสิ่งที่เขาเผชิญได้กับไม่ได้ แต่ราวห้านาทีหลังกลับมาถึงเขต 12 ฉันก็นึกอยากมีเหล้าติดตัวมาด้วยสักขวดเสียเอง ตอนแรกคิดว่าทำใจยอมรับกับการล่มสลายของเขต 12 ได้แล้วเสียอีก ทั้งจากที่ได้ยินได้ฟังมา ได้เห็นจากทางอากาศ และได้เดินผ่านเถ้าถ่านของมัน ถ้าเป็นอย่างนั้นทำไมทุกอย่างถึงได้ทำให้*ปวดแปลบในหัวใจ*ขนาดนี้ด้วย หรือว่าตอนนั้นฉันไม่ได้ตระหนักอย่างเต็มที่ว่าฉันได้

สูญเสียโลกของฉันไปแล้ว หรือเป็นเพราะสีหน้าของเกลขณะย่ำเดินกลางซากปรักหักพัง ที่ทำให้ความเลวร้ายนั้นสดใหม่ขึ้นมาอีกครั้ง

(เกมล่าชีวิต: ม็อคกิ้งเจย์, 2553, น. 134)

Ref. code: 25635906032403THV

ในตัวอย่างที่ 2 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า “grief” อยู่ในถ้อยคำ “pang of grief” ซึ่งเมื่อแปลเป็นถ้อยคำในภาษาไทย “ปวดแปลบในหัวใจ” ผู้วิจัยเห็นว่าในถ้อยคำฉบับแปลไม่ได้แปลในส่วนของ “grief” และแปลถ้อยคำ “pang” ที่หมายถึงความเจ็บปวด และใช้ถ้อยคำ “ปวดแปลบใจหัวใจ” เพื่อแสดงออกถึงความเจ็บปวดและอารมณ์เศร้าที่เกิดขึ้น

การเลือกใช้ถ้อยคำ “ในหัวใจ” แทนการใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยหรือส่วนประกอบทางความหมายของ “grief” เป็นส่วนหนึ่งของการดึงเอาบริบททางสังคมวัฒนธรรมของผู้แปล หรือเจ้าของภาษาในฉบับแปล เพราะเมื่อพิจารณาจากความหมายของ “หัวใจ” จากพจนานุกรมส่วนหนึ่งจะหมายถึง “น. ใจ, สิ่งที่มีหน้าที่รู้ รู้สึก นึก และคิด, เช่น เขาทำอย่างนี้เหมือนเป็นคนไม่มีหัวใจ” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) จะสามารถอนุมานได้ว่าสามารถเทียบเคียงความหมายในด้านของความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เกิดขึ้นต่อตัวละครได้ ซึ่งอารมณ์เศร้าก็เป็นส่วนหนึ่งของความรู้สึกหรืออารมณ์พื้นฐานของมนุษย์ที่เกิดขึ้น

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากบริบทภายในตัวบทที่กล่าวถึง “การล่มสลายของเขต 12” และ “ฉันได้สูญเสียโลกของฉันไปแล้ว” ซึ่งอยู่ในกลุ่มของ “การสูญเสีย” ซึ่งเป็นส่วนประกอบทางความหมายที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า และเป็นหนึ่งในส่วนประกอบทางความหมายของ “grief” ความสัมพันธ์ระหว่างบริบทในตัวบทและส่วนประกอบทางความหมายที่แม้จะไม่ได้แปลจากความหมายของถ้อยคำโดยตรงจะทำให้ผู้อ่านสามารถอนุมานถึงความหมายที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อสารผ่านการแปลของผู้แปลที่เลือกใช้ถ้อยคำให้หลากหลายแต่ยังคงเค้าความหมายเดิม ดังนั้น การแปล “pang of grief” เป็น “ปวดแปลบในหัวใจ” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารม์เศร้าและมีบริบทเป็นส่วนประกอบหลัก

ตัวอย่างที่ 3

heartbreak – หัวใจสลาย

ต้นฉบับ

“If you're perfectly honest about it, you think President Snow has probably given them direct orders to make sure we die in the arena anyway,” I say.

“It's crossed my mind,” says Peeta.

It's crossed my mind, too. Repeatedly. But while I know I'll never leave that arena alive, I'm still holding on to the hope that Peeta will. After all, he didn't pull out those berries, I did. No one has ever doubted that Peeta's defiance was motivated

Ref. code: 25635906032403THV

by love. So maybe President Snow will prefer keeping him alive, crushed and *heartbroken*, as a living warning to others.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 134)

ฉบับแปล

"ถ้าพูดตรงไปตรงมาที่สุดเกี่ยวกับเรื่องนั้น นายก็จะบอกว่านายคิดว่าประธานาธิบดีสโนว์คงจะสั่งพวกเขาโดยตรงว่าให้ทำทุกอย่างเพื่อให้เราสองคนตายในสนามประลอง" ฉันพูด

"ฉันก็คิดอย่างนั้น" พีต้าพูด

ฉันก็เหมือนกัน ซ้ำแล้วซ้ำอีก แต่ขณะที่ฉันรู้ว่าไม่มีวันจะกลับออกจากสนามประลองในสภาพมีชีวิต ก็ยังหวังว่าพีต้าจะรอด ที่สำคัญเขาไม่ได้เป็นคนหยิบผลเบอร์รี่ออกมา ฉันเป็นคนหยิบ ไม่มีใครสงสัยอย่างแน่นอนว่าทุกอย่างที่พีต้าทำก็เพราะความรัก ดังนั้น บางทีประธานาธิบดีอาจจะอยากให้เขามีชีวิตอยู่ในสภาพของคนที่แพ้พ่ายและ*หัวใจสลาย* เพื่อเป็นเสมือนคำเตือนที่มีชีวิตสำหรับคนอื่นๆ มากกว่า

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 246)

ในตัวอย่างที่ 3 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ “heartbroken” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำ “หัวใจสลาย” เมื่อวิเคราะห์จากโครงสร้างของถ้อยคำ “heartbroken” มาจากรากศัพท์ [heartbreak] ซึ่งเป็นการเปลี่ยนรูปให้ตรงกับไวยากรณ์ของภาษาต้นฉบับ ผู้วิจัยจึงนำส่วนของรากศัพท์ “heartbreak” มาใช้ในการวิเคราะห์

ในส่วนของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “หัวใจสลาย” มาจากการประสมคำ [หัวใจ]+[สลาย] ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ตามความหมายของทั้งสองถ้อยคำ หัวใจ หมายถึง “น. ใจ, สิ่งที่มีหน้าที่รู้ รู้สึก นึก และคิด, เช่น เขาทำอย่างนี้เหมือนเป็นคนไม่มีหัวใจ” และ “สลาย” หมายถึง “ก. สูญสิ้นไป, ทำให้สูญสิ้นไป” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) เมื่อพิจารณาการประสมคำแล้วผู้วิจัยเห็นว่าหมายถึง ความรู้สึกที่สูญเสียไป, หรือถูกทำให้เสียความรู้สึก และสามารถอยู่ในกลุ่มของสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “การสูญเสีย”

เมื่อนำส่วนประกอบทางความหมายของ “heartbreak” มาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายร่วมกับ “หัวใจสลาย” จะไม่มีส่วนประกอบทางความหมายใดที่ตรงกันและเทียบเคียงกันได้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์จากบริบทพบว่ามีบริบทภายในที่กล่าวถึง “การสูญเสีย” ซึ่งหมายถึงการเสียชีวิตของตัวละคร คือ “ให้ทำทุกอย่างเพื่อให้เราสองคนตายในสนามประลอง” และ “แต่ขณะที่ฉันรู้ว่าไม่มีวันจะกลับออกจากสนามประลองในสภาพมีชีวิต” และการ

Ref. code: 25635906032403THV

สูญเสียเป็นหนึ่งในสาเหตุหลักและสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า โดยเฉพาะการสูญเสียชีวิตหรือการตาย ซึ่งสามารถเทียบเคียงได้กับบริบทภายนอกในด้านบริบทสังคมวัฒนธรรมทั้งในภาษาต้นฉบับและฉบับแปลที่การเสียชีวิตหรือการสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักเป็นเรื่องที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า ดังนั้น การแปลถ้อยคำ “heartbreak” เป็น “หัวใจสลาย” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารม์เศร้าและมีบริบทเป็นส่วนประกอบหลัก

ตัวอย่างที่ 4

heartbreak – ปวดใจ

ต้นฉบับ

Thomas forced himself to calm down, save his energy for one last effort to escape. He almost hurt at seeing Brenda; he’d grown closer to her than he’d realized. If she helped force him to do this, it would mean she was the enemy as well. It was too ***heartbreaking*** to even consider.

(The Maze Runner: The Death Cure, 2011, p. 34)

ฉบับแปล

โทมัสบังคับตัวเองให้สงบใจ เก็บพลังงานไว้พยายามหนีครั้งสุดท้าย เขาเจ็บปวดเมื่อเห็นเบรนดา เขาสนิทกับเธอมากกว่าที่รู้ตัวนัก ถ้าเธอช่วยยามบังคับเขาให้ทำสิ่งนี้ก็หมายความว่าเธอเป็นศัตรูเช่นกัน เรื่องนั้นปวดใจเกินกว่าจะนึกถึง

(ไข้มรณะ, 2554, น. 58)

ในตัวอย่างที่ 4 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ “heartbreaking” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำ “ปวดใจ” เมื่อวิเคราะห์จากโครงสร้างของถ้อยคำ “heartbreaking” มาจากรากศัพท์ [heartbreak]+[-ing] ซึ่งเป็นการเปลี่ยนรูปให้ตรงกับไวยากรณ์ของภาษาต้นฉบับ ผู้วิจัยจึงนำส่วนของรากศัพท์ “heartbreak” มาใช้ในการวิเคราะห์

ในส่วนของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “ปวดใจ” มาจากการประสมคำ [ปวด]+[ใจ] ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ตามความหมายของทั้งสองถ้อยคำ “ปวด” หมายถึง “ก. รู้สึกเจ็บต่อเนื่องอยู่ในร่างกาย” และ “ใจ” หมายถึง “น. สิ่งที่มีหน้าที่รู้ รู้สึก นึก และคิด, เช่น เขาทำอย่างนี้เหมือนเป็นคนไม่มีหัวใจ” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) เมื่อพิจารณาการประสมคำแล้วผู้วิจัยเห็นว่าหมายถึง ความรู้สึกที่เจ็บปวด หรือ ทำให้รู้สึกเจ็บปวด และสามารถอยู่ในกลุ่มของสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความเจ็บปวด”

Ref. code: 25635906032403THV

เมื่อนำส่วนประกอบทางความหมายของ “heartbreak” มาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายร่วมกับ “ปวดใจ” พบว่าไม่มีส่วนประกอบทางความหมายที่เหมือนหรือเทียบเคียงกันได้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงนำบริบทจากตัวบทมาวิเคราะห์ พบว่ามีบริบทภายในตัวบท “เขาเจ็บปวดเมื่อเห็นเบรนดา” ที่สามารถเทียบเคียงความหมายถึง “ความเจ็บปวด” ได้

นอกจากนี้ยังมีในส่วนของตัวบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวละครที่ โดยโทมัสกำลังเห็นเบรนด้ากำลังให้ความช่วยเหลือคนที่กำลังจะมาจับกุมตัวโทมัส เบรนด้าที่เป็นเพื่อนและควรจะช่วยเหลือโทมัสมากกว่าช่วยเหลืออีกฝ่าย ทำให้โทมัสรู้สึกถึงความผิดหวัง ซึ่งตรงกับสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความผิดหวัง” ที่ไม่มีในส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับ และถ้อยคำในฉบับแปล ดังนั้น การแปล “heartbreaking” เป็น “ปวดใจ” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าและมีบริบทเป็นส่วนประกอบหลัก

ตัวอย่างที่ 5

depress – จิตตก

ต้นฉบับ

“But what about all those dead people we saw? Maybe they rescued us for real, got killed, and now we’re screwed. Maybe we were supposed to do something, but now it’s all been messed up and we’ve been left here to die.”

Newt burst out laughing. “You’re one ***depressing*** piece of klunk, slinthead. Nah, with all those corpses magically disappearing and the brick walls, I’d say this is something more like the Maze. Weird and impossible to explain. The latest and greatest mystery. Maybe our next test, who knows. Whatever’s going on, we’ll have a chance, just like we did in the bloody Maze. I guarantee it.”

(The Maze Runner: The Scorch Trials, 2010, p. 51)

ฉบับแปล

"แล้วคนตายที่เราเห็นพวกนั้นล่ะ บางทีพวกเขาอาจจะช่วยเรามาจริงๆ แล้วถูกฆ่าซึ่งตอนนี้เราหมดหนทางแล้ว บางทีเราควรจะทำอะไรสักอย่างลงไปตั้งแต่ก่อนหน้านี้ แต่ตอนนี้มันพังหมดแล้ว และเราก็ถูกทิ้งให้ตายที่นี่"

นิวท์ระเบิดหัวเราะออกมา "นายมันเผละจอม***จิตตก***จริงๆ ไอ้หัวขวด ไม่หรอก ในเมื่อศพพวกนั้นหายไปได้อย่างกับเล่นกล และยังมีกำแพงอิฐนี่อีก ฉันก็อยากบอกว่ามันยิ่งคล้ายวงกตมากขึ้นไปทุกที พิลึกและอธิบายไม่ได้ เป็นความลึกลับล่าสุดและยิ่งใหญ่ที่สุด อาจเป็นการทดสอบ

Ref. code: 25635906032403THV

ต่อไปของเราก็ได้ ใครจะไปรู้ ไม่ว่านี่จะเป็นอะไร เราก็จะมีโอกาสเหมือนอย่างที่เคยมีในไอ้วงกตบ้านั่น ฉันรับประกันได้"

(สมรภูมิมอดไหม้, 2553, น. 51)

ในตัวอย่างที่ 5 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ “depressing” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำในภาษาไทย “จิตตก” ซึ่งไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย เมื่อวิเคราะห์ตามโครงสร้างของถ้อยคำ “depressing” มีรากศัพท์มาจาก [depress] และมีส่วนมูลฐานเติมท้าย [-ing] เพื่อทำให้คำกริยามีการแปลงเป็นคุณศัพท์ตามไวยากรณ์ในภาษาต้นฉบับ ในขณะที่ “จิตตก” ไม่มีความหมายตามพจนานุกรม เป็นการประสมคำระหว่าง [จิต]+[ตก] เมื่อวิเคราะห์ตามความหมายของ “จิต” หมายถึง “น. ใจ, สิ่งที่มีหน้าที่รู้ คิดและนึก” และ “ตก” หมายถึง “ก. พลัดลง, หล่นลง, ไหลลง, หยดลงมา, ลดลง, อยู่ในภาวะที่ไม่น่าพอใจ, ขาดหายไป, ลดลงต่ำ” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าหมายถึง “สภาวะหรือความรู้สึกที่ลดต่ำลง จนกลายเป็นสภาวะที่ไม่น่าพึงพอใจ” ซึ่งเป็นสภาวะที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ และสามารถเทียบเคียงได้กับสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความเครียด”

เมื่อส่วนประกอบทางความหมายของ “depress” มาวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายร่วมกับ “จิตตก” พบว่าไม่มีส่วนประกอบทางความหมายที่เหมือนหรือเทียบเคียงกันได้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงนำบริบทจากตัวบทมาวิเคราะห์ พบว่าตามบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นต่อตัวละครอย่างโทมัส พบว่าโทมัสกำลังเครียดและคิดมากเนื่องจากพบเจอเหตุการณ์สะเทือนใจและไม่สามารถรับมือได้ ทำได้เพียงระบายความเครียดและความคิดของตัวเองต่างๆ นานาให้นิวท์ที่เป็นเพื่อนของเขาฟัง ในส่วนนี้สามารถเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมายด้าน “ความเครียด” ซึ่งตรงกับ “จิตตก” ดังนั้น การแปล “depressing” เป็น “จิตตก” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารม์เศร้าและมีบริบทเป็นส่วนประกอบหลัก

ตัวอย่างที่ 6

heartbreak – บาดใจ

ต้นฉบับ

Thomas nudged Minho out of the way and knelt down right beside the man’s face. The melancholy there was ***heartbreaking***. He held his hand out and waved it right above the old guy’s eyes. Nothing. No blink, no movement. It was only after Thomas pulled his hand back that the man’s eyelids slowly drooped closed, then open again. Just once.

Ref. code: 25635906032403THV

(The Maze Runner: The Scorch Trials, 2010, p. 80)

ฉบับแปล

โทมัสดันมินโฮออกพ้นทาง และคุกเข่าลงข้างใบหน้าชายคนนั้น ความโศกเศร้าบนใบหน้านั้นช่าง*บาดใจ* เขายื่นมือออกไปโบกเหนือดวงตาชายแก่พอดี ไม่มีอะไรเกิดขึ้น ไม่กะพริบตา ไม่ขยับ ต้องหลังจากโทมัสถอนมือออกมาแล้วนั่นแหละ เปลือกตาของชายคนนั้นจึงค่อยๆ หลุบปิด แล้วลืมขึ้นอีกเพียงครั้งเดียว

(สมรภูมิมอดไหม้, 2553, น. 133)

ในตัวอย่างที่ 6 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ “heartbreaking” ได้รับการแปลเป็น “บาดใจ” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย เมื่อวิเคราะห์โครงสร้างของถ้อยคำ “heartbreaking” มาจากรากศัพท์ [heartbreak] และส่วนมูลฐานเติมท้าย [-ing] ที่ทำให้เป็นคำคุณศัพท์เพื่อทำหน้าที่เป็นคุณศัพท์ภาคแสดง (predicate adjective)[22] ให้กับ “the melancholy” และตรงกับหน้าที่ของ “บาดใจ” ที่ทำหน้าที่เป็นคุณศัพท์ภาคแสดงของ “ความโศกเศร้า”

โครงสร้างของถ้อยคำ “บาดใจ” พบว่าเป็นการประสมคำระหว่าง [บาด]+[ใจ] เมื่อวิเคราะห์ตามความหมายของ “บาด” หมายถึง “ก. ทำให้เกิดเป็นแผลหรือรอยขีดข่วนอย่างของมีคมบาด” พิจารณาจากความหมายของ “แผล” ที่เกิดขึ้นจะทำให้เกิด “ความเจ็บปวด” และ “ใจ” หมายถึง “น. ใจ, สิ่งที่มีหน้าที่รู้ คิดและนึก” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า “บาดใจ” หมายถึง “บาดแผลหรือความเจ็บปวดด้านจิตใจ” ซึ่งเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมายด้านสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความเจ็บปวด”

เมื่อวิเคราะห์จากส่วนประกอบทางความหมายของ “heartbreak” ไม่มีส่วนประกอบทางความหมายที่สามารถเทียบเคียงได้กับ “บาดใจ” ผู้วิจัยจึงพิจารณาจากบริบทเนื้อเรื่องในขณะนั้นโทมัสกำลังบรรยายถึงใบหน้าของชายคนหนึ่งที่บังเอิญเจอระหว่างการเดินทางที่เต็มไปด้วยความโศกเศร้าโดยมีการแสดงออกเพียงความนิ่งและความเงียบ รวมถึงเมื่อพิจารณาจาก

---

[22] คุณศัพท์ภาคแสดง (predicate adjective) คือ “คุณศัพท์ที่ทำหน้าที่อยู่ในภาพแสดงหลังคำกริยาบางคำ แสดงคุณลักษณะของประธาน เช่น กริยา to be, become, look, seem ในประโยค He is tall. The food was delicious. The boy looks sleepy. คำ tall, delicious, sleep เป็นคุณศัพท์ภาคแสดง” (พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ทั่วไป) ฉบับราชบัณฑิตยสภา, สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2560, น. 344)

Ref. code: 25635906032403THV

บริบทสถานการณ์ในเนื้อเรื่องที่เกิดโรคระบาดยังไม่สามารถหาทางแก้ปัญหาได้ โทมัสจึงเกิดความรู้สึกเจ็บปวดทางจิตใจเมื่อได้เห็นใบหน้าเศร้าโศกของชายคนนี้ ซึ่งเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมายของ “บาดใจ” คือ “ความเจ็บปวด ดังนั้น การแปล “heartbreaking” เป็น “บาดใจ” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าและมีบริบทเป็นส่วนประกอบหลัก

ตัวอย่างที่ 7

miserable – สิ้นหวัง

ต้นฉบับ

“Yeah, whatever,” says Haymitch. He's not drinking but I can tell he'd like to be. Effie had them take her own wine away when she saw the effort he was making, but he's in a *miserable* state. If he were the tribute, he would have owed Peeta nothing and could be as drunk as he liked. Now it's going to take all he's got to keep Peeta alive in an arena full of his old friends, and he'll probably fail.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 109)

ฉบับแปล

"เอาเถอะ ว่าไงก็ว่าตามกัน" เฮย์มิตช์พูด เขาไม่ได้ดื่ม แต่ฉันบอกได้ว่าเขาอยากใจจะขาด เอฟฟี่เองบอกให้คนเอาไวน์ของเธอออกไปเสียตอนที่เห็นความพยายามของเขา แต่เขาอยู่ในสภาพ*สิ้นหวัง* ถ้าเขาเป็นบรรณาการเสียเอง เขาจะไม่เป็นหนี้พีต้าเลย และจะเมามายขนาดไหนก็ได้ตามต้องการ แต่ตอนนี้เขาจะต้องพยายามสุดความสามารถเพื่อรักษาชีวิตพีต้าให้รอดในสนามประลองซึ่งเต็มไปด้วยเพื่อนเก่าของเขา และบางทีเขาอาจจะทำไม่สำเร็จ

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 195)

ในตัวอย่างที่ 7 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษจากต้นฉบับ “miserable” ได้รับการแปลเป็น “สิ้นหวัง” ที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย ซึ่งเมื่อพิจารณาจากส่วนประกอบทางความหมายของ “miserable” ได้แก่ สาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความเครียด” และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” พบว่าไม่มีส่วนประกอบทางความหมายใดที่ตรงกับถ้อยคำ “สิ้นหวัง”

เมื่อพิจารณาจากบริบทภายในพบว่า “และจะเมามายขนาดไหนก็ได้ตามต้องการ แต่ตอนนี้เขาจะต้องพยายามสุดความสามารถเพื่อรักษาชีวิตพีต้าให้รอดในสนามประลองซึ่งเต็มไปด้วยเพื่อนเก่าของเขา และบางทีเขาอาจจะทำไม่สำเร็จ” ซึ่งเป็นการกล่าวถึงสภาวะของเฮย์มิตช์ที่อยู่ในสภาพที่ต้องพยายามรักษาชีวิตของพีต้า แม้ตนเองจะดื่มสุราจนติดก็ไม่สามารถดื่มได้ตามใจอีกแล้ว และแม้ว่าจะต้องรักษาชีวิตพีต้าตามที่แคตนิสขอและคาดหวังไว้ แต่ก็อาจจะทำไม่สำเร็จหรือทำให้

Ref. code: 25635906032403THV

ผิดหวังได้ หากวิเคราะห์แล้วผู้วิจัยเห็นว่าบริบทภายในเหล่านี้สามารถเทียบเคียงได้กับความผิดหวังหรือ “ความสิ้นหวัง” ที่เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า

แม้ว่าผู้แปลจะแปล “miserable” เป็นถ้อยคำ “สิ้นหวัง” แทนถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า แต่ด้วยบริบทที่ล้อมรอบทั้งบริบทภายในและบริบทสถานการณ์ทำให้ถ้อยคำ “สิ้นหวัง” เป็นถ้อยคำที่จะทำให้ผู้อ่านฉบับแปลสามารถอนุมานและเข้าใจถึงความรู้สึกของตัวละครได้ชัดเจน ดังนั้นจึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าและมีบริบทเป็นส่วนประกอบหลัก

ตัวอย่างที่ 8

miserable – รู้สึกแย่

ต้นฉบับ

We don't go and join the others for dinner, and no one summons us.

“I'm glad. I'm tired of making everyone around me so *miserable*,” says Peeta. “Everybody crying. Or Haymitch …” He doesn't need to go on.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 136)

ฉบับแปล

เราไม่ได้ลงไปกินอาหารเย็นกับคนอื่นๆ และก็ไม่มีใครมาตามเราด้วย

"ฉันดีใจ ฉันไม่อยากทำให้คนรอบข้าง*รู้สึกแย่*อีกแล้ว" พีต้าพูด "ทุกคนพากันร้องห่มร้องไห้ หรืออย่างเฮย์มิตช์..." เขาไม่จำเป็นต้องพูดต่อ

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 249)

ในตัวอย่างที่ 8 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับ “miserable” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำ “รู้สึกแย่” โดยเป็นการประสมคำระหว่าง [รู้สึก]+[แย่] ที่เป็นการอธิบายความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เกิดขึ้น “แย่” หมายถึง “ว. เต็มที, หนัก” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) ผู้วิจัยเห็นว่า “รู้สึกแย่” ไม่สามารถเทียบเคียงกับลักษณะของอารมณ์เศร้าที่ได้จัดกลุ่มไว้ เป็นเพียงการบอกความรู้สึกในเชิงลบเท่านั้น

เมื่อพิจารณาจากบริบทภายใน “ทุกคนพากัน<u>ร้องห่มร้องไห้</u>” ที่อธิบายถึงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดอารมณ์เศร้า และพิจารณาจากบริบทสถานการณ์ที่คนรอบข้างของตัวละครหลักอย่างแคตนิสและพีต้ารู้สึกเศร้าเพราะทั้งคู่จะต้องเข้าร่วมการแข่งขันเกมล่าชีวิตอีกครั้งและอาจเสียชีวิต ทั้งการสูญเสียที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ ความเครียด และความผิดหวังที่ต้องทนเห็นตัวละครหลักเข้าร่วมเกมการแข่งขันที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ สาเหตุทั้งหมดนี้ทำให้เกิดอารมณ์เศร้าซึ่งไม่มีถ้อยคำในภาษาไทยหรือภาษาฉบับแปลที่จะอธิบายได้ทั้งหมด และเลือกใช้ถ้อยคำ

Ref. code: 25635906032403THV

“รู้สึกแย่” เพื่อแสดงความรู้สึกในเชิงลบแบบกว้างๆ เพื่อให้ผู้อ่านอนุมานและเข้าใจได้จากบริบทเนื้อเรื่องทั้งในด้านของบริบทภายในที่อธิบายไปข้างต้น และบริบทภายนอกของเนื้อเรื่อง

นอกจากนี้หากมองมุมมองของบริบทภายนอกด้านสังคมวัฒนธรรมของผู้แปลและผู้อ่านที่ใช้ภาษาไทย การใช้ถ้อยคำ “รู้สึกแย่” เป็นการอธิบายความรู้สึกในด้านลบโดยใช้ความหมายกว้างๆ เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำที่แสดงออกถึงอารมณ์เศร้าอย่างชัดเจน แต่ก็สามารถอนุมานและเข้าใจจากบริบทที่เกิดขึ้นได้ ดังนั้น การแปลถ้อยคำ “miserable” เป็น “รู้สึกแย่” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าและมีบริบทเป็นส่วนประกอบหลัก

ตัวอย่างที่ 9

miserable – ทรมาน

ต้นฉบับ

Thomas rolled his eyes and slowly stood up. The ***miserable*** weakness was still there, like most of his insides had been sucked right out and all he had left were a few bones and tendons to hold himself erect. But he steadied, feeling even after a few seconds that he was already better than the last time he’d made the long, lifeless trek to the bathroom.

(The Maze Runner: The Scorch Trials, 2010, p. 36)

ฉบับแปล

โทมัสกลอกตา ยืนขึ้นช้าๆ ความอ่อนแรงจน***ทรมาน***ยังคงอยู่ เหมือนข้างในเขาถูกดูดออกไปเกือบหมด หลงเหลือเพียงกระดูกกับเส้นเอ็นไม่กี่ชิ้นให้ยืนอยู่ได้ แต่เขาก็ทรงตัวได้ แม้ไม่กี่วินาทีก็ยังรู้สึกได้ว่าดีขึ้นกว่าครั้งสุดท้ายที่เขาเดินทางไกลอย่างไร้ชีวิตไปที่ห้องน้ำมาก

(สมรภูมิมอดไหม้, 2553, น. 54)

ในตัวอย่างที่ 9 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า “miserable” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำในภาษาไทย “ทรมาน” ซึ่งไม่ได้อยู่ในถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย โดย “ทรมาน” หมายถึง “ก. ทำให้ลำบาก, ทำทารุณ” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) เมื่อวิเคราะห์ความหมาย “ทำให้ลำบาก” สามารถจัดให้อยู่ในกลุ่มของส่วนประกอบทางความหมายด้านสาเหตุ “ปัญหา” ได้

เมื่อนำส่วนประกอบทางความหมายของ “miserable” ได้แก่ สาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความเครียด” และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” มาพิจารณาร่วมกับส่วนประกอบทางด้านความหมายของ “ทรมาน” พบว่าไม่สามารถเทียบเคียงส่วนประกอบทางความหมายกันได้ ผู้วิจัยจึงพิจารณาจากบริบท พบว่ามีในส่วนของบริบทภายใน “ความอ่อนแรงจน

Ref. code: 25635906032403THV

ทรมานยังคงอยู่ เหมือนข้างในเขาถูกดูดออกไปเกือบหมด หลงเหลือเพียงกระดูกกับเส้นเอ็นไม่กี่ชิ้นให้ยืนอยู่ได้” ที่แสดงให้เห็นว่าตัวละครกำลังลำบากจากอาการหมดแรง ร่วมกับบริบทสถานการณ์ของตัวละครที่กำลังเผชิญหน้ากับความอดอยากเนื่องจากไม่มีอาหารให้กินนอกจากน้ำในห้องน้ำเพียงเท่านั้น

ด้วยเหตุนี้ผู้แปลจึงเลือกใช้ถ้อยคำที่สามารถทำให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลอนุมานและเข้าใจได้ถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครที่เกิดขึ้น แม้ว่าในต้นฉบับจะเป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า ดังนั้น การแปล “miserable” เป็น “ทรมาน” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าและมีบริบทเป็นส่วนประกอบหลัก

ตัวอย่างที่ 10

miserable – บัดซบ

ต้นฉบับ

The stranger had to be a hundred years old, though it was hard to tell—the wear and tear of the sun might’ve made him just look that way. Wrinkled, leathery face. Scabs and sores where his hair should’ve been. Dark, dark skin.

He was alive, breathing deeply, but he gazed at the sky with an emptiness in his eyes. As if he was waiting for some god to come down and take him away, end his ***miserable*** life. He showed no sign he’d even noticed the Gladers approach.

(The Maze Runner: The Scorch Trials, 2010, p. 80)

ฉบับแปล

คนแปลกหน้านี้คงอายุสักร้อยปีได้ บอกได้ยาก เพราะดวงอาทิตย์ที่แผดเผามานานอาจทำให้เขาดูเป็นอย่างนั้นก็ได้ ใบหน้ายับย่นเหมือนหนังสัตว์ มีแผลพุพองตกสะเก็ดตรงที่ควรเป็นผมผิวดำเข้ม

เขายังมีชีวิต ยังหายใจลึกๆ แต่จ้องมองท้องฟ้าด้วยสายตาว่างเปล่า เหมือนกับรอคอยให้เทพเจ้าสักองค์ลงมารับเขาไป จบชีวิต***บัดซบ***นี้เสีย เขาไม่มีท่าทีว่าเห็นพวกชาวทุ่งเข้ามาด้วยซ้ำ

(สมรภูมิมอดไหม้, 2553, น. 133)

ในตัวอย่างที่ 10 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “miserable” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำภาษาไทย “บัดซบ” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย โดย “บัดซบ” หมายถึง “ว. สิ้นดี, มักใช้ประกอบกับคำ โง่ เซ่อ หรือ เซอะ เช่น โง่บัดซบ”

Ref. code: 25635906032403THV

(พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) จึงเป็นการเพิ่มระดับของความหมายของคำ

เมื่อพิจารณาร่วมกับส่วนประกอบทางความหมายของ “miserable” ได้แก่ สาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความเครียด” และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” พบว่าสามารถเทียบเคียงกับความหมายในด้านของระดับความเข้มข้นและระดับทางความหมายได้ แต่เนื่องจาก “บัดซบ” ตามตัวบทแล้วไม่ได้ใช้ร่วมกับคำว่า “โง่” ดังนั้นจึงไม่สามารถเทียบส่วนประกอบความหมายอื่นได้

ผู้วิจัยจึงพิจารณาจากบริบทภายในตัวบท “ใบหน้ายับย่นเหมือนหนังสัตว์ มีแผลพุพองตกสะเก็ดตรงที่ควรเป็นผม ผิวดำเข้ม” ที่อธิบายถึงสภาพย่ำแย่ของผู้ชายคนหนึ่งที่โทมัสเห็นและมีชีวิตอยู่ในสภาพนั้น ดังนั้นหากพิจารณาจากบริบทเนื้อเรื่องแล้ว “บัดซบ” จึงเป็นการอธิบายการมีชีวิตอยู่อย่างทรมานของผู้ชายคนนั้นมากกว่าจะเป็นการอธิบายถึงความโง่เขลา ดังนั้น การแปล “miserable” เป็น “บัดซบ” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าและมีบริบทเป็นส่วนประกอบหลัก

ตัวอย่างที่ 11

out of sorts – อารมณ์ไม่ดี

ต้นฉบับ

When we all assemble to go down to the dinner, I can see Effie is *out of sorts*. Surely, Haymitch hasn't told her about what happened in the square. I wouldn't be surprised if Cinna and Portia know, but there seems to be an unspoken agreement to leave Effie out of the bad-news loop. It doesn't take long to hear about the problem, though.

Effie runs through the evening's schedule, then tosses it aside. “And then, thank goodness, we can all get on that train and get out of here,” she says.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 41)

ฉบับแปล

ตอนที่เราทุกคนมารวมกันเพื่อเดินลงไปร่วมงานเลี้ยง ดูก็รู้ว่าเอฟฟี่ดู*อารมณ์ไม่ดี* แน่นอนว่าเฮย์มิตช์ไม่ได้เล่าว่าเกิดอะไรขึ้นในจัตุรัสให้เธอฟัง ฉันจะไม่แปลกใจเลยถ้าซินน่ากับพอร์เตียรู้เรื่อง แต่ดูเหมือนทุกคนจะเห็นพ้องกันโดยไม่ต้องเอ่ยปากว่าต้องพยายามกันเอฟฟี่ออกจากข่าวร้ายทั้งปวง ถึงอย่างนั้นก็เถอะคงใช้เวลาไม่นานที่ข่าวจะมาเข้าหูเธอ

Ref. code: 25635906032403THV

เอฟฟี่ทวนกำหนดการในเย็นวันนี้ก่อนจะโยนทิ้ง "แล้วจากนั้นก็ขอบคุณสวรรค์ที่เราทุกคนจะได้ขึ้นรถไฟไปจากที่นี่ซะที" เธอพูด

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 80)

ในตัวอย่างที่ 11 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “out of sorts” ได้รับการแปลเป็น “อารมณ์ไม่ดี” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย

ส่วนประกอบทางความหมายของ “out of sorts” คือสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความเหนื่อยล้า” ด้านส่วนประกอบทางความหมายของ “อารมณ์ไม่ดี” พบว่าเมื่อวิเคราะห์โครงสร้างของถ้อยคำ เป็นการประสมคำระหว่าง [อารมณ์]+[ไม่]+[ดี] โดย “อารมณ์” หมายถึง “น. ความรู้สึกทางใจที่เปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งเร้า, น. ความรู้สึก” “ไม่” หมายถึง “ว. คำปฏิเสธความหมายของคำที่อยู่ถัดไป” และ “ดี” หมายถึง “ว. มีลักษณะที่เป็นไปในทางที่ต้องการ น่าปรารถนา น่าพอใจ, สวย, งาม, ก. การกระทำในทางที่ต้องการ น่าปรารถนา น่าพอใจ” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) จึงมีความหมายถึงอารมณ์หรือความรู้สึกที่ไม่เป็นที่น่าพึงพอใจหรือไม่เป็นตามความต้องการ

หากวิเคราะห์จากบริบทภายในที่ “แต่ดูเหมือนทุกคนจะเห็นพ้องกันโดยไม่ต้องเอ่ยปากว่าต้องพยายามกันเอฟฟี่ออกจากข่าวร้ายทั้งปวง” ข่าวร้ายคือเหตุการณ์ที่มีชายชราถูกยิงที่ศีรษะจนเสียชีวิต เป็นเหตุการณ์การสูญเสีย รวมถึงเป็นเรื่องไม่น่าพึงพอใจหรือไม่เป็นไปตามความต้องการ เพราะตัวละครที่อยู่ในสถานการณ์ตอนนี้ไม่มีใครอยากให้ชายชราคนนั้นเสียชีวิต ด้วยบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นร่วมกับการใช้ถ้อยคำ “ข่าวร้าย” จากบริบทภายในทำให้ผู้แปลเลือกใช้ถ้อยคำ “อารมณ์ไม่ดี” เพื่อแสดงความรู้สึกในเชิงลบแบบกว้างๆ ให้ผู้อ่านอนุมานและเข้าใจได้จากบริบทเนื้อเรื่องที่อธิบายไปข้างต้น โดยไม่เกี่ยวข้องกับส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับอย่าง “ความเหนื่อยล้า”

นอกจากนี้หากมองมุมมองของบริบทภายนอกด้านสังคมวัฒนธรรมของผู้แปลและผู้อ่านที่ใช้ภาษาไทย การใช้ถ้อยคำ “อารมณ์ไม่ดี” เป็นการอธิบายอารมณ์ในด้านลบที่เกิดจากเหตุการณ์ที่ไม่พึงปรารถนาหรือไม่เป็นที่ต้องการ ดังนั้น การแปลถ้อยคำ “out of sorts” เป็น “อารมณ์ไม่ดี” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าและมีบริบทเป็นส่วนประกอบหลัก

Ref. code: 25635906032403THV

ตัวอย่างที่ 12

pathetic – น่าสงสาร

ต้นฉบับ

“You what?”

“I tossed the lot,” says Peeta.

“He'll just buy more,” I say.

“No, he won't,” says Peeta. “I tracked down Ripper this morning and told her I'd turn her in the second she sold to either of you. I paid her off, too, just for good measure, but I don't think she's eager to be back in the Peacekeepers' custody.”

Haymitch takes a swipe with his knife but Peeta deflects it so easily it's *pathetic.*

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 102)

ฉบับแปล

"เธอทำอะไรนะ"

"เทเหล้าทั้งหมดทิ้ง" พีต้าพูด

"เขาก็แค่ไปซื้อมาอีก" ฉันพูด

"ไม่มีทาง" พีต้าพูด "ฉันตามหาตัวริปเปอร์จนเจอเมื่อเช้า และบอกแกว่าเมื่อไรที่ขายเหล้าให้พวกเธอคนใดคนหนึ่ง ฉันจะแจ้งเจ้าหน้าที่ แล้วฉันก็ให้เงินแกไปเป็นการช่วยเหลือ แต่ยังไงก็ไม่คิดว่าแกอยากหาเรื่องถูกจับอีกหรอก"

เฮย์มิตช์ยกมีดจะฟันพีต้า แต่เขาปัดมันทิ้งอย่างง่ายดายจนดู*น่าสงสาร*

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 187)

ในตัวอย่างที่ 12 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “pathetic” ได้รับการแปลเป็น “น่าสงสาร” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย เมื่อวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมายของ “น่าสงสาร” หมายถึง “ก. รู้สึกเห็นใจในความเดือดร้อนหรือความทุกข์ของผู้อื่น, รู้สึกห่วงใยด้วยความเมตตากรุณา” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) ตามความหมายข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่าสามารถจัดกลุ่มส่วนประกอบทางความหมายในกลุ่มสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ปัญหา” เนื่องจากผู้วิจัยมีความเห็นว่า “การเห็นใจความเดือดร้อนหรือความทุกข์ของผู้อื่น” , “มีความเดือดร้อน” และ “ความทุกข์” เทียบเคียงความหมายได้กับ “ปัญหา” และ “ความเครียด” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า

Ref. code: 25635906032403THV

เมื่อวิเคราะห์ตามบริบทเนื้อเรื่อง ถ้อยคำ “น่าสงสาร” ที่เกิดขึ้นเกิดจากบริบทสถานการณ์ของตัวละครที่เห็นท่าทีของเฮย์มิตช์ที่อยากจะทำร้ายพีต้า แต่เพราะเมาเกินกว่าที่จะควบคุมตนเองจึงไม่สามารถโจมตีพีต้าได้อย่างที่ต้องการ และกลายเป็นว่าถูกพีต้าปัดทิ้งได้อย่างง่ายดาย ความพยายามที่สุดท้ายแล้วก็ล้มเหลวเพราะสภาพที่เมามายและไม่มีสติดีนักทำให้แคตนิสที่เห็นเหตุการณ์รู้สึกว่า “น่าสงสาร” ซึ่งเป็นความรู้สึกเห็นในรูปแบบการประชดประชัน เพราะเมื่อวิเคราะห์จากภูมิหลังของตัวละคร แคตนิสเป็นตัวละครที่มักจะใช้ถ้อยคำเพื่อประชดความโชคร้ายของชีวิตตนเอง ด้วยเหตุนี้ การใช้ถ้อยคำในแวดวงอามณ์เศร้าในต้นฉบับ “pathetic” และได้รับการแปลเป็นถ้อยคำ “น่าสงสาร” จึงไม่เป็นการใช้ส่วนประกอบทางความหมายของทั้งสองคำ แต่เป็นการอนุมานจากบริบทสถานการณ์ในเนื้อเรื่อง และเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารม์เศร้าและมีบริบทเป็นส่วนประกอบหลัก

ตัวอย่างที่ 13

pathetic – น่าสมเพชชะมัด

ต้นฉบับ

As we curve around into the loop of the City Circle, I can see that a couple of the other stylists have tried to steal Cinna and Portia's idea of illuminating their tributes. The electric-light-studded outfits from District 3, where they make electronics, at least make sense. But what are the livestock keepers from District 10, who are dressed as cows, doing with flaming belts? Broiling themselves? *Pathetic.*

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 118)

ฉบับแปล

ขณะเลี้ยวเข้าสู่วงเวียนของเมือง ก็เห็นว่ามีสไตลิสต์สองสามคนขโมยความคิดของซินน่ากับพอร์เตียเรื่องการทำให้บรรณาการของตัวเองเรืองแสง ชุดประดับดวงไฟเล็กๆ จากเขต 3 ซึ่งผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อย่างน้อยก็ดูมีเหตุผล แต่คนดูแลฝูงปศุสัตว์จากเขต 10 ซึ่งสวมชุดวัวเกี่ยวอะไรกับเข็มขัดที่มีไฟลุกด้วย จะเผาตัวเองหรือไง *น่าสมเพชชะมัด*

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 218)

ในตัวอย่างที่ 13 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “pathetic” ได้รับการแปลเป็น “น่าสมเพชชะมัด” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย เมื่อวิเคราะห์โครงสร้างของถ้อยคำ เป็นถ้อยคำที่เป็นกริยาวลี ประกอบด้วย [น่า]+[สมเพช] และส่วนขยาย [ชะมัด] โดยการเติม [น่า-] หมายถึง “ว.การเพิ่มความหมายไปในแนวทางของการชักจูงใจให้คล้อยตาม” [สมเพช] หมายถึง “ก. สงสารสลดใจ, ควรได้รับความกรุณา” และ

Ref. code: 25635906032403THV

[ชะมัด] หมายถึง “ว. มาก, ยิ่ง” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) “น่าสมเพชชะมัด” จึงหมายถึงความรู้สึกสงสารและเห็นว่าควรได้รับความกรุณาอย่างมาก

เมื่อวิเคราะห์ตามบริบทเนื้อเรื่อง “น่าสมเพชชะมัด” ไม่ได้มีความหมายไปในเชิงความสงสารหรืออยากให้อีกฝ่ายได้รับความกรุณา เนื่องจากแคตนิสมองเห็นเครื่องบรรณาการจากเขตอื่นหรือผู้เข้าร่วมแข่งขันสวมใส่ชุดที่จงใจเลียนแบบความคิดของสไตลิสต์ของตนเองอย่างซินน่ากับพอร์เตีย ด้วยการทำให้ชุดเรืองแสงเหมือนกับชุดของตนเองที่มีไฟลุกขึ้นมา แต่ทำได้ไม่ดีและไม่เหมาะสม ถ้อยคำ “pathetic” และในฉบับแปล “น่าสมเพชชะมัด” จึงเป็นความรู้สึกเห็นในรูปแบบการประชดประชัน ไม่ได้หมายถึงการสงสารหรือเห็นใจตามส่วนประกอบทางความหมายจริงๆ รวมถึงเมื่อวิเคราะห์จากภูมิหลังของตัวละคร แคตนิสเป็นตัวละครที่มักจะใช้ถ้อยคำเพื่อประชดความโชคร้ายของชีวิตตนเองด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าและมีบริบทเป็นส่วนประกอบหลัก

ตัวอย่างที่ 14

pathetic – น่าอนาถ

ต้นฉบับ

“And why are you telling me all this? Why now? Why did you stick me in here for four weeks?” Thomas motioned around the room, at the padded ceiling and walls, at the ***pathetic*** toilet in the corner.

(The Maze Runner: The Death Cure, 2011, p. 15)

ฉบับแปล

"แล้วทำไมแกถึงมาบอกเรื่องนี้กับฉัน ทำไมต้องบอกตอนนี้ ทำไมถึงเก็บฉันไว้ในนี้ตั้งสี่อาทิตย์" โทมัสโบกมือไปรอบห้อง ที่เพดานและผนังบุนวมที่ล้วม*น่าอนาถ*ตรงมุม

(ไข้มรณะ, 2554, น. 18)

ในตัวอย่างที่ 14 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “pathetic” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำ “น่าอนาถ” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า โดยเมื่อวิเคราะห์โครงสร้างของถ้อยคำ “น่าอนาถ” ประกอบด้วย [น่า-]+[อนาถ] โดยการเติม [น่า-] หมายถึง “ว. การเพิ่มความหมายไปในแนวทางของการชักจูงใจให้คล้อยตาม” และ [อนาถ] หมายถึง ก. สงสาร, สังเวช, สลดใจ” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) จึงหมายถึงความรู้สึกที่เห็นแล้วรู้สึกสังเวช สลดใจ หรือสงสารมากกว่าปกติ

Ref. code: 25635906032403THV

เมื่อวิเคราะห์จากบริบทในเนื้อเรื่อง “น่าอนาถ” ไม่ได้มีความหมายเช่นเดียวกับการวิเคราะห์ไปข้างต้น เพราะสภาพแวดล้อมที่ตัวละครอยู่เป็นห้องขังที่มีโถส้วมอยู่ในห้องและไม่มีฉากหรือห้องที่กั้นเอาไว้เหมือนปกติ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าจากบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่การเข้าห้องน้ำจำเป็นต้องมีห้องที่มิดชิดเพื่อไม่ให้สิ่งสกปรกแพร่กระจายออกมา การแปล “pathetic” เป็น “น่าอนาถ” ในที่นี่จึงไม่ได้หมายถึงความรู้สึกสลดใจหรือสงสาร แต่หมายถึงความไม่พึงประสงค์ หรือไม่ใช่เรื่องปกติที่บุคคลทั่วไปใช้ชีวิตกัน ถือเป็นการแสดงออกทางความหมายในเชิงลบ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าและมีบริบทเป็นส่วนประกอบหลัก

ตัวอย่างที่ 15

sorry – สงสาร

ต้นฉบับ

Thomas felt *sorry* for him—as bad as things were for the Gladers, Aris had it worse. Especially if he’d been as close to the murdered girl he’d mentioned as Thomas was to Teresa.

(The Maze Runner: The Scorch Trials, 2010, p. 38)

ฉบับแปล

โทมัสรู้สึก*สงสาร*เขา ไม่ว่าเรื่องจะเลวร้ายแค่ไหนสำหรับชาวทุ่ง อริสก็โดนมาหนักกว่า โดยเฉพาะถ้าเขาสนิทกับเด็กสาวที่ถูกฆาตกรรมเท่ากับที่โทมัสสนิทกับเทเรซา

(สมรภูมิมอดไหม้, 2553, น. 59)

ในตัวอย่างที่ 15 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “sorry” ได้รับการแปลเป็น “สงสาร” โดย “สงสาร” หมายถึง “ก. รู้สึกเห็นใจในความเดือดร้อนหรือความทุกข์ของผู้อื่น, รู้สึกห่วงใยด้วยความเมตตากรุณา” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) ซึ่งสามารถจัดให้อยู่ในกลุ่มของส่วนประกอบทางความหมายด้านสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ปัญหา” และ “ความเครียด” ซึ่งไม่ตรงกับส่วนประกอบทางความหมายของ “sorry”

เมื่อพิจารณาจากบริบทภายใน “อริสก็โดนมาหนักกว่า” สามารถจัดให้อยู่ในกลุ่มของส่วนประกอบทางความหมายด้าน “ปัญหา” ซึ่งเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมายของ “สงสาร” และบริบทภายในตัวบท “โดยเฉพาะถ้าเขาสนิทกับเด็กสาวที่ถูกฆาตกรรมเท่ากับที่โทมัสสนิทกับเทเรซา” จัดให้อยู่ในกลุ่มของ “ความสูญเสีย” ที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า ดังนั้นการแปล “sorry” เป็น “สงสาร” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารม์เศร้าและมีบริบทเป็นส่วนประกอบหลัก

Ref. code: 25635906032403THV

ตัวอย่างที่ 16

sorry – เห็นใจ

ต้นฉบับ

Gally nodded toward the side room. “Those guys are all in there, said they wouldn’t do anything until you came back.”

Thomas suddenly felt *sorry* for the scarred boy beside him. “Come with me, Gally. Let these guys do whatever they want, but come help us. Don’t you wish someone had done the same for us when we were in the Maze?”

(The Maze Runner: The Death Cure, 2011, p. 161)

ฉบับแปล

กัลลี่พยักหน้าไปทางห้องด้านข้าง "พวกนั้นอยู่ในนั้น บอกว่าจะไม่ทำอะไรจนกว่านายจะกลับมา"

จู่ๆ โทมัสก็รู้สึก*เห็นใจ*เด็กหนุ่มหน้าแผลเป็นที่อยู่ข้างๆ "มากับฉันสิกัลลี่ ให้พวกนี้ทำอะไรที่อยากทำไป แต่นายมาช่วยเรา นายไม่ได้นึกอยากให้มีใครมาช่วยเราแบบนี้ตอนอยู่ในวงกตหรือ"

(ไข้มรณะ, 2554, น. 290)

ในตัวอย่างที่ 16 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “sorry” ได้รับการแปลเป็น “เห็นใจ” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย เมื่อพิจารณาจากความหมายของถ้อยคำ “เห็นใจ” หมายถึง “ก. ร่วมรู้สึกในความทุกข์ยากของผู้อื่น” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) ซึ่งสามารถจัดให้อยู่ในกลุ่มของส่วนประกอบทางความหมายด้านสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้าด้าน “ปัญหา” ซึ่งไม่สามารถเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมายด้าน “ผิดหวัง” และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” ของถ้อยคำต้นฉบับ “sorry”

เมื่อพิจารณาจากบริบทที่โทมัสเห็นกัลลี่ถูกทำร้ายจากกลุ่มคนที่กัลลี่อาศัยอยู่ด้วย นอกจากนี้ยังถูกเพื่อนของโทมัสที่มาจากเขาวงกตโกรธและรังเกียจเนื่องจากกัลลี่เป็นคนที่ฆ่าชัคที่เป็นเพื่อนในเขาวงกตด้วยเช่นเดียวกัน จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับกัลลี่สามารถเทียบเคียงได้กับ “ปัญหา” ที่กัลลี่ต้องเผชิญ และทำให้โทมัสรู้สึก “เห็นใจ” กัลลี่ขึ้นมา ด้วยเหตุนี้ การแปล “sorry” เป็น “เห็นใจ” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าและมีบริบทเป็นส่วนประกอบหลัก

ตัวอย่างที่ 17

Ref. code: 25635906032403THV

unhappy – ไม่มีความสุข

ต้นฉบับ

I mount the stairs and find it packed with the television crew and equipment. Everyone else is dressed in 13's dark gray military jumpsuits, even Haymitch, although he seems *unhappy* about the snugness of his collar.

(The Hunger Games: Mockingjay, 2010, p. 91)

ฉบับแปล

ฉันขึ้นบันไดไป แล้วก็พบว่ามีพวกตากล้องกับอุปกรณ์ต่างๆ แน่นเอี้ยด ทุกคนสวมจัมป์สูทสีเทาเข้มของทหารประจำเขต 13 ไม่เว้นกระทั่งเฮย์มิตช์ แม้ว่าเขาะทำหน้าตา*ไม่มีความสุข*กับปกเสื้อที่ติดคอก็ตาม

(เกมล่าชีวิต: ม็อคกิ้งเจย์, 2553, น. 95)

ในตัวอย่างที่ 17 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “unhappy” ได้รับการแปลเป็น “ไม่มีความสุข” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย เมื่อวิเคราะห์โครงสร้างของถ้อยคำ “ไม่มีความสุข” ประกอบด้วย [ไม่]+[มี] และ [ความ]+[สุข] โดย “สุข” หมายถึง “ว. สบายกายสบายใจ” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) ถ้อยคำ “ไม่มีความสุข” จะหมายถึงการอธิบายสิ่งที่ตรงกันข้ามกับความสบายกายสบายใจ ซึ่งเมื่อพิจารณาร่วมกับโครงสร้างของถ้อยคำในต้นฉบับ “unhappy” ประกอบด้วย [un-]+[happy] โดยการเติมส่วนเติมหน้า [un-] เป็นการทำให้ความหมายของถ้อยคำนั้นเป็นไปในทางปฏิเสธหรือตรงกันข้าม ด้วยเหตุนี้ “unhappy” และ “ไม่มีความสุข” จึงมีความหมายเดียวกัน

เมื่อพิจารณาจากบริบทพบว่าไม่ได้มีการอธิบายเพิ่มเติมว่า “ไม่มีความสุข” คืออะไร แต่หากวิเคราะห์จากบริบทภายนอกด้านสังคมวัฒนธรรมในส่วนของภูมิหลังตัวละครอย่างเฮย์มิตช์ที่ไม่ใช่คนมีระเบียบกับการใส่เสื้อผ้านัก และสวมใส่อะไรที่สะดวกและสบายอยู่เสมอ เมื่อต้องมาใส่เครื่องแบบทหารจึงอาจทำให้รู้สึกไม่สบายตัวซึ่งตรงกับความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าทั้งในต้นฉบับและฉบับแปล

นอกจากนี้ ถ้อยคำ “ไม่มีความสุข” ยังเป็นคำที่แสดงออกถึงอารมณ์ด้านลบกว้างๆ ไม่ได้เจาะจงว่าเป็นความเศร้าหรือไม่มีความสุขเพราะเหตุใด ผู้แปลจึงเลือกใช้ถ้อยคำนี้เพื่ออธิบายความรู้สึกของตัวละครให้ผู้อ่านเข้าใจและอนุมานได้เองจากบริบท ดังนั้น การแปลถ้อยคำ “unhappy” เป็น “ไม่มีความสุข” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าและมีบริบทเป็นส่วนประกอบหลัก

Ref. code: 25635906032403THV

ตัวอย่างที่ 18

unhappy – ไม่สบายใจ

ต้นฉบับ

“Slim it nice and calm. There’s no need to point a shuck Launcher at my face while we talk. Where’d you get that thing, anyway?”

“I stole it,” Newt answered. “Took it from a guard who made me … *unhappy.*”

(The Maze Runner: The Death Cure, 2011, p. 105)

ฉบับแปล

"ใจเย็นๆ ก่อนพวก ไม่จำเป็นต้องเล็งเครื่องยิงปลวกนั่นใส่หน้าฉันระหว่างพูดหรอก ว่าแต่นายได้ไอ้นั่นมาจากไหนน่ะ"

"ฉันขโมยมา" นิวท์ตอบ "เอามาจากยามที่ทำให้ฉัน...*ไม่สบายใจ*"

(ไข้มรณะ, 2554, น. 189)

ในตัวอย่างที่ 18 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “unhappy” ได้รับการแปลเป็น “ไม่สบายใจ” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย เมื่อพิจารณาจากโครงสร้างของถ้อยคำ “ไม่สบายใจ” ประกอบด้วย [ไม่]+[สบายใจ] โดย “สบายใจ” หมายถึง “ว. ไม่มีทุกข์มีร้อน” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) ดังนั้น “ไม่สบายใจ” จึงหมายถึงความรู้สึกทุกข์ร้อน ซึ่งเมื่อพิจารณาร่วมกับ โครงสร้างของถ้อยคำในต้นฉบับ “unhappy” ประกอบด้วย [un-]+[happy] โดยการเติมส่วนเติมหน้า [un-] เป็นการทำให้ความหมายของถ้อยคำนั้นเป็นไปในทางปฏิเสธหรือตรงกันข้าม ความรู้สึกตรงข้ามกับความสุขจึงมีความหมายเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ “ไม่สบายใจ”

เมื่อพิจารณาจากบริบทที่ไม่ได้อธิบายว่า “ไม่สบายใจ” ของตัวละครเกิดจากสาเหตุใด การใช้ถ้อยคำเพื่ออธิบายอารมณ์ในด้านลบแบบกว้างๆ จึงเป็นการอธิบายเพื่อให้ผู้อ่านสามารถอนุมานและเข้าใจได้จากบริบทเนื้อเรื่อง ดังนั้นการแปลถ้อยคำ “unhappy” เป็น “ไม่สบายใจ” จึงเป็นการแปลที่ใช้บริบทเป็นส่วนประกอบหลัก

Ref. code: 25635906032403THV

ตัวอย่างที่ 19

upset – รู้สึกแบบนั้น

ต้นฉบับ

And the idea of losing him forever, my best friend, the only person I'd ever trusted with my secrets, was so painful I couldn't stand it. Not on top of everything else that had happened. I could feel my eyes tearing up and my throat starting to close the way it does when I get *upset*.

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 17)

ฉบับแปล

ความคิดที่ว่าจะเสียเขา...เพื่อนสนิทของฉัน คนเดียวที่ฉันวางใจเล่าความลับทุกอย่างให้ฟัง เจ็บปวดเกินจะรับไหว นอกจากทุกอย่างที่เกิดขึ้นแล้ว ฉันยังต้องเจอสิ่งนี้อีกด้วยหรือนี่ ตาของฉันร้อนผ่าวและลำคอเริ่มตีบตันตอนที่*รู้สึกแบบนั้น*

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 36)

ในตัวอย่างที่ 19 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “upset” ได้รับการแปลเป็น “รู้สึกแบบนั้น” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า โดย “upset” มีส่วนประกอบของความหมายด้านสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความผิดหวัง”

เมื่อพิจารณาจากบริบทสถานการณ์ที่แคตนิสถูกประธานาธิบดีสโนว์ขู่จะฆ่าเกลซึ่งเป็นเพื่อนสนิท จากบริบทภายใน “ความคิดที่คิดว่าจะเสียเขา” สามารถจัดให้อยู่ในกลุ่มของส่วนประกอบทางความหมายด้านสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความสูญเสีย” บริบทภายใน “เจ็บปวดเกินจะรับไหว” เป็น “ความเจ็บปวด” ทางจิตใจ นอกจากนี้ยังมีส่วนประกอบทางความหมายด้านพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดอารมณ์เศร้า “การร้องไห้” จากบริบทภายใน “ตาของฉันร้อนผ่าวและลำคอเริ่มตีบตัน” ซึ่งบริบทภายในทั้งหมดสามารถทำให้ผู้อ่านอนุมานถึงอารมณ์ความรู้สึกเศร้าที่เกิดขึ้นของตัวละครได้โดยที่สามารถใช้ถ้อยคำที่มีความหมายไม่เจาะจงถึงอารมณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมดอย่าง “รู้สึกแบบนั้น” ดังนั้น การแปลถ้อยคำ “upset” เป็น “รู้สึกแบบนั้น” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าและมีบริบทเป็นส่วนประกอบหลัก

Ref. code: 25635906032403THV

ตัวอย่างที่ 20

upset – หัวเสีย

ต้นฉบับ

“Oh, yeah. My prep team was all *upset* a few months ago, I think, because they couldn't get hold of that,” I say casually. “I guess a lot of orders from District Three were getting backed up.”

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 125)

ฉบับแปล

อ๋อ ใช่ เมื่อสองสามเดือนก่อนทุกคนในทีมแต่งตัวของฉัน*หัวเสีย*พอดูเพราะหาซื้อไม่ได้" ฉันพูดขึ้นมาลอยๆ "เดาว่าเขตสามผลิตตามใบสั่งซื้อไม่ทัน"

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 232)

ในตัวอย่างที่ 20 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “upset” ได้รับการแปลเป็น “หัวเสีย” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “หัวเสีย” หมายถึง “ว. หงุดหงิด, มีอารมณ์โกรธค้างอยู่” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) เป็นการแสดงออกอารมณ์ในด้านลบที่สามารถเกิดได้หลายสาเหตุและให้ความหมายไว้อย่างกว้างๆ

ส่วนประกอบทางความหมายของ “upset” คือสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความผิดหวัง” ซึ่งเมื่อพิจารณาร่วมกับบริบทภายใน “ทุกคนในทีมแต่งตัวของฉันหัวเสียพอดูเพราะหาซื้อไม่ได้” สามารถวิเคราะห์ให้อยู่ในส่วนประกอบทางความหมายด้าน “ความผิดหวัง” เช่นเดียวกับ “upset” ผู้แปลเลือกใช้ถ้อยคำ “หัวเสีย” เป็นการให้ความหมายที่แสดงถึงอารมณ์ทางด้านลบโดยกว้างและไม่ระบุสาเหตุที่เฉพาะเจาะจง เพราะมีบริบทที่สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดความรู้สึก “หัวเสีย” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าและมีบริบทเป็นส่วนประกอบหลัก

ตัวอย่างที่ 21

upset – สติแตก

ต้นฉบับ

“Oh, Katniss,” says Effie in a hushed voice. “How do you even know about that?”

Ref. code: 25635906032403THV

“Is it a secret? President Snow didn't act like it was. In fact, he seemed eager for me to know,” I say. Effie leaves the table with her napkin pressed to her face. “Now I've *upset* Effie. I should have lied and said I shot some arrows.”

(The Hunger Games: Catching Fire, 2009, p. 130)

ฉบับแปล

"ตายจริงแคตนิส" เอฟฟี่พูดเสียงเบา "เธอรู้เรื่องนั้นได้ไง"

"เป็นความลับด้วยเหรอคะ แต่ท่าทางประธานาธิบดีสโนว์ไม่เห็นจะเป็นแบบนั้นเลย ที่จริงเหมือนกับว่าเขาอยากให้ฉันรู้จนตัวสั่นด้วยซ้ำ" ฉันพูด เอฟฟี่ลุกจากโต๊ะ มือถือผ้าเช็ดปากปิดหน้า "ฉันทำให้เอฟฟี่*สติแตก*แล้วสิ ที่จริงน่าจะโกหกไปว่ายิงธนูก็ดี"

(เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ, 2552, น. 239)

ในตัวอย่างที่ 21 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “upset” ได้รับการแปลเป็น “สติแตก” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย โดย “สติแตก” หมายถึง “ก. ควบคุมสติไม่ได้” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) เป็นการแสดงออกอารมณ์ในด้านลบไม่สามารถควบคุมได้ โดยที่ไม่ได้บอกสาเหตุหรือพฤติกรรมที่ชัดเจน

เมื่อพิจารณาจากบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากที่แคตนิสเล่าให้ฟังว่าทำแบบทดสอบที่ไม่สมควรทำจนอาจทำให้เกิดปัญหาตามมา เอฟฟี่ก็ฟังอยู่ก็รู้สึกผิดหวังที่แคตนิสไม่ตั้งใจทำแบบทดสอบการต่อสู้อย่างที่ควรจะทำ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นสามารถวิเคราะห์ให้อยู่ในกลุ่มของส่วนประกอบทางความหมาย “ความผิดหวัง” ซึ่งตรงกับส่วนประกอบทางความหมายของ “upset” ด้วยเหตุนี้ผู้แปลจึงเลือกใช้ความหมายกว้างๆ ที่แสดงออกถึงอารมณ์ด้านลบที่ไม่ได้หมายถึงอารมณ์เศร้า และผู้อ่านก็สามารถอนุมานได้จากบริบทที่เกิดขึ้น การแปล “upset” เป็น “สติแตก” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าและมีบริบทเป็นส่วนประกอบหลัก

ตัวอย่างที่ 22

wretched – เลวร้าย

ต้นฉบับ

But the well-intended idea had gone very bad. Filling a place with people who had no hope and knew they were about to descend into a rotten, horrific spiral of insanity ended up creating some of the most *wretched* anarchic zones ever known to man. With the residents well aware that there could be no real punishment

Ref. code: 25635906032403THV

or consequences worse than what they already faced, crime rates grew astronomically. And so the developments became havens of debauchery.

(The Maze Runner: The Death Cure, 2011, p. 99)

ฉบับแปล

แต่แนวคิดด้วยเจตนาดีนั้นกลับกลายเป็นความเลวร้าย การนำคนที่ไม่มีความหวังและรู้ดีว่าตัวเองกำลังจะจมลงสู่ความบ้าคลั่งที่เน่าเฟะสยดสยองมาอยู่รวมกันกลับกลายเป็นการสร้างแดนอนาธิปไตยที่*เลวร้าย*ที่สุดที่มนุษย์เคยรู้จัก เมื่อผู้อาศัยรู้ดีว่าไม่อาจมีการลงโทษหรือผลลัพธ์ใดที่ร้ายยิ่งไปกว่าสิ่งที่เผชิญอยู่แล้ว สถิติอาชญากรรมก็พุ่งสูง พื้นที่เช่นนี้จึงกลายเป็นที่พำนักของความชั่วร้าย

(ไข้มรณะ, 2554, น. 177)

ในตัวอย่างที่ 22 ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับภาษาอังกฤษ “wretched” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำ “เลวร้าย” ซึ่งไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย โดย “เลวร้าย” เป็นการสร้างคำซ้อนที่ประกอบด้วย [เลว]+[ร้าย] จากคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน “เลว” หมายถึง “ว. มีค่าต่ำกว่ามาตรฐาน, ต่ำ, ทราม” และ “ร้าย” หมายถึง “ว.ดุ, ชั่ว, ที่เป็นอันตราย, น. ความไม่ดี” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, สืบค้นจาก https://dictionary.orst.go.th/) นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์จากบริบทภายในที่มีถ้อยคำ “ความเลวร้าย” , “ไม่มีความหวัง” , “บ้าคลั่ง” , “อาชญากรรม” และ “ความชั่วร้าย” ทำให้ผู้อ่านสามารถอนุมานและเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่องได้ และถึงแม้ “เลวร้าย” จะไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า แต่บริบทภายในที่กล่าวมาข้างต้นก็สามารถเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้าได้ทั้ง “ปัญหา” , “ความสิ้นหวัง” และ “การสูญเสีย” ด้วยเหตุนี้ การแปล “wretched” เป็น “เลวร้าย” จึงเป็นลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าและมีบริบทเป็นส่วนประกอบหลัก

จากการศึกษาสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่าลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย มีการเลือกใช้ถ้อยคำจากส่วนประกอบทางความหมายเพื่อให้สามารถเทียบเคียงกับความหมายในต้นฉบับ รวมถึงมีการพิจารณาจากบริบทภายในและบริบทภายนอกตัวบทเพื่อวิเคราะห์ส่วนประกอบทางความหมาย เพื่อให้การแปลสามารถเทียบเคียงความหมายได้อย่างเหมาะสม

Ref. code: 25635906032403THV

บทที่ 5
สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปีย : โครงสร้างทางความหมายและลักษณะการแปล มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในภาษาอังกฤษและภาษาไทย และศึกษาลักษณะของการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปีย โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย และมีการนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ในช่วงปี ค.ศ. 2008-2018 ได้แก่ The Hunger Games จำนวน 3 ภาค และ The Maze Runner จำนวน 3 ภาค รวมทั้งหมด 6 เล่ม

1. The Hunger Games: The Hunger Games (2008)
เกมล่าชีวิต (2551)
2. The Hunger Games: Catching Fire (2009)
เกมล่าชีวิต: ปีกแห่งไฟ (2552)
3. The Hunger Games: Mockingjay (2010)
เกมล่าชีวิต: ม็อคกิ้งเจย์ (2553)
4. The Maze Runner: The Maze Runner (2009)
วงกตมฤตยู (2552)
5. The Maze Runner: The Scorch Trials (2010)
สมรภูมิมอดไหม้ (2553)
6. The Maze Runner: The Death Cure (2011)
ไข้มรณะ (2554)

จากนั้นนำข้อมูลที่เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยมาวิเคราะห์โครงสร้างทางความหมายโดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Componential Analysis) ตามแนวคิดของ ไนดา (Nida, 1975, อ้างถึงใน เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์, 2525) เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการแปลตามแนวคิดและทฤษฎีความสัมพันธ์และการแปล (Relevance theory and translation) ผลการศึกษา สรุปได้ดังต่อไปนี้

Ref. code: 25635906032403THV

5.1 ลักษณะการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า

จากการศึกษาการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยจากวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปีย ผู้วิจัยพบถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในต้นฉบับภาษาอังกฤษทั้งหมด 247 ครั้ง และสามารถวิเคราะห์ลักษณะการแปลได้ทั้งหมด 3 ลักษณะ ได้แก่

1. ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย
2. ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยร่วมกับถ้อยคำอื่น
3. ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย

ในการศึกษาครั้งนี้ ลักษณะการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้ามากที่พบมากที่สุด ได้แก่ ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย จำนวนทั้งสิ้น 147 ครั้ง รองลงมา ได้แก่ ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย จำนวน 94 ครั้ง และลักษณะการแปลที่พบน้อยที่สุด ได้แก่ ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยร่วมกับถ้อยคำอื่น จำนวนทั้งสิ้น 5 ครั้ง

5.2 ถ้อยคำภาษาไทยที่ใช้ในการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า

ในการศึกษาลักษณะการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียทั้ง 3 ลักษณะ มีการใช้ถ้อยคำที่แตกต่างกัน ดังนี้

(1) ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย เป็นลักษณะการแปลที่ผู้แปลเลือกใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยจากจำนวนทั้งหมด 42 ถ้อยคำจากหนังสือคลังคำ (นววรรณ พันธุเมธา, 2563) โดยวิเคราะห์จากส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในต้นฉบับและถ้อยคำในฉบับแปล และมีการวิเคราะห์บริบทจากตัวบท ทั้งในส่วนของบริบทภายในและบริบทภายนอกมาเป็นอีกส่วนประกอบร่วม

ผู้วิจัยพบถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยทั้งสิ้น 10 ถ้อยคำ จำนวน 95 ครั้ง ดังต่อไปนี้

เศร้า	46	ครั้ง
หดหู่	13	ครั้ง
เศร้าโศก	13	ครั้ง
โศกเศร้า	10	ครั้ง

Ref. code: 25635906032403THV

เศร้าสร้อย	5	ครั้ง
หมองเศร้า	2	ครั้ง
เศร้าสลด	2	ครั้ง
เศร้าใจ	2	ครั้ง
โศกสลด	1	ครั้ง
หม่นหมอง	1	ครั้ง

(2) ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยร่วมกับถ้อยคำอื่น เป็นลักษณะการแปลที่ผู้แปลสร้างถ้อยคำใหม่ด้วยการประสมระหว่างถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย และถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย โดยพิจารณาจากส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำต้นฉบับ ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย ถ้อยคำที่นำมาสร้างคำใหม่ และวิเคราะห์บริบทภายในและบริบทภายนอกมาเป็นอีกส่วนประกอบร่วม

ผู้วิจัยพบถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าร่วมกับถ้อยคำอื่นจำนวนทั้งสิ้น 5 ถ้อยคำ ได้แก่

ทุกข์ระทม	1	ครั้ง
รันทดน่าสงสาร	1	ครั้ง
เศร้าซึม	1	ครั้ง
สลดหดหู่	1	ครั้ง
อาการซึมเศร้า	1	ครั้ง

(3) ลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย เป็นลักษณะการแปลที่ผู้แปลไม่ได้เลือกใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยมาเทียบเคียงความหมายกับถ้อยในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับ แต่จะใช้ถ้อยคำอื่นๆ ที่มีส่วนประกอบทางความหมายที่สามารถเทียบเคียงกับส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในต้นฉบับได้ รวมถึงวิเคราะห์บริบทภายในและบริบทภายนอกมาเป็นอีกส่วนประกอบร่วม

ผู้วิจัยพบถ้อยคำที่ไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าทั้งสิ้น 57 ถ้อยคำ จำนวน 147 ครั้ง ดังต่อไปนี้

เลวร้าย	35	ครั้ง
แย่	23	ครั้ง
เสียใจ	13	ครั้ง
สิ้นหวัง	11	ครั้ง
ทรมาน	8	ครั้ง

Ref. code: 25635906032403THV

เสียดาย	5	ครั้ง
สงสาร	5	ครั้ง
อนาถ	4	ครั้ง
ไม่มีความสุข	4	ครั้ง
ร้ายกาจ	3	ครั้ง
ไม่สบายใจ	3	ครั้ง
บัดซบ	3	ครั้ง
ทุกข์ทรมาน	3	ครั้ง
กังวล	3	ครั้ง
หัวเสีย	2	ครั้ง
สมเพช	2	ครั้ง
ผิดหวัง	2	ครั้ง
น้ำตาคลอ	2	ครั้ง
โชคร้าย	2	ครั้ง
เจ็บปวด	2	ครั้ง
อารมณ์ไม่ดี	1	ครั้ง
เห็นใจ	1	ครั้ง
หัวใจสลาย	1	ครั้ง
ห่วย	1	ครั้ง
หนักอกหนักใจ	1	ครั้ง
สติแตก	1	ครั้ง
ไว้อาลัย	1	ครั้ง
ลำบากใจ	1	ครั้ง
รู้สึกว่าไม่น่า	1	ครั้ง
รู้สึกแบบนั้น	1	ครั้ง
ไม่สบอารมณ์	1	ครั้ง
ปวดแปลบในหัวใจ	1	ครั้ง
ปวดใจ	1	ครั้ง
บาดใจ	1	ครั้ง
น่าเกลียด	1	ครั้ง

Ref. code: 25635906032403THV

นองน้ำตา	1	ครั้ง
ทารุณ	1	ครั้ง
จิตตก	1	ครั้ง
ข่าวร้าย	1	ครั้ง
ขอโทษ	1	ครั้ง
กดมันกลับลงไป	1	ครั้ง

5.3 อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปีย : โครงสร้างทางความหมายและลักษณะการแปล ผู้วิจัยพบว่าผู้แปลวรรณกรรมทั้ง 2 เรื่อง มีการใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยที่น้อยมาก เมื่อเทียบกับถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ เช่น ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “เศร้า” ที่มีการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 46 ครั้ง จากถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษจำนวน 5 ถ้อยคำ ได้แก่ depress, gloomy, grief, grieve, miserable, sad และ sorrow อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยสันนิษฐานได้ว่าที่ผู้แปลเลือกใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยเพียง 10 ถ้อยคำจากทั้งหมด 42 ถ้อยคำ เป็นเพราะต้องการให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครที่เป็นตัวละครวัยรุ่นได้ง่าย และผู้อ่านเองก็สามารถอนุมานได้จากบริบทในเนื้อเรื่องถึงสาเหตุ หรือสถานการณ์ที่ส่งผลต่อตัวละครจนทำให้เกิดอารมณ์เศร้า รวมทั้งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดอารมณ์เศร้า และระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ ซึ่งส่วนประกอบต่างๆ เหล่านี้ก็เป็นส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าเช่นเดียวกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

sad – เศร้า

ต้นฉบับ : I look at Peeta and he gives me a *sad* smile.

ฉบับแปล : ฉันมองพีต้า เขายิ้ม*เศร้าๆ* ให้ฉัน

depress – เศร้า

ต้นฉบับ : Possibilities raced through his mind, but they all seemed to hit a *depressing* dead end.

ฉบับแปล : หนทางเป็นไปได้ต่างๆ วิ่งวนอยู่ในสมอง แต่ทุกทางดูจะจบลงที่ทางตันอย่างน่า*เศร้า*

Ref. code: 25635906032403THV

miserable – เศร้า

ต้นฉบับ : The ***miserable*** city of the Cranks lay a few miles distant.

ฉบับแปล : นครแห่งแคร้งอันน่า***เศร้า***อยู่ห่างออกไปไม่กี่ไมล์

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ 3 ถ้อยคำมีการแปลเป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยเพียงถ้อยคำเดียวคือ “เศร้า” เมื่อวิเคราะห์จากส่วนประกอบทางความหมายของทั้ง 3 ถ้อยคำ “sad” และ “depress” จะมีส่วนประกอบทางความหมายที่สามารถเทียบเคียงกับ “เศร้า” ได้แก่สาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความเหนื่อยล้า” แต่ในขณะเดียวกัน “miserable” ไม่มีส่วนประกอบทางความหมายที่สามารถเทียบเคียงกับ “เศร้า” ได้เลย แต่เนื่องจากในส่วนของฉบับแปลมีถ้อยคำ “น่าเศร้า” ซึ่งถ้อยคำ “น่า” มีความหมายเป็นไปในทางชักจูงให้คล้อยตาม จึงวิเคราะห์ได้ว่ามีระดับทางความหมายที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งตรงกับส่วนประกอบทางความหมายของ “miserable” ที่มีระดับความเข้มข้นทางอารมณ์ “มาก” ด้วยเหตุนี้จึงเป็นข้อสังเกตว่าหากผู้แปลต้องการให้ถ้อยคำในฉบับแปลสามารถเทียบเคียงความหมายกับถ้อยคำต้นฉบับได้ จะต้องวิเคราะห์บริบทร่วมด้วยเพื่อเลือกสรรถ้อยคำให้เหมาะสม

ลักษณะการแปลอีกลักษณะหนึ่งที่น่าสนใจ คือการสร้างถ้อยคำใหม่ขึ้นจากการประสมคำระหว่างถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าและถ้อยคำอื่นที่ไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า พบทั้งสิ้น 5 ถ้อยคำ ได้แก่ ทุกข์ระทม รันทดน่าสงสาร เศร้าซึม สลดหดหู่ และอาการซึมเศร้า โดยผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่าถ้อยคำประสมทั้ง 5 ถ้อยคำดังกล่าวเป็นถ้อยคำที่เมื่อประสมกันแล้วสามารถเพิ่มส่วนประกอบทางความหมายให้สามารถเทียบเคียงกับถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า 1 ถ้อยคำ แม้จะไม่ครบทุกส่วนประกอบ แต่ก็สามารถทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายได้มากขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

wretched – รันทดน่าสงสาร

ต้นฉบับ : The Capitol viewers will be glued to their sets so they don't miss one ***wretched*** word.

ฉบับแปล : บรรดาผู้ชมในแคปิตอลคงแทบจะเอาหูแนบจอเพื่อจะได้ไม่พลาดคำพูดที่***รันทดน่าสงสาร***ของเราแม้แต่คำเดียว

จากตัวอย่างข้างต้น “wretched” และถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย “รันทด” มีส่วนประกอบทางความหมายที่เหมือนกันเพียงส่วนเดียวได้แก่ สาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความเหนื่อยล้า” ซึ่งเมื่อนำถ้อยคำ “น่าสงสาร” มาประสมและสร้างเป็นคำใหม่ก็เพิ่มส่วนประกอบทางความหมายด้าน "ปัญหา" และ "ความเครียด" ให้สามารถเทียบเคียงกับถ้อยคำต้นฉบับได้โดยไม่ต้องมีการอธิบายความหมายเพิ่มเติม

Ref. code: 25635906032403THV

ในส่วนของลักษณะการแปลที่พบมากที่สุดคือลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย เช่น เลวร้าย แย่ เสียใจ สิ้นหวัง ทรมาน เป็นต้น การแปลในลักษณะนี้จะมีการใช้ถ้อยคำที่มีส่วนประกอบทางความหมายที่สามารถเทียบเคียงได้กับส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าต้นฉบับ ร่วมกับการพิจารณาบริบทภายในและบริบทภายนอก เพื่อเลือกใช้ถ้อยคำที่สามารถสื่อถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครได้อย่างเหมาะสม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

distressed – กังวล

ต้นฉบับ : The mayor looks *distressed*.

ฉบับแปล : สีหน้านายกเทศมนตรีดู*กังวล*

despair – สิ้นหวัง

ต้นฉบับ : The sight of it hit Thomas with a wave of *despair*.

ฉบับแปล : เพียงได้เห็น โทมัสก็รู้สึกถึงคลื่นแห่งความ*สิ้นหวัง*

จากตัวอย่างข้างต้น ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า “distressed” ได้รับการแปลเป็นถ้อยคำที่ไม่ได้อยู่ในแวดวงอารมณ์เศร้า “กังวล” ซึ่งเมื่อวิเคราะห์จากความหมายของ “กังวล” จะสามารถวิเคราะห์ให้อยู่ในกลุ่มของส่วนประกอบทางความหมายด้านสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความเครียด” ซึ่งเป็นส่วนประกอบทางความหมายของถ้อยคำ “distressed” เช่นเดียวกันกับถ้อยคำ “despair” ที่มีส่วนประกอบทางความหมายด้านสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์เศร้า “ความผิดหวัง”

นอกจากนี้ จากลักษณะการแปลที่ใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย ผู้วิจัยพบว่ามีการแปลถ้อยคำที่ไม่ได้เกี่ยวกับความรู้สึกเศร้าหรืออารมณ์เศร้า กล่าวคือ แม้ว่าในถ้อยคำต้นฉบับจะเป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ แต่เมื่อแปลเป็นภาษาไทยกลับไม่ได้เป็นถ้อยคำที่มีความหมายในทางการแสดงออกด้านอารมณ์เศร้า ดังตัวอย่างต่อไปนี้

glum – ไม่สบอารมณ์

ต้นฉบับ : “Yes,” she says *glumly*.

ฉบับแปล : "ก็จริง" เธอรับคำอย่าง*ไม่สบอารมณ์นัก*

ถ้อยคำ “glumly” ซึ่งมีรากศัพท์มาจาก “glum” ที่เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้า แต่มีการใช้ถ้อยคำในฉบับแปลที่แตกต่างค่อนข้างมากในด้านของการแสดงอารมณ์ของตัวละครเพราะเมื่อวิเคราะห์ตามบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในตัวบท ตัวละครมีความรู้สึกไม่พอใจเนื่องจากถูกขัดใจ ดังนั้น แทนที่จะเป็นความรู้สึกด้านอารมณ์เศร้าจึงเป็นการอธิบายแบบกว้างๆ ที่แสดงออกถึงความไม่

Ref. code: 25635906032403THV

พอใจของตัวละครแทน ดังนั้น บริบทจึงเป็นส่วนที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะทำให้ผู้แปลสามารถพิจารณาและวิเคราะห์ความเหมาะสมของการเลือกใช้ถ้อยคำในการแปล

ด้วยผลการศึกษาที่ผู้วิจัยได้อภิปรายไปข้างต้น พบว่ามีการใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้เป็นถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทยในการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ ทำให้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าอาจมีข้อแตกต่างด้านนักแปล ซึ่งชุดข้อมูลในงานวิจัยนี้คือวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปียที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยทั้ง 2 เรื่องไม่ได้มีนักแปลคนเดียวกัน ดังนั้นจึงอาจเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดลักษณะการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าที่แตกต่างกันด้วยชุดคลังศัพท์หรือเป็นลักษณะเฉพาะของนักแปลแต่ละท่าน

นอกจากนี้ เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาจากข้อสังเกตของคลอสเนอร์ (Klausner, 1987/2537) ที่เขียนเอาไว้ในหนังสือ “สะท้อนวัฒนธรรมไทย” กล่าวถึงพฤติกรรมของคนในสังคมไทยที่มีวัฒนธรรมในการหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า ซึ่งแตกต่างจากวัฒนธรรมตะวันตก คนไทยมักใช้รอยยิ้มเพื่อปกปิดความรู้สึกหรืออารมณ์ทางด้านลบของตนเองเอาไว้ ไม่ตอบโต้อย่างตรงไปตรงมาเหมือนกับวัฒนธรรมในสังคมตะวันตก ดังนั้น เมื่อคนไทยเกิดความรู้สึกหรืออารมณ์ทางด้านลบ เช่น โกรธ หรือ เศร้า จะพยายามหลีกเลี่ยงที่จะไม่กระทำหรือแสดงออกมา ด้วยเพราะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดและเกิดการโต้เถียงกันจากการใช้อารมณ์รุนแรง ซึ่งเป็นเรื่องที่ยอมรับไม่ได้ในสังคมไทย ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า อาจเป็นเพราะคนไทยมักไม่ใช้ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าโดยตรงเพื่อบอกว่าตนเองกำลังรู้สึกเศร้า แต่จะเป็นการอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้น หรือเป็นการอธิบายเชิงเปรียบเทียบเพื่อแสดงถึงความรู้สึกที่กำลังเกิดขึ้นเมื่อเกิดอารมณ์เศร้า เช่น การสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก ความเครียด หรือแสดงออกด้วยพฤติกรรมการร้องไห้ เป็นต้น

5.4 ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ศึกษาเรื่อง ถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดีสโทเปีย : โครงสร้างทางความหมายและลักษณะการแปล ซึ่งผู้วิจัยคาดว่ายังมีประเด็นอื่นเกี่ยวกับการแปลอีก

5.4.1 การแปลถ้อยคำในแวดวงความหมายอื่นๆ เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าที่มีความหมายเป็นนามธรรม กับถ้อยคำในแวดวงความหมายอื่นที่มีความหมายเป็นรูปธรรม

5.4.2 การศึกษาตัวบทรูปแบบอื่นๆ ที่ไม่ใช่บทตัววรรณกรรม เพื่อทำให้เห็นถึงการใช้บริบทที่เกิดขึ้นจริง หรือบริบทในรูปแบบอื่นๆ ทั้งในส่วนของบริบทภายในและบริบทภายนอก ที่จะ

Ref. code: 25635906032403THV

ส่งผลต่อการแปล เช่น การแปลบทความวิชาการ การแปลสุนทรพจน์ของบุคคลที่มีชื่อเสียง หรือการแปลข่าว เป็นต้น

5.4.3 ในอนาคตควรมีการจัดทำคลังข้อมูลคำศัพท์ (Corpus) ในส่วนของถ้อยคำแสดงอารมณ์ความรู้สึก เพื่อให้นักแปล นักเขียน หรือผู้ที่สนใจมีแหล่งสืบค้นข้อมูล และนำไปใช้ได้

5.4.4 งานวิจัยชิ้นนี้อาจเป็นการศึกษาเบื้องต้นที่จะเป็นแนวทางในการเพิ่มคลังข้อมูลคำศัพท์ ในส่วนของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย และอาจช่วยให้นำไปสู่การพัฒนาเครื่องมือการแปลที่ใช้ความรู้ด้านปัญญาประดิษฐ์ (Machine Translator)

Ref. code: 25635906032403THV

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

คลอสเนอร์, ดับบลิว, เจ. (2537). *สะท้อนวัฒนธรรมไทย* (ขัตติยา กรรณสูต และ สิริวัฒน์ คำวันสา, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือ. (ต้นฉบับพิมพ์ปี 1987).

คอลลินส์, เอส. (2551). *เกมล่าชีวิต The Hunger Games* (นรา สุภัคโรจน์, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: โพสต์บุ๊กส์.

คอลลินส์, เอส. (2552). *เกมล่าชีวิต 2 : ปีกแห่งไฟ The Hunger Games II : Catching Fire* (นรา สุภัคโรจน์, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: โพสต์บุ๊กส์.

คอลลินส์, เอส. (2552). *เกมล่าชีวิต 3 : ม็อคกิ้งเจย์ The Hunger Games III : Mockingjay* (นรา สุภัคโรจน์, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: โพสต์บุ๊กส์.

คัคนางค์ มณีศรี. (2555). *จิตวิทยาทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จันทิมา อังคพณิชกิจ. (2561). *Discourse Analysis การวิเคราะห์ข้อความ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จันทิมา อังคพณิชกิจ. (2562) *โครงการ "ภาษา การสื่อสาร และโรคซึมเศร้า: การสำรวจแนวทางพัฒนาการสื่อสารด้านโรคซึมเศร้าเพื่อคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืนของเยาวชนไทย"*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์:ปทุมธนี.

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2555). *วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แดชเนอร์, เจ. (2552). *วงกตมฤตยู The Maze Runner* (แสงตะวัน, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: เอ็นเธอร์บุ๊คส์.

แดชเนอร์, เจ. (2553). *สมรภูมิมอดไหม้ The Scorch Trials* (แสงตะวัน, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: เอ็นเธอร์บุ๊คส์.

นววรรณ พันธุเมธา. (2563). *คลังคำ* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: อมรินทร์.

พัชรี พลาวงศ์. (2540). LI 313 *ความรู้เบื้องต้นทางอรรถศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาอังกฤษและภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์. (2525). *เอกสารประกอบคำสอนและแบบฝึกหัดปฏิบัติชุดวิชาภาษาไทย 3 หน่วยที่ 13*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.

Ref. code: 25635906032403THV

วรรณา แสงอร่ามเรือง. (2542). *ทฤษฎีและหลักการแปล*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิจินตน์ ภาณุพงศ์ และคณะ. (2555). *บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3: ชนิดของคำ วลี ประโยคและสัมพันธสาร*. กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

วิโรจน์ อรุณมานะกุล. (2547). *ภาษา อำนาจ และการเมือง ใน รู้ทันภาษา รู้ทันการเมือง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ขอคิดด้วยคน.

วิโรจน์ อรุณมานะกุล. (2553). *วิชาทฤษฎีภาษาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สัญฉวี สายบัว. (2542). *หลักการแปล* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สัญฉวี สายบัว. (2550). *หลักการแปล* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สัญฉวี สายบัว. (2560). *หลักการแปล* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2560). *พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ทั่วไป) ฉบับราชบัณฑิตยสภา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.

สุชา จันทน์เอม. (2544). *จิตวิทยาทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สุพรรณี ปิ่นมณี. (2555). *แปลได้ แปลดี : ทักษะการแปลสำหรับผู้เรียนในระดับมหาวิทยาลัย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพรรณี ปิ่นมณี. (2562). *ภาษา วัฒนธรรมกับการแปล : ไทย-อังกฤษ.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุริยา รัตนกุล, คุณหญิง. (2544). *อรรถศาสตร์เบื้องต้น*. นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

บทความวารสาร

ยุพา วิสุทธิโกศล. (2517). การรักษาโรคจิตเรื้อรังด้วยกลุ่มกระตุ้นความสนใจ. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย, 19*.

Ref. code: 25635906032403THV

สรรพร ศิริขันธ์. (2562). การเตรียมความพร้อมด้านเจตคติและการสร้างเสริมความเข้าใจของครูสอนภาษาอังกฤษคนไทยในภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางเพื่ออาเซียน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, *8*(1), 46-60.

สุจริต สุวรรณชีพ. (2532). ความเครียด. *ข่าวสารสุขภาพจิต*. *8*(3), 20-22.

สุทธานันท์ ชุนแจ่ม และคณะ. (2554). *การสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะซึมเศร้าในประเทศไทย. รามาธิบดีพยาบาลสาร*, *11*(1), 412-429.

วิทยานิพนธ์

กัณฑิมา รักวงษ์วาน. (2550). *การศึกษาคำเรียกสัมผัสและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับสัมผัสในภาษาไทยตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์, ภาควิชาภาษาศาสตร์, สาขาวิชาภาษาศาสตร์.

กัลยา แซ่เอี้ยว. (2539). *ปัจจัยทางชีวจิตสังคมที่พบร่วมกับอารมณ์เศร้าของสตรีที่มารับบริการที่คลินิกวัยหมดประจำเดือนโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย, ภาควิชาจิตเวชศาสตร์.

จตุพร โดมไพรวัลย์. (2555). *การเปรียบเทียบระบบคำเรียกญาติในภาษาไทยและภาษาเมี่ยน (เย้า)*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, บัณฑิตวิทยาลัย, ภาควิชาภาษาไทย, สาขาวิชาภาษาไทย.

จริยา ชำรัมย์. (2547). *ประสบการณ์ความเศร้าโศกของผู้ดูแลที่เป็นคู่สมรสภายหลังการเสียชีวิตของผู้สูงอายุที่ป่วยด้วยภาวะสมองเสื่อม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะพยาบาลศาสตร์, สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์.

ทัชชา สุริโย. (2559). *ผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มที่มีผลต่อการเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมใน วัยรุ่นกลุ่มเสี่ยงต่อภาวะซึมเศร้า*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คณะมนุษยศาสตร์, สาขาจิตวิทยาประยุกต์, แขนงวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา.

ธรรมศักดิ์ วรวงศ์. (2549). *ผลของการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์เพื่อลดความวิตกกังวลในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนวัยรุ่นโรงเรียนทรายมูลวิทยา อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา.

Ref. code: 25635906032403THV

นันทวรรณ พงศ์สุพัฒน์. (2553). *การวิเคราะห์อรรถลักษณ์ของคำที่มีความหมายเกี่ยวกับมนุษย์จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาภาษาไทย.

นิศรัย หนูหล่อ. (2543). *การวิเคราะห์เปรียบเทียบกลวิธีการแปลนวนิยายเรื่อง The Old Man and the Sea ของ เออร์เนสต์ เฮมิงเวย์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, สาขาวิชาภาษาอังกฤษ.

บุญสม กองนิล. (2545). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ภาวะสุขภาพ ความคิดอัตโนมัติในด้านลบ การปรับตัวทางสังคม กับความซึมเศร้าในหญิงวัยหมดระดู โรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะพยาบาลศาสตร์, สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช.

เบญจมา บุญเติม. (2551). *การศึกษาการแปลคำอุทานในวรรณกรรมเรื่อง Harry Potter and the Order of the Phoenix และ Harry Potter and the Half-Blood Prince*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล, สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย, สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา.

ปิยะดา โล. (2551). *กลวิธีการแปลสำนวนและกริยาวลีภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยในบทบรรยายภาพยนตร์การ์ตูน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, คณะมนุษยศาสตร์, ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร.

พัชรีรัตน์ สินสำราญจิต. (2550). *การวิเคราะห์โครงสร้างนามวลีและความหมายในศัพท์บัญญัติทางเศรษฐศาสตร์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์, สาขาภาษาไทย.

ไพกิจ คงเสรีภาพ. (2553). *พระนามพระบรมวงศานุวงศ์ในราชวงศ์จักรี : การวิเคราะห์โครงสร้างและความหมาย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คณะมนุษยศาสตร์, ภาควิชาภาษาไทย.

ภาณุมาศ อิสริยศไกร. (2556). *เกมคือโลก โลกคือเกม: การช่วงชิงอำนาจในวรรณกรรมเยาวชนร่วมสมัยแนวดิสโทเปีย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์, ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ, สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ.

รัตนา วิริยะเกียรติ. (2551). *การศึกษาการแปลตัวบ่งบอกสถานที่ในนวนิยายเรื่อง The Joy Luck Club, The Kitchen God's Wife และ The Bonesetter's Daughter เป็นภาษาไทย : กรณีศึกษาคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ come และ go*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).

Ref. code: 25635906032403THV

มหาวิทยาลัยมหิดล, สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย, สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา.

รุ่งอรุณ แซ่อึ้ง. (2538). *วิเคราะห์อารมณ์เศร้าของตัวละครในวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน พระอภัยมณี อิเหนา และรามเกียรติ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, สาขาวิชาการศึกษา (ภาษาไทย).

วิชาติ บูรณะประเสริฐสุข. (2550). *ระบบความหมายของคำในภาษาไทยของผู้พิการด้านการมองเห็นและผู้พิการด้านการได้ยิน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์, ภาควิชาภาษาศาสตร์, สาขาวิชาภาษาศาสตร์.

ศิริพร ปัญญาเมธีกุล. (2546). *ความต่อเนื่องของปฏิสัมพันธ์ในห้องสนทนาไทย: การส่งผลต่อกันระหว่างการเชื่อมโยงความ การมอบผลัด และความเกี่ยวข้องของเรื่องที่สนทนา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์, ภาควิชาภาษาศาสตร์, สาขาภาษาศาสตร์.

สมภพ ใหญ่โสมานัง. (2545). *การศึกษาการแปลคำอุทานในหนังสือการ์ตูนของวอลท์ ดิสนีย์ เป็นภาษาไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา.

สุทธิชัย บุณยะกาญจน์. (2533). *การศึกษาเชิงวิเคราะห์นิยายวิทยาศาสตร์อเมริกันแนวดีสโทเปียในช่วง ค.ศ. 1950 ถึง ค.ศ. 1972*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย, หน่วยวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2549). *อรรถศาสตร์ชาติพันธุ์: วิธีศึกษาภาษาเพื่อเข้าถึงปริชานของมนุษย์. กว่าจะเป็นนักภาษาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรรถพร ศรีพุ่ม. (2548). *การวิเคราะห์ความหมายของคำในสำนวนที่มีความหมายเหมือนกัน จากพจนานุกรมฉบับมติชน : การศึกษาเชิงอรรถศาสตร์.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์, สาขาภาษาไทย.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ชลาธิป ชาญชัยฤกษ์. (2559). *Funny Pun*. สืบค้นจาก https://www.culi.chula.ac.th/salc/images/ENG%20Today%20PDF/Eng.-12%20(Funny%20Puns).pdf

เตชปญฺโญ ภิกขุ. (2554). *อริยสัจ ๔ หัวใจพุทธาสนา*. สืบค้นจาก http://www.whatami.net/lum/lum86.html

มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2542). *ความรู้เบื้องต้นทางอรรถศาสตร์*. สืบค้นจาก http://old-book.ru.ac.th/e-book/inside/html/dlbook.asp?code=LI313

popcornfor2. (2560). *คีย์ (Key) อยู่ในอารมณ์เศร้าโศกเป็นอย่างมากในพิธีศพของจงฮยอน (Jonghyun)*. สืบค้นจาก https://popcornfor2.com/content/-news-106455

popcornfor2. (2560). *ชาวเน็ตวิพากษ์วิจารณ์เยริ (Yeri) ที่ดูเศร้าบนเวทีการแสดงแรก หลังจากงานศพของ 'จงฮยอน'*. สืบค้นจาก https://popcornfor2.com/content/-news-

Book

Catford, J. (1965). *A Linguistics Theory of Translation*. Oxford: Oxford Univeristy Press.

Collins, S. (2008). *The Hunger Games*. New York: Scholestic Press.

Collins, S. (2009). *The Hunger Games II* : Catching Fire. New York: Scholestic Press.

Collins, S. (2010). *The Hunger Games III* : Mockingjay. New York: Scholestic Press.

Dashner, J. (2009). *The Maze Runner*. New York: Delacorte Press.

Dashner, J. (2010). *The Scorch Trials*. New York: Delacorte Press.

Larson, M. (1984). *Meaning-Based Translation: A Guide to Cross-Language Equivalence*. (2nd ed.). Lanham, MD: University Press of America.

Newmark, P. (1981). *Approaches to Translation*. Oxford: Pergamon Press.

Newmark, P. (1991). *About Translation*. Bristol: Multilingual Matters.

Nida, E. (1964). *Toward a Science of Translating*. Leiden: E. J. Brill.

Sapir, E. 1939. *Language, an introduction to the study of speech*. New York: Harcourt Brace.

Articles

Gutt, E.-A. (1989). *Translation and Relevance.* (Doctoral thesis). University College London, Department of Phonetics and Linguistics.

Kliffer, M., & Stroinska, M. (2004). *Relevance Theory and Translation. Linguistica Atlantica*, *25*, 165-172.

Ref. code: 25635906032403THV

Sperber, D., & Wilson, D. (1986). *Loose Talk. Proceedings of the Aristotelain Society*, *86*, 153-171.

Supakarn Pathong. (2019). *Saving the BFG: A Relevance-Theoretic Approach to Pun Translation*. Social Science & Humanities. *27*(2), 815-831.

Electronic Media

boxofficemojo. (n.d.). *The Hunger Games.* Retrieved from https://www.boxofficemojo.com/search/?q=The+Hunger+Games

boxofficemojo. (n.d.). *The Maze Runner.* Retrieved from https://www.boxofficemojo.com/search/?q=The+Maze+Runner

koreaboo. (2017). *Netizens Bash Yeri For Looking Sad At First Performance Since Jonghyun's Funeral*. Retrieved from https://www.koreaboo.com/news/netizens-bash-yeri-for-looking-sad-at-first-performance-since-jonghyuns-funeral/106513

koreaboo. (2017). *SHINee's Key Seen Overwhelmed With Emotion At Jonghyun's Memorial*. Retrieved from https://www.koreaboo.com/news/shinees-key-seen-overwhelmed-with-emotion-at-jonghyuns-memorial/

Wilson, D. (2016). *Relevance Theory*. Retrieved from 10.1093/oxfordhb/9780199697960.013.25.

Ref. code: 25635906032403THV

ภาคผนวก

Ref. code: 25635906032403THV

การจัดกลุ่มความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย (1)

	สาเหตุ								พฤติกรรม			ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์		
	ปัญหา	ผิดหวัง	สูญเสีย	ไม่ได้รับการยอมรับ	ความเครียด	โดดเดี่ยว	เจ็บปวด	เหนื่อยล้า	ร้องไห้	เงียบ	ก้มต่ำ	มากที่สุด (extremely)	มากกว่าปกติ (great)	มาก (very)
กรม							/							
กรมกรอม													/	
กรมเกรียม													/	
เกรียมกรม													/	
กำสรด							/			/				
ตรม							/							
ตรมตรอม													/	
ตรมเตรียม													/	
ตรอมตรม													/	
ตรอมใจ													/	
เตรียมตรม													/	
ระทด								/		/				
ระทม							/							
รันทด								/		/				
รันทดใจ									/	/				

การจัดกลุ่มความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย (2)

	สาเหตุ								พฤติกรรม			ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์		
	ปัญหา	**ผิดหวัง**	**สูญเสีย**	**ไม่ได้รับการยอมรับ**	**เครียด**	**โดดเดี่ยว**	**เจ็บปวด**	**เหนื่อยล้า**	**ร้องไห้**	**เงียบ**	**ก้มต่ำ**	**มากที่สุด (extremely)**	**มากกว่าปกติ (great)**	**มาก (very)**
รันทดใจ									/	/				
ร้าวรานใจ			/				/	/						
วิปโยก			/											
เศร้า							/	/		/				
เศร้าใจ	/				/					/				
เศร้าโศก							/	/	/	/				/
เศร้าสลด							/	/		/				
เศร้าสร้อย		/	/					/						
เศร้าหมอง										/				
โศก							/	/	/	/				
โศกศัลย์							/							
โศกศัลย์รันทด														
โศกสลด			/					/	/	/				
โศกเศร้า							/			/		/		

การจัดกลุ่มความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาไทย (3)

	สาเหตุ								พฤติกรรม			ระดับความเข้มข้นทางอารมณ์		
	ปัญหา	ผิดหวัง	สูญเสีย	ไม่ได้รับการยอมรับ	เครียด	โดดเดี่ยว	เจ็บปวด	เหนื่อยล้า	ร้องไห้	เงียบ	ก้มต่ำ	มากที่สุด (extremely)	มากกว่าปกติ (great)	มาก (very)
สร้อยเศร้า		/	/					/						
หดหู่										/				/
หม่นหมอง								/		/				
หมองหม่น								/		/				
หมองเศร้า														
หัวใจเดาะ														
ห่อเหี่ยว										/				
เหี่ยวแห้ง										/				
อกหัก		/												
อกหักรักคุด														
อกเดาะ														
อาดูร							/							

การจัดกลุ่มความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ (1)

	สาเหตุ								พฤติกรรม			ระดับ		
	ปัญหา	ผิดหวัง	สูญเสีย	ไม่ได้รับการยอมรับ	เครียด	โดดเดี่ยว	เจ็บปวด	เหนื่อย	ร้องไห้	เงียบ	ก้มต่ำ	มากที่สุด (extremely)	มากกว่าปกติ	มาก (very)
agonizing	/													
awful	/													/
bad														
blue		/												
bowed down											/			
brokenhearted													/	
cast down											/			
cheerless		/												
crestfallen		/		/										
dreary	/			/	/			/						
dejected		/												
despairing		/												
depressed		/						/						/
despondent		/												
desolate		/												/
disconsolate														
dismal		/												

การจัดกลุ่มความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ (2)

	สาเหตุ								พฤติกรรม			ระดับ		
	ปัญหา	ผิดหวัง	สูญเสีย	ไม่ได้รับการยอมรับ	เครียด	โดดเดี่ยว	เจ็บปวด	เหนื่อย	ร้องไห้	เงียบ	ก้มต่ำ	มากที่สุด (extremely)	มากกว่าปกติ	มาก (very)
distressing					/					/			/	
doleful											/			/
down	/			/	/			/						
downcast	/	/		/	/			/						
downhearted		/												
down in the mouth														
droopy								/						
forlorn			/			/								
gloomy		/												
glum	/			/	/			/						
grief	/		/	/	/			/	/			/		
grieve							/				/			/
hangdog	/			/	/			/						
harrowing											/			/
heartbreak			/											
heart-rending		/												
heartsick									/			/		

การจัดกลุ่มความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ (3)

	สาเหตุ								พฤติกรรม			ระดับ		
	ปัญหา	ผิดหวัง	สูญเสีย	ไม่ได้รับการยอมรับ	เครียด	โดดเดี่ยว	เจ็บปวด	เหนื่อย	ร้องไห้	เงียบ	ก้มต่ำ	มากที่สุด (extremely)	มากกว่าปกติ	มาก (very)
heartsore														
heartrending													/	
heavyhearted														
inconsolable				/										/
joyless					/									
low								/			/			/
low-spirited								/						
melancholic							/							/
melancholy							/							
miserable					/									/
mourn	/		/	/	/		/	/		/				
out of sorts								/						
pathetic		/						/						
pitiable		/												
pitiful														
regret	/	/		/	/			/						
sad	/	/		/	/			/						

การจัดกลุ่มความหมายของถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าภาษาอังกฤษ (4)

	สาเหตุ								พฤติกรรม			ระดับ		
	ปัญหา	ผิดหวัง	สูญเสีย	ไม่ได้รับการยอมรับ	เครียด	โดดเดี่ยว	เจ็บปวด	เหนื่อย	ร้องไห้	เงียบ	ก้มต่ำ	มากที่สุด (extremely)	มากกว่าปกติ	มาก (very)
sorrow	/			/	/			/						/
sorry		/												/
tearful														
teary									/					
traumatic		/							/			/		
unfortunate	/													
unhappy	/			/	/			/						
upset		/								/				
woebegone														/
woeful					/									/
wretched	/			/	/			/				/		
sorrow	/			/	/			/						/
sorry		/												/
tearful														
teary									/					
traumatic		/							/			/		
unfortunate	/													

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวบุณฑริกา น้อยศรี
วันเดือนปีเกิด	21 พฤษภาคม 2536
วุฒิการศึกษา	ปีการศึกษา 2559: ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาและวรรณคดีไทย) เกียรตินิยมอันดับสอง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตำแหน่ง	นักภาษาศาสตร์ บริษัท ฟีดแบค 180 จำกัด

ผลงานทางวิชาการ

บุณฑริกา น้อยศรี. (2564). *บริบทและการแปลถ้อยคำในแวดวงอารมณ์เศร้าในวรรณกรรมวิทยาศาสตร์แบบดิสโทเปีย*. ในขณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, วิวิธวิจัยภาษาไทย ครั้งที่ 3 : การประชุมวิชาการระดับชาติด้านภาษาไทย. ออนไลน์.

Ref. code: 25635906032403THV